דבר

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל
דבר
עתון פועלי ארץ ישראל
מיסדו ועורכו הראשון ברל כצנלסון ז"ל
מאוחד עם למרחב

יום ג', ב' באלול תשל"ד, 20 באוגוסט 1974 ● גליון 15067

היום 12 עמודים ● המחיר 1.05 ל"י

היום ב"דבר":

- לקחי קפריסין / דניאל בלוך
- מכתבי הרצוג השני / אהרן מגד
- עצה שלא נתקבלה / אברהם קשניר
- שגרירינו באירופה מתכנסים / יהושע תדמור
- פולחן המוות / יורם קניוק
- ייעשה צדק לניקסון / ג'וזף קראפט
- יהודי קאוקאז / ג'פרי ויגודר
- לבריאות / עמ' 9
- מדריך לבידור, ברידג' ותקליטים / עמ' 11

מזג האוויר

הטמפרטורות החזויות: ירושלים 18—28. תל אביב 21—29. חיפה 23—29. השומרון 20—27. נהריה 19—30. לוד 20—31. צפת 17—28. עזה 21—30. טבריה 21—36. באר שבע 19—32. נצרת 21—29. אילת 25—28. עפולה 20—32 (הערך של-כה 25—35 מעלות.

דגמי 1975 של קרייזלר-סימקה כבר הגיעו
מסירה מהירה
בית קרייזלר-מכשירי תנועה
תל-אביב: דרך פתח-תקוה 74, טל. 34115
חיפה: דרך העצמאות 104, טל. 524475

רבין: נגמר שלב הסכמי ההפרדה עם הערבים

ישראל עדיין לא השיבה על הזמנת ראש-הממשלה לוואשינגטון לראשית ספטמבר, כפי שפורסמה בפי קיסינג'ר; שה"ח האמריקאי: יש גירסאות שונות להפרדה עם ירדן והודעת פורד-חוסיין לא הצביעה על גירסה מסויימת; ירושלים חוששת שארה"ב תדרוש מחווה לירדן

ראש הממשלה יצחק רבין אמר אמש בצמח, בהגיבו על הודעת פורד-חוסיין משום, כי שלב הסכמי ההפרדה עם מדינות ערב הסתיים ועתה מעיינת ישראל בדרכים להתקדם לשלום ממש. "אם יהיה צורך לצאת למלחמה — אמר — יש לדעת שאנו יוצאים אליה רק משום שידנו המושטת הושבה ריקם".

רבין נתקבל בתשואות רמות בבואו לאמפיתיאטרון של צמח לטקס הכרזת 17 גרעיני נח"ל ולסיום יובל ה־50 לתנועת הנוער העובד. הקהל קידם אותו בקריאות קצובות "ג'ינג'י" ובשירה "עוד אבינו חי".

רבין שבא למקום במפתיע לאחר סיור ביחידות צה"ל בצפון אמר, כי ישראל "תגן על עצמה אפילו יביא הדבר למלחמה. למדנו לדעת שאם אין אנו דואגים לעצמנו אין מי שיעמוד לנו".

סופר "דבר" דניאל בלוך מוסיף, כי את דבריו של ראש הממשלה יצחק רבין יש לפרש כהבעת נכונות של ישראל לקיום מו"מ על הסדר שלום כולל עם ירדן. לדעת ישראל הסכמי הפרדת הכוחות היו יפים לפתרון הבעיות שבין ישראל ומצרים ובין ישראל וסוריה. אך אין בהם כדי לענות על הבעיות שבין ישראל וירדן. כלפי ירדן, בוחרת הממשלה את הדרך המכוונת במישרין לסדר שלום כולל ללא שלבים מוקדמים.

מאת נחום ברנע, סופר "דבר" בארה"ב

וואשינגטון. (מיוחד ל"דבר"). — שר החוץ האמריקאי ד"ר קיסינג'ר הבהיר אמש, כי "יש גירסאות שונות להפרדת כוחות בין ישראל לירדן וההודעה המשותפת פורד-חוסיין לא הצביעה, למעשה, ארה"ב על גירסה מסויימת כלשהי".

במסיבת עתונאים הדגיש קיסינג'ר, שטרם נקבע מה יהיה השלב הבא במו"מ על הסדר באזור והודיע רשמית, שהוזמן את ראש הממשלה יצחק רבין לשיחות בוואשינגטון במחצית הראשונה של החודש הבא. כן גילה, כי גם שר החוץ הסעודי עומר סקאף יגיע לארה"ב בשבוע הבא.

קיסינג'ר הטעים שרק לאחר ביקור שרי החוץ של סוריה וסעודיה בוואשינגטון השיחות עם רבין — אפשר יהיה להחליט על הצעדים הבאים.

בינתיים נודע שישראל טרם מסרה את תשובתה על הזמנת הנשיא פורד ל־רבין. נראה שהתשובה תימסר בימים הקרובים, לאחר שקיסינג'ר נתן פומבי להזמנה, שנדונה זה עשרה ימים במגעים דיפלומטיים — קשה להניח, שרבין יסרב להיענות לה.

עוד נודע, כי ההסבר שמסר קיסינג'ר לשר החוץ יגאל אלון בעקבות השדר שנשלח אליו מ־ישראל בקשר להודעה הירדנית-אמריקאית שלשום מבהיר, כי ארה"ב התחייבה רק להעלות את שאלת ההפרדה לדיון ואין הדבר בסמן שינוי כלשהו בעמדתה. חילופי השדרים סיימו את המגעים בשאלה זו. "אף כי ישראל היתה מעדיפה שהמונח הפרדה לא היה מוזכר כלל — התקבל על דעתה ההסבר שאין שינוי בעמדה ה־אמריקאית", אמרו פקידים ישרא־ליים.

קיסינג'ר מוכן לצאת למסע קצר

קיסינג'ר גם אמר, כי הוא מוכן לצאת למסע קצר ובעל תכלית מוגדרת ומיוחדת במזרח התיכון, אך אין הוא סבור, ש־האינטרס של ארה"ב ומדינות אחרות הוא לצפות, "שאני אישית אטפל בכל נושא, לא חשוב איפה הוא עולה. על בסיס כזה אינני יכולים לנהל מדיניות חוץ אמריקאית עקיבה. אי אפשר להפוך את דיפלומטית המסעות הא־ישית להרגל". דברי קיסינג'ר היו מכוונים במיוחד בקשר להא־שמות כי לא פעל במרץ מספיק בענין קפריסין.

בסיום קבע קיסינג'ר, כי גם אם ייצא בנקודה קריטית לאזור הרי לזמן קצר ואין לצפות שוב להעדרויות ממושכות שלו מוואשינגטון כפי שהיה בעבר.

מאת דניאל בלוך, סופר "דבר"

בירושלים סבורים, כי ארה"ב מעוניינת בהתקדמות לקראת הסדר עם המלך חוסיין ואיננה פוסלת את האפשרות של הפרדת כוחות מסויימת בין ישראל וירדן — לא לכל אורך גבול הירדן, אלא באזור מצומצם כגון יריחו. בכך יש שינוי מסויים מן העמדה שהובעה ב־שיחות שקיים שר החוץ יגאל אלון בוואשינגטון.

נראה, כי האמריקאים משוכנעים שיש צורך במחווה מסויימת כלפי חוסיין כדי לחזק את מעמדו כלפי העולם הערבי וכלפי הגורמים ה־פלשתינאים. נראה, כי ארה"ב אי־נה מקבלת את התכנית הירדנית להפרדת כוחות מלאה לאורך כל הגבול. אך היא איננה פוסלת הס־דר מגעים לכיוון זה ומצפה להצ־עה ישראלית נגדית בשיחות ש־יקיים ראש-הממשלה יצחק רבין ב־וואשינגטון.

עצם איזכור נושא הפרדת הכו־חות בהודעת פורד-חוסיין נת־קבל בהפתעה בירושלים. אמנם נוסח ההודעה נמסר לישראל לפ־ני פירסומה הפומבי, אך בשלב שבו אי-אפשר היה לשנות בה דבר.

דיניץ נעדר מוואשינגטון

ציר ישראל בוואשינגטון, מרד־כי שלו, שמילא את מקום השגריר שמחה דיניץ, שנעדר מוואשינגטון, ניסה לפעול בענין זה, אך ניתקל בסירוב. בעקבות זאת, ניסחה הודעת דובר משרד-החוץ השוללת הסכם הפרדה ותגובה זו היתה על דעת שר-החוץ יגאל אלון וראש הממשלה י. רבין.

שר-החוץ י. אלון שיגר כבל דחוף לשר החוץ האמריקאי הנרי

(המשך בעמוד 3, טור 5)

"דבר היום" — בעמ' 7

חיג'אזי: מצרים מוכנה לחדש המלחמה

חרטום, (עי"ן). — מצרים מוכנה לחדש את המלחמה נגד ישראל, אם זו תכריח אותה לעשות כן — אמר סגן ראש ממשלת מצרים עבד-אל-עזיז חי־גאזי בראיון לעתון הסודאני "אל־סחאפה".

חיג'אזי הוסיף, כי המצרים אי־נם מרבים לדבר על אפשרות זו, אולם עושים הכל, כדי להגיע לשלום צודק ובר-קיימא. הוא עמד על הצורך לשמור האחדות הער־בית ברגע היסטורי זה.

מאהלי נח"ל בפיתחה

מאת דני צדקתי, סופר "דבר" בדרום

ארבעה מאהלי נח"ל חדשים הוקמו אתמול בפיתחת רפיח על השטח שנתפס עוד לפני שנים אח־דות. הוסבר אמש, כי הקמ־תם הנקודות החדשות אינ־נה מהווה התיישבות אזר־חית אלא פעולה של הקמת מאחזים צבאיים.

כתברר, שעדיין אין החלטה להקים ישובים אזרחיים באיזור זה אם כי קיימות תכניות.

אתמול הוצבו שלטים בכבישי הפיתחה, אשר כיוונו את הבאים אל המאהלים החדשים, שקמו במקומות בולטים בשטח וקושטו בדגלי הלאום והנח"ל. סיסמאות מאירות עינים בשערי המאהלים הכריזו על "יום ה־עליה — 19.8.74". בטקסים הח־גיגיים שנערכו בשעות אחר ה־צהרים השתתפו קציני צה"ל בכירים ונציגי מוסדות, אך סו־פר "דבר" נתבקש לעזוב את המקום בנימוק שאלה נקודות צבאיות.

בין המאהלים החדשים: "סו־כות" — בדרום מערב לשדות בצד הדרך לימית, "משורה" — בצפון-מזרח לשדות אחרי נתיב העשרה: "אשל" — מדרום-מז־רח לשדות, ו"דקל" — ממזרח לשדות.

יש לציין כי לפי סימנים שו־נים הוקמו המאהלים לאחר הכנה חפוזה. נראה, שהם הוקמו בנ־קודות התואמים את תכניות ה־התיישבות בפיתחה שבה קמו כבר הישובים שדות, דיקלה, נתיב ה־עשרה. בעתיד כארם הקרוב יתב־סו המתיישבים הראשונים למרכז האזורי הגדול אבשלום (ימית).

שווימר: אנו מתכננים מסוק

מאת סופר "דבר"

התעשיה האווירית מתכננת לבנ־ות במפעליה מסוק. התכניות לכך מונחות עתה על שולחן השרטוטים במפעלי החברה — זאת אמר מנהל התעשיה האווי־רית, אל שווימר, בראיון לשבועון האמריקאי "טיים".

עובדה זאת מובאת בכתבה מ־יוחדת שהקדיש השבועון למפעלי התעשיה האווירית ואשר בה הוא סוקר את היקף הייצור וה־הישגי התעשיה האווירית.

הודעת פהמי-קיסינג'ר:

שלום תוך התחשבות באינטרסים הלגיטימיים של כל עמי האזור

מאת נחום ברנע, סופר "דבר" בארה"ב

וואשינגטון (מיוחד ל"דבר"). — בהודעה משות־פת הקוראת להשגת שלום במזרח התיכון תוך התחש־בות באינטרסים הלגיטימ־יים של כל עמי האיזור כולל העם הפלשתינאי, נס־תיים ביקור שר החוץ ה־מצרי איסמאעיל פהמי ב־וואשינגטון. ההודעה קובעת גם, שוועידת ז'נווה חייבת לחדש דיוניה במועד מוק־דם ככל האפשר, ו"שאלת ההצטרפות של משתתפים אחרים מהמזרח התיכון (קרי: פלשתינאים) תידון בוועידה", קובעת ההודעה.

בדברים שאמר בטקס החתימת ההודעה, הביע ד"ר קיסינג'ר בטחונו שמצרים "תמלא תפקיד מכריע בשלב הבא בשיחות". פהמי השיב, שמצרים חשה הכ־רת תודה כלפי העם האמריקאי ונשיאו.

אחרי חצות

ישראל תסייע לקפריסין במשלוחי מזון

משרד החקלאות ומועצת הלול ייענו לבקשתה הדחופה של קפ־ריסין להקלת מצוקת המזון באי.

פיצוץ בתל-אביב

התפוצצות אירעה אמש בשכונת שפירא בדרום תל-אביב.

חבלן משטרה, שהוזעק למקום, גילה שרידים של כנף רימון מ־תוצרת צה"ל. לא היו פגיעות. עם כתיבת הידיעה, טרם נודעו נסיבות ההתפוצצות.

הננו מודיעים בצער רב על פטירת בעלי, אבינו, סבנו ואחינו היקר

צבי גולדפלד

הלויה היום יום שלישי ב' אלול (20.8.74) בשעה 14.00 אחה"צ מביתו ברחוב מסריק 14 בת-ים לבית העלמין בחולון.

המשפחה המתאבלת

ביום חמישי, ד' באלול תשל"ד, 22.8.74, בשעה 4 אחה"צ
נביא לקבורה בקיבוץ מרום גולן את חברנו

יעקב - מנצ'י רעי ז"ל

שנפל בהגנת הגולן במלחמת יום הכיפורים.

המשפחה
קיבוץ מרום גולן

הסעה:
ב־10 מתל רעים
ב־12 מהיכל התרבות בת"א
ב־1 מתחנת הרכבת בחיפה

ארגון המהנדסים וההנדסאים עובדי סולל-בונה חיפה

הננו משתתפים באבלם הכבד של חברנו המהנדס שמעון נרימן ומשפחתו
עם הבאתו לקבורה של בנם

סמל דניאל נרימן הי"ד

שנפל במעבר התעלה במלחמת יום הכפורים

ועד מחוז חיפה והצפון

בנינו חברינו

רס"ן אבנר גולדשמיט ז"ל

סגן עמוס ארד ז"ל

שנפלו במלחמת יום-הכפורים ברמת-הגולן,
יובאו לקבורה במעגן ביום חמישי, ד' אלול, 22.8.74, בשעה 16.00.

הלווייתו של חברנו

עמירם הקטין ז"ל

תתקיים ביום ד' 11.9.74.

אוטובוס מיוחד יצא מרחבת "היכל התרבות" בתל-אביב בשעה 11.30 ומתחנת הרכבת בחיפה בשעה 13.00

המשפחות ובית הולתה

בעקבות רצח שגריר ארה"ב בניקוסיה

אתונה הדיחה ראשי צבאה; אנקרה מוכנה 'לנסיגה חלקית'; התורכים באי מקימים מימשלם

גופתו של השגריר האמריקאי רוג'ר דייוויס מוצאת מבניין השגרירות.

אתונה, (א. פ. וי. פ.). — סדרה של התפתחויות דרמאתיות אירעה אמש סביב המשבר בקפריסין ש־עות ספורות לאחר שבניקוסיה רצחו אנשי מחתרת יוונים את השגריר האמריקאי רוג'ר דייויס:

◆ באתונה פוטרו מתפ־קידיהם עשרה גנראלים בכי־רים, לרבות הרמטכ"ל של ה־צבא היווני.

◆ בוואשינגטון הודיע ד"ר הנרי קיסינג'ר, כי קיבל הבטחות תורכיות לדון בנסיגה משטחים מסויימים באי תוך דילול כוח הפלישה והימנעות מפעולות צבאיות התקפיות נו־ספות.

◆ באנקרה הכריזו דוב־רים תורכים, כי יש בכוונתם לגשת לאלתר להקמת המוסדות האוטונומיים של העדה התור־כית בקפריסין, כדי ליצור עוב־דה גמורה בדרך לכינון משטר פדראלי.

◆ בלונדון הודיעו מקו־רות יודעי דבר על הסכם אמריקאי-בריטי לפעול לחידוש ועידת השלום בז'נווה.

דייויס נורה למוות בעת הפגנה מול בנין השגרירות האמריקאית בניקוסיה. כן נהרגו אחד משומרי השגרירות ואחת העובדות. לפי השמועה הסתננו אנשי ארגון המחתרת "א. או. קא." אל שורות המפגינים, אשר שרפו בובה ש־נשאה דיוקן של ד"ר קיסינג'ר והשמיעו קריאות נגד הפקרתם בידי ארה"ב. כאשר הגיעה האנדר־למוסיה לשיאה הסתערו אנשי המחתרת היוונית לתוך הבנין, גברו על הנחתים וירו בדייויס בצאתו ממשרדו.

נשיא קפריסין גלאפקוס קל־רידס חש מיד למקום ונכנס לבנין כשהוא חובש מסכת גאז. הוא ליווה את גופתו של השגריר שהועברה לבי"ח והוצאה מן ה־מקום. אך המפגינים לא התחשבו בנוכחותו, קרעו לגזרים דגלים אמריקאיים ושרפו אותם ורק ל־אחר מאבק ממושך הצליחו כוחות משטרה מוגברים לסלק את 700 המפגינים המשולהבים מן המקום.

קלרידס מיהר לפרסם הודעת גינוי לרצח אותו תיאר כ"פשע מתועב". אחריו פירסם גם ראש ממשלת יוון קונסטנטין קרמנליס גינוי של "מעשים פסולים אלה" והזהיר, כי הפשע "רק יוסיף לקשיים שבהם שרויה יוון". נשיא ארה"ב ג'ראלד פורד הביע "הז־דעזעות" מן הרצח ואמר, כי האסון מבליט את הצורך להשכין שלום באזור.

הרצח הגביר את המתיחות סביב המשבר הקפריסאי ולפיכך מיהרו מקורות יודעי דבר לגלות את דבר ההבטחה התורכית לחדול מ־המשך המתקפה באי. התברר, כי הודעה זו הועברה באמצעות האמ־ריקאים גם לשלטונות יוון. ההו־דעה התורכית נמסרה נוכח איום אמריקאי להפסיק את משלוחי הנשק למדינה זו.

קיסינג'ר קיבל ערובות מאג'וויט

בוואשינגטון כינס ד"ר קיסינג'ר אמש מסיבת עתונאים, כדי לב־שר שקיבל מראש ממשלת תורכיה בולנט אג'וויט הבטחה לשמור על הפסקת האש וכן הודעה על נכונות אנקרה לדון בתיקון הקו הצבאי בקפריסין. התחייבותו של אג'וויט באה בעקבות דרישתו של קיסינג'ר לנסיגות מצד תור־כיה.

בו בזמן הבהיר קיסינג'ר, כי אין בכוונתו לקצץ בסיוע הצבאי לתורכיה אך ארה"ב רוצה שמדינה זו, הצד החזק ביותר בסכסוך, תגלה הבנה לרגישותה של יוון. קיסינג'ר הטעים, כי ארה"ב איננה יכולה להיות אחראית או לפתור את הבעיות המתעוררות בכל חל־קי תבל. הוא גם הביע תמיכה ביוזמה הבריטית לחידוש דיוני ז'נווה.

כיום אחר כך נמסר על הטיהור בצמרת הצבא היווני. בין המפוט־רים: הרמטכ"ל גנראל גריגורי בונאנוס, מפקד צבא היבשה גנ־ראל אנדריאס גאלאצאנוס ואח־רים. לרמטכ"ל החדש מונה גנ־ראל דיוניסיוס ארבוזיס, שפוטר מן הצבא ב־1967 בגלל השתתפותו בנסיונו של המלך קונסטנטין ל־מגר את הכת הצבאית ולמפקד חיל היבשה מונה גנראל יואניס דאווס, מפקד הקורפוס השלישי, אף הוא מתנגד מושבע של הכת הצבאית.

ואולם במקביל, הצהיר ראש ממשלת תורכיה נג'ים ארבקאן, כי בדעת ארצו לגשת לאלתר להקמת מוסדות החבל התורכי כצעד שיביא להקמת משטר פד־ראלי בקפריסין. ארבקאן אמר, כי מוסדות אלה יוקמו תוך זמן קצר ביותר והוסיף: "צבאנו כבר היתווה את קו הגבול בין שני חלקי הפדראציה". הוא אמר, כי נוסף לשטח שבידי הצבא ה־תורכי כעת צריך המחוז האו־טונומי התורכי לכלול גם חלקים מן הערים לארנקה, לימסול ופא־פוס.

גם מנהיג העדה התורכית ב־קפריסין ראוף דנקטאש אמר, כי המוסדות האוטונומיים התורכים באי יוקמו במהירות ואז אפשר יהיה לנהל מו"מ עם היוונים.

מאמץ אנגלי אמריקאי

מתברר, שממשלות ארה"ב ו־בריטניה פועלות עתה ליצירת בסיס לחידוש ועידת השלום אחרי שהושג הסכם בין שתי בנות הברית המערביות בענין הקווים הכלליים של התכנית. ואולם קל־רידס אמר אתמול, כי לא יסכים לחזור לשולחן הדיונים בז'נווה על בסיס ההצעות התורכיות ה־נוכחיות.

בתוך כך נמסר, כי נושאת מטו־סים אמריקאית שניה "פורסטאל" נעה עתה לים התיכון המזרחי שבה ביוון ובקפריסין נמשכות ההפגנות האנטי-אמריקאיות. נו־שאת המטוסים "אינדיפנדנס" כבר נמצאת סמוך לחופי קפריסין ויחד עמה רוב ספינות המלחמה של הצי השישי.

בחקירת קאפוצ'י: נבדקת סברה שהיה קשור בפיגועים בגליל וברצועה

נחקרים קשריו החברתיים; נהג לחלק מתנות יקרות; כבר ב־1970 נדרש מכסימוס להדיחו

מאת דני רובינשטיין, סופר "דבר" בירושלים

במהלך חקירתו של הבישוף הילאריון קאפוצ'י בודקים גורמי הבטחון את האפשרות שהבי־שוף סיפק זה שנים אחדות נשק וחומרי חבלה גם למחב־לים מבין ערביי ישראל ורצו־עת עזה.

עוד ב־1970 דרשו ח"כ אמנון לין ויועץ ראש הממשלה לענייני ערבים שמואל טולידאנו ממכסימוס החמישי (לשעבר הבישוף הכים) את הדחתו של קפוצ'י ב־גלל פעולותיו ודעותיו שנשאו או־פי קיצוני וחרגו מעניני הכנסיה.

פגישתם של לין וטולידאנו עם מכסימוס החמישי נערכה ברומא והוקדשה לענייני הכנסיה היוונית־קתולית בישראל.

בחקירת כוחות הבטחון עשויים להתגלות נתונים רבים על הנשק וחומרי החבלה שהוברחו בשנים האחרונות לישראל. עד כה קיימים חשדות ברורים, כי קפוצ'י הב־ריח נשק וחומרי חבלה למחבלים מהגדה המערבית בלבד. אולם עתה בודקים בעיקר מספר נקודות סתו־מות בקשר לחבלות שהיו בשטח מדינת ישראל — בעיקר בגליל — וכן ברצועת עזה. אנשי הבטחון חושדים, כי קפוצ'י היה קשור בבי־רות בהתארגנות עוד מאז 1970 והעביר כספים רבים וחומרי חב־לה בכמויות גדולות ארצה.

כן נבדקים עתה בקפדנות קש־ריו של קפוצ'י בכל רחבי הארץ ומגעיו החברתיים. יצויין, כי קפו־צ'י נהג לחלק מתנות יקרות ערך לרבים ממכריו.

סגנו של הבישוף קפוצ'י הכומר בטרוס בראיגירי נעצר אף הוא אתמול לחקירה ושוחרר כעבור שעות אחדות.

מטעם המשטרה נמסר אמש, כי לא היו עד כה כל מעצרים נוס־פים בפרשה זו, אך החקירה הול־כת ומתפשטת.

הוואתיקן מביע דאגה

קרית הוותיקן (יופי"ע רע"ן). — לאחר שתיקה של 24 שעות הביע אמש הוותיקן דאגה עמוקה נוכח מעצרו של הבישוף קאפוצ'י בירו־שלים והביע תקוה שהמצב יובהר.

זו היתה תגובתו הראשונה של הוותיקן על המעצר. בהודעה נא־מר, כי הוותיקן קיבל את הידיעה על מעצרו של קאפוצ'י ברגשי כאב. כל הידוע לוותיקן על הפר־שה, נודע בכלי התקשורת ואין להוותיקן ידיעה באיזו מידה מבו־ססות ההאשמות נגד קאפוצ'י. "הכס הקדוש משתתף כמובן עד מאוד בצריכה הצבורה, ומקווה, שהענין יובהר בצורה מניחה את הדעת", נאמר בהודעה.

מזכירות החוץ של הוותיקן כבר ביקשה מן השליח האפוסטולי בי־רושלים דיווח מפורט. נראה, ש־לא תתפרסם כל תגובה לפני שה־דיווח יתקבל.

(ראה גם בעמוד 3)

בנק ישראל לא ביצע המלצות היועץ המשפטי לגבי בנק א"י-בריטניה

מאת אברהם קושניר, סופר "דבר"

היועץ המשפטי לממשלה מאיר שמגר המליץ בחודש מאי 1973 בפני בנק ישראל לנקוט שורה של צעדים ל־הגברת הפיקוח על "בנק א"י-בריטניה" — עד כדי תפיסת הבנק. המפקח על הבנקים מבנק ישראל, ד"ר מאיר חת, אמר בתשובה לשאלת סופר "דבר", כי ידוע לו על חוות-הדעת של היועץ המשפטי לממשלה ואולם בעקבותיה "לא ננק־טו הצעדים שהתחייבו מחוות-הדעת זו" — אמר ד"ר חת.

המלצות היועץ המשפטי לממ־שלה באו, בעקבות פניה אליו מצד המפקח על הבנקים מאיר חת. ד"ר חת פנה ליועץ המש־פטי, לאחר פסק דין שניתן בבית המשפט העליון ושבו אמר השו־פט חיים כהן כי ראשי "בנק א"י־בריטניה" אינם ראויים לכהן לא בבנק ולא כנאמן. המפקח על הבנקים ביקש לדעת מה ניתן לעשות בעקבות פסק-דין זה, לשם הגברת הפיקוח.

בתשובה לפנייתו, הכין היועץ המשפטי לממשלה מאיר שמגר חוות-דעת, אותה מסר ליועץ ה־משפטי של בנק ישראל א. לוז־ביק. בחוות-דעת זו אומר שמגר, בין היתר, כי אמנם על סמך פסק-הדין בלבד לא ניתן לנקוט פעולה נגד בנק א"י-בריטניה, אולם הוא יכול לשמש "חוליה חשובה" בפעולה נגד בנק א"י־בריטניה.

שמגר מציע להוסיף לפסק־הדין מקרים נוספים יותר, שמהם נלמד כי המנכ"ל של הבנק י. בן-ציון לא פעל כשורה כלפי לקוחותיו או כלפי בנק ישראל. שמגר מוסיף, כי אפשר לכלול בכך עניינים הקשורים בהנהלת הבנק.

עוד מוסיף היועץ המשפטי לממשלה, כי "על בסיס דבר זה ניתן לדרוש (בכ־פוף להגשת השלה לדרוש) סילוק המנכ"ל, ואת בתי־קון פגם בניהול תקין לפי סעיף 8 א' לפקודת הבנקאות". עוד מוסיף שמגר, כי לפחות אפשר למנות מנכ"ל עצמאי נוסף עם סמכויות של ממש, לצד י. בן-ציון.

שמגר מוסיף ואומר בחוות-דעתו, כי "אם הבנק לא ייענה לדרישה, ניתן לשקול הגבלת פעי־לויות המנכ"ל ומינוי מפקח מיו־חד לבנק. ספק אם הענין יצדיק מינוי מנהל מורשה, דהיינו תפי־סת הבנק, אך ניתן לחזור לנושא זה אם לא ייגמר הענין לשבי־עות רצוננו בדרכי [illegible]".

פרטי חוות-הדעת של שמגר נמסרו לנגיד על ידי א. לוזביק ב־3.6.73, כשנה לפני ההתמוטטות של בנק א"י-בריטניה.

מפלגת העבודה הישראלית / המרכז

סיום הדיון על המדיניות הכלכלית

יתקיים היום, יום שלישי, ב' באלול תשל"ד — 20.8.74, בשעה 17.00, באולם הישיבות של הועה"פ של ההסתדרות.

חברי הלשכה ומזכירות המפלגה, חברינו בממשלה ובכנסת, בועדה המרכזת בועה"פ של ההסתדרות ובמזכירות הועדה הכלכלית — מוזמנים.

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל
הוועד הפועל · מחלקת הארגון

מחר, יום רביעי, ג' באלול תשל"ד, 21.8.74
בשעה 10.30 בבוקר בבית הסתדרות המורים קומה 7
תתקיים

מליאת מחלקת הארגון

בסדר היום:
1. א. הראל — תכנית הפעולה ל־4 שנים
2. בחירת מזכירות המחלקה
3. בחירת ועדת המפה
4. שונות

חברי מליאת מחלקת הארגון החדשים, שלא קיבלו הזמנה לישיבה זו, מתבקשים לראות בהודעה זו הזמנה אישית.

לסגן ראש עירית חולון
מר דב חומסקי ולמשפחתו
ברכות נאמנות
להולדת הנכד

פ. אילון, ראש העיר
מועצת העיריה
וציבור העובדים

טיולי בית-ברנר לחודש ספטמבר

פכים קטנים בירושלים הגדולה — בהדרכת גבי ברקאי (ארכיאולוג) — ליום אחד 31.8.1974 (המחיר 25 ל"י). פסגות ותצפיות בעמק ובגליל התחתון ליום אחד — 7.9.74 (המחיר 30 ל"י). לרמת הגולן ליום אחד — 14.9.74 (המחיר 35 ל"י). לסנטה קתרינה — לשלושה ימים — דרך דהב וואדי נצב — (המחיר 250 ל"י) כולל לינה בסנטה ובשארם וכן שלוש ארוחות. היציאה תהיה ביום ג' 10.9.74. ואדי הורהה — ליום אחד — 21.9.74 (המחיר 25 ל"י). ההרשמה לטיולי ספטמבר החל מה־20 באוגוסט בבית ברנר, הדר 7, טל. 282211.

هكذا من الاصل

מה אומרים!

האוגדה החסרה

אני חייב להודות, כי עד עתה לא חשבתי ברצינות על שאלת גיוסם של בחורי הישיבות. כרוב אזרחי ישראל קיבלתי אף אני את שהורגלו כראש מכירות צבאי כעבודה מוגמרת ונחרצת. יותר מזה, כתופעה טבעית כמו הקרב או הרוח או הגשם. ככה זה — ודי.

בעת האחרונה לראשונה מזה שנים רבות, שאלתי את עצמי: מדוע לא? מדוע לא לגייסם לצבא הגנה לישראל? איני מוצא לכך תשובה המניחה את הדעת.

כזוכר באלפים רבים, ברבבה אם אינני טועה, הנהנים מזכיות האורה בלי למלא את חובות האורה.

זכור לי, כי בתום אחת ההפגנות הסוערות שנערכה בבאה שערים, לפני כשנתיים, שהחזתי ארוכות עם חבורת אברכים שנטלו חלק בהפגנה. מעניין לציין עסקנו גם בשאלת גיוס בחורי הישיבות. הללו הגיבו בזעם. שאלתי אותם אם סבורים הם, כי נוהגים הם בהגינות בהניחם לצעירים אחרים להגן עליהם? אם אין הם חשים אי-נחת בשל כך? אם אין הם סבורים, כי חובתם לשרת כשאר אזרחי המדינה, שהרי אין שום ניגוד מהותי בין לימוד תורה לחובת הצבא?

הללו השיבו לי, כי בטחונה של ישראל אינו נתון אך ורק בידי צה"ל, כי אם גם בידיו יתברך וכי מכרעים הם את בטחון המדינה בצורה הטובה ביותר על-ידי לימוד תורה ועל-ידי תפילות. כי עצמת ישראל — ברוחה, והם שומרי רוחה של האומה, כי שירות צבאי עלול לשבש את לימוד התורה, כי אין לשער את הסכנה הצפויה לישראל בשל כך.

שאלתי את בני האברכים מה יאמרו אם הרבים ילכו בעקבותיהם ויתנגדו משירות צבאי. על כך השיבו, כי אין זה מציאותי וכי מדובר בכמה אלפי בחורי ישיבה שיש להגיה להם, כי הללו מכיתים את עצמם באהלה של תורה. על שאלתי אם אין הם חשים מועקה בימי מלחמה בידעם, כי אחרים מסכנים את חייהם בשדה הקרב, השיבו לי, כאמור, כי הם ממלאים את חובתם הלאומית והמכתחנית בלימוד תורה.

הכרת פניהם צנחה בהם כי הם שלמים עם הוויתם וכי הללו יכלו התנגדות צוה ביותר לכל נסיון לשנות את ההסכם הפוטר אותם בשורות בצה"ל. דעתי לא נחה.

בעת האחרונה הוצב הנושא מחדש על סדר היום. עם ישראל מתקשה, כנראה, לוותר על שירותם של רבבא בחורים טובים, מוכשרים, בריאים בגופם ובנפשם, ילידי הארץ.

רבים מצביעים על אלפי בחורי ישיבה אחרים המשרתים בצה"ל ושואלים שאלות.

לא כאן המקום לשבח את „הכיפות הסרוגות". הם מן המיטב. ראינו אותם אל מול פני המלחמה החזקה. הם אנשים הדורי אמונה הוטים. כך נדמה לי, תרופה עליונות מוסרית.

במדע אלה בן ההם — לאו?

כן הראוי לבצוא פתרון למצב בלתי-נסבל. יש ללכת עד קצה גבול האפשר לקראת בחורי הישיבות, אך בתנאי שהללו יקבלו על עצמם גם את עול המצווה הזאת. ניתן, כך אומרים לי, למצוא הסדר מקובל על הדעת, בתנאי שהללו יסכימו עם העקרון.

אין לזלזל חס וחלילה בסיסמא דשמיא. אך טוב יעשה עם ישראל אם יכפיף לקיים את צה"ל, אם לא יכסה את אלוקיו ואם ישקול שנית את פרשת בחורי הישיבות. הללו עשויים להוסיף לנו שלוש אוגדות. זה לא מעט.

ה—ג׳

היטל הייבוא מקשה על משיכת משקיעים

מאת נחום ברנע, כופר „דבר" בארה"ב

ואשינגטון, (מיוחד ל„דבר"). — היטל הייבוא החדש בישראל מקשה על משיכת משקיעים זרים ובתבור שמספר מפעלים אמריקאים, שהתעניינו בהשקעות בארץ, מודיעים, כי ההקלות הניתנות למפעלים מאושרים „נאכלות" על ידי ההיטל החדש.

כן מודאגים מפעלים אמריקאים, המתעניינים בהשקעות בישראל, על כבד ההליכים הבירוקרטיים במשק הישראלי. הם גם מהירים, כי ישראל לא תוכל להתחרות עם מדינות כמו אירלנד ופורטו ריקו על משיכת משקיעים, כל עוד יישארו שיעורי המסים גבוהים כל כך.

לפי חישוביהם, מגיעים המסים והמילוות המוטלים על מפעל מאושר בחמש השנים הראשונות להפעלתו ל-52 אחוזים ואחר כך עולה שיעור המסים והמילוות ליותר ב-65 אחוזים מן ההכנסות.

נוסף לכך חוששים מפעלים אמריקאים מהשקעות בישראל בגלל המצב הבטחוני ואיום החרם הערבי. באחרונה הודיעה חברה אמריקאית כי שקלה הקמת מפעל בהשקעה של 15 מיליון דולאר, כי היא מעכבת את ביצוע התכנית מחשש שהמגבלים ימנעו לפרוץ במתקניה בארה"ב. המפעל נועד להעסיק 600 עובדים.

הבריטים מעמידים לדין בעלי חוברת אנטישמית

לונדון, (עתמיא). — היועץ המשפטי הבריטי שוקל הגשת תביעות משפטיות, — בהתאם לחוק ליחסים בין-גזעיים — נגד מפיצי חוברת אנטישמית, אשר הפיצה לא מכבר בלונדון.

החוברת המחזיקה 28 עמודים, נושאת את הכותרת: „האמנם מתו ששת המיליונים? — האמת סוף סוף". החוברת מגדירה את מותם של שישה מיליוני קרבנות השואה היהודים באירופה הכבושה בידי הנאצים כ„בדותה פנטסטית" כי „תרמית כבלהה ביותר".

מחברי החוברת טוענים כי „הכזב הציוני" נעשה מתוך כוונה להפעיל מכשירי כחשנות נגד הגרמנים, כדי להביאו לידי הסכמה להקמת מדינת ישראל, וכדי להשיג תמיכות כספיים, בצורת שילומים בגרמניה.

החוברת, שנכתבה בשמו של מחבר בעל שם בדוי, פורסמה על ידי ארגון המכונה „סקירה היסטורית". אך על פי שהארגון הביאו ארשפי „החזית הלאומית" החבר על כל אחריות לחוברת זו, צויין כי יש בחוברת קווי אופי הדרכים באד לירותן המתפרסם על ידי הארגון הניאו-פאשיסטי „ראש הבידוד".

יתר על כן, נתגלה כי רוברט בוקליר אחד הבולטים שבין חברי „החזית הלאומית" היה לו קשר עם הפרסום הזה, והוא אינו מכחיש את העובדה.

עותקים של החוברת נשלחו אל התובע הכללי על ידי חבר הפרלמנט, פול רוז, ועל ידי ועד שליחי הקהילות היהודיות בבריטניה.

דבר DAVAR

העורכת חנה זמר
משנה לעורך דוד פדהצור
מזכיר המערכת אליהו אגרס
מנהל כללי גדעון נאמן

המו"ל — „דבר" בע"מ
בית הדפוס „דבר" בע"מ

המערכת והמנהלה: תל-אביב, רחוב שינקין 45, ת.ד. 199, טלפונים 286141 (6 קווים)

סניפים:
תל-אביב, בית „דבר", רחוב שינקין 45, טלפון 286141
ירושלים, מערכת ומנהלה, רח' הלל 16, טלפונים 231251-3
חיפה, רחוב הנביאים 27, טלפונים 642122-2-3

צבא אתיופיה פתח במסע להדחת הקיסר

אדיס-אבבה (יו.פ.). — צבא אתיופיה פתח בהתקפת אישית ללא תקדים על הקיסר הישיש היילה סלאסי, באמצעות העתונות הממשלתית. הקיסר מואשם באחריות לבעיותיה של המדינה ובמשמעות קריאות להדחתו.

בינתיים הגיעו מפקדי הצבא להסכם עם ראש הממשלה מיכאל אימרו לפיו תוסיף לכהן ממשלה אזרחית במדינה.

מתברר, כי „ועדת תיאום" של ראשי הצבא עדיין לא סיכמה עמדה לגבי מעמדו של הקיסר ויש מחלוקת בין אלה התובעים להדיחו לאלתר לבין הגנראלים שאינם ששים לנקוט מהלך כזה. על כל פנים, בעתונות המקומית מתרבים הולכים המאמרים נגד הקיסר בין היתר בקשר להעצרות האישיות הגבוביות ואף יש הטוענים נגדו, כי „הזמין" את הכובש האיטלקי לאתיופיה.

דתיים מאיימים על חיי זכין

בעקבות ההצעה לסדר היום בדבר גיוס בחורי הישיבות, שהועלתה בכנסת על ידי ח"כ דוב זכין, קיבל בעל ההצעה מכתב איום ברצח בחתימת „חבורת בני ישיבות".

המכתב כולל דברי גנאי חריפים ביותר ונאמר בו, כי אם ימשיך לדרוש את גיוס בחורי הישיבות — סופו ליהרג בידי כותבי המכתב.

בתשובה לשאלת כתב עתים אמר ח"כ זכין, חבר קיבוץ להב בית-השיטה, כי המכתב נמסר לטיפול המטה הארצי של המשטרה. הוא הוסיף, כי בדין שהמעשה יגונה ע"י הציבור בארץ, לרבות החוגים הדתיים. „יש לשים קץ למעשי האלימות המתגברים של קבוצות קנאיות. הם מכתיבות את שם המדינה ומעמיקות את הקרע בחברה הישראלית" — אמר.

ח"כ דב זכין מסר עוד, כי ראש הממשלה יצחק רבין הבהיר לו ולח"כ יהודה שערי, כי ענין גיוס בחורי הישיבות יידון בממשלה באחת מהישיבות הקרובות.

בהצעתו בכנסת אמר, כי אסור להשלים עם העובדה המרה כי כמעט רבבה מבילאי 18—29 פטורים משירות ואינם יודעים להחזיק רובה ביד ולהתגונן. דבר המחייב לשוב ולבחון את הנושא ולהסיק מסקנות אמיצות. (ע)

מזכיר המפד"ל: בחירות אזוריות — גזירה שאין הציבור יכול לעמוד בה

מחייב בחירה ישירה של ראשי ערים

הנהלת המפד"ל החליטה אתמול לתמוך עקרונית בהצעה על בחירה ישירה של ראשי ערים, אך דחתה את הזיקה להנהגת בחירות אזוריות לכנסת.

מזכיל המפד"ל, צבי ברנשטיין, שתיאר את העיתותים של שיטה זו לעומת השיטה היחסית הארצית, רמז בישיבת ההנהלה על אפשרות של זהרמת הבחירות הבאות לכנסת מצד כמה מפלגות. אם יצליחו כמה סיעות להשיג רוב לבחירות אזוריות, הנראות לדבריו „גבוהה, שאין הציבור יכול לעמוד בה".

הוא קרא לצאת במסע הסברה כדי להבהיר לציבור את אי-הצדק שבבחירות אזוריות.

ח"כ ד"ר ג. ורהפטיג, יו"ר ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת אמר, כי ימשך שיטת הבחירות האזוריות מנצלים את המצב המדיני הבטחוני, הגורם לתסכול ההתעניינות של הציבור בבעיות אחרות. כדי להנהיג שיטת בחירות מעוותת, שאינה מתאימה לארץ בעלת ישוב מפוזר מזה, והקלטות צליח כאידך. (ע)

נציגי ב"ש יתמכו בזורמי

מאת סופר „דבר" בנגב

כמעט כל 15 חברי מרכז מפלגת העבודה בבאר-שבע, אמרו שיצביעו בעד מאיר זורמי למזכ"ל המפלגה. לאחר שאיש באר-שבע, המשמש כאיך בין הדדיה, כי הוא מסיר את מועמדותו למזכ"ל המפלגה.

ב-70 אחוז גדלה התפוקה בסדנה צבאית כתוצאה מתכנית העבודה המואצת

תוך ימים אחדים עלתה תפוקתה של סדנה צבאית ב-70 אחוז — סיפר אתמול מפקד אחת הסדנאות של צה"ל בשיחה ל„יומן צה"ל".

הוא מסר, כי הדבר נעשה עם אימוצה של תכנית עבודה מואצת שהוחלה עליה בדרגים הגבוהים. במסגרתה זו גויס מערך מילואים גדול של אנשי מקצוע ואף הוקצו אמצעים נוספים. אותו בקפד כשר, כי הלחץ על הסדנאות הצבאיות הוא רב באמת. בעל הכעבר לפה שהיה מקובל לפני המלחמה, מאידך, רבה יותר גם תודעתם של האנשים העוסקים בתיקוני הרכב וההרתם למצב הבטחוני. „האנשים קוראים עתונים ומבינים את המצב. כך שהם משתדלים „לעשות את המקסימום", ציין.

אחד העובדים בסדנה אמר, כי מעולם לא עבדו הוא וחבריו בהיקף כה נרחב: „אנו מתחילים בבוקר לטפל בכלי רכב ואין רואים את סופה..." ציין. (ע)

המורדים בפיליפינים רוצים בהסדר מדיני

מאנילה, (א. פ.). — המורדים המוסלמים בפיליפינים הציעו לנשיא פרדינאנד מארקוס להיפגש עם נציגיהם בבאנקוק להביא לפתרון פוליטי למרד המתמשך באי מינדנאו בדרום.

כמציע „החזית הלאומית לשחרור מורו" נור מיסואארי מרצה באוניברסיטה לשעבר, טוען כי עדיין לא קיבל תשובה משלחתו במאנילה.

כזכור, החליטו שרי החוץ המוסלמים בועידתם בקואלה לומפור ביוני לחתור לסיום המרד בדרכים פוליטיות. בינתיים הולך המרד ומתרחב וצבא הפיליפינים מעביר תגבורות גדולות לאזור.

נשיא המדינה אורח בהצגת האופרה הישראלית בירושלים

נשיא המדינה הפרופ' אפרים קציר היה אורח האופרה הישראלית בהצגת הבכורה הירושלמית של האופרה „הרוזנת מריצה" באת קלמן אשר התקיימה ב-14.8 באולם בנייני האומה המלא מפה לפה ובנוכחות שרי הממשלה חברי הכנסת וקהל רב.

האורח הנכבד ופמלייתו נתקבלו בבואם על ידי ידיד מוצצת האופרה הישראלית השופט הפליון בר צבי ברנזון, מנהלת האופרה הגב. אדים דה-פיליפ ומר ש. אבן-זהר. עם הכנסו לאולם ניגנה תזמורת האופרה בנצחו של אריה לבנון, את ההמנון.

היה זה ביקורו הראשון של נשיא המדינה באופרה הישראלית מאז הבחרו להפקיד זה. הוא שוחח עם מנהלת האופרה ותאות לבקר מאחורי הקלעים בהפסקה שם נתקבל בתשואות רבות על ידי 230 אנשי ועובדי האופרה אשר בהם רבים מאד עולים מכל התפוצות ועולים ברוסיה זה מקרוב באו.

קיימה זו פגישה נרגשת ביותר לכל בית האופרה. הנשיא אבר שעל מנהלת האופרה להמשיך במפעלה האמנותי למרות הקשיי הכרוך בכך.

בתצלום (במרכז) נשיא המדינה הפרופ' אפרים קציר בחברת מנהלת האופרה הגב. אדים דה-פיליפ, (משמאל) ש. אבן-זהר, השופט ברנזון ורעייתו (מימין) שליטו של הנשיא (י. ד. אס)

רכוש גנוב נמצא בטול-כרם

מאת סופר „דבר" בנתניה

תושב טול-כרם בן 43, נעצר אתמול על ידי המשטרה לאחר שנמצאו אצלו חלק מרכוש גנוב בנתניה. הפריצה להנות לצרכי חשמל „אשרי" היתה לפני מספר חדשים ונגנבו מכונות כביסה ומנגנוני אפייה שערכם כ-30,000 ל"י.

חלק מרכוש זה, בשווי 10,000 ל"י נתגלה אצל התושב בטול-כרם בעל חנות להלבשה. הוא יואשם בקבלת רכוש גנוב ביודעין ובהוראה שיובא בפני שופט בבקשה להאריך מעצרו לשם המשך החקירה.

14 סטודנטים ישראליים, שנפצעו במלחמת אוקטובר הגיעו אתמול ליוהנסבורג לביקור של שלושה שבועות בדרום אפריקה.

הדולר צלח אתמול טוב בשוקי הכספים בעולם והגיע לשער שיא, שלא היה כמותו במשך חמישה חדשים בלונדון. במקביל ירד מחיר הזהב.

שחמט

ברנשטיין נכשל לחלוטין

מאנילה, (א. פ.). — כיבוריו של אלוף ישראל בשחמט דוד ברנשטיין להפגין בקיום גבוה בטבור אליפות העולם לנוער הנערכת בבירת הפיליפינים — אפסו.

...סיבובים לפני סיום התחרות... אתמול ברנשטיין ב... עם אלוף הנוער האוסטרי ... הלמאייר לאחר 60 מסעים. לברנשטיין יש עכשיו 3 נקודות והוא צורך בקום ה-... בבית ב' של הגמר, כלומר במקום ה-17 בדירוג הכללי.

המועמד העיקרי לזכות בתואר האליפות הוא אנתוני מיילס בריטניה.

שני אנשים הוצאו להורג באזרבידז'ן הסובייטית לאחר שנמצאו אשמים בשוד של כספי המדינה — מוסר עתון המופיע בבאקו.

„קו העוני" בארה"ב 2,300 דולר בשנה

ניו-יורק, (ע"ן). — כבפר „העניים" בארה"ב יגיע בסוף השנה ל-23 מיליון נפש בקירוב, לעומת 40 מיליון שנכללו בקבוצה זו ב-1960 — מגלה סקר של מוסד בלתי-תלוי למחקר כלכלי.

המחקר מציין, כי העוני גדול פי שלושה בקרב הכושים מאשר בקרב הלבנים.

עוד מציין הסקר, כי בין „העניים" בארה"ב גדול במיוחד מספר הזקנים, הגרושים, נוסף לבני משפחות שבראשן עומדות נשים.

המחקר מגדיר אדם כ„עני", כאשר אין בכוחו להבטיח לעצמו די מזון, קורת-גג ובגדים של צרכי לבוש הפצים שונים.

ה„עוני" מתחיל, לדברי קבוצת החוקרים, אצל אנשים שהכנסתם השנתית לנפש פוחתה מ-2,300 דולאר.

הנסיכה אשראף מאיראן בהגיעה לוועידת התפוצצות האוכלוסיה בבוקארשט.
צילום-רדיו של „אסושיאייטד פרס".

ועידה בין-ממשלתית בבוקרשט לנושא אוכלוסין

בוקארשט, (יופי"א, ע"ן). — מזכיר האו"ם ד"ר קורט ואלדהיים פתח אתמול את הועידה הבין-ממשלתית הראשונה לענייני אוכלוסיה בבירת רומניה. בנאומו ציין כי בעיית התפוצצות האוכלוסיה כמויבה פעולה מהירה.

הנשיא צ'אושסקו ציין, כי פתרונות לבעיה יש לגבש תוך הבחנת ברבונות של כל מדינה.

קודם לכן דרשה סין, שהוועידה תמעוק את כל הפרסים הנוגעים לאוכלוסיית סין מהכסמנים הרשמיים שהובשו לכינוס. בקשתה של סין נדחתה, נוכח העובדה שהמסמכים כבר הודפסו, אך שני דו"חות מיוחדים של האו"ם על אוכלוסיית סין — בוטלו, מתוך היענות לבקשת פקין.

את ישראל מייצגת בוועידה הגב' שולמית אלוני, שהגיעה לבוקארשט שלשום.

ימאים תורכיים החליטו לרדת מא ניה יוונית

בלהקת התורכים היחידים הגיעה באחרונה להיפה, על סיפונה של הספינה היוונית „סבוס איילנד".

הצוות המפעיל את האניה הוא כמעט כולו יווני, פרט ל-4 מלחים תורכיים, ביניהם אחד מהרובע התורכי בניקוסיה. כאשר שהתורכים כבאו את עצמם באניה במיטבם בסוכן, החליטו להיפרד מעמיתיהם היוונים ויצאו אתמול בדרכם במטוס „אל-על" לאיסטנבול.

כתב עצרים בלוד מוסר, כי בשיחה עם היוצאים התורכים סיפרו הללו, כי המתיחות בינם לבין היוונים לא הגיעה לכלל התנגשויות, אלם היוונים הצרו את צעדיהם והיו הולכי דרכים בין שני הצדדים. לכשנה הדבר לקבריט והוא הציע לתורכים לפרוש. „רכשנו כרטיסים בכספנו הצעת אנו יוצאים לאיסטנבול, שם נמצא לנו עבודה על אניה תורכית" — אמרו הימאים. (ע)

היום כנס שגרירי ישראל במערב-אירופה

מאת היועץ המדיני, סופר „דבר"

כנס שגרירי ישראל בבירות מערב-אירופה יפתח היום בירושלים. הנושא המרכזי ביודיון — עתיד יחסי ישראל עם „השוק" והכנה להפעלת ההסכם כבר בתחילה השנה הבאה.

למעשה, יש כבר טיוטה מפורשת לגבי של ההסכם עם „השוק". אשר הבר"ם לגביו במשך זה שנים. אך מתהליטה מרצת השרים של השוק בוילי לתת לנציגות מנדט לסיום המו"ם — נבגבה המהלכים לקצב מהיר.

המגדם וטיוטת ההסכמים כוללים שלושה פרקים מרכזיים: החלטה בדבר הקמת אזור סחר חופשי למוצרי העשייה כאשר לאחר פרק זמן קצר יבטל „השוק" את המכסים על מוצרי יבוא מישראל בימים מסוימים, לבני יבוא לישראל תהיה תקופת המעבר ארוכה הרבה יותר.

לגבי יצוא מוצרים חקלאיים כי ישראל כולל הדרים וכיצים תהיה הנחה 60 אחוז על המכס, 80 אחוז על אשכוליות ו-70 אחוז על כיצי פרי הדר. 80—40 אחוז הנחה על מוצרים חקלאיים אחרים: כגון ירקות לצד מלונים ובצל.

הפרק השלישי של ההסכם, הכרה בשלב זה לרבים כחשוב ביותר, הוא ההסכם לשיתוף פעולה בנושאים בדעיים וטכנולוגיים.

הקמת מפעלים משותפים בתעשייה, שיתוף פעולה בדבר, והשקעות, מחקרים ומחקרים.

מה היתה ישראל תבורה כל אלה למדינות השוק?

60 אחוז מהמכסים על סחורות יבוא לישראל יוורדו לאפס עד 1980. הדבר נעשה בקרבן וסיכון גדול — לישראל אך זה הוא לפעמה כבעת הצבא הצבאי הקיים עתה. יותר 40 אחוז של המוצרים — בחלקם המכריע מוצרי צריכה — המכסים עליהם יבוטלו על-ידי ישראל עד לאפס ככם עד 1985. גם האריך זה ניתן יהיה להיה לגבי מוצרים בסימים למספר שנים נוספות.

הבר"ם על ההסכם יתחדש בתחילת אוקטובר בבריסל וישראל מתכוונת להבעת עירות השבת התיקונים נוספים, כגון הגנת כמם על מוצרי „רטקא" ישראליים הוקמים לביסוס. כן התבע ישראל הגיוות בכם דומה לאלה שקיבלו ארצות ערב.

בנק לאומי פתח נציגות בקנדה

במסגרת הרחבת של הרשת הבין-לאומית פתח הבנק בנק לאומי ביהוד נציגות בטורונטו, קנדה. הנציגות תוכן בבנין טורונטו-דומיניון בסנטר, במרכז העסקי של העיר ובמנהלו נתמנה עמוס טל. אמנם קוטלר-לבנן בגבוה הממשלה בקנדה.

הקמת הלוה נוספת זו במסגרת הבנק במדינת ביל גדנה המאפה לתבדלת הבוה, התשקעות ההדירות בין קנדה לישראל. אתמקף המכבים היקף הקוא שלבו לקנדה ב-23 מיליון דולאר.

כיום פועלים חובת הבין-לאומית של בנק לאומי 24 בשנים — ולהם 4 בנקים בבתרגוים — בניורק, לונדון, פאריס וציריך.

אנו מודיעים בצער על פטירתו ללא עת של חברנו היקר

צבי גולדפלד

מזכיר אגודת פועלי הבנין לשעבר

ומשתתפים בצער המשפחה

מוקירי זכרו המבקשים לחלוק לנוח את הכבוד האחרון ולהשתתף בהלויתו שתצא היום יום שלישי ב' באלול (20.8.74) בשעה 14.00 אחה"צ מביתו ברח' מבריק 14 בת"א.

מזכירות מועצת פועלי בת-ים והמליאה
ארגון אמהות עובדות
סדר שמואל
מזכיר המועצה

„סוס שחור" עשוי להיבחר לסגן-הנשיא

שיקאגו (א. פ.). — נשיא ארה"ב ג'ראלד פורד עשוי להודיע עוד היום על מינוי סגנו ומקורות יודעי דבר אומרים, כי הבחירה לא תיפול על איש מבין המועמדים שבשמותיהם נקבו עד כה — נלסון רוקפלר או ג'ורג' בוש.

לדברי מקורות אלה המועמדים הרציניים ביותר עתה הם שגריר ארה"ב בנאט"ו דונאלד רומספלד (ידיד קרוב של פורד), כושל מדינת ואשינגטון דניאל אוואנס ושלושה סנאטורים רפובליקאים — לוואל וייקר מקונקטיקוט, הווארד בייקר וביל ברוק מטנסי.

שר-הבטחון בכנס קציני פיקוד דרום

שר הבטחון שמעון פרס, הרצה אתמול בפני קציני מרחב פיקוד הדרום בכנס מיוחד שנערך אי-שם בדרום.

בסיום הרצאת שר הבטחון על בעיותיה של ישראל בתקופה הקרובה בתחומי מדיניות חוץ, בטחון, חברה וכלכלה, הוצגו שאלות שעליהן השיבו שר הבטחון והרמטכ"ל רב-אלוף מרדכי גור.

שר-התחבורה הוזמן לארה"ב

הסכם לשיתוף-פעולה בין משרדי התחבורה האמריקאי-הישראלי ייחתם בסוף שנה זו בוואשינגטון ע"י שר התחבורה האמריקאי קלודס ס. ברינגר ושר התחבורה גד יעקבי, שהוזמן ע"י שר התחבורה האמריקאי לביקור בארה"ב.

מכתב ההזמנה של שר התחבורה האמריקאי נמסר ליעקבי ע"י שגריר ארה"ב בישראל קנת קיטינג, בפגישה שנערכה אתמול עם שר התחבורה בלשכתו בירושלים. בה נכח גם הנספח הכלכלי האמריקאי וויליאם דזייר.

מילווה בריטי פרטי למצרים

קאהיר. (ע"ן). — בוסדות פיננסים בריטיים הציעו למצרים מלווה בסך 120 מיליון דולאר. שיוחזר במשך חמש שנים — מוסר „אל-אהראם".

עוד יודע העתון לספר כי קרן המטבע הבינלאומית החליטה להעניק למצרים מלווה של 50 מיליון דולאר שיוחזר תוך חמש שנים ללא ריבית.

היטל-סיכון על הפלגות לאזור המשבר

מאת סופר „דבר" בחיפה

חברות הספנות המפעילות אניות בקווים לים-התיכון, יוון ד תורכיה, הטילו תוספת של 3.5 אחוזים. כהיטל בגובה מלחמה על הפריפי ההובלות באניותיהן.

דובר „צים" מסר אתמול, כי ביקים אלה לא כפליבת אניות החברה בקווים הללו.

מירדף אחרי אנשי מחתרת שנמלטו מכלא

דאבלין, (יופי"א). — אלפי חיילים חמושים ואנשי משטרה עוסקו אתמול חיפושים נרחבים אחר 19 חברי „הצבא האירי הרפובליקאי", אשר נמלטו מבית הסוהר הסמור ביותר של הרפובליקה האירית.

האסירים התגברו על שומריהם, כבבו את כוחים ואת המפתחות ובאמצעות סדרה פיצוצים פילסו את דרכם אל מחוץ לבית הסוהר. שם חטפו שתי מכוניות ובמשאית אחת ונמלטו מן המקום.

משפחה פלשה לדירה פרטית באבן-יהודה

מאת סופר „דבר" בנתניה

כ"יפהה משה מורי, ובה שמונה ילדים, בדיכון עירונים באבן יהודה פלשה אתמול לדירה פרטית שבבעלית כבברו אותה לאחר.

בעירה נתניה שנקראה למקום זימנה את כל הצדדים וסוכם שהמשפחה תפנה את הבית ואחר כך יובטח כל הסכום של 130.000 ל"י לקנות את הבית מהקונה בהסכמה. את הבית קנה רב הבדיעה בשביל ארגון להפצת התורה. הרב הסכים למכור את הבית אם יוחזר לו כל הסכום.

לכתבנו נודע, כי בצוותה של המועצה המקומית אושרה לכשפר זה הלוואה של 80.000 ל"י לרכישת דירה. המשפחה גרה עד עכשיו בצפיפות בתוך צריף, הריצה על כבוד העייך לאחיד של בדר. עסקני ציבור בשכונה לקחו על עצמם להשיב את יהרת הכסף ולאפשר למשפחה להיכנס לדירה החדשה.

תותחנים קובניסטים ניתקו אתמול דרך גישה לסיגון והשתלטו על כפר גדול. 11 קילומטר מבירה המחוזית טאי נין, שבדרום וייטנאם.

מעבדת השירות הגדול בישראל לציוד קשר אלחוטי
מוטורולה

מעבדות שרות אזוריות ב:
תל-אביב, רח' מזטב 8, טל. 38973
חיפה, בבנין הספקע (פינת C.P.C.) טל. 724149
באר-שבע, רח' האבות 28, טל. 73968
נית בן גוריון, צריף אלעל, קסי 2, טל. 971152
ירושלים, אזור התעשייה תלפיות, טל. 261160
טבריה, אזור התעשייה, טל. 2277

ובנוסף 26 מעבדות ניידות ברחבי הארץ.

קרגמן ומלמד התפייסו

מאת סופר „דבר" בכנסת

יו"ר ועדת הכספים של הכנסת, ישראל קרגמן, וח"כ אברהם מלמד מן המפד"ל, התפייסו ביניהם לאחר חילופי הדברים החריפים שהיו ביניהם בישיבת ועדת הכספים ביום ד' שעבר.

התפייסות היתה בעת סיור שקיימה הוועדה בסיני שלשום. ואחר כל פירסמו הודעה משותפת. שבה הם אומרים כי קיימים בין חברי הוועדה הערכות שונות על דרכי הטיפול הרשמי בפרשת בנק אי-י בריטניה, אולם אף לרגע לא חשב איש מאתנו שזולתו הושפע בעמדתו על-ידי אינטרס פרטי. הנאמן האישי הציבורי שמסגר בין שנינו כתבר ועדה לוישב-ראש שלה וכיושב-ראש הוועדה ומזכיר שלה, כפרי שיתוף פעולה פורה רב שנים. לא נפגם על ידי דברים שנאמרו בעידנא דריתחא.

בראשית הודעתם טוענים י. קרגמן וא. מלמד, כי בעתונים נמסרו דברים בלתי-מדויקים ואף מסולפים מתוך חילופי-דברים בי ביום בשם הוויכוח בוועדת הכספים.

עם זאת מסתבר מהודעתם, כי אין הם מכחישים למעשה דבר כל מה שפורסם על ישיבת הוועדה ביום ד'.

ח"כ ישראל קרגמן

ח"כ אברהם מלמד

ארבעה ילדים הורעלו בבית-לחם

משטרת בית לחם פתחה אתמול בחקירה מקיפה, לאחר שארבעה ילדים מבני העיר הורעלו. שלושה מהם מתו ורביעי מאושפז בבית החולים המקומי במצב קשה. הילדים אכלו ענבים מרוססים בחמרים רעילים.

הודעה לצבור

הננו להודיע בזאת כי בהתאם לחוק העותומני לאגודות — 1909, נרשמה אגודה עותומנית ביום ו' באב תשל"ד ה-25.7.74 אצל הממונה על מחוז תל-אביב הבדכון לפי הפרטים כדלקמן:
שם האגודה: קרן ביטוחים של החיקי הסיבה 7.
מטרת האגודה: א. להקים, להחזיק ולהפעיל קרן אשר תטפל ותסייע בכל הדרוש למשפחות שכולות, אלמנות, ומשפחות נעדרים יוצאי הסיבה 7.
ב. לטפל בענין מלגות לילדי משפחות שכולות, של יוצאי הסיבה 7.
ג. ליזום מפעלי הנצחה בכל הקשור לארועים של הסיבה 7.
ד. לבצע כל פעולה הדרושה להשגת מטרות אלו או בקשר אליהן.
כתובת האגודה: אצל עו"ד ישראל טלמון, רח' מונטיפיורי 24, תל-אביב.
המשרד הרשום של האגודה: כנ"ל.

ועד האגודה

למכירה שטיחים פרסיים במחירים נוחים ובמבחר גדולים
שילוני
ת"א, רח' ליליבלום 28, טלפון 61864

משרד ראש הממשלה
הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה

מכרז מס' 3/74 לשירותי ניקיון וגינון

1. הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה מבקשת הצעות בכתב, במסגרת הסכם שנתי לביצוע עבודות ניקוי וגינון במשרדיה רח' לאגרדיה 66 ויגאל, פינה שדרות קיבוץ המלך תל-אביב.
2. לשם קבלת פרטים נוספים נא לפנות בכתובת הנ"ל לגבי רבקה אברמסון, טלפון נסי 263028, בשעות העבודה הרגילות.
3. את ההצעות יש לערוך בשלושה עותקים ולצרף ערבות בנקאית לשלושה חודשים בגובה של 10% מערך ההסכם השנתי, או המחאה צבאית לפקודת משרד ראש הממשלה.
4. ההצעות חייבות להגיע לא יאוחר מהתאריך 13.9.74 בדואר רשום במעטפה כפולה, כאשר המעטפה הפנימית תהיה ללא ציון שם השולח, לפי הכתובת: „יו"ר ועדת המכרזים, משרד ראש הממשלה, קרית בן-גוריון, בנין מספר 3, ירושלים. על המעטפה יש לציין „מכרז מס' 3/74 — שירותי ניקיון וגינון — הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה".
5. משרד ראש הממשלה אינו מתחייב לקבל ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.

יוסף ורד לדין משמעתי

דו"ח מבקר הסוכנות: סמנכ"ל מחלקת העליה (אביה של אראלה גולן) ניצל מעמדו תפקידו וקשריו האישיים כדי ליהנות מניצול רכוש הסוכנות אשר נועד למטרות אחרות

מאת סופרי „דבר"

דו"ח מבקר הסוכנות בדיון מאויר בפרשת בני הזוג הישראלי ד"ר אברהם ואראלה גולן, שהשתכנו במשך חודשים בדירת עולים במעון העולים קיש מילכן בתל אביב, קובע במסקנותיו, כי יוסף ורד, סמנכ"ל מחלקת העליה והקליטה בסוכנות ואביה של אראלה — „ניצל את מעמדו, תפקידו וקשריו האישיים, כדי ליהנות מניצול רכוש של הסוכנות אשר נועד למעשה למטרות אחרות".

בדו"ח המבקר שפורסם אתמול במקד בירושלים נאמר, כי התנהגותו של ורד אינה הולמת את מעמדו כעובד ציבור וכעובד בכיר במחלקה, „העובדה שעל ידי איכלוס בני משפחתו במעון לא נגרם למעשה לסוכנות כל הפסד כספי, ושהמבקר לא נעשה על חשבון משפחות עולים — אין בה כדי לגרוע מחומרת המעשה".

בישיבתה השבועית של הסוכנות אתמול לפנה"צ בירושלים, הביאו מים הנהלת הסוכנות וגזברה אריה דולצ'ין לפני ההנהלה — שהחליטה להגיש לתובע של בית הדין המשמעתי של הסוכנות את מסקנות המבקר. שבסמכותו לטפל בתלונות — את הדו"ח על עבירות משמעתיות חמורות, על מנת שהתובע יפעל בהתאם לאמור בתקנה של הסוכנות.

מנכ"ל הסוכנות משה ריבלין אמר לסופר „דבר", כי היועץ המשפטי של הסוכנות ד"ר א. לחובסקי יצטרך לקבוע, מי יועמד בפני בית הדין המשמעתי של הסוכנות. „בהתחשב עם העובדה שזה 8 שנים שלא הובא בפני בית הדין המשמעתי של הסוכנות מקרה של חריגה והתנהגות לא־הולמת מעין זו — הרי יורכב בימים הקרובים בית הדין המשמעתי".

אחריותו של אשר

דו"ח המבקר, המגנה כאמור את יוסף ורד, אינו מתעלם מחלקו של ירמיהו אשר מנהל אגף שירותי הקליטה בסוכנות בפרשה וקובע, כי „מבחינה פורמאלית — הוא שנתן את ההוראה לאכלס את משפחת גולן במעון. ההוראה ניתנה באמצעות מנהל אגף האיכלוס שלו". המבקר אומר, כי „בכך יש לראות משום חריגה מסמכות, שכן ניתן אישור למי שאינו זכאי לי מגורים במעון".

יחד עם זאת, מציין המבקר, שיש לייחס משקל לטענתו של אשר, ש„לגבי עניין זה היו מקרים חריגים אחרים שאושרו ע"י נרקיס (מנכ"ל מחלקת העליה והקליטה בסוכנות). המבקר מתייחס למקרה חריג אחר, של משפחת אבוקסיס (המדובר בבני הזוג סילוואן ומרגוט אבוקסיס שהתגוררו במרכז הקליטה, קטמון ט' בירושלים, מחודש פברואר ועד יוני השנה, למרות שלא היו בחזקת עולים חדשים ולא היו זכאים להתאכסן במרכז קליטה של הסוכנות. מרגוט אבוקסיס, ילידת ארה"ב שעלתה לפני 14 שנה, היא בתו של הגביר רוזן. עובד הסוכנות והתדירות הבוכנסק בלשכת יו"ר הסוכנות. הבעל סילוואן, יליד מרוקו, עלה ב־1950 — מ. „דבר").

„יתכן שאשר לא ידע את המניעים שהביאו את נרקיס לאשר את המקרה של אבוקסיס ואת הרקע של משפחה זו והוא יכול היה ללמוד מזיהויה של מקרה גולן, שממנו אפשר להסיק כי נרקיס היה מוכן לאשר גם מקרה זה" — אומר המבקר בדו"ח.

בניגוד לקריטריונים המקובלים

המבקר גם מציין, כי „אשר טוען, שהבין מיוסף ורד, שנרקיס אכן יודע על המקרה של גולן". המבקר אומר במסקנותיו: „אין ספק, כי העובדה שהמקרים החריגים שאושרו על־ידי נרקיס, לא היו בנימוקים המסבירים — הביאו לכך שאשר הסכים להיענות לבקשתו של ורד. גם מבלי לפנות לנרקיס ולקבל את אישורו".

הדו"ח מתייחס למנהל מעון בית מילמן א. בראשר וקובע, כי מידת אחריותו מצטמצמת בכך שהוא פעל אמנם על־פי הוראות מפורשות מהממונים עליו, אך בניגוד לקריטריונים המקובלים, כפי שנקבעו בהוראות הנוהל הכלליות.

אשר לעתיד, נאמר בדו"ח המבקר כי ע"פ המלצתו בין באוגוסט ש.ז., עוד קודם שהחלה הבדיקה מטעמו. הורה עוזי נרקיס לידידתו אשר, ברבינום, לבדוק אם יש מקרים דומים למקרה של גולן במעונות הסתים וכן להורא שבעתיד לא יקרה שישראלים מחוסרי זכאות למעונות. יגורו בהם בכל צורה שהיא ובכל תקופת זמן שהיא.

אשר גם התבקש להורות ברוח זו לכל מנהלי המעונות. מבקר הסוכנות סבור, „שעל־ידי הוראה זו — אין כל אפשרות למישהו מהמחלקה לאשר מכאן ולהבא מקרה חריג כלשהו. ואם יבוצע מקרה כזה בעתיד, למרות ההוראות, יהיה גם מנהל המעון הנוגע בדבר אחראי לתוצאות".

דולצ'ין: חריגים מוצדקים

בישיבת הנהלת הסוכנות, אמר אתמול דולצ'ין לגבי המקרים החריגים האחרים שהמבקר התייחס אליהם, ואשר קיבלו את אישורו של נרקיס. ש„אחרי עיון מדוקדק בהם ובנסיבותיהם — מצא אותם כמוצדקים ושלו היו מבקשים את אישורו להם — גם הוא היה מאשרם".

הנהלת הסוכנות רשמה אתמול לפניה את מסקנות המבקר ואת הפעולות שננקטו על ידי הנהלת מחלקתו של נרקיס, למניעת הישנות מקרים כאלה בעתיד. הנהלת הסוכנות הטילה על המחלקה לעליה וקליטה „לעקוב בקפדנות אחר יישום הנהלים בעניין איכלוס מרכזי קליטה ומעונות עולים".

מבקר הסוכנות בדיון מאויר, הסמיך אתמול אחה"צ את מנכ"ל הסוכנות משה ריבלין למסור, כי „במסקנות דו"ח המבקר יקבם רק המסקנות שהגיע אליהן המבקר ואין בהן מסקנות אחרות. לא נאמר במסקנות, כי מנהל המחלקה לעליה וקליטה עוזי נרקיס ידע על שיכון משפחת גולן במעון העולים". המבקר מסר זאת בקשר לפרסומים באחד העתונים על הדו"ח אתמול. „בשום עדות ובשום חלק מהדו"ח ובאף אחת מהמסקנות — לא הובאה כל הוכחה שנרקיס ידע על שיכון משפחת גולן במעון העולים".

בתגובתו על דו"ח המבקר אמר אמש נרקיס, שהוא הסיק את מסקנותיו מהדו"ח, כי מעתה יש להודיע לו על כל מקרה חריג, שמודיעים לעתונות, הוא אמר עוד, כי הוא משוכנע שננקטו כל הצעדים שמקרים כאלה לא יישנו. הוא הוסיף, כי אין כוונתו למקרים החריגים „המתגלים כמוצדקים בתוקף הנסיבות. בהם מאכסנים בבתי העולים אנשים אשר אינם במסגרת הזכאות הפורמאלית. כגון עוד מקרים אשר בהם ישוכנו אנשים הקרובים קרבת־דם לעובדי סוכנות, במוסד המיועד לקליטת עולים". נרקיס אמר. כי הוא מקבל את הדו"ח ואת מסקנותיו.

יוסף ורד, אביה של אראלה גולן, הגיב אמש על הדו"ח במשפט קצר — כי נרקיס לא ידע על הפרשה וכי נרקיס גם לא נתן את האישור לבתו ולבעלה להתגורר במעון העולים.

השגריר שנרצח היה מראשי „הערביסטים" בוואשינגטון

מאת סופרי „דבר"

רוג'ר דיוויס, השגריר ה־אמריקאי בקפריסין שנרצח אתמול היה אחד המומחים הבכירים לענייני המזרח ה־תיכון ב„סטייט דיפרטמנט" ושנים רבות עסק גם בענייני ישראל.

הדיפלומט נוים ההליכות. בן ה־53 מילא שליחויות בסעודיה, בסוריה ובעיראק ולאחרונה היה מועמד לכהן כשגריר אמריקאי במצרים, אלא שברגע האחרון ניתן המינוי לאחר.

בשנות ה־60 היה דייוויס מ־מעצבי המדיניות המזרח תיכונית של ארה"ב. הוא היה סגנו של לושוס בטל לענייני המזרח התי־כון ואחר כך עוזרו של ג'וזף סיסקו. שהעביר אותו לטפל בענייני המפרץ הפרסי. טורקיה ו־יוון.

דייוויס נמנה עם חסידיו של הנשיא המנוח ג'ון קנדי והיה מן התומכים הנלהבים של התכ־נית לפתרון בעיית הפליטים, ש־עובדה על ידי ד"ר ג'ונסון ג'ונסון. בהופיעו בפני ועידות יהו־דיות נהג דייוויס לקרוא ליהודי ארה"ב לגלות יותר הבנה לעניין הערבי, לבקר במדינות ערב ול־הזמין סטודנטים ערביים לבתי־הם.

דיפלומטים ישראליים שהכירו־הו בוואשינגטון מציינים, כי מ־עולם לא נחשב לידיד ישראל והמפעל הציוני אך הסתייגויותיו נבעו מהכרה אישית כנה ולא מתוך רגש אנטישמי או השפעה ערבית. מכל מקום, הוא קיים יחסים אישיים טובים עם שגרירות ישראל ופעל כלפי ישראל, כמצוות הממונים עליו, בכנות ו־באמנות.

לתפקידו בניקוסיה נכנס דייוויס שבוע אחד בלבד לפני ההדחה של הארכיבישוף מאקאריוס. הוא בא במקום רודגרס מקלוסקי, שנקרא על ידי ד"ר קיסינג'ר לשמש עוזרו המיוחד בוואשינגטון.

רוג'ר דייוויס

מנהיג העדה היוונית גלאפקוס קלרידס, חבוש מסיכת גאז, מגיע לשגרירות האמריקאית אחרי רצח השגריר — צילום־רדיו של „אסושיאייטד פרס"

מים צהובים? דליפה? אם להחליף,

דוד אמקור אמאייל עדיף!

8 שנות אחריות מפני נזילה

המפיצים: אמבא וסוחרים מורשים

אמקור

אין סיכום לגבי 2 המורים מצפת

מאת ישעיהו עשני, סופר „דבר" בצפת

בישיבת הוועדה הפריטטית, המורכבת מאמנון כהן נציג ארגון המורים, גדעון לב נציג מרכז השלטון המקומי ודוד בוכניק מ"מ ראש עיריית צפת, שנערכה אתמול במשרדי השלטון המקומי בתל־אביב בדבר גורלם של שני מורי בית־הספר התיכון־דתי בצפת — שהושעו מעבודתם על ידי עיריית צפת על שנטשו את הילדים במעלות — לא נתקבלה עדיין החלטה סופית, אמר לי יו"ר מחלקת החינוך בעיריית צפת דוד בוכניק.

נציג ארגון המורים א. כהן דרש לבטל את ההשעיה בנמקו את התביעה בכך, שוועדת חורב לא האשימה את המורים בהפקרת הילדים. אם לא יוחזרו המורים לעבודתם, אמר, יתנגדו ה־מורים לצאת לטיולים עם התלמידים ולשאת באחריות לשלומם.

גדעון לב, בארכות מרכז ה־שלטון המקומי, ביקש להתחשב ברגשות ההורים ולהעביר מורה אחד לבית ספר אחר מחוץ ל־צפת, מאחר שהמורה השני כבר הוציא את המסקנות המתאימות ב־עצמו לעזוב את המקום.

דוד בוכניק אמר, כי עיריית צפת תהיה מוכנה לקבל כל הכרעה של מוסדות מוסמכים, ב־תנאי שהנוהג שיטרית בדבר יבירין על כך בשמבר ויקבל על עצמו את האחריות לניהולם של ענייני בית הספר בחודשים הראשונים ויהיה גם אחראי לכל הת־פתחות אפשרית בנושא זה. ה־נושא עדין ועיריית צפת לא יכ־לה להכריע לבדה ולא יתכן ש־מוסדות ממשלתיים יתנערו מהכ־רעה בסוגיה קשה זו.

בינתיים מסר לי נציג ועד ה־הורים השכולים, מוריס נאמן, כי הוא שוחח טלפונית עם ראובן אבירם, יו"ר ארגון המורים העל־יסודיים בארץ והביע את מחאת ההורים על רצונו של ארגון ה־מורים להחזיר את המורה ש־הושעה לבית הספר בצפת מבלי להתחשב בתוצאות האסון שקרה ובהשלכותיו החינוכיות והרגשיות על ההורים והתלמידים כאחד.

ד. בוכניק מסר לי עוד, כי מחר יגיעו לצפת אמנון כהן ו־ראובן אבירם להתייחד עם זכרם של הילדים שנספו ויקיימו דיון עם ההורים השכולים בנסיון ל־שכנע אותם להסכים להחזרת ה־מורה לבית הספר. בפגישה זו ישתתפו גם נציג העיריה ומשרד החינוך והתרבות.

בתום הפגישה עם ההורים תת־קיים פגישה נוספת של הוועדה הפריטטית כדי להגיע להכרעה סופית.

---

38 אנשים ניספו ויותר מ־700.000 נשארו ללא קורת גג ב־עקבות השטפונות שפקדו את האי לוזון בפיליפינים.

אלוף של חקר תלונה על שימוש שלא כהלכה ברכוש הצבא בידי אלוף זעירא

ננזף בידי הרמטכ"ל, אך לא נמצא מקום להעמידו לדין

מאת סופרו הצבאי של „דבר"

הרמטכ"ל רב־אלוף מרדכי גור נזף באלוף אליהו זעירא בשל חריגה מנוהל התקין בצה"ל וזאת על סמך חוות דעת של הפרקליט הצבאי הראשי של אלוף (מיל.) ישראל טל, אשר שימש כועדת חקירה של יחיד לבדיקת „טענות שהיו כלולות בתלונה שהגיש חייל יוסף שריד לראש הממשלה בדבר שימוש שלא כהלכה ברכוש צבאי על־ידי זעירא".

בהודעת דובר צה"ל שנמסרה לפרסום סמוך לחצות נאמר: „ב־9 באוגוסט העביר ראש הממשלה, לשר הבטחון תלונה של חייל יוסף שריד בה פירט טענות לפיהן העסיק האלוף זעירא חיילים בעבודה שאינה צבאית, ועשה שימוש שלא כהלכה ברכוש צבאי. בו ביום מינה הרמטכ"ל את האלוף טל כועדת חקירה של יחיד לחקור בטענות הנ"ל.

„כשנתקבל דו"ח החקירה של האלוף טל ביקש הרמטכ"ל את חוות דעתו של הפרקליט הצבאי הראשי. על יסוד חוות דעתו של הפרקליט הצבאי הראשי החליט הרמטכ"ל, שאין מקום לנקיטה באמצעים משפטיים.

עם זאת הסתבר לרמטכ"ל, מן מסקנותיו של טל ומן חוות דעתו של הפרקליט הצבאי הראשי, שהיו חריגים מן הנוהל התקין. אי לכך נזף הרמטכ"ל באלוף זעירא. כן עומד הרמטכ"ל לנקוט צעדים, כדי לוודא ביצוע מלא של פקודות המטכ"ל בנושאים אלה.

סופר „דבר" מציין, כי הטענות שהיו כלולות בתלונתו של שריד מתייחסות לעבודות של חיילים לשימוש ברכב וברכוש צבאי שלא כהלכה להרחבת ביתו של זעירא בצהלה. נראה כי שכנים של האלוף הם שהיפנו ראשונים את תשומת הלב לחריגים.

סופר „דבר" מציין עוד, כי האלוף טל גויס לשירות מילואים פעיל לצורך התפקיד כועדת חקירה של יחיד. בהקדמה של דו"ח החקירה התייחס טל לנורמות מסויימות בצה"ל ומעצם הגישה המסתייגת של החוקר מאותם נורמות, טל קבע. כי הוא שוקל את העניין לפי הנורמות המקובלות ועל כן אין הוא רואה מקום לנקוט אמצעים משפטיים. אך עם זאת הוא מסתייג מהנורמות הללו. הוא העיר. כי לא כל הדברים שנעשו על־ידי אלוף זעירא נראים לו.

הסנאטור הדמוקרטי פרנק צ'רץ':

ההסכמים בין ארה"ב וברה"מ אחיזת עיניים ואולי זיוף

וואשינגטון (א. פ.). — הסנאטור הדמוקראטי החשוב פראנק צ'רץ' מאיידהו הכריז אמש, כי ההסכמים בין ארה"ב לברה"מ בעניין הגבלת החימוש האסטרטגי עד כה הם „קצת יותר מאחיזת עיניים ואולי זיוף".

סנאטור פרנק צ'רץ'

צ'רץ' הכריז, כי על הקונגרס לנקוט פעולה כדי לבחור בין קיצוץ אכזרי בחימוש הגרעיני לבין המשך המירוץ הגרעיני בין המעצמות. „מאחורי מסוה של הסכמים קוסמטיים". הוא אמר גם, כי בשיחות סאל"ט יש „יותר צל מאשר תוכן" וכי שיחות אלה הן רק „תנועות בדרך לארמגדון" (מלחמת אחרית הימים).

צ'רץ' הצביע על כך, שהסכמים חלקיים דוגמת אלה שגותמו עם הסובייטים גורמים נזק הואיל הם מביאים להחשת פיתוח כלי־הנשק בתחומים שלגביהם אין הסכמים. הוא ציין, כי ארה"ב לא נדרשה עד כה להפסיק את תכניות הפיתוח הצבאי שלה.

צ'רץ' קרא לדון בשיחות סאל"ט בחיסול הדרגתי של טילים באליסטיים בין־יבשתיים ו־מפציצים עד לנקודה שבה תשען ההרתעה ההדדית אך ורק על טילים בצוללות גרעיניות. שהן, למעשה, חסינות מפגיעה. הוא אמר, כי לדעת מומחים, „השענות על צוללות גרעיניות תבטיח מערכת יציבה של בטחון, שתהיה יעילה יותר מכל סידור אחר.

הממשלה אינה מכירה בהסכם השכר עם הפרופסורים

יונהגו סידורים לשיתוף הממשלה במו"מ על שכרם

מאת א. גבע, סופר „דבר"

בפגישה בין שרי האוצר והחינוך לבין ראשי המוסדות להשכלה גבוהה, הודיעו אתמול נציגי הממשלה, כי הממשלה אינה מכירה בהסכם השכר עם הסגל האקדמי הבכיר. פירושו של דבר הוא, שהמוסדות להשכלה גבוהה יצטרכו לספוג את התוספות אותן שילבו.

כמו־כן סוכם להנהיג סידורים שיבטיחו את שיתוף הממשלה במו"מ על שכר הפרופסורים. נודע, כי הכוונה היא לשנות את התקנונים של המוסדות להשכלה גבוהה ולכלול בהם סעיף שיקבע, כי הממשלה שותפה למו"מ על הסכמי השכר.

אין יודעים כיצד יספגו המוסדות להשכלה גבוהה את תוספות השכר. לפני המוסדות עומדים שלוש דרכים: יעול, קיצוץ בשרותים וכן מימון התוספת לפרופסורים על־ידי הטלת העול על התלמידים.

בעבר צברו המוסדות להשכלה גבוהה גרעונות גדולים והממשלה כיסתה אותם. לאחרונה הוקמה ועדת הקצבות החייבת לגבש את התקציבים של המוסדות להשכלה גבוהה ולקבוע את חלוקתם בין האוניברסיטאות השונות. אך למרות קיומה של הוועדה, בה משתתפים גם נציגי הממשלה, חתמו המוסדות להשכלה גבוהה על הסכם שכר באחורי גבה של הממשלה.

האוצר גילה „200 חריגים"

ההסכם עורר אז סערה ועובדי האוצר סיפרו על 200 „חריגים" אותם גילו באוניברסיטאות השונות. החריגים כללו סעיפים כגון תוספת גינון במכון ויצמן, סיבוד דיור ב„בר־אילן", והוספת בחינות מוצר ב' בטכניון. כל אלה, בנוסף לשכר ולהטבות הכלליות הכוללות: תוספת מחקר (אם כי פרופ' בן המניין מלמד רק 8 שעות כדי שיוכל להקדיש מזמנו למחקרו) שכר קידום, דמי חברות בארגונים בינלאומיים, שנת שבתון, כרטיס טיסה במקרים רבים גם למשפחה, הלוואה ברבית של שני אחוזים ועוד.

עם חתימת הסכם השכר בין הפרופסורים לבין המוסדות להשכלה גבוהה, הצביע האוצר על חריגים רבים. אך לאחרונה הגיע האוצר את התנגדותו לחריג אחד בלבד: הוצאות רכב. הפרופסורים דרשו לכלול את הוצאות הרכב בשכרם. כלומר: פרופסור בן המניין יקבל 400 ל"י תוספת שכר (עליו מוטל מס) במקום 250 ל"י הוצאות רכב (המשוחררות ממס). נודע, כי האוצר חושש שגם ארגונים אחרים ילכו בדרך זו ו„יגלו" את הוצאות הרכב וכן הוצאות אחרות.

המוסדות להשכלה גבוהה טוענים שחתמו על הסכם מבוין שהמדובר בהסכם לשנים 1972—74. הפרופסורים איננו בטביחה ולכן תתכן. אחרי שהתהב. לא יכלו להיענות לבקשת האוצר שלא לקיים את ההסכם, כי הפרופסורים יכלו לפנות אל בית־המשפט שהיה מחייב את האוניברסיטאות לקיים את ההסכם ואף לשלם קנס על הלנת שכר.

הכוונה שמאחורי הכוונה

הפרופסורים טוענים, שהמדובר בעיקבי אותו הסיבו עובדים אחרים מזמן. הפרופסורים גם מצילים טענה עקרונית: הם אינם רוצים בסידורים „מתחת לשולחן" כהוצאות רכב, והם רוצים שכר גלוי. נראה, שקיימת כוונה נוספת: כשהוצאות הרכב הן חלק מן השכר — הן נכללות בפנסיה. ואם אין הן חלק מהשכר. הן אינן נכללות בפנסיה.

בממשלה טוענים, שלא יתכן כי הפרופסורים ינהלו מו"מ עם עצמם וקבעו את שכרם. כשהממשלה משלמת. תקציב המוסדות להשכלה גבוהה מגיע ל־1.2 מיליארד ל"י ו־800 מיליון ל"י מכספים הממשלה או מוסדות ציבוריים אחרים. בממשלה מוסיפים שאין להעלות את שכר הפרופסורים ב־18 מיליון ל"י, כאשר מקצצים את תקציב בני הילדים בשכונות. כמו־כן מביעים פליאה על כך שהפרופסורים הטוענים לריסון הצריכה הציבורית, מגדילים את הצריכה הציבורית בשעה שזו נוגעת לכיסם.

ירושלים חוששת

(המשך מעמוד 1)

קיסינג'ר ובו העמידו על הזוטרה שבה רואה ישראל את העניין. אתמול בבוקר בהקבלה תשובתו של קיסינג'ר. שככל הנראה מבקשת להרגיע את ישראל ולהבהיר את משמעות ההודעה המשותפת האמריקנית־ירדנית.

נראה, כי האמריקנים ביקשו להבהיר לישראל, כי לא ניתנה כל התחייבות קונקרטית מחייבת לירדן, אלא הדגשה של הצורך בקידום מו"מ בין ישראל ירדן שאחת האפשרויות שבו היא הסכם הפרדה.

צפויה הכרעה בימים הקרובים

בירושלים סבורים, כי אין כל מקום לתגובה נוספת על זו שפורסם דובר משרד החוץ ויש להמשיך במגעים המדיניים עם ארה"ב במכלול הנושאים התלויים ועומדים בין ירושלים וואשינגטון. נראה, כי המהלכים האמריקניים האחרונים יחייבו דיון מעמיק בממשלה לגבי השלב הבא במגעים להסדר בין ישראל ומדינות ערב ויהיה צורך להכריע בימים הקרובים אם להיענות להצעה האמריקנית להקדים את ביקורו של ראש־הממשלה י. רבין בארה"ב.

החדשה לעומת ההודעה ניקסון בקאהיר

באשר להודעה המשותפת המצרית־אמריקנית בתום ביקורו של שר־החוץ המצרי איסמאיל פאהמי בוואשינגטון, ציינו בירושלים כי היא כוללת הערה כבעל מילולית על ההודעה המשותפת שפורסמה בקאהיר בתום ביקורו של הנשיא ניקסון.

השינויים הקלים הם. שהשעם לא נזכרת בהודעה החלטת מועצת הבטחון 242 וגם האיזכור של הזכויות הלגיטימיות של העם הפלשתינאי מנוסח באופן מחלש במקצת לעומת ההודעה המוקדמת.

המחבלים פותחים במסע עולמי למען קפוצ'י

מאת סופר „דבר" לענייני ערבים

„מקור מוסמך" במפקדת הגג של המחבלים הודיע אמש כי בכוונת מנהיגי „ארגון השחרור הפלשתינאי" לפתוח במסע תעמולה עולמי למען שחרורו של הבישוף קאפוצ'י ולצורך זה יפנו המחבלים לשלטונות האפיפיור, לאו"ם ועוד.

ה„מקור המוסמך" לא הכחיש את האשמה כי קאפוצ'י שיתף פעולה עם המחבלים וכי נשק נמצא במכוניתו והסתפק בטענה. כי מעצרו הוא „חלק ממסע הדיכוי הישראלי".

גם ראש ממשלת לבנון תקי־אדין סולח אמר, כי ניתן יהיה להפעיל ארגונים דתיים ברחבי העולם נגד ישראל בעקבות פרשה זו.

האוניברסיטה העברית בירושלים

המחלקה למינהל תלמידים — המשרד לקבלת תלמידים

רישום מועמדים לשנת הלימודים תשל"ה ללמודי „מוסמך" ותעודה

הרשמת מועמדים לשנת הלימודים תשל"ה ללימודים לקראת התואר „מוסמך" וללימודי תעודה תסתיים ביום ה', י"ב באלול תשל"ד (30.8.74) (פרט לתחומי הלימוד לגביהם צוין תאריך שונה).

מתקבלות בקשות לפקולטות/בתי"ס

הפקולטה למדעי הרוח (למעט: לימודי תעודה בתרגום כתבי מדע; המחלקה להכשרת מורים)
הפקולטה למדעי החברה (למעט החוג לפסיכולוגיה)
ביה"ס למינהל עסקים
הפקולטה למתימטיקה ולמדעי הטבע
ביה"ס להוראת המדעים
הפקולטה למשפטים
המכון לקרימינולוגיה
ביה"ס לעבודה סוציאלית
המרכז להכשרת מנהלים לרכוזים קהילתיים — סיום ההרשמה 30.10.74
הפקולטה לרפואה
מדעי הרפואה הבסיסיים
נוירוביולוגיה
בריאות הציבור
תעודה באפידמיולוגיה
בית הספר לרוקחות

המעונינים יירשמו במשרד לקבלת תלמידים ספרי הרשמה ו„מדריך לתלמיד החדש" ניתן לרכוש תמורת 5 ל"י (ע"י פניה אישית או בכתב) ב„אקדמון" גבעת רם ירושלים 91999, ת. ד. 41 ירושלים. ללא צירוף המחאה על הסך הנ"ל לא יישלחו הטפסים והמדריך; חיילים בשירות חובה יקבלו את הטפסים והמדריך חינם, אישית או לכתובתם הצבאית.

המועמדים יתבקשו גליונות ציונים לתעודות הפקולטה אליה הם מבקשים להתקבל (מועמדים לפקולטה למדעי החברה מתבקשים להמציא את גליונות הציונים גם ב־3 עותקים).

מועמדים לפקולטות: למדעי הטבע, מדעי הרפואה, רוקחות, תזונה ועבודה סוציאלית — חייבים לפנות לפקולטה לייעוץ מוקדם וקבלת טפסי הרשמה.

בוגרי מוסדות להשכלה גבוהה בחו"ל ירשמו במשרד לתלמידי חו"ל, הר הצופים, ירושלים. בוגרי האוניברסיטה העברית בירושלים המבקשים להמשיך לימודיהם באותה הפקולטה, יירשמו במזכירות הפקולטה.

هكذا من الأصل

מניות ושערים

במשכות הירידות בבורסה

הירידות הגדולות בשוק המניות ובשוק אגרות־החוב נמשכו אתמול. לא היתה כל מגמה לבלימת הירידות ונראה שהירידות עשויות להימשך בימים הקרובים. בחוגי הבורסה מקווים שמגמה זו תיבלם תוך שבוע־עשרה ימים. אולם בבורסה לא מסתירים את הדאגה נוכח ירידות אלה ולא הופיע עדיין גורם שיבלום מגמה זו. יתר על כן, אף אתמול נרשמו אג"ח לא מעטים „מוכרים בלבד".

שני גורמים עיקריים ממשיכים להביא לגל המכירה הגדול של אג"ח: הקפאת האשראי שהביאה לקיצוץ באשראים בנקאיים בשיעור לא מבוטל; העליה הקטנה מן הצפוי במדד המחירים בחודש יולי והמשך מגמה זו צפויה בחודשים הקרובים. תוך ימים ספורים, מסתכמת הירידה בחלק מאג"ח בשיעור של 9—10 אחוזים. מרבית אג"ח הצמודים נסחרים עתה מתחת לערכם המותאם („פארי") ורמת השערים דומה לרמת השערים שהיתה בחודש פברואר.

המחזור בשוק אגרות־החוב הסתכם ב־5.94 מיליון ל"י, מתוך זה במילוות ברירה פיתוח — 2.13 מיליון ל"י.

בשוק המניות נמשכה התגובה ההצבעית על הירידות בשוק אג"ח. הירידות מקיפות הן את המניות הידועות כ„ספקולטיביות" וכן את המניות המובילות.

המדד הכללי של שערי המניות ירד ב־1.32 אחוז. המחזור בשוק המניות היה 1.2 מיליון ל"י. בתוך זה בשלב משתנים 579 אלף ל"י.

הנתיב"ד ירד ב־6 אג'

מחיר הדולר־נתיב"ד המשיך אתמול לרדת. שוק היצע של 704 אלף דולר הביא לירידת מחיר הנתי"ד ב־6 אגורות ל־4.56 ל"י, תוך מחזור של 145 אלף דולר.

גידול ברווחי „אליאנס"

רווחי בעלי המניות „אליאנס" בשלושת החודשים אפריל—יוני השנה הסתכמו ב־8.24 מיליון ל"י לפני הפרשה למס, בהשוואה ל־5.43 מיליון ל"י בתקופה המקבילה אשתקד. הרווח הנקי לאחר מס היה 5.94 מיליון ל"י, לעומת 3.52 מיליון ל"י באותה תקופה ב־1973, מסתבר בדו"ח בלתי מבוקר של „אליאנס".

מחזור המכירות של „אליאנס" הסתכם בחודשים אפריל—יוני השנה ב־67.43 מיליון ל"י, לעומת 50.28 מיליון ל"י באותה תקופה אשתקד.

מניות

בנקים מסחריים		
א' ה' ה' מ'	196	
אי. די. בי. בכ'	269	
אי. די. בי. רג'	230	
איגוד צ"ש	279	−1.5
דיסקונט צ"ש	828	
מזרחי מ'	142.5	−2.5
פועלים מ'	258	
לאומי צ"ש	213	−1.0
בנקים למשכנתאות		
אפותיקאי מ'	240	−1.5
כרמל מ'	166.6	−7.0
משכנתאות ובנין	265	
פיתוח למשכנתאות	344	−1.0
טפחות מב'	144	−6.0
טפחות בב'	208	
טפחות רג' (מ)	195	−10.0
מוסדות מימון		
שלטון מקומי	97.5	+1.5
אוצר להתעשיה	196	−1.0
חקלאות מב'	73	−1.0
פיתוח תעשיה מב'	62.5	−0.5
ביטוח		
אריה	420	−13.5
הסנה	214	
סהר	334.5	−0.5
מסחר ושירותים		
בית הרכב	69	−1.0
דלק צ"ש	116	−1.0
דלק מ'	130	+1.0
קירור 1	243.5	−1.5
קירור 10 מ'	140	−8.0
השכל	80	
ספנות והספקה	146	−7.0
מקרקעין ופיתוח		
אזורים	159.5	
אפריקה 1	337	
אפריקה 10	270	−3.0
הכשר הישוב צ"ש	127	−3.0
הכשר הישוב מ'	130	−5.0
מולל סונה מב'	120	+2.0
נכסים צ"ש	232	−2.0
ישפרו	123	
ישרס	128.5	
מהדרין	160	−2.0
מטעי הדר	85	−1.5
משקיעים	180	
נאות אביב	76	−2.5
פרי אור	139	−0.5
רסקו מב'	75	
רסקו רג'	55.5	−1.0
תעשיה		
אליאנס	505	
אלקו 1	103	−2.0
אלקו 2.5	86.5	−2.5
אלקטרה 1	196.5	
אלקטרה 5	172	−1.0
ארגמן מב'	330	
אתא ב'	103	−5.5
אתא ג'	101	−4.0
דובק מב'	429	+9.0
כבלים	160	−3.0
כבב צ"ש	815	−25.0
כימיקלים	89.5	+1.5
לודזיה אפשטיין	55	−3.0
מילר סטפכיל	161	
פניציה מ' 1	75.5	−2.0
פניציה 10	76	
מפעלי נייר	255	−1.0
עסיס (מ)	190	−10.0
נחושתן מב'	540	−10.0
עלית	266	−14.0
פוליגון	196	−2.0
עיד	73	
שמן מב'	111.5	
תעל	200	−3.5
חברות להשקעה		
אלגר מ'	76	−9.0
אלרון מ'	148	−7.0
חב' מרכנתיל	184	
פועלים מ'	228	
„פז"	88	−1.0
וולפסון 1 צ"ש	135	−2.5
וולפסון 10 מ'	80	−3.0
ירדן	85.5	
אמפא	107.5	−1.0
דיסקונט מ'	145	−3.0
המזרחי	106	−1.0
לאומי	174.5	−1.0
פרינן	105.5	−4.5
תכיתה	89.5	−1.0
יצוא	62	−0.5
כור מב'	130	−3.0
כלל השקעות	207	
כלל תעשיות	153	−3.0
צור	131.5	
פזה	51	
דלק ונפט		
נפטא	90	
לפידות צ"ש	178	
לפידות מ'	229	
אגרות חוב החברה		
אי. די. ב ש. ה.	83	

אגוד ש. ה.	87.5	−0.5
המזרחי ש. ה.	92.5	
פועלים ש. ה.	97	
בל"ל ש. ה.	130	
בל"ל ש. ה.	93.5	−0.5
אפותיקאי	96.5	−0.5
פת. משכנתאות	85	
פת. משכנתאות	99	
שכון	102	
טפחות	111	−1.5
אוצר להתעשיה	83	−0.5
דלק	76.5	−1.5
הכשרת הישוב	73	−0.5
ישפרו	110	
אתא	79	−2.0
עלית	76.5	−2.0
הפועלים השקעות	101	
דיסקונט השקעות	100	
דיסקונט השקעות	89	−1.0
מזרחי השקעות	86	−1.5
בל"ל השקעות	78.5	−1.5
כלל תעשיות	100	
צור	80	−1.5
מניות נסחרות בבמ"ח — אגרות חוב — אג"ח צמודות למדד		
מילוות קליטה 61		
(126.3) 63	388.5	
(132.6) 64	272	
(138.5) 65	261	
(118.7) 66	237	
מילוות קליטה 62		
(132.6) 63	254	−7.0
(138.5) 64	240	−7.0
(110.1) 65	231	
(ב) (118.7) 66	214.4	−6.6
מילוות קליטה 64		
(138.5) 64	350	−6.0
(ב) (110.1) 65	315	−10.0
מילוות קליטה 65		
(110.1) 65	314.5	+1.5
(118.1) 66	283	
מילוות קליטה 66		
(מ) (118.7) 66	272.5	−8.5
(ב) (116.7) 67	272.5	−8.5
קליטה 67		
מ'	263	−8.0
ב'	255	−8.0
מילוות בטחון 68		
א'	139.5	−1.5
ב'	141	−4.5
ג'	140	−1.0
ד' (מ')	136	−1.5
ה' (ב')	132	−1.5
ו'	131.5	−4.0
ז'	124	−4.0
ח' (ב')	111	−4.0
ט' (מ')	109	−4.0
י' (ב')	125.5	−4.0
כ"א (מ')	128	−4.5
כ"ב (מ')	126	−4.0
כ"ג	112	−4.0
כ"ד	112.5	−4.0
מילוות בטחון בנקאי 68		
י"א (מ')	143	−4.5
י"ב (מ')	138	−4.5
י"ג (מ')	126	−4.5
י"ד	109.5	−3.5
מילוות בטחון 69		
א' (ב')	114	−3.5
ב' (מ')	108	−3.5
ג' (מ')	108.5	−3.5
ד' (מ')	108.5	−3.5
ה' (ב')	108.5	
ו' (ב')	109	−3.5
ז' (מ')	104.5	−3.0
ח' (מ')	99	
ט'	264.5	
י'	257	−5.0
כ"א	258.5	
כ"ב	263	
כ"ג	257.5	−0.5
כ"א (מ)	98	−3.0
כ"ב	255	−8.0
כ"ג	255	−8.0
כ"ד	[illegible]	
כ"ה	256	−3.0
מילוות בטחון בנקאי 69		
י"א	110.5	−4.0
י"ב	108	−2.5
י"ג (מ')	101.5	−3.0
י"ד	99.8	+0.8
ט"ו	260	−9.0
ט"ז	265.5	
י"ז	258	
י"ח	252	−4.0
מילוות פיתוח 60 (ברירה)		
קפ"ו	199.5	−4.0
קפ"ט	198	−3.5
קפ"ח	200	−5.0
קפ"א	199	−3.5
קפ"ב	197.5	−4.0
רי"ח (ב)	173	−5.0
ר"כ (ב)	173.5	−4.0
רכ"א (ב)	171	−5.5
רכ"ג (ב)	170	−5.5
רנ"ה (ב)	164	−5.0
רנ"ו (ב)	162	−5.0
רנ"ז (ב)	153.5	−5.0
רנ"ח (ב)	159.5	−5.0
רנ"ט (ב)	159.5	−5.0
אג"ח צמודות למטבע חוץ — מילוות פיתוח 60		
ד' (ג')	269.5	
ה'	233	
השגל משוק כ' (מ')	134.6	−4.2
אפותיקאי 6%	251	
ים המלח 5%	141.5	
אג"ח במטבע חוץ „הולדינג"		
הוצ' 13	107.4	−1.5
הוצ' 17	104.8	+0.7
הוצ' 18	107.5	+1.2

הועדה המקומית לתכנון ובניה פתח־תקוה

הודעה

על פי סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965

ניתנת בזה הודעה כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ובניה פ"ת בקשה למתן הקלה בניה על חלקה 15 בגוש 6400 ברח' פ"ת.

לפי תכנית המתאר החלקה הנ"ל נמצאת באזור מגורים ב' בו מותר לבנות 3 קומות סה"כ 82.5% בקשת בעלי החלקה היא להתיר להם לבנות 3 קומות סה"כ 88.5% עבור הריסת הסככה.

כל מי שיש לו התנגדות מאיזו שהיא סיבה לבקשה הנ"ל יואיל להגישה לועדה תוך 15 יום מפרסום הודעה זו.

לאחר המועד הנ"ל תועבר הבקשה לועדה המחוזית לתכנון ובניה ברמלה והיא תחליט בנדון.

י. פינברג
יו"ר הועדה המקומית
לתכנון ובניה פ"ת

משרד העבודה
מחוז בארשבע והנגב

קופת־חולים
של ההסתדרות הכללית של העובדים בא"י

נמשכת ההרשמה לבית הספר לטכנאי רנטגן

מתקבלים מועמדים בוגרי בי"ס מכר תיכון שסיימו שרותם הצבאי

משך הלימודים: שנתיים בתנאי פנימיה.

במשך הקורס מקבלים התלמידים מענק עד 225.— ל"י לחודש
בוגרי הקורס יועסקו במכוני הרנטגן של קופ"ח.

הרשמה: מרכז קופת־חולים, תל־אביב, רחוב ארלוזורוב 101, חדר 411
טלפון: 262211, שעות הקבלה: בכל יום 08.00—13.00

יקירינו
סמל מנחם קוטלר הי"ד
סמל און חפר הי"ד
שנפלו במלחמת יום הכיפורים הובאו למנוחות עולמים בבית העלמין הצבאי בקרית שאול.
אזכרה תתקיים ביום שישי, ה' באלול תשל"ד — 23.8.74 בשעה 2.00 בצהריים.
אוטובוסים יצאו בשעה 1.15 בצהריים מבתי ההורים:
רח' פיירברג 31, ת"א.
רח' דה־האז 10, ליד ככר מלכה, ת"א.
המשפחות האבלות

מדינת ישראל
משרד הבטחון / אגף השקום
המחלקה להנצחת החייל

מועדי הבאת חללי מלחמת יום הכפורים לקבורת קבע

ביום חמישי ד' אלול תשל"ד (22.8.74) יובאו לקבורה

בבית הקברות — אושה
סגן יעקב אביעזר ז"ל — בשעה 16.00

בבית הקברות — גליל ים
סמ"ר צור (צוקרמן) ברוך ז"ל — בשעה 16.00

בבית הקברות — הר הזיתים
רב"ט הרב ארלן שמואל ז"ל — בשעה 12.00
סמל בן־יאיר (חסאן) אבנר ז"ל — בשעה 16.30
רב"ט חליוא משה ז"ל — בשעה 18.00
סמל תממי יהודה ז"ל — בשעה 15.00
סמ"ר סבג ציון ז"ל — בשעה 13.30
רב"ט שיצר מנחם מנדל ז"ל — בשעה 10.30

בבית הקברות הצבאי — הר הרצל
סמל בכבוד מרד ז"ל — בשעה 12.00
סמל בן דוד יוסף אשר ז"ל — בשעה 13.30
סמ"ר בראשי יצחק ז"ל — בשעה 10.30
רב"ט גבאי עמרם ז"ל — בשעה 09.00
סרן דרוקר מיכה ז"ל — בשעה 15.00
סמ"ר כהן נפתלי ז"ל — בשעה 16.30
סמל מועלם אברהם ז"ל — בשעה 15.00
סגן מור יוסף אורי ז"ל — בשעה 16.30
סמל מצליח ציון ז"ל — בשעה 13.30
סמ"ר נמט דני (אביגדור) ז"ל — בשעה 18.00
סמל פרידמן סיני יוסף ז"ל — בשעה 10.30
רב"ט קונדו דוד ז"ל — בשעה 09.00
רב"ט שבילי דניאל ז"ל — בשעה 12.00
סמ"ר ששון אדמון ז"ל — בשעה 18.00

בבית הקברות — חולון
סמ"ר אנטר אלברט ז"ל — בשעה 15.00
רב"ט בוט אברהם ז"ל — בשעה 16.30
סמל עובדיה אליהו ז"ל — בשעה 13.30
סמ"ר שבתאי אריה ז"ל — בשעה 12.00
סגן ששון זאב ז"ל — בשעה 10.30

בבית הקברות — חולתא
סגן ארד אמוץ ז"ל — בשעה 16.00
רס"ן גולדשמיט אבנר ז"ל — בשעה 16.00

בבית הקברות הצבאי — חיפה
סמל הלפרין שלמה ז"ל — בשעה 18.00
סרן ויגדור שמואל ז"ל — בשעה 13.30
רב"ט יעקובס דוד ז"ל — בשעה 09.00
סג"ם כץ מרדכי יהודה ז"ל — בשעה 12.00
סמ"ר ממן אורי (אהרון) ז"ל — בשעה 16.30
סמ"ר סבן דוד ז"ל — בשעה 16.30
סמל פריד עמוס ז"ל — בשעה 09.00
סמל קוקוש שמואל ז"ל — בשעה 12.00
סגן קלר אליעזר ז"ל — בשעה 18.00
סמל רוזנברג אברהם טיבריו ז"ל — בשעה 15.00
סמ"ר שפקרמן יצחק ז"ל — בשעה 15.00
סמ"ר שרל חיים (קורנל) ז"ל — בשעה 13.30

בבית הקברות — יחיעם
סמל רון איתן ז"ל — בשעה 16.00

בבית הקברות — כפר בלום
רס"ל ווינשטיין גדעון ז"ל — בשעה 16.00

בבית הקברות — מרום הגולן
סמ"ר רעי (מגשנפרוינד) יעקב ז"ל — בשעה 16.00

בבית הקברות הצבאי — נתניה
סמ"ר אפרתי משה אפרים ז"ל — בשעה 18.00
סגן ממון משה ז"ל — בשעה 12.00
סמ"ר פולק אברהם ז"ל — בשעה 09.00
סרן קרנר משה ז"ל — בשעה 13.30
סגן שוסטר משה ז"ל — בשעה 16.30
סמ"ר שניידר גד ז"ל — בשעה 15.00

בבית הקברות — פתח תקוה
סמל גורקוביץ גדעון ז"ל — בשעה 10.30
סמ"ר דובריש נחמיה ז"ל — בשעה 09.00
סמל זמטר גד ז"ל — בשעה 16.30
סמל לוי בנימין ז"ל — בשעה 15.00
רב"ט ליניק יונה ז"ל — בשעה 13.30

בבית הקברות הצבאי — קרית שאול
סמל אבידר (מרדר) ראובן ז"ל — בשעה 10.30
סמ"ר אברהם בנימין ז"ל — בשעה 09.00
סרן ארואטי יצחק ז"ל — בשעה 10.30
רס"ל בן ציון אמנון ז"ל — בשעה 09.00
סמל גוטליב עמיקם ז"ל — בשעה 13.30
סמל גלעדי יגאל ז"ל — בשעה 13.30
רב"ט גרופי אליהו ז"ל — בשעה 12.00
סמל דואניס מנשה ז"ל — בשעה 12.00
סמל הרשקוביץ מרדכי ז"ל — בשעה 18.00
סמל ורונה יוסף יצחק ז"ל — בשעה 15.00
סמל טובי מנחם ז"ל — בשעה 16.30
סמ"ר יונה אליהו ז"ל — בשעה 16.30
רב"ט מינטוס שמואל ז"ל — בשעה 15.00
רב"ט מלכמון ישעיהו ז"ל — בשעה 18.00

בבית הקברות — ראשון לציון
סמל פרץ דוד ז"ל — בשעה 13.30
רב"ט קמינסקי יורם ז"ל — בשעה 09.00
סמל שלום יצחק ז"ל — בשעה 12.00
סמל שמיר דן ז"ל — בשעה 13.30

בבית הקברות — שדה אילן
סמל פלטהיים אבנר ז"ל — בשעה 16.00

תאום ההסעות נעשה בין המשפחות לבין קציני הערים

המועצה האזורית
חוף השרון וישוביה
מרכינים ראשם ומתאבלים על בניהם
שנפלו במלחמת יום הכפורים
המובאים למנוחת עולמים
יהי זכרם ברוך.
דוד אמן — ראש המועצה

ביום חמישי ד' באלול תשל"ד 22.8.74
יובא לקבורת עולמים
בננו וחברנו היקר
גדי זמטר הי"ד
שנפל במלחמת יום הכיפורים.
בקרבות על רמת הגולן.
ההלוייה תצא בשעה 15.45 מבית הוריו בפתח־תקוה רח' ברנר 54, תעבור בשעה 16.00 ליד בית העיריה בפ"ת ותגיע בשעה 16.30 לבית העלמין הצבאי בפתח־תקוה.
משפחת זמטר פ"ת
קיבוץ אפיק, רמת־הגולן

למשפחת רוט היקרה
בתחושה עמוקה של צער וכאב
אנו מלווים יחד אתכם
למנוחת עולמים את יקירכם
עמוס רוט הי"ד
שנפל בחזית סיני במלחמת יום הכיפורים ביום 19.10.73
משפחות:
לזור
רוזן
פטרמן
וכל עובדי בית־הרופא חיפה

לחברה **מירה רבינוביץ**
המתומים על פטירת
האם ז"ל
שכון עובדים בע"מ
ההנהלה והעובדים

ביום חמישי 22.8.74 ד' אלול תשל"ד
יום השנה ה־15 לנפול בננו חברנו
יאיר פלד ז"ל
נעלה לקברו בשעה 4.00 אחה"צ
מוקירי זכרו מתכנסים בשעה 3.00 אחה"צ
בבית בר יהודה
המשפחה
ובית יגור

בננו ואחינו היקר
סגן אורי מור־יוסף הי"ד
שנפל במלחמה יום הכיפורים
ב־ג' בתשרי תשל"ד
ברמת הגולן
יובא למנוחת עולמים
בבית העלמין הצבאי בהר הרצל ביום חמישי, ד' באלול תשל"ד 22.8.1974 בשעה 4.30 אחה"צ
אוטובוס יצא מבית הוריו, רח' הל"ה 30, קטמון,
בשעה 3.30 אחה"צ
המשפחה

לחברנו **יצחק גלר**
על פטירת אביו
חיים ז"ל
[illegible]
שכון עובדים בע"מ
ההנהלה והעובדים

יקירנו
סמ"ר אריה שבתאי ז"ל
שנפל במלחמת יום הכיפורים
יובא למנוחות ביום חמישי, ד' באלול תשל"ד 22.8.74 בשעה 12.00, בבית העלמין בחולון.
נפגשים ע"י השער החדש.
אשתו: חוה
ילדיו: עמרי ועדי
אביו: שמואל
אחיו: יצחק והגר
המשפחות: שבתאי, ספיר,
דוידזון, חונצקי — ליבסטר

ועד השכון של "קרית־שלום"
וכל המשתכנים
מרכינים ראשם
ומלווים ביגון ובכאב את
חיילי קרית שלום
חללי מלחמת יום הכיפורים
המובאים למנוחת עולמים
יהי זכרם ברוך

בננו מחמד נפשנו, בעלי, אבי, אחינו
הסמל
עמיקם גוטליב הי"ד
אשר נפל במלחמת יום הכיפורים בחזית התעלה ביום שמחת תורה, כ"ב בתשרי תשל"ד (18.10.1973) יובא למנוחת עולמים בבית העלמין הצבאי בקרית־שאול ביום חמישי, ד' באלול תשל"ד (22.8.1974)
בשעה 13.30
תחבורה מבית ההורים אלכסנדר זייד 23 בשעה 12.30
המשפחה
וועד השכון בקרית שלום

יקירנו
סמ"ר יעקב קלר הי"ד
שנפל במלחמת יום הכיפורים, מעבר לתעלה ב־19 לאוקטובר
יובא למנוחות בבית העלמין הצבאי בחיפה, ביום רביעי, ג' באלול תשל"ד (21.8.74)
בשעה 16.30 אחה"צ.
נפגשים ליד שער בית העלמין בשעה 16.00.
אוטובוס יצא מבית הוריו בעתלית בשעה 15.30.
הוריו: יפה ויצחק קלר
אשתו ובתו: נאוה ומיכל
אחותו: דבורה שירמן לבית קלר
והמשפחה

למשפחת פלגטר
אתכם באבלכם הכבד
עם הבאתו למנוחת עולמים של בנכם
סמל אופיר הי"ד
שנפל במלחמה יום הכיפורים
המשפחות: ברנבאום, יצחק, ברנבאום שמחה, ברג, סנדק, פינקלשטיין

לצפורה והילדים
משתתפים באבלכם הכבד
בנות עליכם אבי המשפחה והחבר היקר
נחמיה פייגין ז"ל
המשפחות המשתתפות:
[illegible]
כפר אז"ר

לחברנו **ישעיהו שלמוני**
אתך אנו באבלך
במות
אביך ז"ל
מרכז תנובה
ההנהלה והעובדים

למשפחת שלמוני
המשתתפים באבלכם הכבד על מות חברנו
נח שלמוני ז"ל
חברי הועד: [illegible]

משתתפים באבלו של חברנו
גרברג חנוך
במות
אביו ז"ל
ועד עובדי חב' החשמל בישראל
בת"א, והסביבה

„אזורים" גנזה ההנפקה בשל דרישה לגלות פרטי עסקת „פאן-לון"

מאת יהודה ליטקין, סופרו הכלכלי של „דבר"

„אזורים", חברת בת שבבעלות קונצרן „כלל", גנזה את הכוונה להנפיק אקציות של החברה שהיתה מיועדת לממן את הרחבת פעולתה. ההחלטה התקבלה לאחר שהתברר כי הרשות לניירות ערך תדרוש מהחברה לחשוף את כל פרטי העיסקה של רכישת חברת הבנייה „פאן לון" על ידי „אזורים", לפני כמה חודשים.

עד כה נמנעה „כלל" מלגלות פרטי עיסקת רכישת פאן לון מאיש העסקים היהודי-האנגלי ויליאם שטרן. אמנם חוגי „כלל" לא הסתירו את העובדה שלחברת „פאן-לון" היה הפסד מצטבר של קרוב ל-30 מיליון ל"י, אך נמנעו מלמסור נתונים על המחיר ששולם תמורת רכישת השליטה בחברה, או פרטים על ההסכם שנעשה עם שטרן והשהבטיחו לו בתמורה כמה מיליוני לירות.

בהנהלת „כלל" נבחנות עתה האפשרויות של הנפקת אקציות מניות של אחת מהחברות האחרות. לאחר שהתברר שאין ברצון „כלל" לגלות בשלב הנוכחי פרטי רכישת „פאן-לון", נשקלת בהנהלה ההצעה להנפיק אקציות מניות של „החברה המרכזית", שנרכשה לפני כשנה וחצי על ידי „כלל". למטרה זו אף הוחלט באחרונה להגדיל את ההון הרשום של החברה. ההערכה ב„כלל" היא, שבהספקת של „החברה המרכזית" לא תידרש „כלל" לחשוף נתונים רבים בלתי ידועים וכי עדיפה הנפקה זו, על הנפקת אקציות של „כלל" שתחייב חשיפת פרטים נוספים בלתי ידועים ובלתי רצויים לראשי „כלל". ב„כלל" החלו כבר ההכנות לקראת הנפקת האקציות של „החברה המרכזית". אם כי במצב הנוכחי של הבורסה אין העיתוי הנוכחי מתאים לביצוע ההנפקה.

הוקפאה בניית מרכז מיון ארצי של הדואר

תימשך בניית מיבנים במסגרת חנוך חובה

מאת סופרו הכלכלי של „דבר"

ועדת המומחים להוזלת הבנייה החליטה אתמול להקפיא את בניית המרכז הארצי למיון דואר, שבתחומי החל בתל-אביב. להודעה נמסר, כי הוקפאה בניית 40 מרכזיות טלפונים ובתי דואר, שעמדה להתחיל בחודשים הקרובים. לעומת זאת, תאפשר הוועדה סיום בניית מרכזיות טלפונים הנמצאות בשלבי גמר.

ועדת המומחים דנה אתמול בפרוייקטים הנבנים על ידי משרדי החינוך, הבריאות, התקשורת והדתות, בישיבה השתתפו המנכ"לים של משרדים אלה.

הוועדה קיבלה את הסיכומים הבאים:

חינוך: הוועדה קיבלה את דעתו של מנכ"ל משרד החינוך אלעד פלד, שאין להקפיא מבנים הדרושים לביצוע חינוך חובה, כמו למשל, מבנים לבתי ילדים ובתי-ספר. משרד החינוך יגיש לוועדה רשימה מפורטת של מבנים שאינם מיועדים לביצוע חוק חינוך חובה, כגון בנייה לחטיבות ביניים, בתי"ס על-יסודיים, מבנים לפעולות תרבות, נוער וספורט. כל מקרה יידון לגופו, בהתאם לקריטריונים כלכליים, בהתאם לקריטריונים במצב השטנה הישוב.

בריאות: הוועדה נמנעה בהפסקת הבנייה של בתי-חולים. קופת חולים נדרשה להגיש רשימה של מרפאות המוקמות במקומות שונים. ייערך דיון לגבי כל מרפאה, כדי לקבוע חשיבותה.

דתות: לבניית „ישיבות" יוחסו כאל בתי"ס על-יסודיים. ביחס לבתי-כנסת ומקוואות נתבקש המשרד להגיש רשימה מפורטת כדי לדון בכל מקרה לגופו, אך הוועדה כבר החליטה להפסיק בניית בית-כנסת נוסף ליד „היכל שלמה" בירושלים.

סעד: הותר המשך הבנייה של מעון גדול לילדים מפגרים בדימונה על שטח של 14.500 מ"ר. במעון זה יהיו 24 ביתנים. בשלב זה הותרה בנייתם של שני ביתנים כבחולים וארבעה ביתני מגורים. משרד הסעד נתבקש להגיש רשימה של לשכות סוציאליות הנמצאות בבנייה. הדיון בכל לשכה יהיה בשיתוף עם העיריה הנידונה.

הוועדה המרכזת דנה על דרכה של ההסתדרות

מאת סופר „דבר"

הוועדה המרכזת פתחה אתמול בשורה של דיונים אידיאיים על דרכה של ההסתדרות לטווח ארוך לשם התוויית מדיניותה בנושאים הקשורים ביחסי ההסתדרות והממשלה, הכנסת וההסתדרויות המקצועיות.

כן נדונו יחסי העבודה בתוך הוועדה המרכזת עצמה.

פתח את הדיון המזכ"ל י. משל, שהגדיר את הנושאים שיידונו בהמשך. הדיון אתמול התמקד בנושא היחסים שבין ההסתדרות והממשלה ומעמדה של ההסתדרות כגוף עצמאי הפועל במגמה של אחריות למשק ולעובדים בו. כן נדון תיאום הפעולה עם נציגי המערך בוועדות הכנסת.

ניכוי נוסף ממס הכנסה לאם גרושה

בעקבות פניות אל מינהל הכנסות הודיעה מחר דובר המינהל, כי אם עובדת שהיא גרושה ושילדיה מוחזקים אצלה, זכאית לניכוי נוסף בעבור ילדיה החל בשנת המס 1973, בדומה לאשה עובדת בחישוב נפרד.

בשנת 1973 היה הניכוי בסך 1.260 ל"י בעד ילד ראשון ו-150 ל"י בעד כל ילד משלושת הילדים הבאים. בשנת 1974 הניכוי הוא בסך 1.380 ל"י בעד ילד ראשון ו-210 ל"י בעד כל אחד משלושת ילדיה הבאים.

הניכוי יינתן לאחר שהאשה תמציא הצהרה מתאימה למצב שילדיה מוחזקים אצלה. הניכוי מגיע גם אם מקבלת האשה דמי מזונות מבעלה לשעבר בעבור ילדיה. העובדה שילדיה אצלה, מקנה לה זכות לניכוי נוסף בתור „אם-עובדת". תיאום הניכוי ממשכורתה, המביא בחשבון את זכותה, ייעשה על-ידי המעביד אצל פקיד השומה.

רפאל הלפרין הדגים את הקראטה המתומצת

הדגמה מרשימה ראשונה בישראל של תורת הקאראטה המתומצת נערכה שלשום על ידי השופט הישראלי לקאראטה, רפאל הלפרין, לעיני קהל-צופים של כאלף איש באמפיתיאטרון של בית הספר „כדורי".

בין הנוכחים היו ביה. חברי מושבים וקיבוצים באיזור הגליל וכן קהל רב מטבריה וצפת.

באירגון אמהות עובדות ירושלים

פגישת רעים עם בבה אידלסון, היום, בשעה 5, בבית אליבנב. החברות מוזמנות.

חיפה

אירגון אמהות עובדות חיפה

הודעה: הלשכה לייעוץ במשפט של האירגון תיפתח מחדש אחרי חופשת הקיץ ב-2 לספטמבר. קבלת קהל, פעמיים בשבוע: בימי ב' בשעות 16.00 — 18.00 אחה"צ; בימי ד' בשעות 10.00 — 12.00 לפנה"צ — במשרדי ארגון אמהות עובדות רחוב יחיאל בר 2 חיפה.

כל הארץ

בתיאטרון בשפה העברית

ביום שלישי, ה-20 באוגוסט, בשעה 8 בערב יוצג התיאטרון בשפה העברית, בבניינה של בימת בינאלה. את המחזה „קונדריבוטר". ההצגה, בה משתתפים שחקנים בתיאטרון האגדים. עליי באחריותו בית הספר. תעיד ב„בית הראשוכטי" בגבעתיים, רחוב ויצמן 5.

כ-500 ילדים ובני-נוער השתתפו בקייטנות „משען"

מאת סופר „דבר"

מרכז „משען" אירגן הקיץ ארבע קייטנות לילדים, נוער וחיילות ומתנדבות לעזרת בכוונות באזורי הספר. בקייטנות השתתפו כ-500 נפש.

בסוף השבוע נסתיים המחזור האחרון של קייטנות אלה, שהתקיימו בכרמית (ירושלים), עבור ילדי מקהלה צדיקים, לילדים הסובלים באסטמה ולילדים מישובי הספר.

בקייטנה בירושלים רוכזו ילדים ממשפחות מצוקה, שלא היה להם הוכן לצאת לחופשת הקיץ. ב„אורים" שבקריית טבעון השתתפו בקייטנה נערים מהגליל העליון (מעלות ושגר). רוב הנופשים הצעירים הם ממשפחות מרובות ילדים מ-10 עד 15 נפשות בבית.

מאזן „יהב" הוכפל בשנה האחרונה

„יהב", קופת עובדי המדינה, הרחיבה את היקף פעולותיה בשנה וחצי האחרונות ומאזנה לסוף יוני כולל הכפלה לעומת המאזן בסוף דצמבר 1972. מסר א. פרל, מנכ"ל „יהב" בישיבת מזכירות הסתדרות עובדי המדינה, שנערכה אתמול בתבניות להרחבת פעולות החסכון, הלוואות ויתר השירותים הניתנים על ידי הקופה לעובדי המדינה.

פרל סקר את התכניות המפעליות ש„יהב" מקיימת בין עובדי המדינה ומסר כי בתכנית ההלוואות שהוקמה לפני כשנה לקרן מסוף תפת לעובדים הגיע מספר החברים ל-16,000. יתרת ההלוואות בקרן הגיעה ל-17.5 מיליון ל"י.

מזכיר הסתדרות עובדי המדינה ת. ברנשטיין אמר בסיכום הדיון כי הוא כלא הערכה על ההצפה באמון הקופה. אך עם זאת יש עדיין מקום להעמקת השיתוף עם העובדים והדגשת על ידי יצירת כלים ותכניות בנקאיות מתאימים.

ירידה של 90% ביצוא לבידים

מאת סופרו הכלכלי של „דבר"

ביולי חלה ירידה של כ-90 אחוז ביצוא לבידים. עד כה היה ענף הלבידים משגשג מבחינת היצוא.

יצוא הלבידים בחודש יולי הסתכם ב-148 אלף דולר, בהשוואה ל-1.24 מיליון דולר בחודש המקביל אשתקד. בשבעת החודשים הראשונים של 1974 היה גידול ביצוא, אבל התאטה בפעילות הכלכלית בבריטניה שונות התחרות הדווינקה בין יצרני הלבידים בשווקים הבין-לאומיים פגעה ביצוא הישראלי. בשל התורות זה, הוצעה בחודש כנס המבון על חיצור הביצוי של לבידים כדי למנוע הציפה השוק בלבידים תוצרת חוץ.

משרד המסחר והתעשיה באליך לבודד יבוא לבידים כדי לספק את הצרכים המקומיים לאחר שהמפעלים הסיטו את היצוא על פני שוק המקומי.

דבר ספורט

הלאומית וליגה א' תומכות בפירוק

הלר: פתיחת העונה — במועד שנקבע

מאת אליעזר מעוז

נציגי קבוצות הכדורגל הבכירות מן הליגה הלאומית וליגה א' הביעו אתמול תמיכה מלאה בהחלטת הנהלת ההתאחדות לכדורגל לפרק את איגוד השופטים.

הנציגים הביעו עמדתם זו בפגישה שערכו עם אנשי מזכירות ההתאחדות, מיד לאחר החלטת ההנהלה על הפירוק. הנציגים גם הביעו לאנשי המזכירות לעשות מאמצים לאתר מועמדים מתאימים לקורס שופטים מיוחד, שעומדת ההתאחדות לקיים בגמול במוכנו מתוגבר. ההרשמה לקורס תחל היום במשרדי ההתאחדות. כוונת הקורס היא להכשיר כוחות חדשים לשיפוט במקרה שהשופטים יוחזו שייכים לאיגוד המפורק. לא ידעתי מתי לאיגוד שכקימת ההתאחדות לכדורגל.

הקבוצה הביעו עם זאת משאלה שהמהסכה במערכת השיפוט והפירוק לא יפגעו בפתיחת עונת הכדורגל בחודש הקרוב. אנשי המזכירות הבטיחו לקבוצות כי העונה תפתח כמתוכנן. במסיבת עתונאים שקיים בנושא זה יו"ר הנהלת ההתאחדות לכדורגל, מנחם הלר, הוא אמר כי העונה תיפתח כרגיל גם אם הדבר יחייב הבאת שופטים מחו"ל כדי לשמור על רמת השיפוט בליגות הגבוהות.

מגעים עם שופטי ת"א

נודע כי החל מגע עם שופטי תל אביב כדי שירשמו לאיגוד החדש. במחוז תל אביב מצויים רוב השופטים הבכירים.

לאיגוד החדש יוכל להרשם כל אדם מגיל 18 עד 35. הוא יעבור ועדת קבלה, בראשותו של תת-ניצב אברהם לוין, שהיה בעבר שופט פעיל. ועדה זו גם תשמש כעין הנהלה זמנית עד לעריכת בחירות ע"י אלקטורים ציבוריים בתוך שלושה חודשים. הוועדה תקבע גם את מינויי השופטים למשחקים בפתיחת העונה. היא תהיה כפופה ארגונית להתאחדות, אך תינתן לה אוטונומיה בעניינים מקצועיים.

הנהלת ההתאחדות החליטה כי למשחקי עמי אסיה בטהרן יסע שופט שיירשם לאיגוד החדש. כך שהנציגות של הבין-לאומי, נפתלי איתן ירדה לפי עצה מהפרק.

* נבחרת ישראל בכדורגל חזרה אתמול מרומניה, שם שהתה במפגש שבועיים במחנה אימונים כהכנה לקראת משחקי עמי אסיה בטהרן ותיכנס למחנה אימונים בארץ עד היציאה.
* אנשי ההתאחדות לכדורגל עומדים להפגש היום עם מנהלי מחלקת אסיה במשרד החוץ כדי להתייעץ עמם בפעולות שצריכות להיעשות כדי להכשיל את הצעת כווית לסלק את ישראל מאסיה. ההצעה תועלה במושב הקונגרס האסיאני בחודש הקרוב בטהראן.

ברודי ישתתף במשחקי טהרן

מאמן נבחרת הכדורסל, אברהם חמו, הודיע אתמול, כי החליט לצרף את טל ברודי למשלחת לטהראן. עם זאת סירב המאמן לקבוע כי ינופה מן הנבחרת.

ברודי עשוי להצטרף לנבחרת בטהראן.

שלושת כדורסלני מכבי ת"א, שמואל אביגדר, מרדכי אורואסטי ומיקי ברקוביץ הגיעו אתמול מאוסטרליה לארץ והצטרפו למחנה האימונים של הנבחרת.

אתמול הגיעה גם קבוצת אגבי כדור מארה"ב, שתקיים שלוש תחרויות נגד הנבחרת: הערב בחדרה, ביום ה' בת"א ובבאר-שבע בנצמן.

אמבסדור ניצחה, ערב בואה לארץ, את הקבוצה האיטלקית סניידרו 85:88. בנבחרת אמבסדור, המורכבת משחקני מכללות מצטיינים, כדורסלן המתנשא לגובה 2.18 מ' וכדורסלן אחר בגובה 2.09 מ'.

14 מדינות אישרו השתתפותן באליפות הג'ודו

14 מדינות אישרו עד כה את השתתפותן באליפות אירופה לנוער בג'ודו שתיערך בחודש נובמבר בארץ.

אף כי ההרשמה לאליפות נערכת בימים אלה, נראה, כי הג'ודוקא מאוסטריה, מערב-גרמניה, דנמרק, פינלנד, שוודיה, נורווגיה, איסלנד, אנגליה, אירלנד, הולנד, צרפת, איטליה, ספרד ושוויץ יבואו לאליפות. כמו כן צפויה השתתפות ספורטאים מבלגיה, פורטוגל, רומניה וליכטנשטיין.

השתתפות מדינות הגוש המזרחי מוטלת בספק ולמעשה לא ברור בשלב זה אם הן יירשמו לאליפות.

הוועדה המארגנת של האליפות הזמינה שלושה משופטי ג'ודו מיוחדים, ששימשו את המשחקים האולימפיים במינכן, לערוך האליפות. כמו כן יופעלו שופטי ג'ודו מיוחדים. האליפות תיערך בהיכל הספורט ביד-אליהו.

ישראל רשמה לאליפות 20 ג'ודוקא. סגל הנבחרת, המתאמן בהדרכת מוריס ומרדה מונה 27 ספורטאים. הם יתמודדו בתחרות נובמבר במפגש ידידותי עם נבחרת הנוער של דרום אפריקה שתגיע לארץ.

שיא עולמי נוסף באליפות השחיה בוינה

שיא עולמי נוסף נקבע ביומה השני של אליפות אירופה בשחיה. אתמול בבוקר, בתחרויות המוקדמות, הצליחה המזרח גרמנית קלודה לינקה לשפר את השיא העולמי ב-200 מ' חזה, כשעברה את המרחק ב-2:37.44 ד'. השיא הקודם היה שייך לבת ארצה, קרין טוב, ועמד על 2:37.89 ד'.

130 במשלחת הודו לטהרן

משלחת הודו למשחקי אסיה בטהראן תהיה בת 130 איש ותיטול חלק ב-12 ענפי ספורט.

זו המשלחת הגדולה ההודית שיגרה עד כה למשחקים אלה, רק שבע נשים יהיו במשלחת זו — שש אתלטיות וקלעית אחת.

המשלחת תכלול בין היתר, 28 אתלטים, שישה מתאגרפים, חמישה רוכבי אופניים, 20 כדורגלנים, 18 שחקני הוקי, 11 שחקני כדורסל, שישה קלעים, שלושה כנישאים, 12 שחקני כדורעף, מרים משקולות ו-15 מתאבקים.

המאמן הרשקוביץ ישתתף באורח פעיל באליפות הקליעה

נשיאות ההתאחדות לספורט החליטה אתמול, כי משלחת הקלעים לאליפות העולם, שתיערך בימים 15 — 30 בספטמבר בטון, שווייץ תמנה 11 קלעים בלבד.

זאת משום שקלע הרובה הגרי הרשקוביץ שנקבע כמאמן, ישתתף באורח פעיל באליפות. אילכך החליט לוותר על שרותו של קלע הרובה החמישי ולשגר ארבעה רובאים בלבד.

הנשיאות קבעה שלאליפות העולם בהיאבקות בסגנון יוונו-רומי, שתיערך בפולין, יצאו 3 מתאבקים, מאמן ומלווה. כן אושרה השתתפותו של משה דיש בסימפוזיון בין-לאומי לכדוריד בשווייץ. הצעה לשגר את אפרים ברגמן לסימפוזיון בין-לאומי לשופטי כדוריד נפלה.

המוסד לביטוח לאומי — משרד האוצר

פיצוי לנכים על ההתייקרות בהחזקת רכב

זכאי לפיצוי

זכאים לפיצוי נכים שאושרה להם הלוואה לשם רכישת רכב ע"י הלשכה לשיקום נכים שבמשרד האוצר.
(לא זכאים — נכי צה"ל, נפגעי עבודה ופעולות איבה ונפגעי המלחמה בנאצים המקבלים תשלום ממקורות אחרים).

גובה התשלום

הפיצוי ישולם עבור התקופה המתחילה ב-1.1.74 ובשיעורים הבאים:
לנכים בדרגת נכות של 100%:
מה-1.1.74 עד ה-31.3.74 — 3 אג' לק"מ עבור 850 ק"מ לחודש.
מה-1.4.74 ואילך — 11 אג' לק"מ עבור 850 ק"מ לחודש.
לנכים שדרגת נכותם נמוכה יותר, ישולם סכום היחסי לדרגת נכותם.

הגשת בקשות

טפסי בקשות ניתן להשיג בארגוני הנכים ובסניפי המוסד לביטוח לאומי.
על הבקשות יש לציין את שם סניף הבנק ומספר החשבון שאליו מבקש הנכה להעביר התשלום.
יש לצרף לבקשות העתק רשיון הרכב.
את הבקשות ניתן לשלוח למוסד לביטוח לאומי, המשרד הראשי, שד' וייצמן 13, ירושלים, או למסרן לסניף המוסד שבאיזור המגורים.

מועד התשלום

התשלום יבוצע ע"י המוסד לביטוח לאומי אחת לשלושה חודשים ע"י העברה לחשבון הבנק של הנכים.

הלוח החדש דרושים

למרכז הטכנולוגי עמל מנשה
לשנת הלימודים תשל"ה
דרוש
מורה לאלקטרוניקה
*
על המעוניינים לפנות להנהלת ביה"ס טלפון 063-77749

„אקרשטיין צבי בע"מ"
איזור התעשייה, הרצליה (ע"י „ארדיי")
דרושים
* **איש מכירות**
בעל ידע בהנהלת חשבונות
* **מסגר אחזקה**
יועדפו תושבי המקום.
— תנאים מצויינים ואפשרויות קידום למועמדים המתאימים.
לפרטים נא לפנות למשרדנו בהרצליה — לביורא.

לרשת בתי ספר מקצועיים
דרושה
מפקחת מקצועית
לבתי ספר לבנות
נא לפנות בצירוף קורות חיים לת. ד. 16087 ת"א
— סודיות מובטחת —

מרכבים
מפעלי מתכת בע"מ
פתח-תקוה, קרית אריה
דרוש
מנהל חשבונות ראשי
עם נסיון בתעשיה
(על גיל 40)
על המעונינים לפנות:
טלפון 913044 או ישירות למפעל
למנהל כח אדם

מרכבים
מפעלי מתכת בע"מ
פתח תקוה קרית אריה
דרוש
תמחירן
בעל נסיון בתעשיה
על המעונינים לפנות:
טלפון 913044 או ישירות
למפעל למנהל כח אדם

מגישים/ות
בעלי נסיון
דרושים
למסעדת „המזג"
לפנות: בן-יהודה ת"א בין 13—15

לביה"ס תיכון מקצועי
עמל ע"ש הולץ
דרוש
פקיד ריכוז למחצית
להצי משרה
(רצוי פנסיונר)
לפנות להנהלת ביה"ס
טלפון 823432

שרטטת
קונסטרוקציות בנין מנוסה
טלפון 03-220010

מרכבים
מפעלי מתכת בע"מ
פתח-תקוה קרית אריה
דרושים:
מסגרים
מכונאים
רתכים
על המעונינים לפנות: טלפון 913044 או ישירות למפעל למנהל כח אדם.

אדריכלות נוף
דרושים
טכנאי/ת
שרטט/ת
מודדים
לעבודות בחוקי גינון
גדעון שריג
03-470191

לעבודה מעניינת ונעימה
באוירה חינוכית כפרית
דרושים
מדריכים חינוכיים
בבתי-ספר חקלאיים פנימייתיים
בתנאים טובים עם מגורים במקום.
מועמדים מתאימים יפנו בכתב אל האגף לחינוך התיישבותי, המחלקה לחינוך חברתי, ת"א הקריה רח' הארבעה 18 א' קומה ג'.
טלפון: 357—256.

לרשת בתי-ספר טכניים-מקצועיים
דרוש
מהנדס מכונות
לפיקוח על מגמות המתכת.
כישורים: תואר M. Sc.
נסיון תעשייתי.
נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים לת. ד. 16087 ת"א

מרכבים
מפעלי מתכת בע"מ
פתח-תקוה קרית אריה
דרוש
מהנדס מכונות בכיר
לניהול משרד טכני גדול
על המעוניינים לפנות:
טלפון 913044 או ישירות למפעל
למנהל כח אדם

אורט ישראל
לביה"ס אורט „מפמי" תל-ירוחם
דרוש
מורה / מדריך
למסגרות מכניות
משרה מלאה
נא לפנות לביה"ס כפר-ירוחם
טל. 057-85101
למועמד המתאים תינתן עזרה בדיור.

אורט ישראל
למרכז לחינוך טכני „אורט" ירושלים, רח' הנביאים 42
דרושה
פקידה
במזכירות
הפדגוגית
הכישורים: השכלה תיכונית
ידיעת הדפסה במכונת כתיבה
מועמדות תפנינה אישית למזכירות ביה"ס בשעות העבודה הרגילות לפי המען הנ"ל.

לביה"ס תיכון מקצועי
עמל ירושלים
לשנת הלימודים תשל"ה
דרושים
* **מורה לכימיה**
— משרה חלקית
* **מורה לכתבנות**
— משרה חלקית
*
על המעוניינים לפנות להנהלת ביה"ס
טלפון 02-411090

גם ריהוט
תוכל למצוא
בלוח החדש
דבר

דרושים
* **פקידה כתבנית**
— בעברית
* **נער**
לביצוע שליחויות בעיר (תל-אביב)
מועמדים מתבקשים לפנות טלפונית למס' 03/255451 אגף אספקה חברת פוספטים בנגב בע"מ — להזכה לוי, או לת.ד. 98, תל-אביב.
חברת פוספטים בנגב בע"מ

לרשת בתי-ספר טכניים-מקצועיים
דרוש
מהנדס
אלקטרוניקה
לפיקוח על מגמות האלקטרוניקה.
כישורים: תואר M. Sc.
נסיון תעשייתי
נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים לת. ד. 16087 ת"א.

הארגון כלכלי צבורי
דרוש
מנהל חשבונות עצמאי
כישורים: נסיון של 5 שנים לפחות, שליטה מלאה בעברית וידיעת האנגלית. כושר ארגון, ידע בסיסי בחוקי מסים, גיל 35—45.
לפנות טלפון 296046, תל-אביב.

המשרד הנדסי — דרושות
פקידה
לאחר שרות צבאי. עברית על בוריה. הדפסה טובה. אפשרות להשתלם בשרטוט
* שרטטת — עברית טובה, נסיון שנתיים.
לפנות בשטח טכני או שרטוט.
טל. 235574 — השעות 8—14

קופת חולים
של ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ-ישראל
באיזור רמת אשכול והסביבה
בירושלים
מגשימה עתה קופת חולים תכנית חדשה במתן עזרה רפואית כוללת.
זהוי ההזמנות בתהי רגילה
לצוות רפואי — אחיות, מזכירות רפואיות, מוסמכים לרשומות, פיסיותרפיסטיות, עובדי ריפוי בעיסוק, עובדים סוציאליים — לעסוק במקצועם.
לפנות למרכז קופ"ח רח' ארלוזורוב 101 ת"א, מחלקה הפנימית, בהיר מבדיש.
מרכז קופ"ח

אורט ישראל
לביה"ס „אורט" באשקלון
דרושים
1. מנהל פדגוגי
2. מורה להתעמלות
3. חצרן
4. מחסנאי
בדבר פרטים נא לפנות למנהל ביה"ס אורט אפרידר, אשקלון, טל. 051-2735.

EL AL
דרושים
* **צבעי ריסוס**
* **מנהלי חשבונות**
סוג 2, ידיעת השפות עברית ואנגלית, הכרחית.
* **נקבניות I. B. M.**
בעלות נסיון של שנה לפחות בניקוב בשפה האנגלית.
*
על המעוניינים לפנות אישית למח' סגל קרקע, מדור תעסוקה, חדר 268, אל על, נמל התעופה בן גוריון בין השעות 8.30—12.00.
אגף כח אדם
אל על נתיבי אויר לישראל

הגיעה מכונת הכביסה החדשה של ווסטינגהאוז

להשיג בכל סניפי אלקטרה ובחנויות החשמל המובחרות

Westinghouse
Westinghouse
Westinghouse
Westinghouse

שרות נאמן — אלקטרה — שמה נמבחן

מולה כהן — מפקד המשמר האזרחי

מאת סופר „דבר" בירושלים

ההתנדבות ל„משמר האזרחי" בצפון הארץ, גדלה מן ההיענות בדרום, ויישובים הקטנים יותר מאשר בערים הגדולות, אמרו מפכ"ל משטרת ישראל רב-ניצב שאול רוזוליו והמפקד החדש של „המשמר האזרחי" שמואל (מולה) כהן במסיבת עתונאים אתמול בירושלים.

רב-ניצב רוזוליו עמד בדבריו על שלבי הקמת „המשמר האזרחי" אליו התנדבו עד כה 35.000 איש. תחילה גוייסו ואנשים ראו"כ נבקמו הצעירים והאדמיניסטרטיביים להקמת התשתית הכללית של „המשמר". המפכ"ל אמר, כי חלקם הגדול של המתנדבים כבר מופעל ברחבי הארץ וכי הנשק שהוזמן, רובה קרבין חצי אוטומטי, תוצרת ארה"ב כבר נמצא בארץ, חלוקתו תתחיל בימים הקרובים. אנשי „המשמר האזרחי" עוברים סדרות אימונים הכוללות גם מטווחים.

מולה כהן, שנבחר לתפקידו כמפקד „המשמר האזרחי" ביום א' אמר, כי המשמר יפעל בתיאום עם המועצות המקומיות, המטה הכללי והמנהלות של המשטרה.

על מנת להגדיל את שורות „המשמר האזרחי" יערכו פניות נוספות לציבור. ייעשה גם נסיון לגייס קצינים שסיימו את שירותם בצה"ל. כן ייעשו פניות מיוחדות לאנשים ששירתו במחתרות לפני קום המדינה.

מפקד המחוז הדרומי של המשטרה ניצב חיים תבורי אמר כי ההתנדבות ל„משמר האזרחי" בירושלים לא הגיעה לממדים לי-הם ציפו.

בתשובה לשאלות אמר רב-ניצב רוזוליו כי מולה כהן מונה לתפקידו על דעת ראש הממשלה וכי יקבל דרגת ניצב. למשמר האזרחי יתקבל כל מתנדב בעל עבר נקי המוכן לתרום באופן קבוע לפחות ארבע שעות בשבוע לשמירה במקום מגוריו.

*

מולה כהן נולד ב-1923. בוגר ביה"ס החקלאי בן שמן וכן סמינר הקיבוץ המאוחד באפעל. את שירותו הצבאי התחיל כטוראי בפלמ"ח. במלחמת השחרור. במבצע יפתח שימש כסגנו של יגאל אלון. אח"כ מונה למפקד חטיבת „יפתח" במנה השתחרר מצה"ל בשנת 1951.

היה חבר קיבוץ דגניה א' ממנו עבר בשנת 1952 לקיבוץ אלונים בו הוא מתגורר עד היום.

במלחמת יום הכיפורים היה עוזר לאלוף פיקוד הצפון בנושא התישבות ברמת הגולן ובעיקר בפינוי ובהחזרה של מתישבים ליישוביהם.

אביו, דוד כהן יסד את תנועת הנוער העובד בארץ.

למורות לריתמיקה לא יינתן מעמד של עובד ברשות מקומית

מרכז השלטון המקומי אינו מתכוון להעניק מעמד של עובד ברשות מקומית למורות לריתמיקה המועסקות בגני הילדים — על כך מסר דובר מרכז השלטון המקומי יצחק שולמן.

הדברים נאמרו בעקבות הודעת הסתדרות המורים בענין השבתת בתי-הילדים החל משנת הלימודים תשל"ה.

יועצים לענייני שירות בצה"ל – ליד לשכות סעד

הנהלת משרד הסעד החליטה להפעיל יועצים מיוחדים לענייני שירות בצה"ל במספר לשכות סעד, שתפקידם יהיה לטפל במכלול הבעיות האישיות והסוציאליות הכרוכות בגיוס ובשירות ולהתמודד עימן, הן מאספקט של ייעוץ וטיפול אישי והן מאספקט חברתי-הסברתי.

היוזמה לכך באה מהמרכז לקידום שירותים לנוער במשרד הסעד בעקבות ממצאים המצביעים על בעיות סוציאליות ונפשיות ההולכות וגדלות של צעירים במהלך שירותם הצבאי. חלק ניכר מאלה נאלצים להשתחרר לפני תום השירות או להשתבץ בדרגת פרופיל העלולה להקשות על התקדמותם באחרונה בעתיד. נוסף על כך הודגש באחרונה הצורך לטפל באוכלוסיה הרחבה שאינה מגיעה כלל לשירות בצה"ל בשל פרופיל נמוך, ואשר מסתמנות אצלה שרידות וסיכויים לסייע לחלק ממנה להשתלב בצבא.

כדי לטפל בפונקציות אלה החלטו להפעיל יועץ-אזרח אשר יהיה איש-קשר בין שלטונות צה"ל לנוער המקומי בכל אזור. הוא יקשר בין נערים לבין קציני בריאות נפש, יקיים קשרים עם לישכות הגיוס ועם השירותים השונים, יעמוד בקשרים ויעקוב אחרי נערים בעייתיים המתגייסים לצה"ל כשהוא מסייע להם במהלך שירותם. כן ייצור היועץ קשרים עם משפחות חיילים במעצר ויתדרך אותם עים הצורך, יפתח שיטות הסברה הולמות לנערים אלה וירכז את האינפורמציה המסורת מצה"ל לגבי יוצאי הצבא הבעייתיים ברשויות המקומיות.

הכוונה היא להעסיק יועץ לענייני שירות בצה"ל ליד רשות סעד מקומית הנתקלת בבעיות בתחום זה. הקצבה מיוחדת לצורך זה הושגה במסגרת המרכז לקידום שירותים לנוער.

נדחה ערעורו של בן-ציון: ישאר במעצר עד גמר ההליכים

בית המשפט העליון הורה אתמול לעצור את מנהל בנק אי-אי-בריטניה לשעבר, יהושע בן-ציון, עד תום ההליכים המשפטיים נגדו. בכך דחה בית המשפט העליון את ערעורו של בן-ציון על החלטה דומה של בית המשפט המחוזי בת"א.

השופט המחוזי אליהו מני פסק מכבר, כי לאור סכומי-המעילה העצומים המיוחסים לבן-ציון, ולאור החשש ששחרורו יחבל במאמצי השלטונות להציל את כספי הבנק, יש לעצרו עד לתום ההליכים נגדו.

פרקליטו של בן-ציון, עו"ד יצחק אדרת, הגיש ערר על החלטה זו לבית המשפט העליון. לפני השופט ד"ר יצחק כהן טען עו"ד אדרת, כי חומרת העבירה המיוחסת לשולחו אינה מהווה סיבה מספקת לצוות על מעצרו. סגנית פרקליט המדינה, עו"ד דורית ביניש, התנגדה לבקשת ההגנה וביקשה לדחות את הערר.

היא טענה כי המדובר בעבירות חמורות, וכי שחרורו של בן-ציון עלול להפריע למהלך החקירה ולמאמצי השלטונות בפרשה.

לאחר ששמע את שני הצדדים החליט השופט י. כהן לדחות את הערר ולהורות על המשך מעצרו של בן-ציון. השופט סבור שבמקרה האמור, חומרת העבירות המיוחסות לבן-ציון משמשת טעם מספיק למעצרו עד גמר ההליכים. (ע)

טוב להיות צמוד

בנק ישראל מציע

השקעה צמודה ומגוונת

במילווה פיתוח

פרטים ורכישה בכל המוסדות הבנקאיים
ואצל חברי הבורסה לניירות ערך

לשכת הפרסום הממשלתית

מפקד חיל האויר יסקור לקחי המלחמה בכינוס תעופה ואסטרונאוטיקה

300 אורחים מחו"ל, גם ממזרח אירופה, בכינוס המועצה הבין-לאומית למדעי התעופה

מפקד חיל האויר, אלוף בנימין פלד, יסקור את לקחי מלחמת יום הכיפורים בפתיחת הכינוס הישראלי השנתי ה-16 לתעופה ואסטרונאוטיקה, שיפתח ביום א' הבא במלון הילטון בתל-אביב.

הכינוס נערך השנה בצמוד לכינוס התשיעי של המועצה הבין-לאומית למדעי התעופה. פרטים על שני הארועים מסרו אתמול מארגני הכינוסים, במסיבת עתונאים שנערכה בבית סוקולוב בתל אביב.

הכינוס הבין-לאומי ייערך בטכניון בחיפה וייפתח בהרצאה של שר התחבורה גד יעקובי, אשר יתווה את המדיניות התעופתית הישראלית בשנים הבאות. אשר לכינוס הישראלי לתעופה מסר פרופ' א. נסים מהטכניון, כי הוא יעסוק בסקירות כלליות מפי אנשי מפתח בתעשייה האוירונוטית בעולם. ביניהם אישים ידועי-שם מאוניברסיטת סטנפורד בארה"ב, נציגי חברת „בואינג" ואחרים. כן ישמע הכינוס הרצאות על פיתוח מנועי סילון חדישים לקראת סוף שנות ה-70. חידושים במנועי מסרים וכדומה.

מנכ"ל „אל על" ירצה על פעולות החברה.

פרופ' יוסף זינגר מהטכניון מסר בתשובה לשאלה, שבכינוס הבין-לאומי ישתתפו כ-300 אורחים מחו"ל. בתשובה לשאלה אחרת אמר, שלישראל כיום היכולת הטכנית לייצר הליקופטרים.

בכינוס הבין-לאומי יישמעו הרצאות על השימוש בקרני לייזר לתעופה ולטיסות-חלל. פיתוח הכנף הסופר-קריטית במטוסים נוסעיים לטיסות במהירות המתקרבת למהירות הקול. מחקרים באירודינמיקה נסיונית ועיונית והתפתחויות חדשות בתחומים אלה. על חמרי מבנה חדשים ותורת התיכון המכוון למדע. הרצאות אחרות מפי המומחים הבינלאומיים והישראלים ידונו בבעיות הרעש והשפעתו על איכות הסביבה.

הכנס יימשך 4 ימים, מ-25 בי אוגוסט ועד ה-30 בו.

פרופ' זינגר אמר, שהמועצה הבין-לאומית למדעי התעופה הוקמה ב-1958 ע"י המדען תיאודור פון קרמן. ומשתתפים בה נציגים מ-27 אגודות למדעי התעופה בארצות שונות. הכינוס נערך אחת לשנתיים.

בין האורחים מחו"ל צפויים גם משתתפים מארצות מזרח אירופה, ביניהם מדען רומני ידוע. (ע)

לעסקים-סע באגד

זול נוח ובטוח המחלקה ליחסי ציבור

השרים הכלכליים ישמעו טענות ראשי התעשיינים

מאת סופרו הכלכלי של „דבר"

דיון מקיף על בעיות התעשיה, שבמהלכו יוצגו אספקטים שונים של מצב התעשיה — יתקיים ביום ה' בהתאחדות התעשיינים. בפגישה זו ישתתפו שר האוצר י. רבינוביץ, שר המסחר והתעשיה ח. בר-לב ונגיד בנק ישראל מ. זנבר.

בהתאחדות התעשיינים מתכוונים לנצל פגישה יוצאת-דופן זו כדי להציג בעיות התעשיה מזווית רחבה, ולא להתעכב בבעיות אקטואליות דחופות כהקצאת אשראי. המטרה היא להציג את בעיות התעשיה לטווח ארוך יותר מזווית ראייתם של התעשיינים, תוך כוונה לתבוע שהמדיניות הממשלתית תהיה מבוססת על ראיית צרכי התעשיה.

כמה מהתעשיינים הבולטים יציגו את בעיות התעשיה מהאספקטים השונים ובעקבות זה צפוי דיון מקיף, כדי שהשרים ונגיד בנק ישראל ישמעו בקרוב את הדעות הרווחות בקרב התעשיינים.

שביתת-אזהרה של עובדים סוציאליים בירוחם

13 עובדים סוציאליים בעיירה ירוחם פתחו אתמול בשביתת אזהרה, לאחר שביום א' נפגעו עובדים סוציאליים על ידי נצרכי סעד.

מנהלת הלשכה הסוציאלית במועצה המקומית, שרה כהן, מסרה כי ביום א' הופיע נזקק סעד שתוקף ואיים על עובדת סוציאלית. כאשר ביקש להקפה ניסתה עובדת אחרת להפריד ביניהם, ואז נעץ האיש סיגריה בוערת בכתפה.

בו ביום היה מקרה נוסף, שאיש מקומית ואסיר-לשעבר איים כי יכו את עובדי הסעד אם לא יטפלו בהם. לדבריה, זהו בחזור וניכנה בירוחם. שבה כמחצית האוכלוסיה — המונה 7000 נפש — נזקקת לשרותי סעד. שרותים אלה כוללים עזרה חמרית, ייעוץ והכוונה וטיפולים משרדיים למיניהם. לדבריה אין תנאים הולמים לעבודת העובדים הסוציאליים בעיירה. (ע)

תיבדק אפשרות שילובם של מפעלים מקומיים בפרוייקטים בטחוניים

מאת דוד ליפקין, סופרו הכלכלי של „דבר"

בקרוב ייבדקו האפשרויות לשילוב מפעלים מקומיים במסגרת פרוייקטים בטחוניים לטווח ארוך של ייצור מערכות נשק משוכללות — על כך הוסכם בין שר הבטחון שמעון פרס לבין ראשי התאחדות התעשיינים, בפגישה בשבוע שעבר.

התעשיינים טענו שלא נעשה די כדי לשלב מפעלי התעשייה המקומיים כספקי מערכת הבטחון, במיוחד במסגרת הפרוייקטים הבטחוניים. בעוד שהמפעלים בארץ יכולים לספק פריטים חיוניים שונים, מעדיפים לייבא אותם מחו"ל. כמו כן אין מעודדים מפעלים מקומיים להיערכות מבחינת ציוד כדי להשתלב בתכניות של מערכת הבטחון לפתח מוצרים משוכללים ומתוחכמים. פרס הציע שהאחראים לפרוייקטים הבטחוניים של ייצור מערכות כלי נשק משוכללים ייפגשו עם נציגי התעשיינים ויבחנו בצורה מעשית את האפשרויות של השתלבות מפעלים במסגרת תכניות אלה.

בפגישה בין שר הבטחון לראשי התאחדות התעשיינים נדונה גם בעיית היערכות המשק לשעת חירום. בעקבות לקחי מלחמת יום הכיפורים. בין היתר, הציעו התעשיינים קביעת מסגרת פעולה לועדות העגפיות לשחרור אנשי מפתח משירות מילואים, לשנות חוקי עבודה, על מנת שיוכלו לנצל את פוטנציאל כח האדם המצוי בתקופת חירום. הוחלט שצוות משותף, של נציגי משרד הבטחון, ההסתדרות והתאחדות התעשיינים, יטפל בנושא הפקת הלקחים.

גשר להולכי-רגל הוקם בקטע הכביש בני-ברק – פרדס-כץ

מאת סופר „דבר" בגוש „דן"

גשר להולכי רגל הוקם בן לילה בין בני-ברק ופרדס-כץ. זהו גשר ממתכת שהוקם מעל כביש תל-אביב — פתח תקוה הסואן. בזמנו ערכו תושבי פרדס כץ הפגנות סוערות בגלל ריבוי התאונות הקטלניות במקום זה. את הגשר הקימה חברת גישור ומחירו כ-200.000 ל"י.

באחרונה הוקם גשר להולכי-רגל ליד תל ברוך, מול בי"ס „עמל". כן מוקמים שני גשרים נוספים להולכי-רגל בין בני ברק וגבעת שמואל ובין רמת גן והאוניברסיטה בר אילן. כל המקומות הללו מועדים לפורענות ולתאונות. יש עוד מספר מקומות בגוש-דן שיש להתקין בהם גשרים או מנהרות להולכי רגל, ובכך להקטין את הסכנה לעוברים ושבים.

המחלקה האורטופדית בבי"ח בצפת מקבלת רק מקרים דחופים

מאת ישעיהו עשבי כופר „דבר" בצפת

המחלקה האורטופדית של בית החולים הממשלתי „רבקה זיו" בצפת לא נסגרה ואין כל החלטה לסגור אותה — אמר לי אתמול מנהל בית החולים ד"ר שמואל משית.

קיים אמנם מחסור בכוח-אדם סיעודי אמר ד"ר משית, ומחסור בכוח אחר, אך שום מחלקה אינה נסגרת ואינה עומדת בפני סגירה, גם המרפאות פועלות כסדרן, בהתאם לתכנית.

בכל מחלקות בבית החולים חסרות עשרים וכמה אחיות ומשום כך צומצמה החודש קבלת מקרים „קשים" למחלקה האורטופדית ונתקבלו רק חולים הזקוקים לניתוחים דחופים.

ציפורות
שחורים/מגולבנים/תקן
יוגב, המסגר 25 ת"א 327937

מעונינים לשכור דירה

הסוכנות היהודית מעונינת לשכור דירות ב:-

באר-שבע, בת-ים, גבעת שמואל, גבעתיים, הוד השרון, הרצליה, חדרה, חולון, חיפה והקריות, ירושלים, כפר סבא, לוד, נס ציונה, נתניה, פתח-תקוה, קרית אונו, קריאון, רמת השרון, ראשל"צ, רחובות, רמת-גן, רעננה, רמלה.

שכר הדירה משולם מדי חצי שנה מראש, צמוד למדד המחירים לצרכן ופטור ממס הכנסה, במסגרת התנאים הקבועים בחוק.

מספרי הטלפון של המטה להשכרת דירות הם: —

תל-אביב:	03-252302-3
חיפה:	04-642451
ירושלים:	02-222597
נתניה:	053-92981

בצער רב אנו מודיעים על מותו הפתאומי של החבר

שמואל גרוסמן

מעובדיו המסורים של בית האבות באפעל

ומשתתפים באבל הכבד של משפחתו

הלוויה תצא היום, יום ג' 20.8.74 בשעה 13.45 מבית הנפטר בר"ג רח' העליה השניה 10, לבית העלמין בחולון.

מרכז משען
ההנהלה וחבר העובדים
בית-האבות באפעל
והתושבים

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו

של בעלי, אבינו, אחינו, גיסנו וסבנו היקר

אריה (לייבל) קנטור

בן משה ז"ל מפינסק

הלויה תצא היום יום שלישי ב' אלול תשל"ד 20.8.74 בשעה 11.00 לפנה"צ מבית הלויות העירוני רח' דפנה 5 ת"א לבית העלמין בחולון

האבלים:
משפחות קנטור, ורניק, יערי, מיזן

למשפחות
שלמוני ולצטר

על פטירתו של חברנו היקר

נח שלמוני ז"ל

מביעים תנחומים

משפחות:
גלזר, גולדשטיין, וישניה, זילבר, קפלן, קריפמן, ריכט, רבינוביץ ושניידר

בית ההסתדרות בקרית שמונה

מבכה את חלליו וחללי משפחות עובדיו

במלחמת יום הכיפורים

המובאים למנוחת עולמים ביום רביעי ג' אלול תשל"ד 21.8.74 בשעה 4.00 אחה"צ בבית הקברות בקרית שמונה

הברים מתבקשים להלוך כבוד אחרון לנופלים

מזכירות מועצת פועלי
קרית שמונה

במלאות שנה לפטירת יקירנו

שמאי קפלן ז"ל

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו ביום חמישי, ד' אלול תשל"ד, 22.8.74 בשעה 17.00 בבית העלמין בתל-מונד.
אוטובוס ייצא מבית המנוח בתל-אביב רח' מזא"ה 65, בשעה 16.00
ומכפר הס על-יד בית-העם, בשעה 16.45.

המשפחה

עתלית

מבכה את בניה

קלר יעקב הי"ד

סוסן שלמה הי"ד

המובאים למנוחת עולם ומביעה תנחומיה למשפחות השכולות

א. גרינברג
ראש המועצה

במלאות אחת עשרה שנים לפטירת יקירנו המהנדס

שלמה שרשבסקי ז"ל

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו ביום חמישי, ד' אלול תשל"ד, 22.8.74, בשעה 5 אחה"צ, בקרית שאול.
תחבורה מהבית, בשעה 4.45

המשפחה

למר שמעון ויינברגר ומשפחתו

אנו משתתפים באבלכם הכבד על מות בתכם

עדנה ז"ל

המשביר המרכזי
האגף החקלאי

רשת „עמל"

מרכינה ראש ומתייחדת עם זכר

יקיריה, מורים ובוגרים

אשר נפלו במלחמת יום הכיפורים, המובאים למנוחת עולמים

ומביעה תנחומים למשפחות השכולות

לרינה ושמואל אוחנה

מזל טוב להולדת הנכד

מאחלים:
עובדי מפעלי הנדסה
„רמים"
קרית שמונה

לרבקה רגב ובעלה

מזל-טוב
להולדת בנכם בכורכם
הרבה נחת

מאחלים:
עובדי מפעלי הנדסה
„רמים"
קרית שמונה

בקרו בירי"ד חוצות היוצר ירושלים לאמנות ואומנות

הערב, בשעה 8.30 — ערב שירי עדות לחיי הסטודנטים והמתנחלות בכל ישראל מאת יואל כהן ויעקב מגל.
ביום ה', בשעה 8.30 — הופעה של להקה אנדינית — המופע כבר של בני נוער.

11-31.8.1974

כל ערב מ-7.00 עד 11.00
(להוציא יום ו'), במוצ"ש
מצאת השבת עד חצות.

חטיבת ירושלים 14/16 מול מגדל דוד

אריגה, אמייל, גלויה א, גילוף עץ, הדפסי משי ובד, זכוכית, פיסול, ציור, צילום אבנות, קרמיקה, עיטור קיר, תחריטים, תכשיטי קרמה ומלאכת מחשבה.

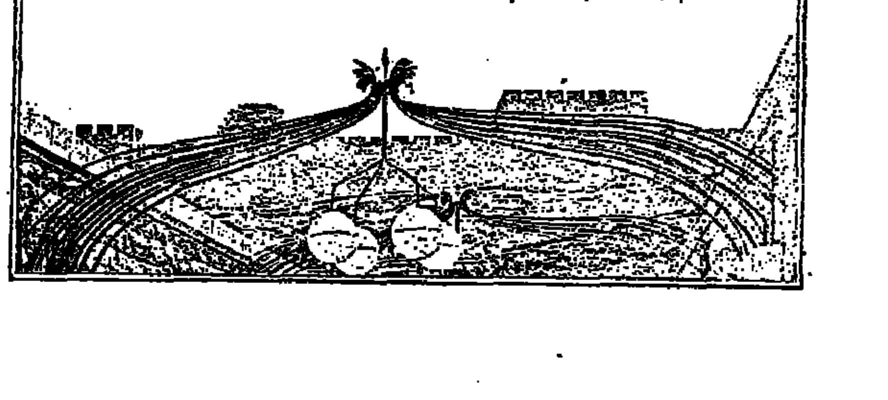

רצח השגריר וההפגנות בואשינגטון

הפגנות המחאה בניקוסיה שבהן נהרג אתמול שגריר ארה"ב רוג'ר דיוויס, וההפגנות הסוערות בואשינגטון של האמריקאים יוצאי יוון נגד „קיסינג'ר הרוצח". אין בהן כמובן משום סיכון למעמדה הגלובאלי של ארה"ב, שעלול היה להיווצר במקרה של עימות עם ברה"מ וגרורותיה. אולם רצח שגריר אמריקאי בידיה לא־קומוניסטית ע"י לאומנים יוונים יחד עם הפעלת לחצים אתניים מטעם קבוצת אמריקאים הקשורה בארץ מוצא אירופית — יש בהם משום תזכורת, שלא כל הקשיים נגרמים לארה"ב על־ידי ההתגרות עם ברה"מ ומדינות קומוניסטיות אחרות וכי לפעמים ניגודים בתוך מה שקרוי „העולם החופשי" עלולים אף הם להביא להידרדרות חמורה.

שאלה אחרת היא באיזו מידה ניתן להטיל את מלוא האשמה להידרדרות זו על ואשינגטון ועל ד"ר קיסינג'ר. במידה מסוימת התלקחות האיבה היוונית־תורכית היא פרי הדמאגס, שכן הצטרפות היריבות ההיסטוריות לנאט"ו נתאפשרה רק הודות לשיאה של המלחמה הקרה, כאשר איימה על שתיהן סכנת ההתפשטות וההתרגנות הקומוניסטית. ברור, כי מבחינת הפרשה שנתחכה עם הפיכת אנשי א.או.קה. בתמיכת השלטונות בגד משטר הנייטרליסטי של מאקאריוס נעשו מישגים גם על־ידי האמריקאים: כל עניין משטר הקולונלים ביוון, היה מאז 1967 בעיה מסובבת בשביל שרי החוץ בואשינגטון, וכדאי להזכיר כי הרוב בקונגרס תמיד התייחס למשטר הבלתי־דמוקרטי ביוון בחוסר אהדה. מאידך גיסא אין משרתת את העניין גם התחסדות פרו־יוונית בנוסח צרפת. תוך מאמץ מחודש לניצול קשייה של ארה"ב; לנו על כל פנים זכורה היטב עמדתה האנטי־מוסרית בסכסוך המזרח תיכוני. בקפריסין עצמה, המהווה תזכורת לסכנות הגלומות במדינה דו־לאומית, קיים ניגוד יסודי בין תהירת היוונים למדינה ריבונית אחידה שאף האפילה באחרונה על סיסמת האנוסיס לבין שאיפת התורכים לאוטונומיה. אולם נראה, כי מתוך התחשבות במעמדה האסטרטגי של תורכיה ובקשריה עם המיעוט התורכי בקפריסין לא הביאו האמריקאים בחשבון את מימדי ההתמרמרות של יוון, שגם היא נדבך חשוב של נאט"ו. ואם נדון על פי הצהרות האחרונה של מיניסטר ההגנה שלזינגר ויוזמות סנטורים דמוקרטים חשובים, כגון ג'קסון, קנדי וריביקוף, נוכל שבעתיד הקרוב ייעשה ע"י האמריקאים מאמץ מוגבר להשפיע על התורכים בכיוון מתינות ולפיוס כלשהו של היוונים.

הלקח שעלינו להסיק מההתפתחויות האחרונות הוא כי עם כל היתרגנות שבצמצום השפעה הסובייטית באיזור והגברת ההשפעה האמריקאית — גם „פאקס אמריקנה" (שלפי שעה הוא עדיין רחוק מאוד) לא יהיה עשוי להבטיח באזרת אומר משי שלום אמת נוכח הניגודים הלאומיים וניגודי האינטרסים בינינו לבין הערבים. מלחמה מקומית עשויה לפרוץ גם ללא קשר עם התחרות בין מעצמות־העל; ומוטב שלא להישאר הצד החלש במקרה של סכסוך כזה.

הודעה שהפתיעה

ההודעה המשותפת של נשיא ארה"ב ג'רלד פורד והמלך חוסיין הפתיעה במידה מסויימת את ישראל בשל איזכור האפשרות של הסכם־הפרדה. בעקבות השיחות שקיים שר החוץ יגאל אלון בואשינגטון ניתן היה לצפות כי הסיבוב…

המדיני הנוכחי ינוצל רק להבהרות ולא יתקבלו סיכומים מחייבים בואשינגטון. אולם דבר זה לא נשמר בהודעה המשותפת. אמנם הנוסח בדבר הסכם־הפרדה בין ישראל וירדן אינו כובל ומחייב והוא ניתן גם לפירושים מרגיעים. אולם מן הראוי כי נראה את עמדתה של ארה"ב בעינים מפוקחות כדי שלא נופתע להבא.

מסתבר, כי בואשינגטון מתגבשת הדעה להתקדם לקראת הסכם כלשהו עם חוסיין כדי לחזק את מעמדו הפנימי והחיצוני וכדי למנוע סתף שיפעל לטובת הארגון לשחרור פלשתין. מכיוון שהסיכוי להגיע להסדר כולל בין ישראל וירדן הוא רחוק, הרי כדאי לדעת האמריקאים, לנסות ולהגיע להסדר בשלבים, כששלב ראשון יכול להיות מתווה כלשהי של הפרדת כוחות. ברור, כי ישראל איננה יכולה להסכים להסדר־הפרדה כפי שהוצע על־ידי ירדן, משום שפירושו נסיגה חד־צדדית של ישראל ללא כל תמורה מן הצד השני. ישראל אף פעם לא שללה אפשרות של הסדרים בשלבים עם מדינות ערב בתנאי של הדדיות ובתנאי שיהיה בהם משום התקדמות ממשית להפגת המתיחות ולשלום. ההצעות הירדניות עד כה אין בהן צעד לכיוון זה.

ככל הנראה מצפה עתה ואשינגטון להצגת העמדה הישראלית בביקורו של ראש הממשלה יצחק רבין. אשר האמריקאים מעוניינים שיתקיים בהקדם האפשרי. על ממשלת ישראל יהיה עתה לקבוע סדרי עדיפויה ולבחור בין האלטרנטיבות הריאליות את האפשרות שתסייע להתקדם לקראת הסדר שלום. וזאת ללא פגיעה באינטרס הבטחון.

ממשלת ישראל חייבת לבחון את המהלך המדיני הבא שיהיה בו כדי למנוע סכנה של הידרדרות לקראת התלקחות צבאית. וזאת בלי לפגוע באינטרסים החיוניים של המדינה.

דין אחד — בכל התחומים

החלטת הוועדה המרכזת של ההסתדרות, כי דין פועלי השטחים כדין פועלי ישראל נפלה באותו יום שבו אירעה התקרית ב„סיבי דימונה". פועלים ישראלים שפוטרו תבעו את סילוקם של מועסקים מהשטחים מהמפעל. מקרה זה מלמד על חשיבות החלטתה של הוועדה המרכזת.

שכר שווה ותנאים סוציאליים זהים — כאשר מדובר בעבודה מאורגנת — נהוגים זה מזמן במשק הישראלי. הן ההסתדרות והן משרד העבודה הקפידו, כי החוקים, התקנות ונוהגי השכר והזכויות הסוציאליות יישמרו בקפדנות וכי לא יקופח אדם בשל השתייכותו הלאומית. הקפדה זו נובעת לא רק מזכויות אנוש אלמנטריות אלא גם ממניע „תועלתני": שכר נמוך לעובדים מהשטחים היה מביא לדחיקת רגל השכיר הישראלי ששכרו גבוה יותר.

אולם דין אחד לכל העובדים אינו יכול להצטמצם לשכר ותשלומים נילווים בלבד. פירוש הדבר, כי גם ביחס לסיכויי קידום וותק יש להשוות את העובדים כולם. דברים אלה קשים יותר לפיקוח ודווקא בהם היו — ועדיין יש — חריגות מעקרונות השוויון הכולל. גם ביחס לעובדי השטחים המועסקים בתוך השטחים צריך להקפיד יותר. מעבידים יהודים התחכמו ופגעו בחוקי השכר — כולל חוק שכר־מינימום — מאחר שהחוק הישראלי אינו תופס בשטחים המוחזקים. זאת יש לעקור בעזרת צווי־הרחבה. כן יש להקפיד יותר בעניין עבודה בלתי־מאורגנת. בתחום זה חל עיקר האשמה על תושבי השטחים הנעזרים בשרותי „מתווכים" שונים במקום בשרות התעסוקה. הצורך בדין אחד לכולם מחייב את הכלים המנוספים להקפדה מאקסימלית גם בתחום זה.

עידן חדש — גם לקריקטוריסטים

חיקס ב„די ולט"

לקחי קפריסין

מאת דניאל בלוך

אין תחליף למו"מ בין עמים מתוך כוונה להגיע לפשרה הוגנת

רבים מנסים להפיק לקחים ישראליים ומסקנות מזרח־תיכוניות ממה שאירע בקפריסין בשל הפלישה התורכית. רוב אלה שעסקו בכך התמקדו בעיקר באספקטים הצבאיים־בטחוניים, המדיניים — הבין־לאומיים. אולם דווקא בתחום זה מעטים הלקחים הישראליים, משום שמצבנו הצבאי מעולם לא היה דומה לזה של קפריסין, וגם התייחסותנו לאו"ם ולזירה הבין־לאומית היתה תמיד זהירה ומפוכחת.

האירוע היחיד בתולדות מדינת ישראל שיש בו דמיון מה לפלישה התורכית לקפריסין, הוא נסיון הפלישה של מדינות ערב ב־1948. למזלנו כוחו הצבאי של היישוב היהודי בארץ ישראל, ארגונו ונכונות הקרבתו ומסירותו עלו לאין ערוך על זה של המשמר הלאומי הקפריסאי. אמנם, מדינות ערב לא התכוונו להסתפק בחלק הארץ אלא רצו להשליכנו לים, ואילו התורכים מוכנים להסתפק במועט. אך יש להניח, כי צבא טוב יותר המורכב מחיילים ומפקדים המשוכנעים בצדקתם, מוכנים להקרבה עצמית, הוא גורם בטחוני שאין לו תחליף. אולם, בעצם הסיטואציה של ה־15 במאי 1948 מסתיים הדמיון בין ישראל וקפריסין. צה"ל אינו המשמר הלאומי הקפריסאי. ומדינת ישראל אינה בונה את כוחה הצבאי המרתיע, המגן והתוקף בשעת הכרח, על סיכויי עזרתן והתערבותן של מדינות זרות, בוודאי שמעולם לא השלכנו את יהבנו על הגנת האו"ם.

עם זאת, לא הייתי מגיע לזלזל בעצם קיומו של כוח או"ם, קטן ככל שיהיה. במאי 1967 לא נכשל כוח האו"ם, אלא מילא את מטרד… מישהו לסבר, כי כוח או"ם, המונה אלפים בודדים, יוכל להגן עלינו מפני מתקפה מצרית. כוח האו"ם מבחינתנו מילא בהצלחה תפקידי שיטור בעשור השקט בגבול המצרי שבין 1957 ל־1967. במאי 1967 היה קיומו מעין ביטוח משנה מפני התקפת־פתע מצרית, ובכך הצלחתו. העובדה שסילוקו אינו יכול להיעשות בין לילה ובחשאי, אלא מחייב הודעה מוקדמת ופרק זמן מסויים, היא המתנת לנו אותו מידות זמן שחסר לנו ביום הכיפורים. כל העקרון של הפרדת כוחות בא לצולם משני טעמים: האחד, יצירת חיץ בין הצבאות כדי למנוע פיתוי של תקריות מקומיות המתפתחות למלחמת התשה. והשני, יצירת מרחב אתרעה למניעת מיתקפת־פתע. זהו גם הצד החיובי ברעיון של יצירת אזורים מפורזים. בסופו של דבר, אין שום מכשול שימנע נסיון התקפה מצידו של תוקף פוטנציאלי. אולם הצבת כוחות או"ם, יצירת אזורי־הפרדה ואזורים מפורזים, מפחיתה את התאבון והפיתוי להתקפה. ומאפשרת למדינה המותקפת לעמוד מראש על כוונות אויביה. הפלישה לקפריסין רק הוכיחה דבר שהיה ידוע לכל מקודם — שאין האו"ם מסוגל למנוע מלחמה או להגן על החלש. הוא יכול רק למלא תפקידי שיטור ולהפיג מתיחות. כל זמן ששני הצדדים מעוניינים בהמשך ה„סטטוס־קוו" ובשמירת השקט. ברגע שאחד הצדדים מעוניין בחידוש המתיחות, אין האו"ם יכול לעשות דבר. בכך לא שגינו אף פעם באשליות.

הלקח העיקרי שעלינו להפיק ממלחמת קפריסין אינו דווקא בתחום הצבאי או המדיני אלא כלפי פנים. שוב הוכח, כי השארת ה„סטטוס־קוו". אינה שומרת בצ־יות. ותקופה ממושכת של שקט יחסי רק יוצרת אשליה של „פתרון"… קבע של בעייה לאומית או בין לאומית. כשמדובר על סכסוכים גלובאליים, הרי קיים מאזן ההרתעה הגרעיני. אך בסכסוכים מקומיים, באין מאזן האימה, קיים הפיתוי המתמיד לשימוש בכוח. גם אם הדבר כרוך בהרפתקה צבאית. הזמן איננו פותר בעיות לאומיות. ואין שום תחליף למשא־ומתן בין עמים, מתוך כוונה להגיע לפשרה הוגנת. הסדר „יוון השלימה", בניקוסיה ובאתונה המיטר אסון על היוונים הקפריסאים. גם הנסיון ליצור שלטון דראגוני, בנוסח ולמידי ז'בוטינסקי, עם נשיא בן העדה היוונית, וסגן נשיא מבני העדה התורכית נכשל כשלון חרוץ, בקפריסין הוכח, כי באזור הים התיכון אין ממש מחלוקה. במקרה עקימת התנגשות בין שני רצונות־ביטוי לאומיים לגיטימיים. אילו הסכימו מנהיגי היוונים־קפריסאים. להצעת תבנית החלוקה התורכית, היו מונעים שפיכות דמים והרבה סבל מבני עדתם.

ברור, כי הבעיה הקפריסאית אינה דומה לסכסוך הישראלי־ערבי. מבחינת ההיסטוריה של הסכסוך, היקף הבעיה ויחסי הכוחות. אולם ישנם הרבה סממנים משותפים ולקחים דומים. הלקח העיקרי שאין שום פתרון יסודי לבעייה הישראלית־פלשתינאית מפתרון החלוקה. שאלת החלוקה אינה פשוטה. לא מבחינת הגבולות. לא מבחינת מהות היחסים בין שני חלקי ארץ־ישראל וצורת הקשר המדיני שביניהם. אפשרויות הפתרון הן רבות. אולם מצידנו חייבת להיות חתירה לפתרון של חלוקה ופשרה כדרך היחידה לפתרון הסכסוך. כמובן, לא בכל מחיר ולא בכל תנאי, אך גם לא מתוך גישה פאטאליסטית כי כורח הגורל הוא שתהיה מלחמת נצח בין ישראל וערב. לא במיגונות של „בין־הגבעות", בבת אחת, ולא אשליה שהכוח יפתור את הכל…

מכתבי הרצוג השני

אל אלכסנדר סולז'ניצין

אלכסנדר סולז'ניצין היקר,

קראתי את נוסח הראיון שנתת לטלביזיה האמריקאית, וכמו של מיליונים בכל העולם. עשו דבריך גם עלי רושם עז.

כמו נביא ישראלי קדמון, אמרת גם אתה „לא יכבד איש במולדתו". אך גרשו אותך בכוח מארצך. עכשיו הצטרפת לשורה המפוארה של הגולים — גולים־מאונס וגולים־מרצון — שעקרו מרוסיה אל המערב: במאה הקודמת ובמאה הזאת, נרדפי העריצות הצאריסטית ונרדפי העריצות הקומוניסטית, סופרים והוגי־דעות, שמאל ומתמיד, גם בשיבתם בשוייץ או באיטליה, צרפת או באמריקה — „לבם במזרח והם בפאתי מערב". תמיד יקדה בהם אהבת המולדת, תמיד חשו עצמם כעצים עקורים מקרקעם, שלעולם לא יצליחו לשלוח שורשים באדמה הזרה.

הנך בן גזע אנשים חזקים ואמיצים שלא רבים כמותם היום במערב. לשונך מובנת לכל, אבל היא נשמעת כאילו באה לא רק מעולם אחר, אלא ממאה אחרת. מאה שהיו בה אידיאליסטים הנכונים ליהרג על אמונתם. ושמנגד כל הרדיפות והסבל ואיומי הכלא וההוצאה־להורג — אינם מוכנים להתפשר על האמת. מעטים כאלה ב„עולם החופשי" שאליו הגעת בעל־כורחך. מעטים מאד בין הסופרים. רובם של אלה, בוחרים לעמוד מן הצד במאבקים הקשים, „לא להתלכלך" בהם. בשעות משבר — כאשר עזרתם באמת נחוצה, כאשר קולם מתבקש להישמע — הם נאלמים דומייה, או נעלמים ואינם. כל אלה יועשו לכליך אהדה, הערצה, אולי גם קנאה — אך לא תמצא בהם אחים־למאבק.

בעל־כורחך יצאת מן הארץ. שבה עבור עליך שבעה מדורי כלא. „סרטן" ועינויים. „אינני יכול לבכר בני־אדם האומרים, זאת ארצי, זאת מולדתי. אך אינני רוצה להיות בה... אסור לנטוש את הבית בשעה שבאים עליו מחלה או אסון". כך אמרת בראיון. זהו מוטו נעלה במיטב המסורת של „ההגשמה האישית", שהוגכו עליה „ההולכים אל העם" המתהבנים, מתקני־העולם ומתקני־הנפש ברוסיה, מלפני שלושה וארבעה דורות, ושלמדו ממנה גם אחרים, בתוכם גם אלה שהגיעו אל הארץ הזאת, להפריח את שממתה ולבנות בה חיים חדשים.

עכשיו, במערב, תמשיך במפעלך הספרותי הגדול, ובודאי בשעה לא תפסיק ממלחמתך למען החופש במולדתך. אתה מקווה, כך אתה אומר. שלחציו של העולם החופשי של הדמוקרטיות. תהיה להם השפעה על שינוי המצב בארצך. „הדיכוי בברית־המועצות" — אתה אומר — „אינו עניין פנימי. יש בו סכנה לשלום העולם. מדברים על הדטאנט כאילו הוא משפר את האווירה. לא! זה לא נכון!"

אני חושש שטרם הספקת לעמוד על מצבן האמיתי של הדמוקרטיות המערביות היום. אני חושש שתנחל אכזבה קשה.

מצבן כיום הוא כמצבן ערב מלחמת העולם השנייה, כשצל אחר, צילו המתוייר של הנאציזם, איים עליהן. היום, כאז, הן מסוכסכות ביניהן, בגופן חלוש מ„שפע" מדומה, בלורן נמק כאינפלציה. כוחן תש מניגודים, רצונן רפה. הן עומדות חסרות־אונים בפני הדיקטטורות. בפני האימפריאליזם הצבאי של ברית־המועצות והאימפריאליזם הפיננסי של אילי הנפט הערביים.

אני מרשה לעצמי להזכיר לך קטע מספרו של המורה הדגול שלך, דוסטוייבסקי. איפוליט קירילוביץ', בנאום הקטגוריה שלו נגד מיטיה קרמזוב, במשפט המפורסם, אומר:

„הטרויקה הגורלית שלנו דוהרת בסערה, אולי לקראת חורבנה. וברוסיה כולה אנשים פושטים ידיים מתחננים כדי לעצור אותה במרוצתה הפרועה. ואם אומות אחרות עומדות מן הצד לטרויקה הדוהרת ללא רסן, אין זה מתוך כבוד אליה, אלא פשוט מתוך אימה... אבל אולי יום אחד תחדלנה מעמוד מן הצד ותיצורנה חומה חזקה בפני חזיון־הבלהות הדוהר, ותעצורנה את הדהרה פרועת־החוק שלנו. למען בטחונן הן, למען ההשכלה והציוויליזציה..."

וכשמסתיימת ישיבת בית־המשפט, מגיבים האנשים על הנאום המבריק. „קיסר קסורת לליבראליזם, מפוחד!" — אומר אחד. ושני אומר: „הנה בפרלמנט האנגלי, כבר קם ציר אחד בשבוע שעבר ושאל את המיניסטר בעניין הניהיליסטים: האם לא הגיעה השעה להתערב בעסקי האומה הברבארית הזאת, כדי ללמדה לקח?"

זה היה לפני כמאה שנה. אבל בראשיתו של אותו נאום, אומר איפוליט קירילוביץ':

„לא, רבותי, חבר־המושבעים. אצלם יש האמלטים, ואצלנו — עדיין קרמזובים!"

אם כן גם היום. כמו אז. תמצא, שכאשר בארצך שולטים הקרמזובים, במערב שולטים האמלטים.

האמלטים — ללא אצילות־הנפש של אותו האמלט הראשון.

זכור את החורף שעבר, כשאירופה כולה רעדה מקור, ותריסר מדינות גדולות ועצומות ועשירות, כרעו־ברך וליחכו את עפר רגליהם של כמה נסיכים ערביים־מדבריים, ומכרו להם את כבודן, את מוסרן המפוקפק, את עקרונותיהן הפוליטיים — כדי לזכות בלגימה של־נפט.

זכור איך הפקירו את החלשים כדי „להינצל" — הצלה מדומה. כמו ערב מלחמת העולם השנייה.

ושאל איפה היו הסופרים האמיצים של העולם החופשי, הדמוקרטי. שאל מדוע שתקו.

משורר שלנו, יליד ארצך, חניך תרבות רוסית ביהודית, כתב, אף זה בסוף המאה הקודמת:

„אכן נבל העם, מלא ניקלה ורוש... שלא הקים מקרבו ביום נחלה וכאב, רב־פעלים, איש חי אשר יפעם בו לב, ובלב יבער זיק, זיק כרתיתו הדם... אשר לו מעט בלא־לב, הרבה אמונה, עזה, שנאה עזה למנת חיי עבדות ובוז..."

הנה אתה אדם כזה, אשר יקר לו „שם גוי ואלוהיו מהון ומפז, מאליל השווא", אדם עם „שנאה עזה למנת חיי עבדות ובוז", וכל מה שאנו יכולים לאחל לך. הוא ש„הזיק" שבך ידליק זיקים אחרים, בעולם החופשי והשוקע הזה.

אהרן מגד

עצה שלא נתקבלה

אחריותו של בנק־ישראל (ד')

מאת אברהם קושניר

„נגיד בנק ישראל משה זנבר הביע אולי יותר מכל אחד אחר בדעה לא יתכן פיקוח יעיל על הבנקים. זנבר אוהב לספר שוב ושוב שמישהו באנגליה אמר כי הפיקוח אינו נחוץ כלל, שהרי אם מנהלי הבנק ישרים הפיקוח מיותר, ואם הם רוצים לרמות ולגנוב לא יעזור שום פיקוח. „יש הרבה מן האמת בדברים אלה", אמר לי הנגיד.

המסקנה היא שאם מצליח הפיקוח על הבנקים, על אף חולשתו, לתפוס סוף סוף בנק כלשהו בעבירות, עליו למצות את מלוא הדין. ההיסטוריה של יחסי בנק ישראל ובנק ארץ־ישראל—בריטניה, מלאה בדברי עניינים „שלא היו בסדר" בפעולות בנק ארץ־ישראל—בריטניה, אומרים, בפה מלא, ראשי בנק ישראל ובכללם הנגיד. בפסק־הדין של שופט בית המשפט העליון חיים כהן, בעניין המשקיע גוסודירס מבלגיה, נאמר כי ראשי בנק ארץ־ישראל — בריטניה אינם יכולים לשמש לא כבנק ולא כנאמן. וכי מה שעשו ראשי הבנק לגוסודירס מבלגיה שהפקיד את כספו בידם, מזכיר את הפסוק „כחדים היינו לגזרה דמיונית". השופט ציין במפורש שיש להביא את פסק־הדין לידיעת המפקח על הבנקים בבנק ישראל. מה נעשה בעקבות פסק־הדין הזה? האם עשה בנק ישראל הכל כדי להגן על ציבור המפקידים אחרי פסיקה זו של שופט בית המשפט העליון?

שני מיסמכים שלא פורסמו עד כה עשויים לזרוק אור על שאלה זו.

המיסמך הראשון, שחלק ממנו פורסם ושיש בו קטעים לא שלמים, הגיעו אלינו ממקורות שונים. מעיד לכאורה רושם שבנק ישראל עשה כל שביכלתו כדי להכביד את ידו על בנק ארץ־ישראל—בריטניה ולהגביר את הפיקוח עליו. רק שר המשפטים דאז יעקב שמשון שפירא הוא שהפריע לו בכך. המיסמך זה חתום בידי המפקח על הבנקים ד"ר מאיר תת, ונושא את התאריך 21 במארס 1973, והוא תרשומת מפגישה עם שר המשפטים (דאז יעקב שמשון שפירא) ב־19 במארס 1973, בעניין בנק ארץ־ישראל בריטניה. כותב ד"ר מאיר תת: „הצגתי בפני השר (שפירא) את מסקנות בית־המשפט העליון בעניין גוסודירס ואמרתי לו כי אנו רואים צורך לנקוט פעולה נגד המנהל הכללי של הבנק על רקע הדברים הבאים: א. בשעתו הביע המפקח על הבנקים הסתייגות מפעולות הבנק ביחס לכספים שהועברו על־ידי גוסודירס ולייזר. הבנק ביקש שהמפקח ימנע מקביעת עמדה עד תום הבירור המשפטי, משום שקיימים חילוקי דעות בין הצדדים בעניין שבית־המשפט מוסמך לבדוק אותו. ב. אנו רואים את קביעות בית המשפט בעניין גוסודירס על רקע פעולות בלתי תקינות רבות אשר נמצאו על־ידי הפיקוח על הבנקים בשנים שקדמו ל־1969. ג. בשנת 1969 החליט הנגיד דאז (דוד הורוביץ) לא לפרק את הבנק, כדי למנוע זעזועים במערכת הבנקאות. נעשה הסדר, דלפיו נתנו בעלי המניות העיקריים של הבנק בטחונות נוספים להתחייבויותיהם והבטיחו לסלקן תוך חמש שנים. בעלי המניות האמורים עמדו ברוב התחייבויותיהם. אולם בשנים שבאו אחרי ההסדר לא הרחיב הבנק במידה משמעותית את חוג לקוחותיו הלוים במטבע ישראלי. רווחי הבנק נובעים בעיקר מפעולות בחוץ־לארץ, הקשורות בבעלי המניות ורובן נושאות אופי ספקולטיבי. ד. אין לנו אמון במנהל הכללי של הבנק. ב־1969 דרשנו להוסיף מנהל כללי, אך ד. פרידמן, שהחל לכהן בתפקיד זה בהסכמתנו, הסתלק ממנו לאחר תקופה קצרה והאו לא נתמנה לו מחליף".

בחלק זה של התרשומת שכתב ד"ר תת נראה ברור כי ב־19 במארס 1973 סבר ד"ר תת שיש להוליך את מנכ"ל הבנק יהושע בן־ציון ולנקוט באמצעים לשיפור מצבו של בנק ארץ־ישראל—בריטניה ולהבר סתה בספי המפקידים, אלא שדבר לא קרה כאז. לפי הכתוב בתרשומת אפשר לקבל הרושם כאילו אשמה בכך עמדתו של שר המשפטים י. ש. שפירא: שר המשפטים אמר לי כי לדעתו יש לקבוע עמדה ביחס לבנק ומנהלו הכללי על יסוד הערכת המצב כיום, ובשים לב למעשים ומחדלים שאפשר להצביע עליהם. פסק־דין סופי בעניין גוסודירס יצא רק עתה, אך אין להתעלם מכך שהוא מהווה להעביר בבעשו לפני כעשר שנים. לנגיד או למפקח על הבנקים אין סמכות לפטר מנהל. הסמכות להעביר היא בידי בעלי־המניות, … נגד הבנק ולא נגד המנהל הכללי. הכפתח לקביעת עמדה ביחס למנהל הכללי צריך להיות: האם יש מקום לנקוט צעדים לתפיסת הבנק או לפירוקו. הסעיפות המנהל הכללי, שלא בוקשר זה, לא העמוד לדעה שר־המשפטים בגבנת פניה לבית המשפט הגבוה לצדק. אשר לראיית כשרותו של בן־ציון לשמש מנהל כללי על רקע פעולות ומחדלים שנעשו בעבר. היה מקום לדעת שר המשפטים, לצעד הדאוי כי, לאחר שנקבע חלקו של בן־ציון באותם פעולות ומחדלים. לדעתו (של שר המשפטים) צדק הורוביץ בכך שהעדיף את שיקולי יציבות הבנק, אם אמנם היה חשש שסילוק בן־ציון יפגע בה. סילוקו של בן־ציון עתה (במארס 1973) יתקבל כתגובה על דברי השופט כהן במשפט גוסודירס, הא־אפשר יהיה לייחס אותו להיסטוריה קדומת, ופסק־הדין בעניין גוסודירס אינו נראה לשר עילה מספיקה לצעד נגד הבנק".

למי שקורא את התרשומת עד־כאן נדמה כי המפקח על הבנקים סבר שיש לנצל את פסק־הדין ולנקוט אמצעים חריפים נגד הבנק ומנהלו, ושר־המשפטים היה האיש שסירב כל פעולה ואמר שאפשר לעשות רק מעט כאחד בעניין זה. כלומר: לא בנק ישראל אחראי להמשך פעולת בנק ארץ־ישראל—בריטניה אחרי פרסום פסק־הדין אלא שר המשפטים ואולי מערכת החוקים הקיימת. רושם זה הוא מוטעה, בכוונה או באקראי, בכמה וכמה מהעוסקים בפרשה.

אולם מי שהופך דף בתרשומת של ד"ר תת רואה כי יש המשך לדברים שאמר שר המשפטים: „שר המשפטים הציע כי לאחר קבלת חוות־דעת היועץ המשפטי ביחס למסקנות המפקח על הבנקים מן העובדות שקבע בית המשפט לצורך (או רשות) לערוך חקירה נוספת, תקיים התייעצות בהשתתפות, עם הנגיד, של האוצר והיועץ המשפטי לממשלה. הוא בתוכה ליוזמתי בעניין זה". כלומר: שר המשפטים אמר כה שאמר לגבי יכולת הפעולה של בנק ישראל בעקבות פסק־הדין כתוך הרהור ראשון והמחשבה לא מכוכבת, והוא קבע במפורש שיש לשמוע את חוות הדעה של היועץ המשפטי לממשלה בעניין זה, ורק אחרי קבלת חוות־הדעה אפשר יהיה לקיים דיון. לפי עדותו של ד"ר תת פרה שר המשפטים הגר י.ש. שפירא להדניש פרק אחרי שישמע מה שיש ליועץ המשפטי לממשלה לומר בעניין זה תקויים ההתייעצות.

המיסמך השני, שעדיין לא ראה אור, הוא חוות־הדעת של היועץ המשפטי לממשלה בעניין בנק ארץ־ישראל—בריטניה בעקבות פסק־הדין של השופט ח. כהן. בחוות־דעת זו נאמר במפורש כי היועץ המשפטי לממשלה מאיר שמגר הצביע על אפשרויות רבות להדוק הפיקוח על הבנק ולנקיטת אמצעים נגד מנהלו. אי־אפשר איפוא לתלות כל אחריות להמשך פעולת בנק ארץ־ישראל—בריטניה בשר המשפטים או ביועץ המשפטי לממשלה. על חוות הדעת של מ. שמגר אפשר ללמוד מדויה שכתב היועץ המשפטי של בנק ישראל א. לנדיק ב־3 ביוני 1973, שנה לפני התמוטטות בנק ארץ־ישראל—בריטניה. זהו נוסח מכתבו של לנדיק:

אל: הנגיד

מאת: היועץ המשפטי.

הנדון: בנק ארץ־ישראל—בריטניה — פרשת בן־ציון.

ב־23 במאי 1973 נפגשו המפקח ואני עם היועץ המשפטי לממשלה בנדון. סיכום הדיון היה כדלהלן:

1. אין לנגיד סמכויות כדין לפטר את המנהל הכללי. הדבר היה ברור לנו מלכתחילה.

2. לא נראה לשמגר כי ניתן לנקוט פעולה אחרת נגד הבנק על־סמך פסק־הדין בלבד (מודגש במקור). לעומת זאת הם יכולים לשמש תוליה חשובה בפעולה.

3. יש להוסיף לשני פסקי־הדין מקרים טריים יותר, שבהם המנכ"ל של הבנק לא פעל כשורה כלפי לקוחות או כלפי בנק ישראל. למשל בעניינים הקשורים בהנחיות המפקח.

4. על בסיס רחב זה, ניתן לדרוש (ההדגשה במקור) סילוק המנכ"ל כתיקון פגם בניהול תקין, לפי סעיף 8א' בפקודת הבנקאות, או לפחות מינוי מנכ"ל עצמאי נוסף עם סמכויות של ממש (דבר שאפשר לדרוש גם לפי ההסכם שלנו עם הבנק).

אם הבנק לא יענה לדרישה, ניתן לשקול הגבלת סמכויות המנכ"ל ומינוי מפקח מיוחד לבנק. ספק אם העניין יצדיק מינוי מנהל מורשה (דהיינו תפיסת הבנק) אך ניתן לחזור לנושא זה אם לא יגומר את העניין לשביעות רצוננו בדרכי שיכנוע.

עד כאן מכתבו של היועץ המשפטי לבנק ישראל.

דומה שאין צורך בפירושים. המיסמך משתמע שהיועץ המשפטי הבהיר לראשי בנק ישראל, שנה לפני התמוטטות הבנק, שאפשר לדרוש את סילוק המנכ"ל. יתרה מזו: לאחר שהוא מסביר איך אפשר לעשות זאת קובע מ. שמגר כי אם לא יבוצעו העניינים לשביעות רצון בנק ישראל ובנק ארץ־ישראל בריטניה לא יענה לדרישות, אפשר יהיה להגביל את סמכויות המנכ"ל. אם כל זה לא יעזור אפשר למנות מפקח מיוחד לבנק, ואם גם זה לא יעלה יפה אפשר לחזור ולבדוק את נושא תפיסת הבנק.

המפקח על הבנקים ד"ר מאיר תת אמר כי אחרי שהוגשה חוות־הדעת לא ננקטו האמצעים שהיה צריך לנקוט בהם. איש מפתח הבקי בעניין אמר כי על אף דברי שמגר והמלצותיו לא עשה בנק ישראל דבר. האמת היא שאין צורך במינויו של אותו האיש. כולנו יודעים שעד ההתמוטטות היה בן־ציון מנכ"ל בנק ארץ־ישראל—בריטניה, וכי כאן המלצתו של שמגר לא התגבשה מפקח מיוחד לבנק ולא הוגבלו סמכויותיו של המנכ"ל.

ועוד דבר אחד ברור. המפקח על הבנקים ד"ר מאיר תת היה בעד התערבות בעניין על בנק ארץ־ישראל—בריטניה מיום שנכנס לתפקידו. תת אף טען שיש לשלול מהבנק את רשיונו. ומכאן שאי־אפשר לזקוף את אי־ביצוע המלצותיו של היועץ המשפטי לממשלה לחובתו של ד"ר תת. כדאי לדעת על מה שאמר מישהו בקי בעניין: אילו היו מקשיבים לדברי היועץ המשפטי לממשלה במאי 1967. אולי לא היה בנק ארץ־ישראל—בריטניה מתמוטט אחרי שנה.

שגרירינו באירופה מתכנסים

מאת יהושע תדמור

כינוס שגרירי ישראל במערב אירופה, שנפתח אתמול בירושלים, כבר היה כמעט לעניין שבמסורת. אך הפעם יהיו אופיו ודיוניו שונים במקצת.

בראש וראשונה בגלל התנאים שנשתנו. הכינוס שהתקיים אשתקד עמד בסימן הדווייה אחרת באקלים אחר. הסטאטוס־קוו בקווי הפסקת־האש נראה יציב. „מעולם לא היה מצבה של ישראל טוב יותר", נאמר פעם אחר פעם בירושלים, ודיוני השגרירים התאימו לאווירה בצמרת המימכל. כמה שגרירים השמיעו אמנם הערות מסתייגות, הצביעו על הלכי־רוח ביקורתיים במשרדי החוץ, ניסו לבקר את הסומת־הלב לנגבות השליליות המתגברות בבירות המערב. אך כל זה היה בקול דממה דקה. באותו כנס שגרירים אמר ראש אמ"ן דאז אלוף זעירא, שאין לצפות לאופציה צבאית ערבית בקרוב וכי רק בתחילת 1975 יהיה עלינו לבדוק מחדש את הערכות המצב, לאחר שיהיה ההליך קליטת הנשק הסובייטי בידי הערבים. הדה זה שישה שבועות לפני מלחמת יום־הכיפורים.

מה שהודגש באת ביחסי אירופה־ישראל ואירופה־מדינות־ערב הוא אחד הפרקים המביכים של הזמן החדש מאז שהגרה אירופה בעול הכיבוש הנאצי.

הכרזות אכזריות־הנפט הערבי הביאו להתמוטטות כללית כמעט של כל מערכת יחסי ישראל ומדינות היבשת. הפחד הקף בדינות ומעצמה להתמוטט הממשי אף לא הגיע עדיהן. הן ניסו לחלות את פני השייכים הערביים בכל מחיר, ולא נעשה כל נסיון להקים חזית של המדינות הצרכניות. מדינות אירופה סירבו להעניק היתרי־נחיתה לרכבות האוויר האמריקאיות ופחזו בריצה מהלה לקראת שליטי ערב. הצהרת בריסל ב־6 בנובמבר 1973, כיראה את כל תביעות הערבים ואחריה באה החלטת קופנהאגן על הדיאלוג העתיד להתפתח בריצת צרפת. הייתה זאת נקודת־שפל שישראל לא ידעה כמוהה מאז הקמתה.

לא יצאה שנה מאז, וכבר יש סימנים טובים יותר. אמנם הדיאלוג האירופי־ערבי עדיין בחיותו, ודאי נשבע עוד על־סמכנות ועל התלומים בבטבע ישראלי בצד קידומו, אך יש גם סימנים לגישה ריאליסטית. כמה ממשלות אירופיות למדו על בשרן שאין ליסוד לסחטנות כי היא חרב פיפיות. כמעט כל ממשלות אירופה התפכחו, מי פוחת ומי יותר, ולו בגלל המשבר המאיים על משקיהן, בגלל העלייה ההלולה במחירי הנפט. כבשלת צרפת, שרצה ראשונה לקראת הערבים, בראשות שר־החוץ לשעבר מישל ז'ובר חזה בעוכרת הברים. העתון „לה מונד" כתב לא מזמן ש„עניני הנפט חשובים יותר מדי מכדי שישארו בידי דיפלומטים. „קינוהי" השמאלי עשה בתחילת השבוע חשבון נוקב עם ז'ובר בגלל עיסקת־הנפט הבהולה שלו עם סעודיה סמוך למלחמה. ז'ובר עשה את הכל כדי לשבור את כל הנסיונות להקמת חזית מאוחדת של המדינות הצורכות נפט ותחם בקוצר־נשימה על עיסקת־ענק עם סעודיה בסכום 13.5 דולר לחבית. מאז נפלו מחירי הנפט כמעט בשליש, והעסקי־ענק נגרכו לתעשייה המשק הצרפתי וכדי בזיון וקצף. מאז גבר הריאליזם הכלכלי ביחסי ממשלות אירופיות עם ממשלות ערביות יצרניות נפט, והאירופיות כבר אינן מוו.ת בקלות, הן משאירות לעצמן קלפי־מיקוח. עם זאת ניכרים יותר סובלנות ורצון טוב כלפי ישראל. אולי הרכו לכך רגעי הברכה והתרעה שאחוד בכמה במ...ואי אירופה שהיו מוכנים להפקיר את ישראל, ואולי למדו מארה"ב, העומדת בלחץ הכבד, כיך יימת דו־שיח עם שני הצדדים, בודקת את הסובליכים, מייסרת את האירופים ויוצאת לכידה על העליונה. גם חילופי הממשלות בלונדון, פאריס, בון ועוד הביאו לאווירה נוחה יותר לישראל.

עם כניסתו לתפקיד שר החוץ יגאל אלון הגיע שרים דהופים לשרי החוץ האירופיים והכריז על רצונה של ישראל בקידום מהיר של המגע עם ה„שוק". ההיגבות לא איחרו לבוא, ולמועצת השרים של ה„שוק" הצבירה לפני קיומה שבועות החלטה עקרונית חיובית. נקבע שהשלב הבא של השיחות יתקיים באוקטובר ואולי ייחתם אז סוף סוף ההסכם הנקווה.

קבלת הבעיה של ישראל לחרות הבה"ב ההסכם איננה דבר קל־יערך על רקע יחסי אירופה — מדינות ערב. אמנם, לישראל יש „קידי" הוק, לבד בן הקצבים הכלכליים המבודדים יש פער קבוע בכמעט יותר מ־400 מיליון דולאר לשנה בין ישראל ובמערב אירופה. ישראל מייבאה ב־800 מיליון דולאר בשנה ומכרוה רק כ־400 מיליון דולאר לשנה. פער קבוע של כמעט יותר מ־400 היה קשה לצמצם אותו לולא פערכת הבסיס ההיטלים על סחורות היבוא הישראליות. עם זאת עכוי ביטול מכסים פוטנציאלי משני הצדדים לפגוע — בעיקר עתה — בשורת של תעשיות ישראליות מסובסדות. על איזה יש לנהל את המו"מ ולהתמיד להסכם עם מרחב זמן ניכר, עד שהתעשייה הישראלית תוכל לעמוד בתחרות.

יחסי „השוק" וישראל לקראת השלב הסופי של המו"מ יתמכו איפוא בקום מרכזי בדיוני כינוס השגרירים. אך לא יהיו אלה הנדבאים הבילעים היחידים.

ידובר בכינוס גם על בעיותיה הכלכליות החמורות של ישראל ועל זיקתה למשק האירופי ולפקודת המימון שלה. הכינוס יקדיש כמעט יום תמים לדיונים משותפים עם שר האוצר, שר המסחר והתעשייה, שר החקלאות, נגיד בנק ישראל והמנכ"לים של כל המשרדים הכלכליים, וכן עם מומחים וידענים. בעיות יח־ תוך ישראל עם מדינות אירופה היו לעניינים דחופים, והשיפור בדו־שיח בין ישראל ליבשת האירופאית מעניק סיכוי לקידום הדיונים האלה.

אך מוטב שלא נהיה באשליות. המגמה החיובית כלפי ישראל אמנם קיימת ואולי אף תגבר בעתיד; קיימת גם מגמה ברורה וחזקה להמשך הדוק יחסי אירופה עם ממשלות ערב. והיעד המרכזי של ממשלות אירופה הוא הבטחת זרימת הנפט התקינה. במקביל לכך הן מנסות למצוא תבניות־השקעה שיחזירו למשקיהן חלק מהמיליארדים שהלכו למדינות ערב. קשה מאוד לאזן את שתי המגמות הנוגדות האלה בלי לפגוע בישראל. אך ארה"ב, עשתה זאת, בהצלחה לא מעטה. לפיכך ראוי להקדיש מחשבה לנושא זה, על אף הדיונים האינטנסיביים בעניינים כלכליים שיצפו במרכז הכינוס. באהר שהדו־שיח האירופי־ערבי יעמוד בשנים הבאות במרכז הייט, אם נרצה בכך ואם לאו.

هكذا من الأصل

פולחן המוות

יורם קניוק

אני כבין שאדם שומר מצוות כדתיות בבצם נתיחות מתים וסיפור אכילת המוח הוא איסור לשימוש. כן גם הדבר בידון שעמנו, אפי' לה טריפה או אריסטוקרטית שבת. אבל שהשתמות הלא־הלכתית תצא לבטא צלב להוך מתוך המת על אדם ותפילה על מוקד כמה סטודנ־טים נאחזים, נראה לי מוגזם.

בפתח בעצם העניין: סטודנט לרפואה, העוסק באנתרולוגיה, יו־דע אל נכון שאי אפשר לאכול בשר של אדם מת כשום שההכרה הזה ספוג רגל כשוכן. אם סטודנט כדבר על אכילת מוח הוא או מתבדח או קורא תגר. מן המפור־סמות הוא ששני אלה, קביעת אמ־ירים אבסורדיים ובדיחות מאקב־ריות באים לרוב כדי להתגבר על כצב של חרדה.

אני בהפלא על אנשים כד"ר ישראל אלדד או יותם. על ד"ר אלדד אני כתפלא כפל כפליים משום שאני מוקיר את הכמתו (אם גם חולק על דעותיו) כמו שאני מוקיר את חכמתו של יותם. אבל בנוסף לכך היה ד"ר אלדד מ־מנהיגיה של תנועת מחתרת והכיר בקרוב את האימה, שכדי להתגבר עליה, בגבל האדם את חוש ה־הומור שלו, כתבדות, ועל־ידי־כך מתגבר. והתבדחות לבול האימה. עשייה „בדוקי" מדברים שהם ב־בחינת טאבו, הם מסימני־ההיכר הברורים ביותר של התגברות על אי־נוחות, פחד או חרדה.

צחוק ובכי קרובים זה לזה. בהלויות אנשים בוכים או צוח־קים. יש הצוחקים כי הדמעות מפ־חידות אותם ומשוררות את שרי־רי הצחוק. אין זה זלזול, אלא התג־ברות על מועקה. במלחמות מת־בדחים אנשים על ההרוגים במר־אות. וכי מי מתבדח יותר מ־הומרת גבים, מפצועים, כאנשים העומדים מול המוות?

ד"ר אלדד ויותם ורבים אחרים היו חייבים לדעת זאת. לוא היו כותבים בעתונות מה אומרים החיי־לים בחזית לגבי ההרג, האם ד־האוי־ארגים היו אולי כצלים על מוקד לא חמישה סטודנטים אלא הרבה מלוחמי ישראל.

האם השיר „לכשנמות תקברו או־תנו בתוף בגא אל ואדי או בדו־חות־זונות על נכים בתל־השומר על מצבם הנואש אינם בבחינת התגברות על הנורא מכל?

התבדחות וקריאת־תגר, או התערבות מאקברית הם מנגנונים הבאים להגן עלינו מול אימה. זה מה שקרה לסטודנטים הללו. הם היו צעירים, עדיין אין להם הסאטירה — שאינה תמיד כה ברורה — על האודיסיות למול מוח מת. אבל הם ניסו להתגבר. בצו־רה אחת, שלא הבינה את חרדו־תיהם, העמידה על הרגליים את מסע הצלב העגום. אוכלי המוח כביכול נהפכו לנרדפים. הם כל כך נבהלו שלא אמרו את הדבר הפשוט ביותר. הם לא אמרו שהם פחדו, שהם התייראו מפני המוות, ושהם ידעו שהוא מורעל. הם לא הסבירו כיצד הפעילו מנגנונים בריאים וטבעיים. מאקבריות היא תכונה אנושית מצויינת, והוא מנ־גנון מפליא וכי שיודע לצחוק ה־התגברות למול אימה, מצליח אי־כשהו גם להתגבר עליה.

אבל לבד מעניין זה קיים עוד טוטב מפחיד יותר. באותו שבוע שבו מלאה העתונות סיפורי קאני־בליזם, קראנו על המכות שהיכה נהג אחד את חברו הנהג, או גרם לו להתקף לב. על עניין זה, שדומים לו קורים כל דקה במדינה אף כי אינם מסתיימים במוות, על היחס לחיים, לזולת, על האקו־לוגיה של חיינו אין מרבים ב־מאילות בכנסת. אין אנשי הדת בעלים הצעות לסדר היום ואין כרבים לכתוב מאמרי מערכת. וזה חבל. כי ההתערבות על אכילת המוח שייכת לפולחן המוות ו־המכות שהיכה אותו נהג את זולתו שייכות לפולחן החיים.

פולחן החיים חשוב מפולחן ה־מוות. לאחר שאמות באמת לא איכפת לי כהוא זה אם יאכלו את מוחי גמלים, תולעים, או סטודנ־טים לרפואה. אדרבא, לא יכול היה מוחי להעניק פרופסור לילדים רעבים הייתי מצוה אותו כצוואה מיוחדת, הם עדיפים בעיני על גמלים או תולעים. אבל כל עוד אני חי, הייתי רוצה שהחיים יהיו קדושים מן המוות. שהתנהגות החיים אל החיים תעדף על ה־התנהגות כלפי המוות. כל פולחן מות הוא רווי יצרים אפליים ו־מסוכן. „רק בשם החיים הולכים בני הצבורה למוות", אברונ בפז.

קדושת האדם, קדושת החיים, וכל זאת למרות ותוך המתים. אח־רי שקברנו את החללים שנפלו לתוך האדמה ונהרגו חללים ב־לבותינו חוזרנו לחיים, לשירת ה־חיים, ליפי החיים, לתקוות, לגב־ין להיות יפה, לבנות ולהיבנות. מקושי פוה נוגדים את מסורתנו, את דרך חיינו ואת תרבותנו. איננו פרעונים, איננו אכזרים. אנו צב־רים. אנו עוברים כן העולם ו־מעבירים אותו לחיים. יש להפ־ריד בין הצער והאבל לבין פולחן המוות. הוא לא היה אף פעם נדבך בחיינו ואסור שיהיה. אבל יש סי־מנים המורים על נטייה קלה ל־כיוון זה. ועניין אכילת המוח ו־המאמרים הבדולים שנכתבו ב־ניחון הם רק סימן אחד, ולא יחיד, לכך.

אנחנו מתחילים להיכנע לאיזה יצר קדמון ואפל לקדש את ה־מוות. אנו מהדרים את התוגה ו־עושים ממנה הצגה. לא להיכם יצא קצף על החיזיון המביש של החזן והמקהלה ב„יד ושם" כאשר ביקר עם הנשיא ניקסון. במקום אבל אילם ושבועה קשה ונחרצה על מותם הבלתי־ניתן להשגה של ששה מיליונים, עבר שם חזן ו־סילסל בקולו יחד עם המקהלה על שיפת המיליונים וזו היתה הצגה מבישה. כך הדבר בתחומים אחרים. האבל המלכותי על כית אדם רם־מעלה, אותן נגינות עצו־בות ברדיו, הרכנת הראשים ה־מלאכותית. כל אלה הם בגדר של הזיון־תפארות. האבל על מותם של אלפיים וחמש מאות חללי מלחמת יום הכיפורים היה אבל אמיתי, שקט, עצור, נורא. לא ניגנו בשידורי ישראל בטהובן במקום פופ, אבל אנשים בכו עמוק בפנים, המשיכו ללכת, כי בזכות אותם נערים וגברים אנחנו חיים. אבל לא פולחן מוות. לא סגידה למוות. לא הפיכת מוח מת אחד לנעלה יותר ממאה מחשות חיים העומדים בסקילה אלימה. פתאום חשוב לי כאבו של ילד אחד, חשובים לי יסוריו של נכה אחד שנותר בחיים, ולחם על חייו, ב־הומור מאקברי ובכאב אמיץ. על כל מוח מת שאין בו עוד תוכלת אנושית.

הסטודנטים המפורסמים חשובים עתה יותר מן המוח המהולל. שכן הם לא הילכו שום דבר; הם רצו להיות רופאים ופתחו, ראו מוות ומוח פתוח וניסו להתגבר. אבל יום אחד הם יתגברו ואז יוכלו להציל אנשים ממוות. הם יוכלו להציל, לרפא, להביא ישועה ל־נפגעים וחולים ואם הם יעזרו ל־איש אחד להיות עבורו ימים יותר משהיה זה לולא משענתם. הרי עשו הרבה יותר מכל אלה הסו־עים נגדם היום ומעלים אותם על המוקד.

אילו היו שר החינוך ויועציו, חניכי תנועת העבודה וממשיכי דרכה, עומדים בתוקף כנגד מסע ההשמצות והיו מחזירים את ה־סטודנטים הנפתחים (שעבודתם אח־רי המעשה היתה מחדית. אולי בגלל גל של אורס מפעפע) לבית הספר והיו מודיעים נחרצות ש־אנו מדינה מתוקנת שבה סטודנט לרפואה יודע יפה איך מאייחים רגל פורמאלדהיד וכיצד כותפו־לים פיתולי מוח לאחר שפוצפים מכנו, ושכל אשר עשו היה דבר שכל לוחם וכל אדם עושה כאשר הוא מעומת עם אימה, עם חרדה, ומנגנה להתגבר עליה. ואשר ל־פולחן המוות, בואו נקדש את ה־חיים ונעשה את האדמה למעלה יפה כאור ונאותה כדי שכל אלה שמתו למענה לא יתרפו את שור־שיה. יש לכבד את החיים ויש לכבד את המוות, אבל אין לסגוד למוות יש לסגוד לחיים.

ייעשה צדק לניקסון

מאת ג'וזף קראפט, מיוחד ל„דבר"

כאשר אנו שרויים בספק, אנו מגיבים אינסטינקטיבית בהססנות. כלל זה, הנכון בחיינו הפרטיים, חל עתה ביתר שאת על השאלה הציבורית המציקה — האם יש להעמיד את ניקסון לדין?

אין תשובות נאותות לשאלה זו. הטוב ביותר הוא לחכות ולהד־אות אלו עדויות יצוצו בעתיד וכיצד יגיב ניקסון.

נקודת המוצא לניתוח הבעיה היא הנחה רבת השפעה נגד העמ־דתו של ניקסון לדין — איש אינו חפץ כי נשיא לשעבר ישב בכלא ללא סיבה מבוססת.

אף אחד גם אינו מפקפק כי ניקסון שילם כבר מחיר יקר מאוד — הוא בעצם בהשפלה אישית. ייתכן שהרע ביותר כבר מאחוריו. אך בודאי אין זה סוף הפרשה.

יהיה על ניקסון להעיד במשפ־טים בהם לא יואשם. אם להתבטא בעדינות, במיטבו. יש לו חובות רבים לבת הכנסת. הוא עשוי להיות נושא לתביעות אזרחיות בקריבנות, פרטיות והזכויים. יתר על כן, שני הטיעונים הנוספים בדיוק כלל שהעמדתו של ניקסון לדין: נראים עתה כתנאי בסיס של ממש. ראשית, הסיכון כי אין זה בודק להעביר לדין את עוז־רין של ניקסון — הולדמן, ארז־ליכמן ומיטצ'ל — בלי לערבב את ניקסון עצמו בתביעה.

אך למעשה ברור כי מערכת המשפט באה"ב אינה בנויה ב־כאה אחת על פי אידיאה אפלטו־נית. שיקולים פרקטיים שונים מתערבים בגבולי הצדק.

פושעים כמעמד הצווארון ה־לבן, למשל, מקבלים עונשים קלים יותר, ובדרך כלל אינם מושל־כים לכלא, בהשוואה למעמד ה־פועלים.

כמה עוזרים לשעבר בבית ה־לבן שהודו באשמתם — כמו קרוג, קולסון, מקגרודר וג'ון דין — יצאו בעונשי־דין קלים לכדי, בהתאם לעמידת הציבור בשאלת פשעי מעמד הצווארון הלבן.

האדמים מיטשל, הולדמן וארי־ליכמן עשויים להיווה מעצמה או מאגד. כפי שעוזרים לשעבר בבית הלבן אינם בדרגה אחת עם פורעים רגילים, כך גם נשיא לשעבר אינו בדרגה אחת עם הכפופים לו.

סיפון שני הוא כאם ניקסון לא יועמד לדין עם האחרים, יאב־דו אנשים רבים, ובביחוד ילדים, את אמונם בדמוקרטיה האמריק־אית ובמערכת המשפטית. אך אמון בדמוקרטיה ובמערכת המש־פטית הוא דבר הנרכש בהתנסות רבה וממושכת. מי שיפנה להד־רות ולפשע משום שניקסון אינו יושב בכלא, הוא פונה לכך בלאו הכי.

אף אם כמה אנשים שסופים עוברים משבר אמון בגלל היחס המיוחד לניקסון, ההשפעה הזבי־רותית השלילית הכרוכה בהעמדת ניקסון לדין — תהיה מזיקה לאין ערוך. ניקסון נהנה, כידוע, באהדתם ובתמיכתם של מיליוני אמריקאים.

העובדה המצויינת כי ניקסון שי־קר למרגלא לבית הנבחרים, ל־בית המשפט העליון ואף לפרד־רו, לא זיעזעה את לב תומכיו. מדוע אם כן נאמין כי משפט ציבורי יעשה זאת?

להיפך, ההרגשה שלי היא כי העמדה לדין של ניקסון תראה כפעולת נקם זדונית. היא עלולה להגביר את תחושת המרירות של נאמניו, ואולי אף תגרום לגל אהדה עצום לנשיא לשעבר בקרב האנשים הרבים שעמדתם היא „לגמור" עם כל הפרשה.

מצד שני, אין דרך למנוע את העמדת ניקסון לדין. צו החסינות יהיה קרוב לוודאי כבוגד לאופציה — אף אם יאושר בקונגרס, דבר המוטל בספק. תובע הנושא ב־דעתו לשפוט את ניקסון יעמיד את שאלת החסינות לשיקול בית המשפט העליון — התוצאות עשויות להיות בלתי צפויות. קרוב לוודאי כי אין זה סוף הסיפור. עדויות חדשות יעלו ודאי עם פרסומם של סרטי הקלטה נוספים והתבררות ליד התובע המ־יוחד ליאון ג'אוורסקי. משפטם ה־מתקרב של ארליכמן, הולדמן ו־מיטצ'ל עשוי לגלות חומר נוסף — הגלוי אף בצורה ובדדים.

קיימת כמובן השאלה איך יפ־על ניקסון עצמו. האם יקבל את עצת פורד ויצבור את השלווה בביתו, או אולי יסרב להכיר באשמתו וינסה לחזור לזירה ה־פוליטית.

בעתיד הקרוב, בכל מקרה, אין בידנו מספיק בידע כדי להחליט בביטחה. אפשר כמובן לקוות על שני הסוכים. אפשר גם להניח את ההחלטה לאלה המוסמכים ל־כך — במקרה זה, התובע המיוחד ג'אוורסקי.

רק קהה הרגש יוכלו שלא להי־בין מדוע עלינו לדחות את ההח־לטה עד אשר הרגשות העזים של החודשים האחרונים יחלפו, והאבק יכסה את, הדעת התהד־

יהודי קאוקז — שבט בפני עצמו

מאת ג'פרי ויגודר

במאה התשיעית הכבשים האחרו־נה היו הרי הקאוקאז בקום ביזנטיום לשלוש עדות יהודיות — היהודים האשכנזים, שהגיעו ל־כאן בראשית המאה התשע־עש־רה; היהודים הגרוזינים (הגרו־זינים) ובן היהודים מהעדה ההר־עה בשם „היהודים ההרריים".

על ההרריים ידוע אך מעט מאד ולכן כחוזר הרצאתו של ד"ר מרדכי אלטשולר, מהמכון לחקר היהדות בת־זמננו שליד ה־אוניברסיטה העברית, כקור המוב לכידע על „היהודים ההרריים" שבקאוקאז. ההרצאה נתפרסמה לא מכבר בחוברת במסגרת חוברי המחקר היוצא לאור מטעם „בית הנכאי" בירושלים.

ראשית תולדותיהם ומוצאם של „יהודי ההרים" לוטה בערפל. אך סביר להניח שרבים מהם חיו ב־איזור זה כבר במאה החמישית. ברוצת הדורות איכלסו היהודים הרבה במנהגיהם ובמבנהם של השכנים, לרבות מאכלים, לבוש, ריקודים ואף במקצועותיהם, כגון ציד וגידול צאן. הלבישו עסיגלו לעצמם בקכבנים הלא־יהודים כד־ל סיפורי פרוזה, הגדות ורחבות. אפילו המסורת היהודית הושפעה כאן מאמונותיהם של שכניהם.

שכניהם הגויים לא ראו בהם זרים, אך בכל זאת נתגלעו ל־עתים חיכוכים על הרקע הדתי. ה־יהודים סבלו מרדיפות, כאשר ה־מוסלמים הקיצוניים התמרדו נגד השלטון הרוסי, ושכניהם המוס־למים לא שכחו מאז את נאמנו־תם של היהודים לשליטים הזר־רים. בווסים את שנאת ישראל כצד המוסלמים המקומיים ואת היחס ליהודים מצד שלטון ה־צארים, קבלו „היהודים ההרריים" בהתלהבות את המהפכה הבולשביקית. הלוחמים היהודים היוו 70% מבוד־יילי דאגסטאן, והתייצבות היהו־דים לצד המהפכה, הגבירה את האיבה כלפיהם מצד שכניהם, ו־בשנת 1926 היו אפילו עלילות דם ופרעות ביהודים.

השלטון הקומוניסטי נלחם החו־לה באנטישמיות, אך במלחמת ה־עולם השניה הגיעה לכאן התעמ־לה הארס הנאצית שכוונה במיוחד אל האוכלוסיה המוסלמית, במשך החודשים המעטים של השלטון ה־נאצי באיזור סבלו היהודים משני האויבים גם יחד. יהודי ההרים לח־מו בגבורה בעוצבות הצבא ה־אדום. רבים מהם זכו לעיטורי גבורה כחיילי הצבא האדום הרא־שונים שהגיעו אל ה„רייכסטאג" בברלין בימי הקרבות. אולם כל זה כמעט שלא הביא לשיפור ב־יחסים בין המוסלמים ליהודים ושכניהם.

עולם יהודי

האיבה אל היהודים אך גברה, ובשנת 1950 שוב הואשמו היהודים באחד העתונים בעלילת דם.

קשה לאמוד את מספרם של יהו־די ההרים. אך ד"ר אלטשולר מע־ריך את מספרם ב־40.000 נפש. כמחציתם חיים ברפובליקה הדאגס־טאנית וכשליש ברפובליקה ה־אזרבייג'אנית כשאר אחרים. כמה עוסקים בחקלאות, בגידול טבאק וגפנים, ולידם יצאו מורניקין. אך לם מספר החקלאים היהודים ירד לנומת כמספרם שלפני המהפיכה. בבלהמה האזרחים ברוסיה סבלו היהודים יותר מהאחרים ועם הת־בססות השלטון הקומוניסטי ניסו הכלסוגה לקים את היהודים. אך בגלל איבה מצד השכנים, קוקמו החקלאים היהודים במקומות אחד־רים. בשניים מהכפרים בצפון קאוקאז יושבו 320 משפחות יהו־דיות. אך כולם נרצחו בידי הגר־מנים במלחמת העולם השניה. בסיון נוסף ליישב את החקלאים היהודים במקומות אחרים בדאגס־טאן נתקל בהתנגדות התושבים ו־לכן הושבו היהודים בחבל דרבנט.

בשנת 1931 היו 930 משפחות יהודיות מוגע כפיים בחקלאות. אך מספרם ירד במשך הזמן. ב־מסגרת המאבקים ל„פרודוקטיבי־זציה", הוקמו קואופראטיבים ל־זיב ליהודים. וכמה וכמה מהם עודם קיימים. יהודים נוספים נק־לטו בתעשיית השימורים. בשנות ה־30 החלה להיווצר אינטליגנציה יהודית והיא כוללת רופאים, מהנדסים ורוקחים. אולם קבוצה זו קטנה כאן לעומת שיעור היהו־דים במקצועות אלה בחבלים ה־אחרים בברה"מ. כמה מהיהודים מצטיינים כשחקנים ולכן כוללת הלהקה הקאוקאזית הרשמית כ־שפום של יהודי ההר היא ניב מהנציג שחקנים יהודים.

הקרוי „טאט". ניב השייך למש־פחת הניבים הפרסיים. אך יש בו כמה מלים ממוצא עברי. על פי רוב מלים הקשורות למצוות ה־יהדות. בספירת האוכלוסין הצי־רו 83% מהיהודים בחבל על את ה„טאט־יהודית" כשפת ה־אם. אף קרבים כמה מדברים עתה בשתי שפות, דהיינו גם רוסית. עתה נמצאת שפת ה„טאט" בשקי־עה, לאחר שבתי הספר היהו־דיים בהם נלמדה השפה, נסגרו אחרי המלחמה ואין כמעט כל ספרות בשפה זו.

אופיים המיוחד של יהודי ה־הרים נשתמר בשפת ה„טאט", ב־בתי הכנסת ובגעגועים לציון. ה־שליחים הראשונים מארץ־ישראל הגיעו לכאן עוד בשנת 1870 ו־הציונות הפוליטית זכתה כאן ל־הדים הראויה — לקונגרס הציו־ני השני בשנת 1898 הגיעה נציר־גות הציונים מהרי קאוקאז בלי־ברים הכטורחל. בראשית המאה הזאת החלו יהודים מחבל זה ל־עלות לארץ־ישראל. וכמה מהם נמנים עם מייסדי באר־יעקב. על שמו של הרב יעקב יצחקי, רבה של קהילת דרבנט. אולם למרות הצטרפותם אל המחנה הציוני ב־ראשיתו, לא התפתחה התנועה ה־ציונית בחבל עד למלחמת העו־לם הראשונה. באותן שנים נמל־טו יהודים רבים ממזרח־אירופה אל הרי הקאוקאז והביאו עמם את הרעיון הציוני. השפעתם הלכה ו־התפשטה ובשנת 1920 שיגרו יהודי החבל מכתב אל ההסתדרות הציונית ובה הודיעו, כי 35% מהם מעוניינים לעלות לארץ־יש־ראל. הדבר לא יצא אל הפועל, בחלקו משום שבינתיים חל שי־פור במצבם ובמעמדם, ובחלקו בגלל רדיפת הציונות מצד השל־טון הסובייטי. הכיסופים לציון נשתמרו רק במסורת ובלימוד השפה העברית.

הכיסופים הצבורים לציון פרצו החוצה עם קום מדינת ישראל ב־1948. אך השלטון ביוחר לדכא את ההתעוררות בעקבות השינוי לרעה במדיניות הסובייטית כלפי ישראל. עתה מהווה בית־הכנסת מוקד ל־זהות היהודית והמשפחה עודנה המסגרת הבאוורת השומרת על מסורת היהודית. מלחמת ששת הימים והתחלת תנועת העליה מ־ברה"מ הביאו התעוררות חדשה בקרב יהודי ההרים. גם מכאן ה־חלו היהודים לעלות לישראל. מס־פרם עודנו קטן, אך מקווים ש־אלה שעלו הם רק החלוץ ל־רבים שיבואו. במידה לא מעטה תלויה תנועת העליה של יהודי קאוקאז לישראל בנכונות מוסדות הקליטה בארץ להתחשב באופיים המיוחד של היהודים אלה ובמסורתם התרבותית הארוכה.

נ.ב.ג,
התנהג על החיים האמגין
זהרגף כפי שאתה
רוצה שיתנהגו על
החיים שלך

עולם ומלואו

נפט סובייטי מהאוקיינוס ההודי

ליד החוף הצפון־מערבי של ציילון (שמה ה־רשמי של המדינה: סרי לנקה) מבצעים מאז פברואר השנה טכנאי־נפט סובייטיים קידוחי־נס־יון נרחבים במטרה לגלות שדות־נפט ומירבצי גאז. ולפי כל הסימנים הם אף צופים להצ־ליח.

לדברי שר התעשיה של סרי לנקה, הקודחים כבר נתקלו בשכבות נקבוביות במעמקי האוק־יינוס, המהוות סימני־היכר בטוחים למאגרי נפט. כן נתקלו בשכבות אבן ביטומנית, שאף הן רוו־יות נפט בדרך כלל.

הקודחים הגיעו עד כה לעומק של 2600 מט־רים, ועתה נעשות הכנות להרחבת שטח הקי־דוחים.

לדברי המומחים הסובייטיים, הבאר הניסיונית כבר התמלאה נפט גלמי, ודוגמאות ממנו אף נשלחו לבתי־המחקר הציילוניים. כן אמרו, ש־ברית־המועצות תייעץ בודאי לממשלת קולומבו, לאפשר הגדלה מספר טכנאי־הנפט הרוסים באזור בשבועות הקר־בים.

הדיקטטור הספרדי התאושש

במאדריד, בירת ספרד, רווח באחרונה סיפור דמיוני על ביקורו של הגנראליסימו פראנסיסקו פראנקו החולה בלורד, ליד בעיירת־הפלא של העלמה ברנאדט הקדושה בצרפת — מקום העליה לרגל למליוני נכים וחולים חשוכי־מרפא.

הדיקטטור הזקן הובא לאתר הקדוש על אלונ־קה, ובהגיע נושאיו אל מעיין־הפלא הושיט פראנקו יד גרומה ובאצבעות רועדות נגע במים הקדושים. לפתע קפץ הישיש על רגליו, הזדקף, כרע, נפל... ומת. ההמון מסביב שהיה עד לחז־יון קרא בקול גדול: „נס משמים, נס משמים!"

כאמור, זהו סיפור דמיוני, ורק לצים אמיצי־לב חוזרים עליו — וגם זה מפה לאוזן בלבד — במאדריד וביתר ערי ספרד.

נראה שהנסיך חואן קארלוס מבורבון, נכדו של מלך ספרד האחרון אלפונסו ה־13, שנועד לרשת את פראנקו ולחדש את המלוכה, יצטרך להזד־אזר בסבלנות ולחכות עד שהדיקטטור הישיש יעצום את עיניו לנצח.

עם צאתו מבית החולים במאדריד הנושא את שמו, החזיר לעצמו פראנקו את כל סמכויותיו הקודמות שהעבירן זמנית לנסיך חואן קארלוס. אולם לאור מה שקרה באחרונה במדינה השכ־נה, פורטוגל, ייתכן אפילו שפראנקו יעיר את החשד מהנצר לבית בורבון וינסה להחליפו בבעל נכדתו, הדוכס מקאדיז, הנחשב למתחרו החזק ביותר של הנסיך חואן קארלוס.

גאנה פנתה ימינה

ה־4 באוגוסט השנה יירשם בגאנה כסמל להי־נתקות נוספת מבריטניה ומאורח חייה. ביום זה, יום א' בשבוע, בשעת בוקר מוקדמת, הש־מיעו פעמוני הכנסיות וכל צופרי המדינה — ואניות בנמלים, מכוניות המשטרה והמכוניות ואפילו תופי הטאם־טאם בהרים — רעש מחריש אוזניים הבא לבשר לציבור כי מעתה ואילך התנועה המוטורית והאורח, תתנהל בצד ה־ימני של הכבישים ולא, כפי שהיה נהוג מאז ראשית שלטון הבריטים במדינה — מהצד ה־שמאלי של הכבישים.

לקראת השעה היעודה, שעה 6 בבוקר, נצטוו כל בעלי הרכב הפרטי לפנות את הכבישים כבר בחצות ליל ה־3 בחודש. וכל המסבאות ומועדוני הלילה הודו לנעול את שעריהם שעתיים לפני כן.

מסע־התעמולה לקראת הנהגת נהיגה בצד ימין של הכביש, החל ב־19 בספטמבר אשתקד, תוך שימוש בכל אמצעי התקשורת ההמונית: רדיו, טלוויזיה, העתונות ואסיפות המוניות. המלה „ימין" הוחדרה לתודעת הציבור בכל דרך אפ־שרית וסיסמאות, כגון: „היוצא להיות, ילך וינהג כיום 4 באוגוסט בצד ימין של הכביש". „זכור, אתה נוהג בצד ימין, הישאר בצד ימין!" — נשמעו בכל שעות היום והלילה.

יצויין, שב־48 ארצות היבשת השחורה — ב־11 בלבד עדיין נוהגים בצד השמאלי של הכביש. ביניהן הינם רודזיה־דרום אפריקה, זמ־ביה, טנזניה, קניה ואוגנדה. כל יתר 37 הארצות עברו בהדרגה מנהיגה בצד שמאל של הכביש לנהיגה בצד ימין.

בין אשדוד ואשקלון

אשקלון אמורה להיות המרכז המינהלי של שלוש החוף הד־רומי. על כן באלפים תושבי אשד־דוד הנזקקים לפקידי־השומא, ל־משרד האזורי של משרד הפנים, לבית־החולים הממשלתי, לשלוחת ההרחבה של אוניברסיטת בר־אילן ומי לנסוע לסמכה המרד־כית. נראה שהתנועה הרבה בין אשדוד לאשקלון ובחזרה אינה מעניינת את משרדי הממשלה, את שתי העיריות ואת „אגד" הדרך הלאה של „המיעוט" כאין לו במכונית פרטית אינה „ענין צי־בורי".

אורח הנוסע ברכב ציבורי מ־אשדוד לאשקלון כמהין כ־15 דקות לאוטובוס העירוני. נוסע כ־15 דקות ב„באסף" עד צומת

כאן הדרום

כביש החוף, מכתין בצומת ל„מאסף" אשקלון הבא מתל־אביב עד 30 דקות, ונוסע 30 דקות כתשובה לאשקלון. כך עובר האשדודי ה־נוסע לאשקלון 33 ק"מ בתחבורה הציבורית בקיץ החם, או בחורף הרטוב, במחיר 2.70 ל"י כשבה והנה. אף כי יש כביש קצר מ־אשדוד לאשקלון.

בקו אשקלון—אשדוד, אין ל־„אגד" מתחרים. התחרות ההד־קה היא בקו אשדוד—תל־אביב, שעל מסלוו מתבודדים אתו קו המוניות „רוח" וה„מאפרים". כאן אתה ממתין לאוטובוס רכב־דקה לכל היותר, ונוסע ב־3.70 ל"י — 50 דקות (גם בכביש החוף) לתל־אביב, מרחק של 41 ק"מ.

אילו היו ראש עיריית אשדוד צבי צילקר וראש עיריית אשקלון א. הייבי נוסעים בקיץ זה לא ל־חו"ל, אלא בקווי האוטובוסים שאינם מחברים את שתי עריהם, אולי היו מבלאים את הפקידים ביתר נאמנות והאגים לסידורים תקינים לאורחים.

מבקשים להחזר את שכונת הצפון באשקלון

מליאת מועצת פועלי אשקלון דנה בבעיית השכונה הצפונית. מזכיר המועצה י. אלון סיפר כי כ־300 משפחות צעירים שאי־אפשר למצוא להם פתרונות־דיור בעיר. הוא גינה את סדרי קביעת התור של פקיד משרד השיכון. 600 משפחות זכאיות לשכנת הב־אי דיורן אך המחוזים שבבית משרד השיכון מתאימים רק לב־עלות כתף. המועצה דורשת ממש־רד השיכון להפל את „שכונת ה־צפון". שכונת עולי עתודביה ותימן, הקיימת בארץ יותר מ־23

ביניהם, ויהודיותם מיוחדת ל־היותה.

אפשר להסל את שכונת הצפון [illegible] אבטחה.

[illegible] באשקלון

[illegible] איכלוסה של ראשון־לציון לאחר מלחמת ששת הימים מד־רה, לאחר [illegible] קפיאה [illegible] כ־[illegible] רבים.

הרופא האמריקאי הציוני ד"ר רם רבינסקי מודיע בשתון הבר קובי היוצא בעיר, שאלף כלבים רבובים כחוק בעירה, אלף כלבי ראשון־לציון אינם בני גזע אחד. באוכלוסיה הכלבית של עיר היין מיוצגים כמעט כל מיני הכלבים. [illegible] 70 ק"ג.

[illegible]

יש לקוות שבעלי אלף כלבי ראשון־לציון [illegible] ליד בעירה הגנים [illegible] הרכב בגרכו [illegible]. [illegible] באוסטרליה.

עיריית ראשון לציון מינתה את המהנדס הצעיר יוסף כהן להו־ר [illegible] הנדסה.

אחד הפתרונות [illegible] קיבים [illegible] מה [illegible] התמריך—ביאליק.

בעירה התחבורה בראשון ל־ציון ב־1974 לימות באלה [illegible] לפני שלים [illegible].

„[illegible] בני [illegible]"

...בגלל הארכיון העירוני [illegible] בן (ביקוב) [illegible] שנה [illegible] לפני 60 שנה [illegible] (1912) [illegible] חג הפסח עבר בהמונות [illegible] הראשונה [illegible] בארץ־ישראל.

דני צדקוני

ספרים בהוצאת איתנים

מהדורה חדשה של ספר הפסוס הבריאות לנוער
„כך אהיה חזק"
מאת ג' בוהר

הופיעה בהוצאת איתנים, והיא הבריאות של קופת־חולים הכללית.

הספר, שהוא בן 120 עמו־דים ובו 35 פרקים, נדפס על נייר משובח, כולו מנוקד, מ־שופע בציורים, וכרוכים נאה. „כך אהיה חזק" חייב להי־מצא בספרייה של כל נער ונערה. ניתן גם להגישו כשי.

קוראי איתנים יוכלו להשי־גו — במחיר 5.— ל"י במש־רדי מינהלת איתנים, בבית מרכז קופת־חולים, רחוב אר־לוזורוב 101, תל־אביב. אפ־שר גם להזמינו באמצעות ה־דואר בתוספת לירה אחת דמי משלוח.

שלח עוד היום שיק או המחאת דואר, ע"ס 6.— ל"י לפקודת איתנים, ואנו נשלח את הספר אליך — או ישי־רות למקבל השי.

במינהלת איתנים ניתן גם להשיג את „בריא ופלדי", מאת ח' קשתן, הספרון המבו־קד המיועד לגילאי 12—8, ו־את הספרון לכל הגילים „בריאות לכל". מחיר כל אחד מהם 2.70 ל"י, כולל משלוח.

כן מצויה במשרדי איתנים כמות מצומצמת של מה־דורי־בריאות לנהגים ברכב „הגה ובריאות". הספר מכיל 150 עמודים ובו הדרכה ותרגילים בליווי תצלומים לנהגים. מחירו — 4.— ל"י כו־לל משלוח.

כרכי איתנים

כרכי איתנים מהשנים 1972־3 ניתנים לרכישה במש־רדי המינהלה. כל כרך מכיל 12 חוברות בכריכה נאה ומ־חירו — 9.— ל"י, כולל משלוח.

האגודה להענקת פרס לספרות צבאית ע"ש יצחק שדה

טקס הענקת הפרס ע"ש יצחק שדה לשנת תשל"ד

ייערך ביום רביעי, י"ז באלול תשל"ד, 4.9.74 בשעה 8.30 בערב, באולם „רקנאטי", במוזיאון ה"א בשדי שאול המלך.

מוקירי זכרו של יצחק שדה המעוניינים בכרטיסים, מתבקשים לפנות למרכז ההסברה, רח' אחד העם 13, תל־אביב.

או להזמין טלפונית: 53838, 53830.

בתוכנית:

דבר יו"ר חבר השופטים אלוף (מיל.) עמוס חורב
דבר חתן הפרס

הרצאת הרמטכ"ל רב אלוף מרדכי גור בנושא: „בטחון ישראל"

פרקי קריאה ונגינת נבל.

קופת חולים
של ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ־ישראל

דרושות מועמדות צעירות ומבוגרות לקורס לאחיות מעשיות

אשר יפתח בחודש אוקטובר השנה לקראת פתיחת בית החולים הכרמל החדש.
הלימודים יתנהלו בשעות לפנה"צ בלבד.
הקורס יימשך שתי שנות לימוד. כנהוג במסגרות החינוך הממלכתי (חופשות וחגים).
לפנות בכתב בציון ההשכלה הכללית אל: מחלקה האחיות מרכז קופ"ח, רח' ארלוזורוב 101, תל־אביב.

מרכז קופת חולים
בית חולים הכרמל החדש
מחלקת האחיות

הטכניון מכון טכנולוגי לישראל

התזמורת הסימפונית והמקהלה של הטכניון

קונצרטים נתוחים בסידרה „מוסיקה לעם"
בעריכת דליה אטלס

קונצרט פתוח מס' 6

בביצוע נגני קורס הקיץ למוסיקה קמרית
בהדרכת: רמי שבלוב

בתכנית — שלישיות ורביעיות מאת מוצארט, בטהובן, שוברט וברסוק.

הכניסה חופשית — הקהל מוזמן

קרית הטכניון, אולם צ'רצ'יל; יום ג', 20.8.74, שעה 20.30

הועדה המקומית לתכנון ולבנייה גבעתיים

הודעה על פי סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה — 1965 ולחוק התכנון והבניה תקנון מס' 4 תשל"ג — 1978.

תיק בניין 4523: נתנת בזה הו־דעה, כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה בקשה לבתן הק־לה לבניה על חלק מהחלקה 229 בגוש 6164 ועל חלק מחלקה 6 בגוש 6161 ברחוב דרך הגבורה גבעתיים.

לפי הבנית מפורטת מס' 261 מותר לבנות על החלקות הנ"ל שני בתי מגורים בני 2 קומות על קומת עמודים מפולשת.

בקשת בעלי החלקות היא להי־תיר להם להוסיף שתי דירות ב־בנין ב'.

לכל מי כיש התנגדות מאיזו סיבה שהיא לבקשה הנ"ל, יואיל להגישה להפרה תוך הבועד של 15 יום, החל מיום הפרסום של הו־דעה זו ואם לא תתקבל כל הת־נגדות בתקופה הנ"ל, נראה את הבקשה כמאושרת.

אב תשל"ד, אוגוסט 1974
יושב ראש הועדה המקומית
קובא קדרון
לתכנון ולבניה גבעתיים

50,000 עותקים נמכרו כבר מהמהדורה החדשה של הספר

רכוש אותה גם אתה!

הוצאת „ברמאי" — ספרית „דבר"

המחיר 42.50 ל"י

האנציקלופדיה לבריאות המשפחה

לכבוד
ספרית „דבר"
ת.ד. 199 ת"א

אבקש לשלוח לביתי את „האנציקלופדיה לבריאות המשפחה" רצ"ב המחאת דואר/צ'ק ע"ס 42.50 ל"י.

שם
כתובת
התאריך
החתימה

ספרית

לבריאות

35

אסתמה ומחלות ריאה אחרות

מאת פרופ' ישראל ברודרמן

פרופ' ישראל ברודרמן

מה הן היום הבעיות והמחלות שבהן מטפל רופא ריאות?

אם עד לפני שלושים שנה היתה מחלת השחפת בעיה קשה לרופאי הריאות, הרי כיום ניצבים הם בפני שתי בעיות חשובות אחרות. הבעיה הראשונה — קבוצת המחלות החסימתיות הכרוניות של הסימפונות. הכוללות גנחת סימפונות כרונית (אסתמה), או דלקת סימפונות כרונית, והיצרות את נפחות הריאה. הבעיה השניה היא סרטן הריאה, הנוצר בסימפונות ומתפשט משם בשלוחות לאברים אחרים.

בשתי מחלות אלה הסתמנה בשנים האחרונות עליה בעולם כולו ובישראל, בגלל זיהום האוויר, הנוצר מהתפשטות התעשיה וריבוי המכוניות, כמו בגלל העישון. הוכח מעל לכל צל של ספק, כי יש קשר בין העישון, לבין סרטן הריאה. אם כי יש מעשנים שאינם חולים בסרטן, על סמך בדיקות אלה התקבלה המסקנה, כי המרבה לעשן — יותר מקופסת סיגריות ליום — צפוי כעבור 15—20 שנה להיפגע בסרטן ריאה. 80 אחוז מנפגעים אלה צפויים למות כבר בשנים הראשונות למחלתם. התשקיף לגבי חולי הסרטן תלוי בגילוי המוקדם של המחלה. האפשרות הטובה ביותר להארכת היי־הם היא בניתוח והרחקת החלק הפגוע של הריאה. כל יתר הטיפולים, כגון הקרנות, או לימפו־תרפיה, אינם מגיעים לאותן התוצאות.

עם גילוי מוקדם של סרטן ריאה, מוצאים את המוקד ומבתרים אותו. העישון הוא בין הגורמים העיקריים לסרטן הריאה, אך הוא גורם גם למחלות נוספות, לברונכיטיס, לשיעול, לקוצר־נשימה ולמחלות לב. למחלת החסימות הכרונית (אסתמה) יש כיום קשת רחבה של תרופות, המאפשרות לחולה להישאר במצב תקין. אין עדיין תרופה לאסתמה, כמו לדלקת־ריאות.

האסתמה היא מחלה אלרגית, המופיעה בצורה קשה יותר באזור השפלה, מאשר באזור ההרים ובירושלים. יש אסתמה תקופתית, המופיעה באביב ובסתיו. עם פעולה של חומרים אלרגניים הבאים גם מצמחים. חומרים אלה גורמים אצל החולים האלרגיים לשחרור הפרשות בתוך הריאות, הגורמות להתכווצות הסימפונות.

בקשת הרחבה של תרופות, השוררות לחולי אסתמה לשמור על מצב תקין, יש גם תרופה המרחיבה את הסימפונות. שימוש מופרז בה בתרופה זו, אשר יש לה גם השפעה של המרצת פעולת הלב, יכול לגרום להפרעות בפעולות הלב. בתרופות לאסתמה ישנה גם סכנה של יצירת בקעת בסימפונות. החולה מרגיש אמנם הקלה, אבל אין שיחרור של הסימפונות מסתיים. כאשר מצבו של החולה מחמיר, הוא מובא לבית־חולים לטיפול נמרץ, עם שימושים את הסימפונות. לא כדאי לחולי אסתמה כרוניים לעכב את הפניה אל הרופא, כי השימוש המופרז בתרופות יכול להיות מסוכן. גם התמותה מאסתמה נמצאת בעליה. חולי אסתמה שאינם מצליחים להתגבר על התקפה תוך שעה־שעתיים, צריכים לפנות לרופא.

אצל צעירים חולי אסתמה קורה, כי הם מקבלים התקפה אחרי מאמץ גופני עליון. אין זה אומר, כי אסור לצעירים אלה לעסוק בספורט, אך עליהם להיזהר מפני מאמצים עליונים.

— האם נכון, כי כדאי לחולי אסתמה להבריא באוויר ערד?

אין שום תרופה באוויר של ערד, אלא רק שחרור מחומרים אלרגניים, כמו הצמחיה של אזור החוף. האוויר בערד הוא פשוט יבש יותר ונקי יותר. לכן כדאי לחולי אסתמה, הרגישים לאלרגיה של הצמחיה, לעבור לגור בערד.

כמו שיש גידול במספר חולי האסתמה בעולם, כך יש גידול גם בישראל.

לסיכום, הייתי ממליץ לכל אדם החושש לבריאות ריאותיו, כי יפנה לתחנה למניעת מחלות ריאה. עם הגידול בכל מחלות הריאה, יש גם גידול במספר מקרי סרטן הריאות. לכן טוב ורצוי לכל הגברים בני 50 ויותר, לפנות לתחנות אלה ולערוך בדיקה אחת כל שנה.

מכשיר לבדיקת נפח הריאה בבי"ח מאיר

הכל על אמצעים למניעת הריון

ראיון עם פרופ' יעקב גולדמן (סוף)

מאת עמליה ארגמן

פרופ' גולדמן, סגן־מנהל מחלקת נשים ויולדות בבי"ח בילינסון מספר, כי חלק מן המחקרים בשטח מניעת ההריון, אשר בוצעו בארץ בשיתוף עם מעבדות מחקר בארצות אחרות, ממשיכים להתבצע במרפאת תכנון־המשפחה הפעילה בבי"ח בילינסון. המחקרים בודקים את יעילות אמצעי המניעה השונים, את התקבלותם על־ידי האוכלוסיה, והותרים להגיע לאמצעי היעיל האינדיבידואלי.

במרפאה הקיימת קרוב ל־10 שנים ניתן ייעוץ בתכנון־המשפחה, עד כה לאלפי נשים. צוות מייעץ הכולל רופאים גינקולוגים, אחיות, עובדת סוציאלית ופסיכולוג משרת את אוכלוסיית קופ"ח. המחלקה הרפואית של מרכז קופ"ח משתתפת באופן פעיל בסקרים ונותנת את עידודה לפיתוח השירותים.

ההתקן התוך רחמי (יוד)

לפני כחמישים שנה החל לראשונה גינקולוג גרמני בשם גריפנברג להשתמש בסלילים עשויים מכסף, פלטינה או ניילון מלופפים סביב עצמם — ואותם החדיר לחלל הרחם של מאות נשים במטרה לשמרן מהריון. שיטתו לא נתקבלה עקב הסיבוכים הרבים שהיו כרוכים בה (שטפי דם, דלקות חמורות ואף חשד למחלת הסרטן), וגריפנברג עצמו החרים ונאלץ לעזוב את גרמניה ולעבור לארה"ב.

בסוף שנות החמישים, תקופה בה הגיעו החיפושים אחר אמצעי מתאים לתכנון הלידה לשיאם — קם רופא ישראלי — אופנהיימר שמו להחיות את שיטתו של גריפנברג. בעקבות פרסום תוצאות נסיונו בשיטה זו יצר המכשיר מפוליאתילן פלסטי — חומר שאינו משפיע בצורה מסוכנת על רקמות הגוף ואינו מתנהג כגוף זר. לכך הותקן בקצהו חוט ניילון היוצא אל מחוץ לרחם ופותר את הבעיה הישנה של אפשרות "איבוד" המתקן בתוך הרחם, ואף מאפשר בקלות את הוצאתו משם. הטבעת התוך רחמית מותקנת ע"י רופא ויכולה להישאר בתוך חלל הרחם כשנה לפחות ועד כמספר שנים. שיטה זו נוחה ביותר, ואף בטוחה ב־95% או יותר, אך יש והיא גורמת להשפעות לוואי בודדות: דימומים בלתי נעימים, כמו שטפי דם ודלקות פנימיות. יש גם נשים שאינן יכולות לסבול כלל את הגוף הזר בתוך הרחם.

התקדמות ניכרת חלה באחרונה בפיתוחה של הטבעת היותר משוכללת. טבעת זו לופפה בסליל נחושת דק ביותר. עפ"י מחקר שנערך לאחרונה בבילינסון הסתבר כי הנחושת המכילה מבטיחה יותר יעילות ופחות סיבוכים. (נראה כי היא נספגת באיטיות במשך שנים בתוך תאי הרירית המופרעה ע"י כך בתהליכים מורפים של האנזימים). היום נמצאים בשימוש שני סלילים המלופפים חוט נחושת, אחד בצורת הספרה 7 והאחר בצורת האות T. ישנה גם מגמה להרכיב סליל קטן ככל האפשר כדי לאפשר החדרה קלה יותר ופחות מכאיבה. יש להניח כי ככל שישתכלל ההתקן התוך־רחמי ויפחתו תופעות הלוואי שלו — יתפוס את מקומו כאמצעי המניעה מספר אחד.

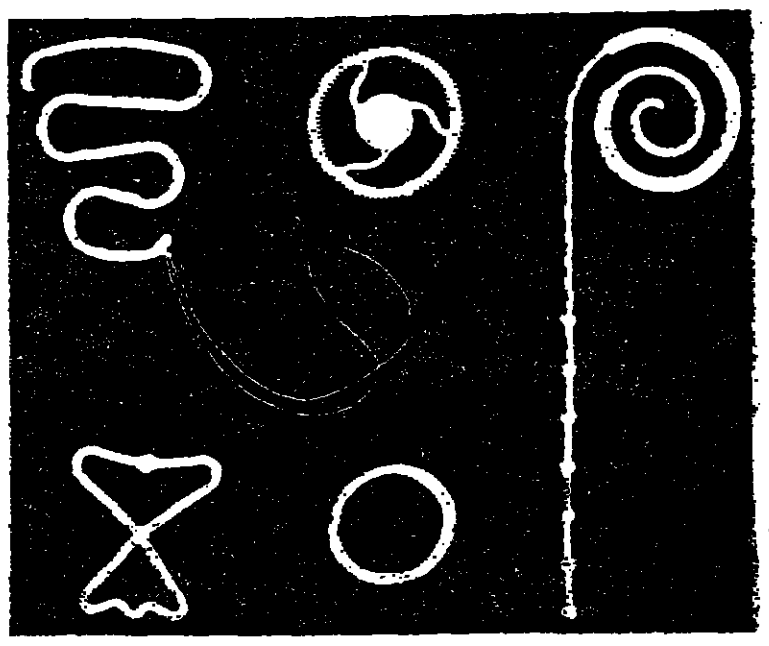

התקנים תוך־רחמיים חדשים למניעת הריון המצויים כיום בשימוש

הגלולה

אמצעי המניעה הידוע כיום בעולם כבטוח ביותר. כלל ראשון למשתמשת בגלולה — מדגיש פרופ' גולדמן — היכנסותה תחת השגחה ומעקב רפואי. לכל אשה המבנה המיוחד לה, כך גם צרכי הגלולה. — ורק בעזרתו של רופא יוכלו שניהם להחליט איזו גלולה מתאימה לה — אם בכלל.

את השימוש בגלולה — המורכבת משני ההורמונים הנקביים האסטרוגן והפרוגסטרון — יש לכוון בדייקנות בהתאם למחזור הווסתי. את הראשונה יש לקחת ביום החמישי למחזור, ולאחר מכן במשך 21 יום ללא הפסקה עד תום המחזור. כשגלולה אחת או שתיים נשכחות — מתשבש תהליך המניעה כולו ואינו אפקטיבי עוד.

סוג חדש של גלולות קיים היום בשוק, אלה הגלולות הרציפות הנלקחות ללא הפסקה. (ידועות גם בכינויין ה"מיני גלולה") אלו מכילות כמויות קטנות של הורמון הפרוגסטרון בלבד. ה"מיני־פילס" לא הוכיחו עצמן עדיין כיעילות מספק, ואף גרמו לווסת בלתי סדירה.

ידוע כי נשים רבות חוששות בתופעות הלוואי של הגלולה — מהן תופעות אלה?

פרופ' גולדמן: התחושות המתלוות לשימוש בגלולה שכיחות בעיקר בתקופת הזמן הראשונה.

אלה הן התחושות המוכרות בהריון, היינו — עליה קלה במשקל, סיבובי ראש, נפיחות בשדיים ודציה. הופעות אלה שהן ברובן קלות — נעלמות כאשר עם ההסתגלות לגלולה.

עם זאת — אין נוטים לתת גלולות לצעירות שמחזור הביוץ שלהן אינו סדיר, כי אז ישנה סכנה של העדר ווסת אחרי לקיחת הגלולות.

התופעה הלוואי היותר מסוכנת שעלולה להתלוות לגלולה היא הופעת פקקת הורידים (תרומבו־פליביטיס) או התקרשות דם (תרומבוזיס). מחקרים נרחבים בנושא זה נערכו בעולם, והשפעתה של הגלולה על מחלות הנובעות מהתקרשות דם נבדקה על עשרות אלפי נשים. במקרים שהתפרסמו בשנים האחרונות בי־כ בין המשתמשות בגלולות גבוה אחוז התחלואה מהתקרשות דם פי שבעה עד עשרה משנתגלה בין הנשים שאינן משתמשות בגלולות.

עם זאת — אומר פרופ' גולדמן, מחלות אלה יכולות להופיע גם אצל נשים שמעולם לא השתמשו בגלולה, ובמהלך נסיוני במשך כ־20 שנה בהן אני ממליץ על הגלולה — כמעט ולא נתקלתי בתופעה זו. במחקרים החדשים שנערכו לאחרונה נמצא כי קיים יחס ישיר בין כמות ההורמונים הניתנים בגלולה ובין הסיבוכים בקרישת הדם. אי לכך, הנטיה כיום בקרב יצרני הגלולות השונות — לייצר גלולה המורכבת מכמויות הולכות וקטנות של הורמונים.

בעבר היתה קיימת סברה כי אין לתת את הגלולה לנשים הסובלות מגושים בשדיים. מחקר אחר גילה לאחרונה תגלית מעניינת: לא זו בלבד שהגלולות אינן מזיקות במקרים אלה, אלא הן גורמות לשיפור ניכר במצבן של אותן נשים. מסתבר עפ"י המחקר כי הגלולה מהווה סוג מסוים של הגנה על גושים שפירים. ועוד מיתרונותיה של הגלולה: — מפחיתה בדרכה כאבים חזקים בעת

פרופ' יעקב גולדמן

הווסת; משחררת את האשה מן המתח הטרום־וסתי הגורם להרגשת עצבנות ודיכאון; יעילותה בדוקה בסילוק פצעי האקנה אצל בנות הנעורים.

מה בדבר שינויים בפוריות האשה בעקבות השימוש בגלולה?

— לגלולה אין כל השפעה על הפריון. בניגוד לסברות מוטעות אומר פרופ' גולדמן כי אין היא מעלה או מורידה את תכונת הפוריות. אם האשה היתה פוריה לפני נטילת הגלולה — תהיה כך גם לאחר נטילתה, וכך ההפך, עם זאת נוטים רוב הרופאים להמליץ על הפסקה בגלולות מעת לעת, כדי להסדיר את התהליכים הפיזיולוגיים הטבעיים.

ההנאה ביחסי מין ושיפור הכושר המיני — שייכים לתחום האמוציונלי־נפשי, כמו רוב תופעות הלוואי שהגלולה גורמת להן. מבחינה רפואית — אין חלים כל שינויים פיזיולוגיים אלה. ההשתחררות ממתח ההריון ע"י לקיחת הגלולה מבטיחה בד"כ יחסי מין מהנים יותר.

מהם אמצעי המניעה של העתיד? למרות המיגוון באמצעי המניעה של היום, מחפשים עדיין החוקרים והרופאים שיטת מניעה אידיאלית אחת. היצור האנושי זקוק לשיטת מניעה רטרוספקטיבית. שיטות אימונולוגיה (חיסוניות) שתופעלנה בפיתוח נוגדנים נגד הזרע, וניצול הורמונים שלא נוצלו עד כה. משמשים נושא למחקר מתמיד ומקיף שאולי יביא בסופו את הנוסחה כיצד להיות הורים מאושרים יותר ולהיות בעולם פחות צפוף.

דלקת קרום המוח

מאת ד"ר אליהו ארדיטי

לאחרונה נתפרסמו ידיעות על מגיפה של דלקת קרום המוח הפוקדת אזורים נרחבים בברזיל ועל התפרצותה של דלקת קרום המוח או דלקת המוח, בישראל. צירוף מקרים זה עורר את סקרנותם של חוגים שונים בארץ, אשר ראו לנכון, בצדק, לברר אם יש קשר בין שתי התופעות ומהו טיב המחלה.

המחלה הפוקדת את האוכלוסיות המתגוררות באזורים נידחים בברזיל היא דלקת קרום המוח אשר סיבתה היא בקטריאלית (בציגיים), הנגרמת על ידי המתג המכונה מנינגוקוקוס.

דלקת קרום המוח הנגרמת על־ידי המנינגוקוקוס שכיחה בחודשי החורף והאביב. תמותת הנפגעים בה מגיעה ל־75 אחוז בקרב החולים שאינם מקבלים טיפול על־ידי האמצעים התרופתיים הידועים כיום. 15 אחוז של המקרים מופיעים בקרב התינוקות.

המחלה לובשת צורות שונות, ולעתים תמונתה הרפואית גורמת מוות תוך יומיים.

דלקת קרום המוח או דלקת המוח אשר על התפרצותה בארץ דווח בחודשים אלה נגרמת על־ידי זנים שונים של נגיפים השייכים לקבוצה ECHO המאוחדת בתוכה 34 זנים שונים.

הזנים המשתתפים בגרימת המגפתה של המחלה הם מעטים. בישראל זוהה הזן מספר 9 של קבוצת ECHO. מדי פעם מופיעים מקרים דומים, אך לא בהתפרצויות מגפתיות. מספר הזנים המשתתפים במקרים בודדים אלה רב יותר.

המחלה כשלעצמה שכיחה בחדשי הקיץ והסתיו, מופיעה באופן פתאומי מלווה בחום גבוה עד 39 מעלות, בהקאות, בכאבי ראש וקשיון־עורף. לעיתים אפשר לאבחן פריחה, הדומה לזאת של מחלת האדמת, הנמשכת יום אחד עד ששה ימים. הפריחה מתרכזת בעיקר בפנים ובבית החזה. לאחר שבוע ימים מבריאים החולים בלא שקיבלו כל טיפול מיוחד וללא סיבוכים.

עובדה מעניינת היא, שהזנים של הקבוצה הזאת, הגורמים לדלקת קרום המוח, יכולים להיות אחראים למחלות שמערכת העצבים אינה מעורבת בהן. כגון דלקת הפניים, מחלות חריפות של דרכי הנשימה ומחלות חום, שסיבתן הברורה אינה ידועה או שאינה נתפסת מבחינה קלינית.

העברתן של המחלות האלה נעשית מאדם לאדם דרך הפרשותיו של החולה, והמקור הוא הפה או דרכי העיכול.

זיהוי הזנים השונים אפשרי אך ורק באמצעות בדיקות המעבדה באחת המעבדות המשוכללות שעל יד בתי חולים. מכיוון שמספר הזנים של הקבוצה הזאת הוא רב קשה לייצר תרכיב חיסוני, כשם שקשה, עדיין, לייצר חיסון מפני נזלת בגלל אותה הסיבה.

על הרופא רובצת אחריות גדולה בכיוון שמוטל עליו לאבחן נכונה ולהבחין בין הצורות השונות של דלקת קרום המוח ולשים לב לסימנים האופייניים לכל אחת כדי להגיע להחלטה הנכונה ובמהירות.

צחצוח שיניים ועיסוי חניכיים

מאת ד"ר כמיל יחזקאל

לא פעם נשאלת השאלה: באיזו צורה לצחצח את השיניים — קדימה ואחורה? למטה ולמעלה?

בספרות המקצועית הוזכרו כמה שיטות, וכל רופא מומחה במחלות חניכיים המכבד את עצמו פירסם שיטה זאת או אחרת. אך עד היום לא הוכח באופן ברור איזו שיטה טובה מחברתה.

הקושי העיקרי נערך בהקנית השיטה לחולה ובעבודת הרגלו ואת אלה קשה יותר לבצע. לא יפלא, שהנסיון הרב, אשר נצבר בתצפיות קליניות, העלה, כי אנשים בעלי חניכיים בריאים נוהגים צבורים להרגליהם, ואילו אנשים הסובלים ממחלות חניכיים השיטה המתאימה למקרה הנתון. — הרופא המטפל בוחר להם את הוא מתחמך בהחלטתו ובעיקולו על נתונים לאסף במהלך הטיפול, כגון: בקיצות־ההדרפה והדורכים תשומת־לב יתירה.

לשובר להרגיש, שבמקרה כזה על החולה לשתף פעולה עם הרופא ולהתרגל לצחצח ביוחד בברשה מיוחדת וכל מיני אביזרים - כגון: חוטי משי וקיסמים ועוד — כאשר יקבע הרופא.

אין הוכחה מדעית לכך, שעיסוי חניכיים כשלעצמו מביא ריפוי לחניכיים פגועים, עם זאת כראות ההצפיות הקליניות, עיסוי משפר את טיב הרקמות. אפשר שהדבר נובע מזרימה מוגברת של הדם על כל הכרוך בכך, או שעל־ידי התפשקות מוסר הרובד החידקי, שהוא כידוע מן הגורמים החשובים ביותר לדלקת החניכיים.

אדם שחניכיו בריאים אינו זקוק במיוחד לאביזרים — כגון בד או גומיה - לעיסוי החניכיים. מברשת רגילה וטובה מספיקה בהחלט לניקוי שיניו ואף לעיסוי חניכיו. אמצעי טבעי לעיסוי החניכיים היא פעולת הלעיסה של פירות וירקות, כגון גזר.

החולה בחניכיו ישתמש במברשת בהתאם להוראות רופאו.

(מתוך "איתנים")

אפשר לגבור על החצבת

מאת ד"ר א. אלי

חצבת היא מחלה חריפה המועברת מאדם לאדם באמצעות הפרשות הריריות הטיפתיות שהחולה פולט מדרכי הנשימה. המחלה נגרמת על ידי נגיף, אשר בודד לפני כעשרים שנה. המחלה מוכרת בכל רחבי העולם ובאזורים רבים היא עדיין גורם משמעותי בתחלואה ובתמותה.

באזורים ממוזגים קיימת הופעתה בעיקר בחודשי החורף והאביב. ההתפרצויות הן מחזוריות, כל שנתיים שלוש שנים. אחוז הנפגעים הגדול ביותר הוא ילדים בגילאים 3—5, בעיקר באותם האזורים שהאוכלוסיה חיה בתנאי צפיפות.

הסימנים האופייניים לחצבת מופיעים לאחר תקופת דגירה של כעשרה ימים. בתורה שנדבק בא במגע עם חולה אשר נמצא בתקופה המדבקת של המחלה — החל מהופעת הסימנים הראשונים עד ליום השלישי של הפריחה.

הסימנים הבולטים בתחילה הם חום, הנמשך ארבעה ימים, שיעול, נזלת ודלקת של לחמית העיניים האופיינית לחצבת. נוסף על אלה מתאונן החולה על חוסר סבילות לאור, כאבי ראש, כאבי שרירים ועצבנות. הפריחה האופיינית את המחלה מופיעה ביום החמישי של החום. היא מתחילה בעור הפנים ומתפשטת באופן הדרגתי אל הצוואר, החזה והגפיים. ביומה השלישי מגיעה הפריחה אל הרגליים. באותו זמן נחלשת הפריחה בפנים ונעלמת לפי הסדר שבו הופיעה.

את הפריחה בעור מקדימה פריחה בתוך רירית הפה מן הסוג הקיים רק במחלת החצבת. הכתמים הם בצבע אדום ובמרכזם נקודות לבנות עם גוון כחלחל. החום מתחיל לרדת ביום השני או השלישי להופעת הפריחה.

במקרים נדירים נוספים סימנים אחרים, כגון דימום בעור ובריריות של הפה, האף או במערכת העיכול. דימום זה עלול להימשך שבועיים. הסיבה כנראה נעוצה בירידת טסיות הדם.

הסיבוכים השכיחים הם דלקת מוגלתית של תוף האוזן ודלקת ריאות. הם מופיעים כתוצאה מזיהומים בקטריאליים משניים. הסיבוך הרציני ביותר הקשה של מחלת החצבת הוא דלקת המוח והוא הגורם לתמותה בשיעור של מקרה אחד על 1000 חולי חצבת. הנפגעים העיקריים הם ילדים בני 9 עד 14.

הסימנים לפיהם מאבחנים דלקת המוח תוך מחלת החצבת הם חום, התכווצויות, כאבי ראש, הקאות, קשיון עורף, ראייה כפולה, עצבנות יתר. החולים נוטים לישון הרבה. 60 אחוז של חולי דלקת המוח מחלימים ללא סיבוכים. ל־20 אחוז נגרמים פגמים כגון פיגור שכלי, עצבנות יתר ולעתים אף הפרעות נפשיות קשות בעלות אופי פסיכוטי.

הטיפול במחלה הוא שמרני ומכוון להקל על החום, לשמור על מאזן הנוזלים, על־ידי שתיה מרובה, ומנוחה. תכשירים אנטיביוטיים משמשים בסיבוכים הבקטריאליים של המחלה.

המחלה היא רצינית כשהנפגעים ממנה הם תינוקות בגיל פחות משנה ומבוגרים מעל לגיל 50. התמותה נגרמת בגלל דלקת ריאות ודלקת המוח.

הטיפול העיקרי כיום הוא הטיפול המונע. מאז בודד הנגיף לראשונה לפני עשרים שנה נפתחו האפשרויות לייצר את התרכיב המסוגל להקנות לגוף האדם את החיסון הפעיל בפני מחלות החצבת.

לאחר ניסויים רבים הצליחו המדענים, בעיקר בארצות־הברית, לגדל נגיפים מוחלשים, שמסוגלים לשמור את התכונות, לעודד תגובה חיסונית בקרב בני־אדם.

בעקבות הניסויים בארצות הברית ניתן הרשיון הראשון לייצור תרכיב של זן מוחלש בשנת 1963, בקנה־מידה מסחרי. בשנת 1965 ניתן רשיון לתרכיב נוסף על שם שוורץ, שבו משתמשים בארץ מאז 1967. בשנה זו הצטרפה ישראל למדינות אשר החליטו לחסן באופן שיגרתי ובכל שנה אוכלוסיות נבחרות. בכל הארץ הונהג החיסון בתחנות אם־וילד בין הילדים אשר גילם הוא בגיל תשעה חודשים ועד גיל שנתיים.

הברכה שצמחה כפעולה זאת לא איחרה לבוא. מאז 1971 לא דווח על אף מקרה מוות כתוצאה מחצבת באוכלוסיה היהודית בישראל. הממוצע השנתי של אשפוזים בגלל חצבת ירד, אם בתקופה שבין 1964 ל־1966 ולפני הנהגת החיסון אושפזו בממוצע 168 ילדים עד גיל 4 קטן מספרם של המאושפזים בתקופה שבין 1970 ל־1972 ומספר הממוצע של ילדים בגיל 4 מאושפזו הגיע ל־33 בלבד.

על אף ההצלחות החיסוניות כדפיר, במחלת החצבת כדי שנה וגם השנה אנו עדים להתפרצויות מוגבלות באזורים מסויימים בארץ. הסיבה לכך היא שהיקף ההצלחה של התרכיב מגיע עד ל־98 אחוז.

קל להבין, שבין המחוסנים יחלו בחצבת לפחות 2 אחוזים למרות החיסון. אך רובם של אלה אשר חלו בשנת 1973, כ־456, לא היו מחוסנים. 51 ילדים עד גיל 9 חלו בשנת 1973 למרות שקיבלו את זריקת החיסון.

אין כל ספק, ולמרות הקשיים הטכניים הקיימים ביחס למציאת הרכיבים המסוגלים להקנות חיסון פעיל בפני מחלות נגיפיות, שמחלת החצבת כדוגמת שיתוק הילדים, אדמת ותהרת נכנסה לרשימת המחלות שמדע הרפואה מסוגל לעצור ולהגביל את היקפה ומידת הופעתה.

בריאות־הנפש בבאר־שבע

עם תום 9 חודשים לפעילות מעון יום שהוקם על יד המרפאה לבריאות הנפש בבאר־שבע, אפשר לסכם את הלקחים הראשונים, את התוצאות שהושגו עד כה, ואת המגמות לעתיד הקרוב.

אחת המטרות העיקריות של המעון: מניעת אישפוז — בתואם לגישה המודרנית של הרפואה הפסיכיאטרית, המעדיפה לנסות להשאיר את החולה עד כמה שאפשר במסגרת הטבעית המשפחתית, מבודדים לחגיג אישפוז בבית־חולים פסיכיאטרי.

הנסיון בבתי־חולים מראה כי חלק ניכר מן החולים המאושפזים באופן דחוף, נרגעים תוך 2־3 ימים. כך שהמשך הטיפול יכול להיעשות כבר במסגרת פתוחה. לפני האישפוז של חולה בבית החולים פסיכיאטרי שוקלים הרופאים את הסיכויים של טיפול רפואי אינטנסיבי במרפאה ובמעון. עם שיתוף הפעולה של המשפחה, מצליחים הרופאים במספר מקרים להתגבר על השלב החריף של המחלה כבר במעון הפתוח. דבר המונע את עירעור מצבו של החולה וחיי משפחתו.

אפשר לבצע אישפוזים סלקטיביים רבים, על ידי קבלת החולה למעון. בשיקולים האם לאשפז חולה או לא, נלקחים בחשבון גם גורמים סוציאליים, כמו פרנסת המשפחה וכיוצא באלה. אם קשה למשפחה להחזיק אדם שישמור על החולה יכול המעון לקלוט את החולה במשך שעות היום, כדי שיוכל לצאת שוב לעיסוקו הרגיל. המעון יכול לבוא לעזרת המשפחה גם כדי לשחרר אותה מן הלחץ של החולה לכמה שעות על כמה. מקרים נוספים המגיעים למעון הם החולים שאינם משתפים פעולה בקבלת הטיפול. בעבר היה צורך לאשפז חולים כאלה, אולם היום מנסים הרופאים להביא גם חולים אלה למעון.

מטרה שניה של המעון היא לשמש תחנת־ביניים, בין אישפוז בבית־חולים פסיכיאטרי, לבין חזרה אל החיים הרגילים. המעון מאפשר לשחרר את החולה יותר מוקדם, כדי שיוכל להתכונן לחזרה את פעילותו היוצרת. הן בפעילות המטיבה והן בנגעים החברתיים. העובדת הסוציאלית של המעון מכינה את בני משפחתו של חולה זה, ומכינה אותם לקליטתו בחזרה. היא מבררת גם בעיות ביחסים ההדדיים במשפחה ובמקום העבודה, כדי להכין את הקליטה של החולה המבריא.

במשך התקופה הראשונה לפי פעולת המרפאה התקבלו בה 43 חולים, 18 נשים ו־25 גברים, כאשר הגיל של רובם נע בין 25 ל־40. לגבי התוצאות קשה עדיין להגיע לדעה ברורה, בגלל קוצר הזמן שחלף. אשר אינו מאפשר עדיין לציין הטבות מלאות במצב החולים. לעומת זאת אפשר כבר לראות הטבות סוציאליות בשביעת רצון. אצל 7 חולים נרשמה הטבה מלאה מבוררת; אצל 15 חולים צויינה הטבה סוציאלית חלקית; 15 חולים חזרו לעבודתם. לעומת 8 חולים שלא נראתה אצלם הטבה. שני חולים מטופלים עדיין במרפאה, ואילו 5 חולים הועברו לבית־חולים פסיכיאטרי.

בסיכום אפשר לומר כי התוצאות של המעון מעודדות, אם כי אי־אפשר להסיק מסקנות חד־משמעיות. אולם אין ספק שהמעון הוסיף למרפאה לבריאות הנפש עוד מימד חדש, לטיפול בחולים. יעד זה ניתן להרחבה ולהעמקה.

משום קופת טעות, אדוני, נתתי לך גלולות־השמנה במקום גלולות־הרזיה

מוסף "לבריאות" — מוגש לשירות לקוראי "דבר". המוסף מופיע פעם בשבועיים והקוראים מוזמנים בזה להגיב, לשתף פעולה, לשאול שאלות המטרידות אותם בכל נושאי הבריאות והאישפוז. כל השאלות והתלונות תיענינה בגדורי המוסף על־ידי רופאי קופת־חולים ועל־ידי המחלקות המתאימות במרכז קופת־חולים.

מרכז קופת חולים
מחלקת האחיות
ובית חולים הכרמל החדש
דרושות
מועמדות צעירות ומבוגרות
לקורס לאחיות מעשיות
אשר יפתח בחודש אוקטובר השנה לקראת פתיחת בית חולים הכרמל החדש. הלימודים יתנהלו בשעות לפני הצהריים בלבד.
הקורס ימשך שתי שנות לימוד, כנהוג במסגרות מערכת החינוך הממלכתי (חופשות וחגים).
לפנות בכתב בבניין השכלתו הכללית אל: מחלקת האחיות מרכז קופת חולים רח' ארלוזורוב 101 ת"א.

באזור רמת-אשכול והסביבה בירושלים,
במסגרת עתה קופת חולים
תכנית חדשה
במתן עזרה רפואית כוללת
דרוש הדרכה בלתי־רגילה
לצוות רפואי — אחיות, מזכירות רפואיות, כמומחים לרשומות, פיסיותרפיסטים, עובדי ריפוי בעיסוק ועובדים סוציאליים — לעסוק במקצועם.
לפנות למרכז קופ"ח, רח' ארלוזורוב 101, תל־אביב, מול המנהנגת, מדור מבריתים.
מרכז קופת־חולים

דרוש
טבח
למלון דולפין בשבי־ציון
• • •
לפנות ישירות במקום או בטל. 924111־04

שי
באה
ספר מספרית דבר

هكذا من الأصل

מכוניות למכירה

● סוסיתא משופצת — קנה רק בבקר. רק אצלנו תקבל סוסיתא כמו חדשה כי אצלנו השיפוץ ד השירות זה העיקר. אנו לשירותך בכל עת. מ.ל.ב. רח' ברקסון 10 ת"א (לכיוון מגשר נהלת־יצחק) טל. 251980. מיסך סוסיתא קרית־אריה, אזור התעשיה, פתח־תקוה רחוב אריה שנקר 3. טל. 914725.

● משאית „פיאט 682" מודל 1970 עם ארגז הייבר בהזדמנות! לבר פרפר 264187.

● סימקה 1000, 70, 63.000 ק"מ, מצב כבוץ 840033—03 שעשי בי 18.00 שבת מ־9.00.

● אופל ריקורד אוטומטית 73 35000 ק"מ בבצב מצוין, בעבודה 826040, בערב 446576.

● פליימוט פיורי סטיישן 1966, מצב מצוין, בעבודה טל. 448625.

● אסקורט 70 40.000 ק"מ + רדיו ובטוח יד ראשונה. טל. מס' 611877 15—12.

● מיני מיינור 63 —7250. לאחר ציפוץ כללי. טל. 740074 עד 16.

● לרגל נסיעה, פיאט 124 אוטומטי. 1974, 7.500 ק"מ טל. מס' 956879.

● אאודי 100 אל. אס. אוטומטית 71. יד ראשונה, רדיו. בעבודה — 232660 בבית — 415015.

● סוסיתא 12 סטיישן 66 מנוע חדש. טל. 762248 בערב 765868.

● דודג' די. 300 1964. הולון אחוזי גיבורים 11. יעקב פיטקין.

● סובארו סטיישן 1300 1972, 45.000 ק"מ, יד ראשונה טל. מס' 822529 16—8.

● חפורשית 1302, 1971, מסס לפי בה. —22.000 ל"י. טל. 721459.

● בהזדמנות! חפורשית 1200 1965 מצוין. אברבול בגן טל. 958827־03.

● חיפורשיה 1965 במצב מצוין, ממסר 42 רמת־גן עובדיה מ־16.

● מיני 1000 אוטומטית צבע ארגמן 29.000 ק"מ טל. 220104.

● פולקסואגן מסחרית נמוכה לא־דיינג 1600 1969 טל. 246260.

● פיאט 1100 אר אברגל ודיו צמיגים רדיאליים מסס נובמבר. טל. 412767 מ־16.

● חיפורשית 1300 1971 75.000 ק"מ עבודה היטב טל. 457824.

● פולקסוגן 1500 אוטומטית מודל 69 + רדיו + מסס לשנה 18250 טל. 945249.

● חיפורשית + מנועים חדשים + אחריות 1961—1962—1964. טל. מס' 440545.

● פג'ו 404 מיד ראשונה 1971 — 1965—1968. טל. 440545.

● אסקורטים מיד ראשונה + אחריות 1971—1970—1969. טל. מס' 440545.

● פולקסוגן מסס 74 אל־אס אוטו בטית + רהוטים 9000 ק"מ הד־שה טל. 226150.

● פיאט 124 ספורט קופה 68 לא־חר אוברול כנוע. נהדרת, למכירה. טל. 458016.

● פג'ו 403 1972 בוזפא 40.000 20.000 ק"מ טל. 737678.

● פולקסוגן חיפושית 1972 1300 ק"מ — רדיו + הופעות 29.000 92059—055.

● קורטינה 64 + מסס במצב מ־מצוין אחרי אוברול טל. 769025.

● פורד קונסול סטיישן אוטומט 73 40.000 יד ראשונה. טלפון: 56453—065 55071—065.

● פיאט 124 ספורט קופה 68 נהדרת עבודה. 458018.

● פיאט 600 1961 במצב מצוין — מסס. —3.800 257748.

● דיפין 59 במצב טוב 3000. טל. 412534 גם בשבת.

● דודג' 8 1965 הכל כח, מיזוג אוויר, גיר רגיל, 15.000 ל"י. טל. 253337.

● פיאט 850 1969 במצב מצוין — רדיו. טלפון 962607.

● קונבארד 1400 73 מצב טוב + מסס. 222433 אפשרי בספטמבר ל־ספטמבר.

● אסקורט 1100, 4 1972 יד ראשונה, רדיו והוספות. —25.000. 413294.

● פיאט 124 1969 יד ראשונה במצב מצוין, מסס שנה. 825257.

● פיאט 850 69 ישפוזיה מסס שנה + רדיו, צמיגים רדיאליים. עקב נסיעה לחו"ל. מצב בכור מצוין. 38358 אחה"צ.

● אופל סטיישן 1972 במצב מצוין + רדיו. טלפון 451551.

● חיפושית 1200 השכרה ל־ עבור מסס לשנה —21.000. טל. 139874 בית.

● פג'ו מנדר 1974 9000 ק"מ + תוספות. 244720 בערב.

● החינבר מסחרית לעבודה ד־ביקניק 2800. בעז חול, גודרון 6.

ביקוש מכוניות

● מעוניין בסוסיתא סטיישן כר־כל או בלבינג 68—66. טלפון: 253428—04.

● מעוניין ברנו 12, פיאט 124, אסקורט 73—71. 732181.

אופנועים וקטנועים

● בהזדמנות סילון 68 מנוע מצוין מצב חדש טל. 794311.

● בהזדמנות סילון 1971 בצוויין. דעואל. אפק 48 גבעתיים. טלפון 761248.

● הונדה 350, 5.000 ק"מ הדש מסס שנה. בהזדמנות. 283980.

● למכירה למברטה 68 22.000 ק"מ. טל. 720838 מ־14.00.

● כל הקודם זוכה. למברטה + סירה. בהזדמנות! טל. 727560.

דירות למכירה

● למכירה דירות בשכונת 4 חדרים. דאנסקין ובנין בצ"ים ראש־שון לציון דורוטינסקי 7. טלפון 941844.

● בהזדמנות. 3 + פ"א. 3 כ"א. 80 כ"ה, ק"ה. —15000. רמה ה־שקמה, ליד רמת חן, חזית לדרך־הסיסים. רח' שלום א' 12, מסיקה.

● בבה ים, 3, הרישה, ק"ב. בר־חיים, בלפור 11 טל. 882451.

● 3 + חדר עבודה, בחולון, ההס־תדרות 86. כניסה ב' דירה 8. כהן.

● בבבלי דירה מפוארה 4½ הד־רים כל השכללים 445.000 ל"י. טל. 260310.

● בהזדמנות דירת 3 חדרים במר־כז ראשון לציון + ארון קיר הד־ש ומטבח מודרני. טל. 945679.

● במרכז בתים מקסימה, 2½ זבו־הוף 7 ק"ב טל. 827857.

● 2½ בבבלי יפים ומסודרים, חדר שינה חדיש קומפלט. מטבח מקסים. טל. 457819.

● דחוף! במרכז גאות רחל הולון 3 חדרים + פ"א חדישה מפסים + וילונות 188.000, טל. 868901.

● בבתים 4 חדרים גדולים ב־בנין חדש בהזדמנות. טל. 876730.

● תלגנים בגבעתיים דירת 3 חד־רים קומה א' על עמודים + חניה בהזדמנות 250.000. קפלנסקי 43 דירה 1.

● בבת ים 3½ חדרים פינוי מיידי ריהוט. כספים, ק"ד בערב טל. 874924.

● בהרצליה, 3½, ק"ג — מזגן ד' ארונות. פנוי מיידי טל. 983860.

● בהזדמנות, לבחורי החלמה! 2½ בר"ג, 3 כ"א, ק"ב, ע"י משכנתא. —35.000 + —125.000. 18.00—21.30 זמיר. הדרי 18. גוה יהושע.

● בבת ים, 3 הדרים, רחוב שקמ. חדר שינה, מטבח הדש. —200.000. טל. 868155.

● בר"ג 2½ 90 מ"ר ק"ג, + חדר שינה. בנין ננה. 180.000 טל. 737233 בשבת.

● בפ"ת, לבחורי החלמה, 3 + פ"א + פינה עבודה + ארונות קיר, ק"ד, אזור מצוין, —170.000. טל. 908105.

● ברמת השרון 2½ יפים. ק"ג הגיה. ארונות קיר. גים. חמים ונו בגבעתיים טל. 281965.

● 1½ פניה ק"ב רפאלי. כבנל־סן 100. גבעתיים. טל. 202696 21—19.

● דירה 2 + הל ק"א ע"פ ההס־תדרות 26 בבנים לפנות בין הש־עות 4—7 בערב אצלן ארמנד.

● בראשון לציון למכירה דירה 2 חדרים ק"ג 85000 ברחוב דוד אל־רואי טל. בעבודה 841700 לפיגנב־בים.

● בהזדמנות 3 הדרים בפ"ת הה־שה כניסה מיידית טל. 713435.

● 2½ חדרים בחיה, חזית, פינ־תיה. כולל ריהוט 155.000 ל"י. הנביאים 12 דירה 3.

● 3 חדרים — פ"א 97 מ"ר כל השכלולים ותוספה 330.000 ליד ברמת־אביב. טלפון 415684.

● 210.000 3 חדרים במרכז רמת־גן. טלפון 257702.

● דירת 3½ הדרים במרכז נס־ציונה ק"ג אחרונה. לפנות במקום רח' ויצמן 15 דירה 9.

● בבתיים מול הים למכירה די־רת 3 חדרים גדולים מרוהטת לוקסים. טלפון 886832.

● למכירה דירה בת 3 חדרים ברחוב הרב כץ פתח־תקוה (צ"י בהרשת), טל. 910906 לפנות ב־שעות אחה"צ.

● בגבעתיים 2½ כרמי רשקו. טלפון 266315 21—16.

● למכירה 2 בתוחים מרכז ב־סביבה שקטה. אמירה המבנין 8 גבעתיים.

● בהזדמנות בבתיים 2½ יתא בן הכלל. הירצל 65/23 דני.

● בהזדמנות בראשון לציון די־רת 3, ק"ג + חניה. הורדנק 9 (ליד הכנבגה), קלכנוביק. ב־9—13 בשבת.

● בקיראון, 3 + פ"א, ק"ג, בסו־רה מיידית, דרך ל"י אבצל 139, גינין.

● בהזדמנות. לרגל פטירה, ל־מכירת בית לדקוקות תפרט. טל. 822223—03.

● בחולון נאות־שושנים 2½ ק"ג להיות. 857922 מ־17.00 —150.000.

● בתל־אביב 4 הדרים, הדשה, דרך חיפה, ק"ב, היסה, כבלית, חזית. 228093.

● בבתיים 2 + הל. ק"ב מרו־הטת. אפשרי ריהוט חלקי. כצנל־סון 47/4. טרבלוס מ־17.00.

● 3 חדרים בד"ים, ק"ב, צפון תל־אביב. —85.000. טל. 239613 18.00—16.00.

● 4 חדרים, לוקסוס, בצפון תל־אביב. באוסישקין 1. ק"א. —15.00 17.00.

● 3½ חדרים במרכז בתיים 130.000.— טלפונים: 861281 820322.

● דירת 4 חדרים, 134 מ"ר ב־נאות־רחל. 330.000 846821.

● דירת 3, הגיה בבתיים ק"ב + מעלית. לפנות בריהודה 40 ארלנג. מ־13.00.

● דירה 1½ קומפלט + טלפון 600.— להודש. 230115 17.00— 20.00.

● 2½ חדרים מרוהטים בצפון ק"ב חזיתית. 368281.

● ברמת־אביב 3½ 93 מטר חד־שה מיידית —275.000. 287453.

● ברמת־השרון דירה עם גינה 2½ הדרים, כניסה מיידית. טל. 472308.

● דירת 4 חדרים + חיכום + מוסך לבתי מכוניות, מעלית. אפ־שרי עם רהוטים. 247410.

● בגורדון 2 — הול יפים ק"ג חזית. —220.000. 239463.

● רמת־גן, 4 הדרים הדשה קו־מה 12. 220647. 229560.

● למכירה דירת 4 חדרים חד־שה בתכנית ל' כיוונים טובים. כניסה מיידית. טלפון 883448.

● במרכז הולון 2 + פ"א אפ־שרות בניה. 105.000 ל"י. טלפון 891576 מ־16—21.

● בבתיים בבראילן 3 הדרים + חדר שינה וכונג, 875545.

● בבתים 2 + הול, ק"א, ע"ג, טלפון 868564.

● בצפון ה"א 3, שקטה, כרד־חת, סביבה נהדרת. 453779.

דירות להחלפה

● בעלי דירה 2 חדרים בפאריס מעוניינים להחליפה בדירה בארץ. ת.ד. 4496 חיפה, למספר 51888.

דירות מרוהטות

● 2 חדרים מרוהטים בצפון ת"א להשכרה. טל. 858235.

● 2 מרוהטים + טלפון בצפון + מזגן טל. 440942.

● דרושה שותפה לשנים מרוה־טים בגל 34 דירה 12 טל. מס' 230339־03.

● חדר להשכיר בצפון ת"א טל־פון 445791 כניסה מיידית.

● דרושה שותפה שלישית ל־דירה ברמת אביב. טל. 410484.

● חדר מרוהט לבחורה בת"א. טלפון 52930 מ־15—20.

● בקריית־אונו 3 + פינה עבו־דה + הצר. 754338 (לא בשבת).

● בת"א בשכ"ה 1½. פרץ 37/א דירה 8.

● בצפון 1½ בקומפס, בלי טל־פון. קומפלט —575. 281476.

● בהרצליה דירת 3 חדרים מרוהטת בסביבת מכון וייצמן. לפ־נות: כץ, שדרות חן 32 או ל־טלפון 941296 או 955389.

● בגבעתיים 3½ חדרים בשכ"ה דיריה יפה ומרוהטת. 452644.

● בחורה מחפשת שותפה לחדר בתל־אביב ברחוב סלמה. 827261.

● דירת 2 חדרים מרוהטת ליד בר־אילן לחודשיים. 236760.

● בצפון תל־אביב, 2 חדרים + הול מרוהטים, טלפון, ק"ק. טל. 224905.

● מחפש שותפה לדירת 3 הדרים ברמת־אביב. טל. 415715.

● ע"י כבר דיזנגוף 2 + טלפון + מזגן לנשואים / בבוגרים. טל. 32459 224301.

● נוה שרת — צהלה להשכרה בשכר חודשי דירה מרוהטת בת 2½ חדרים. מקרר + גז. ספטמבר. טלפון 622549 פרידה. מ־15.30 טלפון 470326.

● שותפה לדירת 2 חדרים + טלפון בצפון ת"א. 456064.

● בצפון סלון + חדר מרוהטים. טלפון גז ומקרר. 440547.

● 2½ דירת לוקסוס, בצפון + טלפון, מרוהטת. 238830.

● בצפון תל־אביב. 2 חדרים + הול מרוהטים. טלפון, ק"ק. טל. 224905.

● דירה מרוהטת 3 חדרים + טלפון מסודרת. 623737. 285743.

● בבבלי, 3½ חדרים, לוקסוס, מעליה הסקה + טלפון. 454738.

● בצפון, 3 חדרים + טלפון. אפשרי לבשרה. 242406. 255523.

● דירת 4 חדרים ברמת־אביב. לוקסוס. 781746 18.00—21.00.

● 3 חדרים עם טלפון רח' פינס־קר. ע"י מוגרבי. 392814 בערב.

● בשכ"ת ע"י עירית ת"א 2 חדרים + ריהוט בלא + טלפון לזוג מבוגר בלבד —850 ל"י, טל. 265469 מ־17—19.

הצעות עבודה

● שוב גם לסטודנטית! דרושה מורת לגננת לשעות הבוקר טל. 447539.

● דרושה מטפילה לסכונה להגי"ת אליעזר 1512. טל. 790175.

● דרושה מטפלת תמיכה ימים ב' שבוע ברמת גן טל. 765547.

● דרושה שותפית כלים + קונ־דיטור תנאים טובים. טל. 261084 17—7. טל. 738758 בערב.

● דרוש פועל יצור אחרי צבא ל־מפעל בזון בחולון טל. 280833 בין השעות: 8.30—12.30.

● למלון להמריקות בגבעתיים דרושות מתקדבה בתנאים טובים. טל. 303352.

● למפעל הדפסות ואריזות בפתח תקוה דרושים: עובדים למכונות. פקיד יצור. והאראי לאריזה או ל־מחסן. טל. 911613.

● דרוש נגב שליח בחנות לצבי־דות קלות. טל. 39693. 733650.

● פקידה כבהבית לחצי יום (בוקר) או יום שלם. דרושה למשרד מהנ־דסים טל. 223511.

● עבודיות נקיון דרושיסרות למס־עדת „המרגי". לפנות בן יהודה 21 א' ת"א. בין 15—13.

● מחפש אשה לעבודת משבח מר־עדון הספגש דיזנגוף 112 טל. מס. 237903.

● למשרד יבוא־יצוא דרושה פקי־דה בעלת ידע בסיסי בהנה"ח וידע קל בקריאת אנגלית. טל. 290956.

● לגן ילדים בצפון ת"א דרושה גננת מוסמכת לשותפות פעילה. טל. 249076.

● דרושה אשה מטפלת לתינוקת בת 8 חדשים ברמת השרון טל. מס' 444790. 239740.

● למשרד אדריכלים דרושה מז־כירה מנוסה ושרטטת כמוסה טל. 243746.

● למשרד דירה, כהבנית בעולה, הדפסה כאנגים. דחוף! טל. 613919.

● למשרד לבישה דרושה נערה מתלמדת. ידיעה בהדפסה. תנאים טובים. יוסף אליהו, לבנבמוש 12, טל. 625456.

● הלומים!!! למרקיעות דרוש מינות ברנע רח' בצלאל 13 רמת־גן.

● דרושה פקידה למשרד עורך דין בבתים טל. 881666.

● אקדמאית צעירה בעלנית ב־

● כמרה חלקית בסביבה ראשון לציון תל־אביב. 945859.

● קצין בשוחרר 23. מחפש עבו־דה הולמה. רצוי כקצין בטחון. 443332.

בקרב 200.000 קוראי דבר
אתה עשוי למצוא את האנשים
ה-דרושים לך.

דירות להשכרה

● בחולון „נאות רחל", 3 + פ"א, ריהוט חלקי. טל. 850479 20—18.

● בשכ"ח דירת שני חדרים, בן זכאי 19, כניסה ג', בני ברק, בר־זילי.

● דרושה שותפה לדירה מרוהטת + טלפון בצפון ת"א טל. 455610.

● בהזדמנות למכירה/להשכרה 4 הדרים בית חדש. בנאות אופקה טל. 244186.

● בבלי ובתוכניה „ל" 4 חדרים + טלפון לפנות 56511.

● להשכיר 4 חדרים + טלפון + ארון קיר —1300 ל"י טל. 415297.

● לשנה מרוהטת 2½+2½ במר־כז נתניה 91708—053 255508—04.

● בשכ"ה 3 הדרים במעונות באוולה 661164 (פרס לשבה).

● להשכרה 2 — הול ברחוב הר פלוגות קרית חיים 250. 662543.

● להשכרה דירה חדשה בשפרינ־צק 3½ + פ.א. טל' 244673.

● 3 ליד בני ברק לתקופה ארו־כה קרבה טלפונית 781429.

● בראשון לציון דירת 3 או 4 הדרה. עם חניה. 958841.

● דירת 3 חדרים להשכיר ברח' בן יהודה טל' 530874.

● דירת 2 חדרים ובחזיות למש־רד ולמגורים ליד מוגרבי. בשכ"ה. 56192.

● דירה שלושה חדרים, הדשה, ראשון לציון להשכרה מיידית. לפנות אחה"צ 744795—03.

ביקוש דירות

● דרושה בשכ"ה דירת 4 חדרים בתל־אביב. 243973, 413802.

דירות מרוהטות

● ברחובות דירה חדשה 4 חד־רים, מרוהטת + טלפון. טלפון: 957181 737743.

● 2 חדרים + טלפון בצפון ת"א 550 ל"י טל. 441572.

● 2 חדרים מרוהטים + טלפון בסביבת מוגרבי טל. 54280.

● ע"י רמת אביב להשכיר חדר אקסקלוסיבי בתוך וילה טל. מס' 477174.

● ברמת גן 4½ מרוהטת + טל־פון + חניה בלי מקרר. לבגתיים —1000 טל. 251702.

● בשכ"ה, בצפון ת"א, 3½ + טלפון כניסה מיידית. טל. 456714.

● בשכ"ה, בצפון ת"א, 3½ + ברמת אביב, קרוב לאוניברסיטה. טל. 444360.

● דירה מקסימה, 3 חדרים מרו־הטים, ריהוט מודרני קומה ג', ב־רחוב שקט במרכז גבעתיים. (אין טלפון) טל. 253971.

● שותפה לחדר, מטבח ונוחיות כשותפים, כניסה נפרדת. טל. מס' 241040.

הצעות עבודה

● גננת למעון יום דרושה בגבע־תיים ארלוזורוב 62. 727098.

● יהודים!!! דרושים תלמידים לישור. יהודי גלאור, בצלאל 6 ע"י הבורסה.

● דרושים פועלים ופועלות ייצור במפעל מתכת באזור בניברק. ל־התקשר בין 13—8 טל. 784630.

● בחולון דרושה מטפלת. להת־קשר א'—ה' 234044 15—13.

● דרושים בפעילים לבפרבל במין בתעייז ולבגר ג'.י.סי.בי. ל־התקשר טל. 949243 בערב.

● ברמת־אביב דרושה דחוף מט־פלת עם המלצות. 470246 — 937169.

● דרושה נערה כשרונית לגננת. לפנות טל. 32815 ת"א.

● מטפלת דרושה ליום שלם ב־רח' רייגס גבעתיים. 728035.

● דרוש נגר עליות. תנאים טו־בים. טל. 59783.

● דרושה מטפלת + עוזרת ב־בית. הרבבי 24 יד אליהו. כבאו.

● ארב אחראי לעבודה במפעל תלסייה, רשיון נהיגה הכרחי. טל. 860187.

● למשרד שיך דרושה מזכירה בתבנית. הכספה טובה בעברית. שעות עבודה רצופות. 15.30—8.00 טל. 624013.

● דרושה פקידה עם נסיון לפחות 2 שנים למשרד ירצן מס. תנאים טובים למתעמדת המתאימה. נא לפנות בכתב לת.ד. 1334 ת"א 13325/ד.

● דרושות עוזרת לקפטרית ב־בית אמריקה. יד אלי' הבלך 35 ת"א. שעות העבודה 7—16.00. לפנות בבקים.

ביקוש עבודה

● דרושה מטפלת בפתח תקוה. טל. 55342.

● דרושה אשה (מסודרית) לנקיון בפרדס כץ. טל. 798232 אחר הצ.

● דרושים מסגרים בשלים לעבו־דה מעיינת, משכורת גבוהות טל. 848625.

● למשרד סבר דרושה לרשמת מבונות לאחר צבא. טל. 848625.

● מזכירה לאופנתיק ממכת ליבה הכבד 3, חדר 210, טל. 52996.

● נער לארוזה קיר וכבבחים. ב־תנאים טובים. טל. 829666.

● דרושה דחוף בחורה למשקיבה. (הוריות). טל. 780958.

אבידות

● שולחן כתיבה לילד (בלי רג־לים להרכבה על במהדים) 0.45X0.90 4 מגירות בצד ימין ואתה באמצע. טלפון 728886.

● לאסמן ולאנין בעם שטיח פרסי ובוכרה עתיקים טל. 458808־03.

● מכונת כתיבה חשמלית לתכנית להתקשר אחרי 17.00 טל. 456514.

● מערכת סטריאו פיוהדה. ביאר ליק 130. רי"ג, צעיר, אחה"צ.

● מערכת סטריאופונית בש־ילה חרבה —4.000. הגלגל 57, רי"ג המגן יום ד' 21—17 שבת — 10—14. 17—20.

● מכונת כתיבה רמינגטון הסמ־לית, למכירה, בגלל מאד. טל. מס 446902.

מגרשים

● ליד רהובות מגרשים אחוזים. —12.500 ל"י. טל. 297506.

● קונים מגרשים ללקוחותנו. ל־הצעה ולהתקלאות בכל הארץ. טל. 299904־03.

● ברעננה בהזדמנות!! 3¼ דונם. טאבו, —62.000 ל"י. טל. 282656.

● באשדוד 3½ דונם. פרטי, —19.000 ל"י. בהזדמנות!! טל. 297506־03.

וילות ובתים

● „אירם 80" — שכונת וילות יוקרה בהכוננות להפליא. בירושה ברחוב המישים באיזור ויליות. 3—4 חדרי שינה, סלון, פינות כפולים, מטבח פרוית, גינה, חצר פרטית, ומירב המודעים השכ־ויות. „בטרס", ניהול תכנון פר־וזה. יהודה המכבי 49 ת"א. טל. 454121 444567.

● הזדמנות ברמת השרון! קוטג' לא גמור, אדמה פרטית + גנה. 375 מ"ר בניה. שיה, חשמל, מים. בשקופים לדלתות וחלונות. גבוה. טל. 983242 בשעת המשרד טל. —850.000.

● ברמת השרון בהזדמנות קוטג' סלון כ־70 מ"ר + 10 הדרים + הכי דונם פרטי, + גנה, בשעות המשרד טל. 983242 —1.100.000.

אבידות

● שבר צ"ס 5282.70.— נזי 30.9.74 בחזי באר טוביה. שבר כ"ס 31.8.74 ד"ם 845.70.— בין נען. הנגב להודיע הס־ג"ל אבנה, היום בכבולים.

● אבוד פוליסות 21359, 21362, 61532. ע"ש סימון רזניק.

שרותים

● קבלן שיפוצים הריסה ובניה. הנוסחות, ריצוף תרטיבת ואינסטלציה, צפריען, טל. 256320.

● קבלן — הריסת ליריה ובניה בחדש. שיפוצים המובטחים. טלפון 32815.

עסקים

● הבנטה נוספת 1700 לחודש ל־בעל מכונית קבבה. עצתיים בבוקר מ־4.30—6.30. הלוקה ללקוחות קבועים. השקעה —5.000. ת. ד. 1334 13277/3 ת"א.

● תור 16 מ"ר מתאים לקוד־פקציה. ייצור צלליים. ארנקים. ברחמאגן ה' טל. 766925.

רהיטים

● מערכת סלון מיהזית —900 ל"י טל. 731178, 732123 אחה"צ.

● סלון + ספה פיצגית + ספה כפולה. ארון דעד. 451317—03.

● ייצור ושיווק שולחנות־כתיבה. טלפון 79 (מרכז מסחרי), גליק.

כלי נגינה

● הזדמנות! למכירה גיטרה חשמלית (בלי אמפליפייר) לפנות: אדי מוזר טל. 33235.

● למכירה אורגן 2 קומות + תו־פים אלקטרוניים טל. 475466.

● מבצע. נוהרג 13 יום! אורגנים 2 קומות. —4800 ל"י בזמון. 2000 ל"י ועוד 5 תשלומים 560 ל"י. המלאי אזול. „צלילית" ביאליק 10, ראשל"צ. טל. 949229 אחה"צ.

חוגים

● לרוקוה/ים. הערב והנאר נפ־גשים בריקודים. כש', קקי"ל 26.

שידוכים

● הינם!!! רק לנשים ובנו־רות רציניות!!! למטרות היכרות בלתי שגרתית בלבד!! 225771.

● רווק 38/160 היהודי משכיל, אר־פי טוב מעוניין בהכאימה. ת. ד. 3073, ראשל"צ.

● אירופאית נאה. לבורנשית 26/168 כמעוניינת ברווק רציני, פיקה, גבהה בגיל 31—28. ראשון־לציון טל. 947609.

● רופא יהודי ממרוקה גיל 40 רוצה להכיר גברת בגיל 30—25 ל־מטרת חתונה. לצלצל מלון אקס־צלסיור טל. 59486 חדר 64.

● סטודנט, 23, מעוניין להכיר נערה 20—18, רצוי מאזור ה"א.

בולים

● קונה זכות על מטבע בן־גוריון. 470765 בערב.

מסג'ים

● מסג'יסטית מעולה גם רפואי. טל. 240640.

● אצלי תקבל המסג' הטוב ב־יותר בתל־אביב!!! טל. 240013.

מקררים

● למכירה מקרר „אמקור" מאר־במצב טוב. טל. 728886.

● למכירה פריגידר אמקור 9 ב־מצב נוהר בגבר פרכים טלפון 735798.

הלוח החדש דבר דרוש חיפה והצפון

מכוניות למכירה

● אסקורט 70 כיובא. בלוך סטרנינתובסקי 45 טלפון 640667.

● סוסיתא סטיישן 66 מנוע פורד 1200 בצינה. 235407.

● קרילר 160/22 במצב בצוין. טלפון 251173 בשעות אחה"צ.

● הזדמנות! מיני בייטר סטיי־שן 64 + אוברול + צבע. 2235/1—04.

● חיפושית 1300/69 מצוינה. טל' 713390.

● חיפושית 1300 1966 כנוע 71 רדיו, טל' 714582 לא בשבת.

● הילבר 142 1969 דרכון או אחרת, 25% מיסים שולמו טל' 255154—04.

● קורטינה 69 מצוינת ממסראי 100.000 ק"מ טל. 221509—04.

● פגזו סוסיתא 70 מצב טוב טל' 1973 50.000 ק"מ + ברוגס. 571658.

● טאונוס במהדי 66 מנוע 70. טל' 666726 712840.

● רנו 4 כ"ף 63 + רדיו במצב טוב. טלפון 530556.

● הגוב הכול קבינה כפולה. 662543.

● למכירה פיאט 600 — 1961 במצב טוב. טלפון 662641.

● סימקה 1000 66 במצב טוב טל' 99386—063.

● רנו 17 קופר 1973 דגם אחרי קאר 10.000 ק"מ + מיים + מבב ותוספות. 715809.

● פיאט 125, 70, במצב מצוין, בשבת קרית ים. ההסבדוד 3/5 הבית.

● סאאב 64 פרטי במצב טוב. טלפון 715754—04.

● טריומפ 1300 70, מנוע הדש, מסס, רדיו, במצב מצוין. טלפון 730621 17—19.

● רנו 16 1969 יד ראשונה במצב מצוין רדיו בלאופנקט יד תוספות 245277 88182.

● פולקסוגן מסחרי גבוה 1600 1969 במצב טוב. 572685.

● פג'ו יד ראשונה שנת 64 ב־מצב מצוין 473504—03.

● ציטרואן די.אס — 69 מצב טוב. טלפון בעבודה 244411 אחה"צ 57850 לגלבה בריש.

● סובארו מצוינת ג'י. אס.אר מודל 1973 32.000 ק"מ 84130.

● למכירה סוסיתא סטיישן מודל 68 מיבות. טלפון 669529.

● פג'ו 204, 66, מסס, מבב טוב טל' 713384.

● רנו 4 71 + רדיו וביטוח. טלפון 82954.

● מנדר פיצל 1970 במצב מצוין, טלפון 722467, 664870.

● פג'ו 304 1970 מסס — רדיו ליד ברייש 23348—065.

● אסקורט 1969 80.000 במצב מצוין 18.000 טלפון 526867.

● פיאט 600, 64, מסס בגאי. 6000 ל"י 241931.

● סימקה 1000 ג'י. אל. אס. 1966 + רדיו + מסס ½ שנה. 10.200 717591.

● קונטסה 1300/4 יד ראשונה. מסס לשנה 83048.

● פיאט 850, 65 במצב טוב בעבודה 667776 דוגלר 225169.

● סימקה 1000 66 מסס 5.75 רדיו 26091.

● פולקסוגן מסחרי גבוה ודיאגס 1600 1969 מסחר הישר. 65732.

● פולקסוגן 62, מצב טוב. טל. 711843 מבשע 18.00.

● חיפושית פולקסוגן 1300 1970 יד ראשונה. טלפון 225914.

● פיאט 600 1964 מנוע 71. טל. 243993 80250.

● חיפושית 63 מסס 10. רדיו מצב מצוין. 729847.

● פיאט 128. גב. מסס לשנה. טלפון 224582—04.

● חיפושית 57 מסס ביוואר מצב מצוין. 621504 מ־8—16.

● ציטרואן די. אס. 20 1969 מצב טוב. בעבודה 24411 אחה"צ ב־בית 87850 לגלבה ברייש.

● פיאט 125, 1970, לבן 10.000 ק"מ. לירדי 19.570 243089—04.

● בהזדמנות. לארק 63, מצב כבוד נהדר. 50164, איזק.

● כרמל 12, 66, אחרי אוברול במצב טוב. 511097.

● בהזדמנות סוסיתא טנדר 1956 במצב מצוין. טלפון 541037.

● דופין 59 על הבלים 60 מנוע 69. 730384.

● קורטינה 1500 1964 במצב טוב 12.800 טל. 713768.

● פולקסוגן מסחרי מודל 71 מצב ק"מ. טל. 234888.

● פולקסוגן דבל קבינה 68 במצב מצוין טל. 710459 בערב.

● פורד טאונוס 17 1969, במצב מצוין, טל. 234901.

● חיפושית 64 מנוע משופץ 12.000 ל"י טל. 251533.

● דופין 67 הצי אוברול במצב טוב. מסס ינואר טל. 232463־04 531145־04 לא בשבת.

● פולקסואגן 1964 מצב מכני וחיצוני מצוין, 10 חדשים מסס —12.500. 733161—04.

דירות למכירה

● חיפה 3½ חדרים בסביבת כניסה באקטובר טלפון 82012.

● בקרית מוצקין 3 חדרים 60 מ"ר במקום טוב סימטת תמר 3 רובינשטיין.

● בקרית חיים 3 + מחסן וגינה בבית דו משפחתי טל. 723658, 710390.

● דירה 3 חדרים + פ"א ק"ג קרית שפרינצק טל. 723217 712548 גבר.

● בקרית שמואל 3½ הדרים, אפ־שרות הרחבה, גינה טל. 713882 לא בשבת.

● דירה 3 חדרים בקרית אתא עם אפשרות בניה. טל. 725967.

● ברמת־שאול, 2½, נוחה, גוף בנה, אהירירה, גף. טלפון — 537593.

● בקרית־אתא דירה חדשה 110 + מחסן למכירה בדצמבר. טל. 724609—04.

● בסבאב 58, דירה שלושה הד־ רים במצב מצוין. 527177.

● דירה 3 חדרים + פ"א + אייזונה קיר בהדרת. 528795—04.

● בדירה דירה 70 מ"ר 135.000 בכרמל הצרפתי. טל. 533439.

● דירת 3 חדרים למכירה מיי־דית 98.000 רח' הסיבה כרמלי 43/9 ע"י חברת חדמה.

דירות להשכרה

● להשכרה דירה חדשה בשפרינ־צק 3½ + פ"א. טל' 246673.

● בקרית אתא 4 חדרים מרכזית. ריהוט חלקי 380 ל"י. טלפון 932346.

● ברמת־שאול דירה בת 3 חד־רים להשכרה. טל' 525821—04.

● להשכרה בקרית־שפרינצק 2 + פ"א, מרוהטת הלקית ומיידית 537128.

● דירת גדולה בבקום בצוין ב־מוצקין פנויה להקופה ארוכה. טל' 726185.

● בנוה־שאנן 2½ יפה בלי רי־היט. 667494 לא בשבת.

● דירת 3 מרוהטת קומפלט + טלפון ברמת־הדר בספטמבר 223343.

● בקריתיים 3 חדרים + פ"א טלפון 716735 לא בשבת.

● ברמות רמז 2 + הול, פרי־דירה. גז וריהוט חלקי. טלפון 660011.

● דירה בשכ"ת 3½ חדרים ב־רבת־שאול 715062 גם בשבת.

● להשכרה 2 + הול ברחוב הר פלוגות קרית חיים 250. 662543.

● דרושה מטפלת להינוק 7 שעות — עבודת בית. תנאים טובים. 255306.

● בהדר דירה גג 3 חדרים מסבחון כללות. בב"פ טל. 662606 (פרס לשבה).

● ברוממה, אירן 35, 3 מרוהטת הלקית טל. 244730.

● הדישה 3 חדרים בקרית־אתא במיה באקטובר. דחוף! 527232.

● קומה 2½, בריה מאר, מיידי, טלפון, ברפסת הנוף. 722439.

● בסביה 3 חדרים ליד לק. במצב מצוין. 539510.

● דירה 3 חדרים מרוהטת בנוה־שאנן, הגליל 115, 234651 מבשעה 17.00.

● בכרמל הצרפתי 3 חדרים מרוהטים קומפלט. טלפון — 479482—03.

● להשכיר 1½ מרוהטת מושלם אפשרות לטלפון, צבאב. 722014.

דירות מרוהטות

● בחיבוב מוריה חדר נוח, לסי־מודנט להתקשר לטלפון 241367.

● 4½ חדרים חדשה באחוזה + גג מרוהטת קומפלט. 254323.

● דירה מרוהטת במרכז נשר. 88581 בשעה 13.00—16.00.

● דרושה שותפה לדירה במרכז הכרמל. טלפון 80033.

הצעות עבודה

● דרושים גברים לעבודה בשער מטעל, משכורת טובה. העבודה ב־משמרות. טל. 664531, 661443.

● מורה מעוניינת במטפלת ועבו־דות בית 11—14 לשתי בנות טל. 717088 פרט לשבת.

● סטודנטים/יות 95 ל"י ליום לע־בודת סקר בשעות הבוקר רחוב ה־ראשונים 12 קרית חיים בשעה 10, או 15.00 בלבד.

● דרושה מטפלת ל־2 ילדים, 8 שעות ברוממה. טל. 255659.

● למשרד עורכי דין דרושה פקי־דה למזכירות, הדפסה והתמצאות בהשבונות. לפנות טלפון 3/4ג. 66. לפנה"צ 82215 אחה"צ. ובכתב ת.ד. 4218.

● להברה לבניה דרוש מנהל(ת) חשבונות 13.00—8.00. בעלי נסיון יפנו עם פרטים ת.ד. 64 קרית־מוצקין.

● דרושה מטפלת באחוזה למודה. תנאים טובים. טל. 241295. לא בשבת.

● דחוף דרושה ספרית מרבה ר־ תלמידה מתקדמת בנוה־שאנן. טל. 222638.

● מטפלת לילדים (5, 10) עם עבודות בית. תנאי עבודה גמי־שים. טל. 251824.

● באחוזה דרושה אשה אחראית לאחזקת בית ליום שלם במשכו־רת הדשית. תנאים מצויינים. טלפונים 726301, 726705.

● לבנק בחיפה דרוש(ה) פקיד(ה) בהצעות לפנות לת.ד. 4238 חיפה.

● דרוש מהנדסי דיזל עם נסיון אחרי צבא. טלפון 724495. בערב 232640.

● לרואה־חשבון דרושה פקידה כתבנית בעלה. טלפון 645993.

● דרושה עוזרת בגנים לגננת ברוממה. טלפון 251330.

● משרד תיירות מחפש פקידה צרפתית, אנגלית, עברית. להתי קשר 82277 בין 16.00—18.00.

● בקריה־שכונה דרוש לעסק מס־הרי עובד לניהול העסק בעל ידע בפקידות בכירות בגב עם ציבור לקוחות וניהול צוות עובדים. רצוי רקע טכני. לפנות ת.ד. 73 קרית־שמונה.

● דרושה עוזרת בית באחוזה פע־מיים בשבוע. טל. 241484.

● נפתחה ההרשמה לקורס לרוב־בנית בהדרכת הדוגמנית. יהודית אביב. במשך הקורס השתתפות בתצוגות אפנה. לכתוב ל־„דוגמנות" הנשיא 128 חיפה.

● דרושה מטפלת לתינוק של בנ־נת באחוזה. טל. 251344.

● מטפלת כנוסה ברמת־הדר. מפרה בלאה. טל. 86160.

● שיעורים (מורדים) לשחיה אינדיוידואלית. טלפון 234850 אינדיוידואלית. טלפון 534850.

● מנהל השבונות למשרד מהנד־סים 3—2 פעמים בשבוע ת.ד. 7091 253135 (אפשרי פנסיונר).

● מסהורר צה"ל לעבודה ב־קבלנות באזור חיפה. שכר טוב. לפנות ב־8—7 בערב לשלמה טל. 234288 — דב. 224862.

● דרושה מלצרית וגם עובדת לשטיפת כלים. פרטים 81567.

● מטפלת לילדה בגנן ועזרה בבית. טלפון 89468 מאחה"צ.

● דרושות עובדות(ים) נקיון מ־הקריות משעה 2 בצהרים. טל. 661443, 664531.

● דרושה עוזרת לגננת בקרית־מוצקין ל־5 שעות ביום. טלפון 716619.

● דרוש פנסיונר למשרד הוכלה. רצוי ידע בשפות. טל. 667522.

● דרושים מיידית פנדיקים ד־במפלה. רגנים. טל. 99669—063 99653—063.

● דרושה מוכירה כתבנית. לפ־נות להדיה כדורי, הגמל 53. בין 8—12 645993.

רהיטים

● סלון קומפלט כולל מזגן ב־מצב טוב בהזדמנות. 535764.

טלויזיות

● למכירה טלויזיה פילקס בהז־דמנות. טלפון 733404.

מכירות

● שואב אבק „הובר" קומפלט ב־מצב טוב. טלפון 252761.

● טלויזיה, שואב־לרבק, תנור אפיה הגור הימום עם והשילשה, טרנספורמטור צוללה. מערכת סטריאו טל' 255154—04.

● מזגן ספריה הדיש אורך 280 גובה 260, צלת היבוק, שולחן מטבח. 243403.

● פרוזקטור לאורות סיקודליים ליצירה אוירה במועדונים ודיס־קוטקים. 731465.

● הלון הודה מעץ שלשה הלקים 180×380 טל' 253046.

● 75 אגורת ברכה ומעטפות מודפסות. 25 ל"י בלבד 256015 231360.

● מערכת סטריאו גרמנית מע־למת 20×2 4.400 טלפון 88415.

● מכונת כביסה, מימה, שטיח רוז' בורלא 26/5 רמת־רמז.

● שואב אדים למטבח, הדש טל־פון 256836.

● למכירה מערכת סטריאופוני 36 וואט טיונר — אמפליפייר פטיפון מגנטי, טייפ קססות דרך הים 161/א גיטים.

● לרגל נסיעה — מכונת כביסה זהר, סלולרית סלורה, פסנתר, מיקסר אמקור. 82954.

● מכשיר המונע סכנות התחש־מלות כולל הרכבה. באחריות. 717591.

● בהזדמנות טייפ סלילים בסרי אר חדיש ומחשב כים. 520619.

● בהזדמנות תנור אפיה + מכונה כביסה קריסטל חצי אוטומטית במ־צב מצוין טל. 234888.

● בהזדמנות סטריאו טייפ דק סו־גי שלושה ראשים, במצב טוב. טל. 536384.

● תנור חשמל לאפיה עם כירים גז, מוגז, בן 4 שנים במצב מצוין. 800 ל"י טל. 251533.

● רשמקול סטריאופוני „הנדי" 540 כולל רמקולים, מכונה לייבוש כביסה. 80884.

● בהזדמנות, טייפ סטריאופוני „פיליפס", טל. 764091.

● תנור חשמלי אפיה וגריל, כי־ריים גז, גריל, פטיפון ואוורר, מג־מה לפלוריטה. ספיר טלפון — 222425—04.

שידוכים

● מורה (43) גרושה ומבוססת מעוניינת במתאים. רצוי מצירק. 255564—04.

● איפה אתה?!? גרושה (30) מקסימה מיוחדת רצינית. טלפון 255564—04.

● 42/172 רוק, אירופאי, הר־בותי — כבצה להודעתך. טלפון 255564—04.

● בחור נאה 28/180 מעוני־ין להכיר בחורה נאה למטרת חתו־נית מאיזור חיפה והצפון. רצוי מאד, טלפון. לת.ד. 4496 חיפה מספר 51902.

שעורים

● נפתח מעמון בגן ברוזה אלכסנדר יגאל כרמליה 87668.

מגרשים

● מגרש 1 דונם אדמת פרטי בנאות הכרמל 22.000 ל"י. טלפ 538247.

● פרטי — מעוניין במגרשים להש־קעה במפרץ חיפה. 232823־04 לפנה"צ.

● בהזדמנות ע"י בתי זיקוק של דונם או יותר 58.000 לדונם. טל 241020.

● השקעה מצויינת מגרשים של טיים בכרמל. 4.500 ל"י. 719404.

כלי נגינה

● בהזדמנות פסנתר כמו בבצב טוב. טלפון 667522 — בצה 710151.

● למכירה גיטרה באס „ימהה" במצב מצוין. טלפון 730691.

וילות ובתים

● בנהריה א'. קוטגים דו מש־פחתיים בבניה. סטנדרט גבוה. פר־טים 86351.

עסקים

● הנות להשכרה במרכז הבינה ל כל מטרה טל. 713413.

● למכירה חנות מכולת, שרות עצמי, בקרית מוצקין. מתאימה הב גם לשתי משפחות. טל. 714018.

אופנועים וקטנועים

● סלוגן בגילדה או ומשה 30 טלפון 712102־04 חניה.

● מעוניין באופנוע ישן. אפשרי הדרוש שיפוץ. טל. 713392—04.

קבלת מודעות בטלפון
סניף מוגרבי
בן יהודה 7 ת-א
טל.
58427.56120

24 שעות · 24 שעות · 24 שעות · 24 שעות

מבחר

רדיו

★ 16.05 — „בא לצלצל" — עם אורי זהר (צ). ★ 18.05 — „שיחות אחרי המלחמה" — מוקה עגויר משוחח עם יורם בנגו, מלוחמי אחד המעוזים בחזית תעלת סואץ במלחמת יום הכיפורים. בתכנית מובאת שיחה אתו בזמן הגיעו לקו"ר כהוהיתנו לאחר יציאתו מן המעוז ומדבר בין הזזות האויב (צ).
★ 18.05 — „סובב לך הציור" — הנושא: „השחור־לבן־ארוך־צובע" — עם גדג ושירר (ב).
★ 20.30 — „הפסטיבל הישראלי 1974" — (סטריאו). התזמורת הסימפונית ירושלים — רשות השידור. מנצח: לוקאס פוס; סולנית: ביביאנה גולדנטל (סופראן), קריינים: אורנה פורת, מיכה אשרוב, דן כנר וגדעון זמר (הקלטה מקונצרט פומבי). „אני מאמין" מאת ד. פיו (לבריה: אלי זול, ביצוע בכורה בישראל). הסימפוניה מס. 5 מאת בטהובן (א).
★ 21.05 — „בימת הרדיו" — „מכונת הכתיבה" — על פי מחזהו של ז'אן קוקטו (בשידור חוזר) (צ).
★ 22.05 — „דעת קהל" — „הייד־פארק" לדיונים (ב).

קולנוע

ירושלים

„שחק אותה סם" (רון) — סרטו של הרברט רוס על פי מחזהו של „וודי אלן" — אצלם לא סתם אחד א"א וודי אלן. התרים על המסך, בנוארט, כשהוא עצמו כלל אינו דומה לו. קומדיה משעשעת, שיש בה הרבה מאוד על כל אחד כאחד — מבבנים.

„הדיקטטור הגדול" (ארנון) — סרטו של צ'אפלין משנת 1940. שהוא על פני השטח „סרט פוליטי" — אנשי הרייך פלוס מוסוליני — סרט אידיאליסטי־תמים. שכבר אז לא היה לו „כיסוי" אולם באם רואים את היצירה הזו מנקודת ראות אחרת. שילוב של רציפות אמנות אישית עם הקריאה החברתית לחרות האדם — בלי ספק הסרט מתמזג היטב במהלך „פילוסופיה צ'אפלין".

„העוקץ" (עדן) — קומדיה עבודת עם רמאים קטנים משנות העשרים. בתפעת היטב. עם אספר גובים לא זמן של „ברפרי רעם מוסיקה מצויינת הבניה של ה„רגטיים" של סקוט ג'ופלין.

„שלושת המוסקטרים" (אוריון) — לשומרי „המוחדר" שיבה מפסטי של אלכסנדר דיומא, אצלם אוהה־קולנוע ובעלי ספרי יבינו את גישתו המיוחדת של ריצ'ארד לסטר, שיבה אירונית, הוסמת, מתנגשת ואנטי־גיבורית, כשהוא משתמש בחומר הגהון לשם העלאת הצגה עשירה, כבדיקה ומבעגנת. מתוך הנחה כי את המקור מבלי קרא כל צופה בנוצע.

תל-אביב

„חמים וטעים" (סינמה) — „סרט־תיפורטות" על בילי ויילדר — התוכמד העיקרי קיים. אך הוא נעלם לצדדים קרובות היית בעבודה של פארסה מוסיקלית פראית. המבוצעת ללא אינונות. אך בטוח בשורות תססים על־ידי מארליין בנרה, שני קאריס יביק לפתו.

„העוקץ" (אלנבי) — ראה „עדן" ים.

„אוואנטי" (גת) — קומדיה רומאנטית־רגשית מצויינת של בילי ויילדר של „אהבה אנטי־אמריקאית". כלומר בלתי־פוסטית. אך יפה ונפלה. בסיטואציה אירופית עשירה ומלבבת.

„עיניים גדולות" (סטודיו) — גוהנו הבדתק של אורי זוהר לאחד את שני הסגנונים הנפרדים שלו (עד כה). הסיפור של סרט רציני עם סרט קליל הוא משהו שכל צופה ציפה בזהר מזה שנים. הנסיון בלשעצמו נודע מדי. שפרי מנרי. בוודאי קולני מדי. יש לי הרושם כי כאן „שוחרר הקרסור" — ובאם זוהר ימשיך בדרך זו צפוי להיות סרטו הבא מלאכת־מחשבת של ממש.

„בית־מטבחיים 5" (תכלת) — סרט אמריקאי על הבמאי ג'ורג' רוי היל („העוקץ") על פי ספרו של קורט וונגוט הבן. הגיבור חיים בשלושה מישורים — הגבור, שהוא אופטימאי בהווה, הרחף בין העבר האלים בדרזדן מתוך בין העבר האלים בדרזדן המופצצת בימי המלחמה לבין חלום ערטילאי על אושר בזהר באי דמיוני. שילובים מרתקים ומפתיעים וגילום דמות עשירה על־ידי מייקל זיונס.

„מה ?" (דקל) — פולאנסקי כבש, ללא הצלחה, להיות באיו איגיביסאלי־תיחורי בלבוש ספר־בני־יואלי. אולם בתוך הכשלון הזה יש כל כך הרבה ציוני כשרון מקורי, הפתעות מרתקות — שבהחלט צריך לראות את הסרט. עיפה אכזבה גדולה על הבאה שיגרתית.

„ירח של נייר" (חן) — בוגדאנוביץ' מחייה את שנות ה־שלושים בארה"ב, כשהוא הולך עם זוג כוהר — שני ימאים בן המנזין — גבר צעיר וילדה בת 9. אירוניה, נוסטאלגיה, קל־גוע־שלמבש, ביזמות־דעה מהנה — אבל בסך הכל נובלה של נוצה לזהה סרט באורך בינוני או סדרה טלוויזיונית.

„הדיקטטור הגדול" (ליבור) — ראה „ארנון", ירושלים.

חיפה

„העוקץ" (ארמון) — ראה „עדן" ירושלים.

„הארולד ומוד" (אורלי) — סרט פאראדוקסלי בתוכנו ומסלי במסגרתו — סרט על בדידות ו־על חירות. סרט יפהפה על אהבת נער ואשה קשישה. שהופך להימ־נון לחיים.

„הלף עם הרוח" (רון) — הי־סרט ההוליבודי היקר. המפורסם, הבוסלם מבחית „בית־החרושת לחלומות ורודים". הסרט הנצחי שמוקתי שוב ישוב מזה 35 שנה. בבודתה אמנותיה לא כדאי לדבר עליו. מבוניה קולנועית - אבי־טקה, יחד עם זאת — יהי אבך בחון של קולנוע שיש לו זכות לבצבצו הסיוזה.

„יומו של הדולפין" (עצמון) — סרטו היוצא־דופן של מייק ניקולס על דולפינים שלמדו לד־בר שפת־אדם — אליגוריה עצר בה לחברה המודרנית, שאין בה מקום להיכלם מהשיגרה אופלה־כל. פשטני, בלי ספק, אבל גם אם יהיה זה לצורך ראיית ביוני־ם, סקול הדולפינים הנפלאים — כדאי.

קופת־חולים של ההסתדרות הכללית · מחוז תל־אביב · לוח התורנויות

א. תורנויות לילה
מתקיימות ערב ערב, כולל שבת וחג, בשעה 8 בערב עד 12 בלילה (פרט להדר יוסף מ־8 עד 11).

1. מרפאת התקוה ב' רחוב זיו פינת רחוב ברכיהו טלפון 31122 — לחברים מסניפי: התקוה א' רבי נפקה וכפר שלם.
2. מרפאת הדר יוסף, רחוב קהילת ריגה מספר 12—10. טלפון 428898 — בשעות 5.00 עד 11.00 בלילה. לחברים מסניפי הדר־יוסף, נוה שרת, צהלה רמת חייל, תל־ברוך וכן לחברים המתגוררים בקרבת לסניפים הללו.
3. מרפאת נוה שאנן, רחוב יסוד המעלה פינת לוינסקי טל. 33483 — לחברים מסניפי: נוה שאנן ישיבנטון ופלורנטין.
4. מרפאת קטוביץ, רחוב יהודה קטוביץ 36 פינת יהודה המכבי טל' 444494 — לחברים מסניפי: קטוביץ, רבינוביץ ורמת אביב.
5. מרפאה תל־נורדוי, רחוב רב אשי 1 טל' 244233 — לחברים מסניפי תל־נורדוי, אלחריזי באזרי אהרונוב, גלבויע, הנקל ווספורט.
6. מרפאה קרית שלום רחוב דיזנגוף 12 טלפון 822715 — לחברים מסניפי: קרית שלום ושכונת שלום (שכון צבא קבע).

הערה
א. אחרי השעה 12.00 בלילה ועד 7.00 בבוקר מתקיימת תורנות לילה במד"א, רחוב מזא"ה 13, טל' 101.
ב. החברים מסניפי: צילת, יד־אליהו רמת חן, עממי ג' רמת ישראל, מנדלברג, ברזיאר אי־לינסה. שבזי יונה הנביא ושיכ־ים־פורי — הזקוקים לרופא בין השעות 6 בערב עד 7 בבוקר יפנו למגן דוד אדום, רחוב מזא"ה 13 טלפון 101.

1. בית מרקחת במרפאה מנבה, רחוב זמנהוף 42, טלפון 286221. בין השעות 2.30—5.00 אחה"צ במרפאת מנדלברג, רחוב אלנבי 75, טלפון 614467. בין השעות 2.30—5.00 אחה"צ.
2. מעבדה, במרפאה זמנהוף רחוב זמנהוף 34. בין 6—6 אחה"צ.

ב. תורנויות שבת וחג
1. מתקיימת בין השעות 9.00—11.00 לפנה"צ במרפאות:

בלבין	— טל' 242870
התקוה א'	— טל' 32579
ישיבגטון	— טל' 828180
[illegible]	— [illegible]
יד־אליהו	— טל' 342..
יונה הנביא	— טל' 59...
כפר שלם	— טל' 3154.
מנדלברג	— טל' 614467
נוה שאנן	— טל' 33483
קרית שלום	— טל' 422715
קטוביץ	— טל' 4444..
רמת אביב	— טל' 412244
רמת חייל	— טל' 471162
תל נורדוי	— טל' 243233

משעה 1.00 בצהרים עד 8.00 בערב מתקיימים תורנות במגן דוד אדום, רחוב מזא"ה 13, טל' 101.

2. רופאים מקצועיים — לכל סניפי המחוז מרפאת מנדלברג, רחוב אלנבי 75, טל' 614467.
א. רופאי אאג וגרון ורופא עיניים בין השעות 9.30—11.30 לפנה"צ.
ב. רופא לידה: בין השעות 9.00—12.00 לפנה"צ.
3. תורנות מעבדה — לכל סניפי המחוז במרפאת זמנהוף רחוב זמנהוף 34. טלפון 284242 בשעות 9—11 לפנה"צ. 4—5 אחה"צ.

בית מרקחת במרפאה מנדלברג, רחוב אלנבי 75. בין השעות 9.30—12.00 לפנה"צ. 4.00—5.00 אחה"צ.

הערה: בית מרקחת מנדלברג, רחוב אלנבי 75, פתוח בימי א'-ה' משעה 8 בבוקר עד 7 בערב ללא הפסקה.

ג. תורנויות ערב שבת
בימי שישי משעה 2 אחה"צ עד 8 בערב מתקיימת תורנות במגן דוד אדום רחוב מזא"ה 13. טלפון 101.

„רפואפון"
שירות מידע על תורנויות רופאים, בתי־מרקחת, מעבדות, בתי־חולים והתורנויות לילה לחברי קופת־חולים בנפות תל־אביב.
רח' יפו, טל. 229722. פועל בכל ימות השבוע מ־8.00 עד 22.00 בלילה וביום ו' מ־8.00 בבוקר עד 17.00 בערב.

המרכז לטלוויזיה לימודית
רח' קלאוזנר 14, רמת־אביב

מנוי שנתי לחוברת „שידורי הטלוויזיה הלימודית"

לקראת תחילת שנת הלימודים תשל"ה עומדת להתפרסם החוברת הראשונה של „שידורי הטלוויזיה הלימודית", הכוללת פירוט של נושאי המישודרים ומועדי השידור. במרוצת השנה יפורסמו שלוש חוברות כאלו.

כל המבקשים להצטרף כמנויים על החוברת, יואילו נא למלא את התלוש המצ"ב. החוברות יישלחו עם הופעתן לפי כתובת המנוי.

גזור ושלח

לכבוד
יחידת הקשר של הטלוויזיה הלימודית
רח' טשרניחובסקי 17
תל־אביב

הנדון: מנוי על חוברות „שידורי הטלוויזיה הלימודית" לשנת הלימודים תשל"ה.

הנני מעוניין להצטרף כמנוי לחוברות הנ"ל.
הנני מצרף בזה המחאה על סך 12 ל"י.

שם מלא: ____________
כתובת מלאה: ____________
טלפון: ____________
החתימה: ____________

מחיר מנוי שנתי — 12 ל"י.
מחיר חוברת בודדת — 5 ל"י.

קולנוע

תל אביב
בשעות 4.30 — 7.30 — 9.30
אופיר — ברנשים קשוחים
אסתר — פרפר
אורלי — שלום להסירה
אלנבי — העוקץ
בן־יהודה — החפשה עד תום
גורדון — לפני המערה
גת — אהבה
דקל — מה?
דרייב־אין — איזה מן גיבור... (בחצות)
8 — 10.30 — האינדיאני הקטן
הוד — ספור יעקב ויוסף
המרכז — בירה
זמיר — נאהבים בתים
חן — ירח של נייר
ליבור — הדיקטטור הגדול
מוגרבי — המטאלה שבלב
מתמיד — כבת הנקם
מקסים — הארסיסטים
בפיזור־צהרים
סינרמה — קוראים לי אף אחד
סינמה 1 — חמים וטעים
סטודיו — עיניים גדולות
פאר — שנה טובה לאוהבים
פריז — אור מן ההפקר
צפון — גברים בעיר
רמת־אביב — פאני היל בשוודיה
תכלת — בית מטבחיים
תמר — הבמתה
תל־אביב — קיד וקסידי
יפו
נגה — מסמכי האפיה
צליל — אבא אל באנה
בת־ים
רמת־יוסף — 7.30 האוזי הכיס, 9.30 — בשימות בהנב קונג
חולון
ארמון — 7.30 — 9.30 — פארק האהבה
ב"ג — רק בלירה
מגדל — 7.30—9.30
בדרך מעריבה
סבוי — 7.30 — אהבת החיים
4.30 — המיטה המעופפת
ירושלים
בשעות: 7.30 — 9.30
אדיסון — משחק הגודל
אוריון — שלושת המוסקטרים
אורנע — התזמנות האתיונה
ארנון — הדיקטטור הגדול
אור־גיל — סיפור יעקב ויוסף
הבירה — נשים בכלובים
חן — שדות הקטרון
ירושלים — רבי יעקב
סבדר — פים ושילי 6.45—9
עדן — העוקץ
רון — שחק אותה סם
חיפה
אוריין — המנמסים במערב 9 —
אגדה — האהבה היא רק מילה
אורלי — הרולד ומוד 6.45—9.15
אמפיתיאטרון — הארסיססים בפאראמקס
ארמון — העוקץ 6.45—9.15
בית רוטשילד — המתבגרים 6.45—9
חן — שבעת הרוזים 7—9.15
מירון — פעמוני המוות 10. 12. 4. 7. 9
עצמון — יומו של הדולפין 6.45 9
פאר — אנקת גבהים 7—9.15
רון — הלף עם הרוח
שביט, הר הכרמל — דקמרון מס' 2 9.30—9.30
קרית־טבעון
יהבל אור — הבזיבה 7.00
זהר — ההליל 7—9.15
רמת־גן וגבעתיים
בשעות: 7.15—9.30
אורדע — קוראים לי אף אחד
אואזיס — תום טייר
ארמון — דון ג'ואן
גל־אור — אבא אל באנה
הדר — פרפר
לילי — טרפיזו
רמה — ללילה אלף עיניים
רמת־גן — אהבת החיים
שביט — גודלה של אשה יפה
נתניה
אסתר — הדון מת 7.30—9.30
הצגה יומית: האנה בת היצר 5.00 אחה"צ
סטודיו — פתח — כך היינו 7.45—9.45
סגור — הגנב שבא לסעוד 7.15—9.15
שרון — פרפר 7—9.30
הרצליה
דגניה — הבלונדיני הבחור 7.30—9.30
כפר־סבא
עמה — מבצע נשרים 8.30
חן — טרזה 7.15—9.15
הוד השרון
בית הפועלים —
הצגה יומית — שרון נבשר הבזה 4.30
חדרה
הדר — צ'ארלי ואהריק 5.30—7.30
פתח־תקוה
אורון — קוראים לי אף אחד 9.00
הדר — גדזיק עם דניון 7.30—9.30
היכל — אהבת החיים 4—7.30—9.30
שלום — פארק האהבה 4—7.30—9.30

טלוויזיה לימודית

16.00 מה שאמיד מספר על קלפסי האמרים. 16.13 אנגלית לקראת כיתה ט'. 16.32 בקו יזמר עם יוסי שמן — המנה לבילוי. 16.49 סרט: הבבגדים: צייר ה־אדם. 17.08 צרפתית.

טלוויזיה כללית

17.30 הזיבות. תכניות ילדים: 17.32 מישדר שירות. 17.42 סיר־רת מבע. 18.05 פנאי לי. תכניה ערבית: 18.30 קיצור החדשות. 18.32 כה אמירי. 19.00 למשפחה. 19.30 חדשות. 20.00 מורשה — „בסוד חכמים". 20.30 מבט לחדשות + בוקה. 21.25 קולומבו. 23.35 פסוקו של יום.

הגל הקל

6.00 מה טובו. 6.10 התעמלות. 6.20 שעון מוסיקלי. 6.59 רגע של עברית. 7.00 הבוקר הזה + סקירת עתוני הבוקר. 7.25 זמר זמר לך. 7.55 אור ירוק. 8.10 בוקר טוב. 8.55 בעקבות החדשות. 9.05 המשך בוקר טוב. 10.05 כאן ב־בית. 11.40 לאן הערב. 12.05 במקצב יוצא. 12.30 שירים משלנו. 13.05 בחצי היום. 14.00 סקירת עתוני הצהרים. 15.05 מצלילי ה־מזרח בבקשתך. 15.52 על רגל אחת. 16.05 רגע של עברית. 16.06 מהדורה ערבית. 16.30 בתקווה ש־תבין את הרמז. 16.35 המשך מהדורה עברית. 17.05 אותי זה מבחיק. 18.05 סובב לו השיר. 18.45 היום בהפורע. 21.05 אסמכתא. 22.05 דעת קהל. 23.05 אני כלך ראה שלי עד שעה 1.
(כל השבה הרשה כל שעה)

רדיו רשת א

8.05 מצוינים מוסיקליים — בוריס פילין: שלשה קטעים לשביעיה (להקה מתוך התזמורת ה־פילהרמונית של לוס אנג'לס), ק.פ.ע. באך: סונטה בפה־מינור ל־פסנתר (לרצ'אנו סגרידי), מוצארט: חמישיה בסול־מינור לכלי־קשת, ק. 517 (רביעיית הוליווד עם היינץ אוסר גראף — וילה). 9.05 שעה במחיצתה של המורת גיגס בייקר. 10.05 התחנה העליזה. 11.00 עברית לעם. 11.15 איך מתבגנים עיר?. „מספר שלוסים". 11.45 סיפורי ארץ־ישראל. 12.05 סירת המקהלה. 13.05 קונצרט בהרים — היידן: דיברטימנטו בדו־מג'ור לכלי־נשיפה (להקה מתוך תזמורת האופרה הווינאית). ברליוז: אריה מתוך „רומאו ויוליה" (סולנית: שירלי ורט מצו־בה: דוויד פרטר), רנה ברביזיה: שקו ארגוזו האגליו בריאנס לקלרינית ולתזמורת (סולן: פייר דה ליי מנצח: רנה דפוסה), ברשוני: תמונת באלט מס. 4 (כרמין ג'ונס — פסנתר), איבר: פרי־סה סימפונית (התזמורת הקמרית־סימפונית של פילדלפיה). 14.00 סקירת עתוני הצהרים. 14.10 לאם ולילד — לפעוטות — ניסן גרודבים משימון ב': „סיפורים מארץ בוגה בוגה"; „קול דרמקולי". 15.05 רדיודע — מישדרים להרחבת הדעת. 15.30 ספרות השאלות והתשובות. 15.50 שיחה בהלכות שבת. 16.05 רגע של עברית. 16.06 צלילי־עשרה — „המוסיקה ואני". 17.05 צלילי ג'ז. 17.45 אגיגבה. 18.05 ירחון לצעירי חקלאות. 18.55 לחקלאי — שידרת ידיעות יומי. 19.00 היום הזה. 19.50 פרקי היום בתנ"ך: דניאל, פרקים ג', ד'. 20.05 עולם המדע. 20.30 הפסטיבל הישראלי 1974 (סטראו) — תזמורת סימפונית ירושלים — רשות השידור — מנצח: לוקאס פוס סולנית: ביביאנה גולדנטל (סופראן) קריינים: אורנה פורת, מיכה אסרוב, דן כנר וגדעון זמר מ־ז: „אני מאמין" (לבריה: אלי זול) (ביצוע בכורה בישראל), בטהובן: סימפוניה מס. 5 בהפסקה — „אגיבבה" — פתרון. 23.05 הישוב היהודי בארץ־ישראל אחרי חורבן בית שני. 00.05 רגע של שיר.

גלי צה"ל

5.58 ברכתי השחר. 6.05 צלילי בוקר. 8.05 יומן הבוקר. 9.05 ד"ש עם שיר. 10.55 מילה בסלע. 11.05 חמים וטעים. 11.55 בה לצעות. 12.05 יומן הצהריים. 12.30 המשך חמים וטעים. 13.30 זה מזכיר לי. 13.55 הודעות להיילים. 14.05 שתים עד ארבע. 16.05 בא ל־צלצל. 17.05 יומן הערב. 17.40 פזמונים לסולכם. 18.05 שיחות אחרי המלחמה. 19.05 כמגה אליך. 20.05 תוסס היעגן. 20.30 פינה הג'ז. 21.05 בימת רדיו. 22.05 בוא נדבר. 23.53 שיחת חצות. 00.05 יומן חצות. 00.30 ציפורי לילה. 1.30 בבוקר ידיעות (בבוקר ידיעות גם ב־2.30, 3.30, 4.30, 5.30). 2.00 שעה קטנה של נעימות. 3.00 פזמונים אל תוך השחר עד השעה 6.
(כל השבה הרשה כל שעה)

בתי־מרקחת

ירושלים
רוגות אשכול, ברכון מסחרי, רמה אשכול 280552; בלסם, רח' צאלת אדרת.

תורנות בתי מרקחת בת"א
„כבר הבריאה" רח' ה' באייר 48 טל' 258046; „מלכה המלך", רח' שלמה המלך 78 טל' 246461; „בפיק הריש" רח' ברגצל' 2 יפו 821607.

ברמת־גן
הגינה, רח' ארלוזורוב 81.

בני־ברק
תלפיות, אבא הלל 30, רמת־גן 22.8.

בת־ים
בלפור, בת־ים רח' בלפור 90.

חולון
אטונה, חולון רח' סוקולוב A.

נתניה
השרון
הרצליה, כפר שמריהו, רמת השרון, רעננה כפר סבא „בתים"
„ביר ריבליב" הרצליה מרכז, רחוב סוקולוב 142.

ברידג'

מאת רחל מטלון

אין קלפים בלתי־חשובים

אחת המשימות הקשות במגננה היא התגוננות נגד לחץ. דרוש לכך ידע בסיסי בסבבים סופיים של לחץ, ושיתוף־פעולה הדוק עם השותף.

צפ: ♠ A K 7 5 / ♥ A K Q 8 / ♦ Q J / ♣ Q 10 8
מע: ♠ Q 10 8 / ♥ J 9 6 5 / ♦ 9 7 5 4 / ♣ 4 3
מז: ♠ J 9 6 4 / ♥ 10 7 / ♦ 3 / ♣ K J 9 7 6
דר: ♠ 3 2 / ♥ 4 3 2 / ♦ A K 10 8 6 2 / ♣ A 2

צפון־דרום הגיעו לחוזה של 7 בלי־שליט, ומערב הוביל עם ה־4 קלאב. הדומם שם את ה־10, מזרח את בן־המלך והכרוז זכה עם ה־אלוף. בהמשך שיחק הכרוז את שלושת הטראמפים הגבוהים כשלל הסיבוב השלישי השליך מזרח את ה־9 קלאב. עתה שיחק הכרוז את המלכה דיאמונד ואת בן־המלך דיאמונד, אותו לקח עם המלך בידו. שיחק דיאמונד נוסף, הגיע למצב הבא:

צפ: ♠ A K 7 / ♥ 8 / ♦ — — — / ♣ Q
מע: ♠ Q 10 8 / ♥ J / ♦ — — — / ♣ 3
מז: ♠ J 9 4 / ♥ — — — / ♦ — — — / ♣ K 7
דר: ♠ 3 2 / ♥ — — — / ♦ 8 6 / ♣ 2

עתה משך דיאמונד נוסף: אם מערב ישליך את ה־3 קלאב, ישליך הדומם את המלכה קלאב, ומזרח את ה־7. הדיאמונד האחרון מכריח עכשיו את מערב להשליך ספייד, הדומם ישליך הארט ומזרח ייאבא בלחץ בין ספייד וקלאב!
אם מערב ישליך ספייד יגבה הדומם. אם ישליך קלאב, יהיה זה ה־2 קלאב של הכרוז את הלקיחה ה־13.
אילו היה מערב משליך על ה־9 דיאמונד ספייד, והיה שומר לצד מן את ה־3 קלאב, היה החוזה נכשל. כאן אנו רואים בבירור שאסור לזלזל בקלפים הקטנים, כי במצב של לחץ — כל קלף עלול לשנות את תוצאת המשחק.

תקליטים

מאת זאב רב־נוף

המוות הוא ידיד...

(„מוצארט — מיסת רקויאם" — הדיסור — כרמו ואלמרי; סי.בי.אס.)

כל מי שמוסיף להסביר את מוצארט גורע בלבד. העשר, הגיון, הגאונות, האוניברסאלית הבוהרי בה של האיש הזה, שהוא כנראה יחיד במינו לא רק בתולדות המוסיקה, אלא בתולדות האנושות בכלל, הם דברים קשה מאד לעבוד עליהם ודאי לא במאמרים „פונקציונאליסטיים" קצרים כבר בקורת על תקליט. בתחום יצירתו שלו תופסת מיסת הרקויאם בדו־מינור (ק. 626) מקום מיוחד במינו, משלוש סיבות: זו היתה יצירתו האחרונה של המלחין (איזו אירוניה!). הוא לא הספיק להשלימה ומתוקף מהותה הבבכיי־ביה־דתית היא היתה מעין תפילת־אשכבה לו עצמו, אף־על־פי שהיא הוזמנה על־ידי אציל עשיר ומהימר (במלוא התשלום), שהיה עוסק בהצגת יצירותיהם של אחרים בשלו. היו יצירות בלתי־גמורות שהושלמו ברוח המלחין (היו גם מקרים, בהם נכתבו כמה גירסות־סיום, כמו הסימפוניה העשירית של מאהלר). קשה לדעת מה היה עליך, להשאיר את מה שמוצארט כתב או להשלים. בעצם זהו רקוויאם־טרק. מתוך 12 הפרקים של המיסה השלים המלחין לפני מותו רק את שני הראשונים, אך הוא כתב „סלר" (קולות, באס ורמזים לתזמור) לשבעה נוספים. שלושת החלקים האחרונים נשארו בלי שהוא יגע בהם.

הסיבה מדוע אלמנתו קונסטאנצה (שלא הלכה ללוויתו משום שחששה להצטנן) הטילה להמשיך את הרקויאם, לא היתה אבסוהית כלל וכלל, אלא כלכלית טהורה, היא חששה שמא המזמין הנסתר לא רק שלא ישלם את היתרה, אלא גם ידרוש חזרה את דמי־הקדימה... כך נבטב להבגה זיסמאיר, שעמה הכל כדי שהיצירה תתאים לסטאנדארטים של מוצארט, קונסטאנצה מכרה את הרקויאם למבין כיצדו של בעלה הכבות, ושאיש ודאי לא היה מסוגל להבחין בהבדל. מוסיקולוגים שוקלים עד היום את השלמותיו של זיסמאיר, וגם כשהם קוטלים איראלה דברים שהוא עשה, הרי הם לרוב מסכימים שהמלאכה הייתה מוליגה ונאמנה, ואולי בכך הציל את היצירה למען הדורות הבאים (ה־

ברונו ואלטר

הנוזה שמישטו אחר היה שוכה את ההצלבה בתקופה כאשהיה ידהר היא ספקולאציה בלי כיסוי כבמלי), אלפרד אינשטיין, הביבארטיסט הגדול, כתב: „הרוקם הכללי נשאר. בהות אינו הזיוך אומים, אלא ידיד. בלוחין יחיד, שהוא מסוגל להתצלה להגיטה זו אחרי מוצארט, היה ג'וזפה ורדי ברקוויאם שלו לאלסאנדרו מאנדזוני".

ובכל זאת יש הטום בין הרקויאם של מוצארט לבין הרקויאם של ורדי, גם אם התפיסה הורגית דומים. כל השאר שונה. נדבה שלמשתים קרובות מאד הגבולות בתבלבלים ואנו כבר מהורגלים לביצועים אקסהיביציוניסטים נעוים ומבולבלים הסמפטיים, כמו ב„זיקוקי־דינור" ברקויאם של ורדי מוצארט. אולי דוקא משום כך חשוב התקליט שלפנינו שהוא ביצוע צנוע, מעמיק, מלא רגש דק, אך אינו מוריד מאומה מהעוצמה של היצירה, מבלי להפוך אותה לתיאטרון מוהיר אך מאולץ (אצל ורדי, הביצוע הכבריק והנוסבאבסטי הזה הוא חלק אינטגראלי של מהות היצירה). ברונו ואלטר מנצח על התזמורת הפילהרמונית של ניו־יורק, כסוליתו צרור בלתי־רגיל של מבצעים — אירמגארד זיפריד (סופראנו), ג'ני טורל (אלט), ליאופולד סימונו (טנור) וויליאם וורפילד (באס) ומקהלת וסטמינסטר בהנהלת ג'ון פינלי וויליאמסון. כל הכבוד לחברה „סי.בי.אס." שהוציאה לשוק שוב (ובמחיר מוזל!) תקליט־פנינה זה, שהופיע לראשונה ב־1956 לציון 200 שנה להולדת המלחין.

„סונטות מתלכן והאהבות כ־יתהר — רובינשטיין" (אר.סי.איי) — ארטור רובינשטיין מבצע שלוש סונאטות שהן „להיטים" זה כנים רבות — „אור הירח", „פאתטיק" ו„אפאסיונאטה". היצירות כאילו „נוצרו" בשביל רובינשטיין. הוא שהזה כמו ברגישות בעודנים אלה של עצב והיר־רומנטיות והקיה, ופסוס כאד שגיבוכם הגבול במלודראמה. שמעתי ביצועים אחרים יוצאי־דופן של הסונאטות הללו, כאשר הפסנתרן ניסה ללכת נגד הרגשות הבסיסיים, אך בלי לאבד את הבסיס. לזכר את האכות, אני מעדיף ביצוע „בלוסי" כזה. עם זאת קשה מאד להשתחרר מההרגשה, כי ביצועו של רובינשטיין הוא גם קונבנציונלי ההוא הוגן יותר כלפי בכתוכן, אם כי לא המיד. היה לי הרושם כי החלק הראשון של „אור הירח" מתקדם קצת בצורה נוקשה, בלי הרצף הזלק. החלק הראשון של הפאתטיק נשכע עם כתנים שופכים של „חידוש" הסכבליים את הפסנתרן הגדול מתוך לתתהם המיליה של המלחין הפולני שהוא „בדמוי"; אולם כל זה נסלח לו. הביצוע של החלק השני של הפאתטיק הוא מלאכת־מחשבת „צורהת־לב" ואילו ה„אפאסיונאטה" היא כליל השלכות.

„אבריק בראאפוי" — שני תקליטים" (אב.סי.איי. — סי.בי.אס.) — הכוונה לסרטו של ג'ורג' רו־קאס, המהפקק זה כמה חדשים על דלתות קלבש „גוי ובגפה עד כליך כשם „אהאנסיי של ווילידר, שיש לו לדעתי עניין כל הזכות להיטאר בטקום. הסרט בהאר, בהתאם ל„נוחת הנוסטאלגיה" של הקלנוע האמריקאי ביכינה, הקופת עבר עם כנגינות־עבר. אמנם לא עבר רחוק כמו זה של „ירח של נייר", לא 1936, אלא 1962, תקופה של ה„רוק", של „המבואי" לפום, תקופה של בלל הייל ת„פלטרס" (הפקורים) של „פאטסי דומינו, אך גם של „נערי החוף" ובוקר סי. גינגס. 41 ביצועים מקוריים שהפכו לתקליטי־זהב. אין אלה דברים „קלאסיים" שכאילו מחייבים, זהוי שצילה של סעם, ובשבה שהוכיחים כמוגלים להצריך את המוסיקה הזו. גם הקשישים שבזמנו להכו בה קשות וגם הצעירים שכבר גדלו על ברכי פופ מתקדם.

„הלהיטים הגדולים ביותר של האורגבין" (דאגגארד — סי.בי.אס.) — שני תקליטים המכילים נשכחות — שוב נוסטאלגיה! — את הלהקה היחידה במינה, אולי הלהקה של המחאה הפוליטית הראשונה שקדמה לכל ה„תרגיליס" של ג'יאנו באאנו וחבריה. זו היתה להקה „אזוכהי", או „והזדוי". אך אינו להקה! להקה אמיתית של סירי־עם אביתיים, בעלי הוכן עמוק וביצוע אינדיבידואלי. ביצוע ביותר של „האודגים", שאחד מחבריה היה פוס סיגרס. התקליטים יזכירו אותה בצורה בלאה וטובה, גם את ביקורתה בישראל שקבר הצלחה גדולה. דרך אגב, בין השירים יש גם שיר ישראלי: „צאנה, צאנה".

„הניפרי־שטיבה, חלק 2 — עם נל כנסים" (אודיסק — אפשטיר ניקה) — לא נשאר לי, אלא להוזיר על מה שכבר אמרתי לגבי החלק הראשון — טוב שקיים גיכנה. לא אני „מתגעגע" לבמצע את הלהיטים בביצוע המלוטש היכב, עם קול יפה התקר־אפשרי אלא שאני יודע שהדבר מבלא את הזוכר. הוא כנים ל„קשישים" אפשרות לבלות היטב בלווית מוסיקה — גם מוסיקה הזיכה מאד בתתום הפופ — אלא שזו „בלי עצה" היטב לצורך סעכם של אלה שלא הכירו ולא השכילו ולא היו די צעירים כדי ללכת עם הפופ.

נופש ותרבות הגוף

מרכז קופת־חולים מארגן חוגים לבריאות הגוף במטרה לסייע לשיפור בריאותם של חברי קופת־חולים. מטרת החוגים להביא את המשתתף לידי מודעות לערכה של פעילות גופנית ולחשיבותה כגורם למניעת מחלות וקידום בריאותו של האדם.

החוגים יקנו למשתתף דרכים ושיטות לפעילות זו במגר מה שימשיך בה בעצמו — בביתו ובסביבתו.

לביצוע מטרה זו יתקיימו מחזורי אימון ולימוד בני שבעה ימים כל אחד (מיום ראשון עד יום ראשון) בבית־ההבראה של עובדי המדינה בביתן אהרן בתאריכים הבאים:

התאריכים:
מחזור א' מיום 20 באוקטובר עד 27 בו
מחזור ב' מיום 27 באוקטובר עד 3 בנובמבר
מחזור ג' מיום 3 בנובמבר עד 10 בו
מחזור ד' מיום 10 בנובמבר עד 17 בו
מחזור ה' מיום 17 בנובמבר עד 24 בו

רשאים להשתתף בחוגים חברי קופת־חולים (גברים ונשים) המעוניינים, בתנאי שהם מסוגלים לכך מבחינה בריאותית. רופא במקום ייעץ להם מבחינה זו.

תוכניות הפעילות:
א) הרצאות עיוניות בנושאי בריאות, אורח־חיים נכון, שמירה בפני מחלות, הגיינה וכן מושגים בתורת רפוי והמפקדיו.

ב) שיעורים מעשיים הכוללים:
הדגמות וביצועים של סדרות תרגילי התעמלות „יהודית" — עמידה ובקצבים משתנים ובהדכאירשות שונים, ותרגילים מיוחדים למניעת ליקויי יציבה. תרגילי התעמלות בצורת מכשירי־עזר ביתיים, הדגמה ללימוד של משחקי־תנועה לפירס, בהכנות גם מתן ייעוץ אישי בפעילות גופנית בהתאם לסגולותיו הגופניות ונטיותיו של המשתתף.

בחוגים הללו יפעלו צוותים של מורים ומדריכים לחינוך גופני ומורים לחינוך לבריאות.

המחיר ותנאי התשלום
מחיר ההשתתפות זהה למחירו של שבוע הבראה, כמקובל במוסדות ההבראה של קופת־חולים.

ההרשמה:
בבית ההבראה של עובדי המדינה בביתן אהרון ישירות בכתב או בטלפונים 24293—053 055—24059.
וכן במחלקת ההבראה במרכז קופת־חולים תל־אביב, רח' ארלוזורוב 101, טל. 262211.

מרכז קופת־חולים

האופרה הישראלית
מייסדה ומנהלת: א. דה־פיליפ
הכניסה לחיילי צה"ל חופשית
ההצגה הוכה לשבחי הקהל והביקורת
ת"א: 21.8 ● 24.8 ● 26.8
חיפה: 5.9 — „ארמון"
הרוזנת מריצה
אופרטה מאת קלמן
תל־אביב 25.8
זה בריאויאטה ● הדיר
תל אביב 31.8
נסיכת הקרקס
אופרטה מאת קלמן
כרטיסים: אלנבי 1 טל. 57222

חוק התכנון והבניה
חוק התכנון והבניה תשכ"ה — 1965

מרחב תכנון מקומי רעננה

הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מיתאר מקומית

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה — 1965 כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז המרכז ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה רעננה, הופקד שינוי תכנית מיתאר מקומית הנקרא „שינוי תכנית מיתאר מקומית רע/38/1" ביחד עם התשריט המצורף אליה. מטרת התכנית היא להרחיב והצר דרכים, לקבוע אזור לבניה גבוהה, לקבוע מגרשים לצרכי כפשה, צבור ובנהרים הובי־טי ללפין יוקמו הבניינים ביחד עם התשריט המצורף אליה.

ואלה הם השטחים הכלולים בשינוי התכנית: גוש 6580 חלקה 12 רחוב קרן היסוד בצד המערבי.

כל המעוניין בשנוי התכנית רשאי לעיין בה, ללא תשלום, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

כל המעוניין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר הרואה עצמו נפגע על ידי שינוי התכנית וכן המהנדס ועדה מקומית שמרחב התכנון שלה כלול בתחום התכנית או גובל אתה, רשאי תוך חודשיים מיום פרסומה של הודעה זו בעתונות להגיש התנגדות לשינוי התכנית במשרדי הועדה המקומית האמורה.

א. חיון
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה — מחוז המרכז

האקדמיה למוסיקה בירושלים
ע"ש רובין
קורס קיץ לפסנתר
מחר, יום ד' 21.8
בין 9.00—12.00
ליאון פליישר
שעור פומבי
בין 16.00—18.00
יוכבד קופרניק־דוסטרובסקי
השקפות חדשות על הלכמה מותיים לנגינה
בין 20.00—22.00
ברכה עדן ואלכסנדר תמיר
ספרות הפסנתר ב־4 ידיים בהוראה.

תאטרון ישראל
מחר 21.8
הציגה:
הה, הו יולה — נתניה
התיאטרון העירוני חיפה:
משפחת כהן — חיפה

דבר

עירית עזה

הנחת קו מים מאסבסט—צמנט

מכרז

להנחת קו מים מאסבסט—צמנט בקטרים "16—"14—"12—"10 (רחוב הלהון אל אזהר)

עירית עזה מכריזה בזה על קבלת הצעות מקבלנים לביצוע עבודות הנחת קו מים מאסבסט—צמנט בקטרים "10—"12—"14—"16 באורך כללי של 3980 מ' בעיר עזה.

את מסמכי המכרז וטופסי ההצעות אפשר לקבל תמורת תשלום של 100.— לירות (התשלום לא יוחזר) במשרדי העיריה. המעוניינים יגישו את הצעותיהם ב־2 עותקים על גבי טפסים שיומצאו להם ובהתאם לתנאי המכרז.

הצעות בצירוף ערבות בנקאית בגובה של 5% מערך ההצעה לתקופה של 120 יום מתאריך סגירת המכרז. יש לשלוח בדואר רשום לפי הכתובת: עירית עזה ת.ד. 16 עזה; כך שיגיעו לא יאוחר מיום 15.9.74 בשעה 12.00 בצהרים ולציין על המעטפה: „מכרז להנחת קו מים מאסבסט—צמנט".

הצעות שתגענה בכל סיבה שהיא לאחר התאריך: 15.9.74 בשעה 12.00 בצהרים לא תובאנה לדיון.

תנאי התשלום: כמפורט בתנאי המכרז.

סיור קבלנים יתקיים ביום 25.8.74 בשעה 10.00 היציאה מבנייני העיריה.

אין העיריה מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא לגבי המכרז כולו, חלק או חלקים ממנו.

אהדי צ'ציק
יו"ר ועדה הקרואה
עיריה עזה

هكذا أمن الاحتلال

אצ'וויט והסוציאליסטים

השלבים האחרונים של הסכסוך בין יוון לתורכיה בשאלת קפריסין וביחוד הפעולות הצבאיות המחודשות שבהן החלו התורכים בשבוע שעבר העמידו את המפלגות הסוציאליסטיות הדמוקראטיות באירופה במצב לא נוח. במשך השנים האחרונות היו מגעים הדוקים ותשנים בין מפלגות חברות באינטרנציונאל לבין בולנט אצ'וויט, מנהיגה החדש של מפלגת העם הרפובליקאית, שלאחר הקרע עם עיצמת אינונו הישיש דחק את מפלגתו בעלת המסורת האטאטיסטית של קמאל אתא־תורק למעין בגמה סוציאל־דמוקראטית. ומנהיגים עוסקים סוציאל־דמוקראטים באירופה תלו בו תקוות רבות לכל האזור. מאידך גיסא שותפות עכשיו המפלגות הסוציאליסטיות האירופיות לאהדה הכללית המובעת שם ליוון ולקפריסאים היוונים. הן קידמו בברכה את נפילת משטר הקולונלים השנוא ומאמציו של ראש הממשלה השמרני קראמאנליס להחזיר משטר דמוקראטי; ועל בימות סוציאליסטיות הופיע במשך השנים גם המנהיג היווני הראדיקלי אנדראס פאפאנדריאו, שבתחום מדיניות החוץ הוא נוקט בקו שמאלני מובהק.

אמנם יש המצביעים על העובדה, שהממשלה התורכית הנוכחית בראשותו של אצ'וויט מושתתת על קואליציה בין הרפובליקאים העממיים ומפלגת ימין מוסלמית וכי נוסף על כך חייב ראש הממשלה גם להתחשב בדעת הגנראלים. אולם דומה, כי ההתערבות הצבאית בקפריסין היא קודם כל פרי יוזמתו והחלטתו של אצ'וויט עצמו. אצ'וויט, הרואה את עצמו כדמוקראט שמאלי, אינו רואה ניגוד בין השקפותיו אלה לבין ריאלפוליטיקה לאומית, ואכן קיים קשר כלשהו בין המדיניות האטאטיסטית לבין מסורת לאסאליאנית. נוסף על כך מקווה ראש ממשלת תורכיה, שדווקא כתוצאה ממדיניותו הנוכחית ישתחרר מהשיתוף הבלתי נוח מימין ובעתיד הלא רחוק יזכה לנצחון מכריע ליד הקלפי, כדי שיוכל להוליך למדיניות רפורמות נועזות כלפי פנים.

ש. שפיר

השלמה עם השלמה...

ראשי תנועת הנוער העובד והלומד ציינו השבוע במסיבת־עתונאים את העליה ב־30 אחוז שחלה השנה בהתגייסות לגרעיני הנח"ל בוגרי כיתות י"ב של התנועה באזרים. כי לאחר מלחמת יום הכיפורים גברה בנוער המודעות לצורכי ההתיישבות והקשר בין המשך המפעל ההתיישבותי וצרכי הבטחון של ישראל. אולם, בהמשך המסיבה התברר,

כי מתוך 17 גרעינים, המונים למעלה מ־800 בני נוער, מיועדים רק שלושה להתיישבות חדשה: לאפיק ברמת הגולן, לקליה בחוף ים־המלח ולהקמת קיבוץ חדש בפיתחת רפיח. שניים מנציגי הגרעינים שהשתתפו במסיבה זו הביעו דעתם, כי רוב הגרעינים היו נכונים ללכת להתיישבות חדשה, אלא שחוקה עליהם הכרעת התנועה, כי יש להבטיח גם השלמה לישובים קיימים ולכן הם משלימים עם שבדה א...

בתשובה לשאלה על עתיד הגרעינים לאחר השלמת השירות הצבאי נמסר, כי מעקב אחרון הראה, שבשנה הראשונה לאחר תום השירות הצבאי נשארים בישובים כ־40 אחוז מחברי הגרעינים. זהו אחוז סביר. אף כי אין בכך כדי לפתור את בעיית המחסור בכוח־אדם בהתיישבות ויש להניח כי אחוז ההיקלטות בישוב חדש גבוה יותר מאשר בישובי השלמה. נראה, כי אם מדובר בישובי השלמה יש להעדיף ישובים ותיקים, שבהם יש כבר בנים ובנות מגיל 17 ומעלה, היכולים להיות חוליה מקשרת בין גרעין הנח"ל והחברים הותיקים.

מ. יסוד

הכל עוסקים בבטיחות

בפגישת רבים במדור הבטיחות במרכז החקלאי, שהתקיימה בימים אלה, הועלו על נס המסירות וההתנדבות של אנשי שירותי הכבאות בכרתבי ההתיישבות „ללא כל יחס לכוח האדם שברשותם".

אולם, כשהשיחה בפגישה זו גלשה מתוך המסגרת הרשמית על ענייני בטיחות בשדה וגלשה לבעיות בטיחות כלליות, ובעיקר במניעת תאונות ושמירה על חיי אדם, הצטיירה תמונה לא כל כך ורודה. מסתבר, כי נושאי הבטיחות על כל סעיפיהם נתונים במסגרת של משרדים רבים ו„בדרך הטבע" אין תיאום ביניהם על אף היות חיי אדם ורכוש תלויים בהם. והנה הרשימה: בטיחות נגד תאונות דרכים — משרד התחבורה (המועצה למניעת תאונות דרכים), בטיחות נגד תאונות בעבודה — במשרד העבודה (המוסד לבטיחות וגיהות), בטיחות נגד אש — משרד הפנים, בטיחות נגד תאונות במכשירי חקלאות (טרקטורים, מכונות) — משרד החקלאות, בטיחות נגד תאונות בחשמל — משרד הפיתוח, בטיחות בבתי ספר — משרד החינוך, בטיחות נגד רעלים וחמרי ניקוי — משרד הבריאות. יתכן שהרשימה עדיין אינה שלמה.

בכל משרד ומשרד קיים, כמובן, מדור מיוחד לבטיחות, עם מנהלים, מזכירות, מכונות התכתבות בין־משרדית, ארכיונים וכמובן מאליו: יוקרה, תחרות ולפעמים גם יריבות. מזכירי המשקים בהתיישבות, הנתקלים בתאונות מכל הסוגים והאחראים למניעת תאונות חייבים לפנות למשרדים השונים. כשלפעמים אינם יודעים בדיוק מה היא הכתובת הנכונה או המדור המתאים להגשת תלונה, או קבלת עצה והדרכה למניעת הסכנה.

נשאלת השאלה: מדוע לא תוקם מועצה לאומית כללית לבטיחות ולמניעת תאונות, כפי שמקובל בארצות יאורות רבות, אשר תרכז את ההדרכה והפיקוח בתחום זה?

ישראל שיוו

עתיד השטחים המוחזקים

הכרעתנו בענין השטחים המוחזקים תהיה גורלית. לא אכנס לויכוח בין אנשי „אף שעל" ובין אלה המוכנים להחזיר את האדמות לערבים. אך אעמוד על ענין הדימוגראפיה.

הרי כולנו רוצים במדינה יהודית. מה יהיו פני הדברים אם נמשיך להחזיק בכל השטחים הנמצאים כיום בידינו? כדאי לקרוא את מאמרו של ר. רופין „דימוגראפיה ולקחיה" בחוברת „אות" מספר 134 מ־20 בדצמבר 1973, המבוסס על נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה. בסוף שנת 1972 היו בישראל 2,750,000 יהודים, 440,000 בני מיעוטים בשטח הקו הירוק: 1 מיליון ו־70,000 ערבים ביהודה ושומרון וברצועת עזה. בסך הכל חיים תחת חסות ישראל יותר מ־1.5 מיליון ערבים. האוכלוסיה היהודית מהווה 64 אחוז. לכך יש להוסיף את ענין הריבוי הטבעי בקרב היהודים והערבים ואת העליה והירידה של היהודים והערבים.

שיעור הריבוי הטבעי של האוכלוסיה היהודית בעשור האחרון נע בין 15 ל־17 אנשים לאלף בשנה. ושל האוכלוסיה הערבית בישראל ובשטחים 48 איש לכל אלף.

לפי הנתונים המובאים במאמר הנ"ל, „בשנים 1952—1972 נשארו בארץ נטו (כלומר אחרי ניכוי הירידה) 631,000 יהודים. ב־25 שנות המדינה ירדו מהארץ כ־200,000 יהודים ויש להניח שהירידה תמשך בהיקף זה גם בעתיד". העליה, גם מארצות הרווחה וגם מארצות המצוקה אינה גדולה. יהודי מרוקו, אלג'יר ועיראק לא עלו לארץ אחרי המשברים בארצותיהם.

בימי המלחמה ומיד לאחריה היתה מגמה של הערבים מהארץ, אך היא נפסקה מהר מאד ומדי שנה בשנה גדל מספר הערבים בישראל. הערבים מגיעים לארץ בדרכים חוקיות ובלתי־חוקיות, במסגרת „איחוד משפחות" או במסגרות אחרות. יש להניח שאילו היתה הממשלה נענית לכל הבקשות היינו עדים לזרם אדיר של מהגרים ערבים לישראל „כתוב במאמר, אם יהיה שלום ספק אם תוכל הממשלה לסרב לבקשות אלה.

כיום אין לתושבי השטחים זכות הצבעה לכנסת. אבל קשה לתאר שבארצנו הדימוקרטית יימשך מצב זה לאורך ימים. אנו זוכרים את המימשל הצבאי: מהר מאד נאלצנו לבטל אותו. אין ספק שגם בשטחים המוחזקים יהיה עלינו לנקוט מדיניות ליברלית יותר במקרה סיפוח ובמקרה של שלום. והערבים יקבלו את זכות ההצבעה לכנסת. אנו עדים לדינמיקה הלאומית של ערביי ישראל ולעליית רק"ח בקרבם. התפתחות כזאת תביא אותנו למדינה דו־לאומית ואולי לגרוע מזה. ולא תשאיר סיכוי לפתרון הסכסוך הערבי יהודי.

כיום אנו יכולים לשעשע את עצמנו ביוהר־יורק, בהכרזות דמאגוגיות או בסיסמות פרובוקטיביות של התיישבות בשכם או ביריחו אך עלינו לראות את פני ישראל בעוד דור, ולקבוע עמדות בהתאם לכך.

ז. דורפמן, עין החורש, איחוד

תמיכה מעטה בערבים

ב„בולטין „דבר" מ־12.8.74 הופיעה כתבה תחת הכותרת „הולנד המדינה הפרו־ישראלית ביותר בעולם המערבי" ובה נמסר אחוז שעור התמיכה בישראל במדינות השונות במערב.

אולם הציבור עלול לקבל תמונה מסולפת מהמספרים הללו מאחר שהכתב כותב: התמיכה בישראל מגיעה בהולנד ל־[illegible], בשוודיה ובארה"ב — 50%, בבריטניה ל־36% וכו'. לפיכך יחשוב הקורא התמים, שבהולנד תומכים בערבים 28%, בשוודיה ובארה"ב 50%, בבריטניה כ־74% וכו'.

למעשה, אחוז התמיכה של הקהל בארצות המערב בערבים הוא נמוך ביותר ומגיע ל־4, 5, 6 אחוזים בלבד. בעוד אשר עשרות אחוזים של האוכלוסיה אינם מביעים כל דעה או אינם נוטים לשום צד בסקרים הללו.

שלמה זהב, ירושלים

מחפש עבודה?
עיין בלוח החדש
דרושים

משק וכספים

חשש בנציבות מס־הכנסה

האטה בפעילות הכלכלית תקטין האפשרות לגבות עוד כ־3 מיליארד ל"י

מאת דוד ליפקין, סופרו הכלכלי של „דבר"

חשש שהאטה בפעילות הכלכלית בחודשים הקרובים תקטין את האפשרות לגבות עוד כ־3 מיליארד ל"י נוספים במסים ישירים הכלולים בתכנית הכלכלית החדשה שורר בנציבות מס־הכנסה. אמנם הוחל בפעולות מיוחדות לגביית הסכומים הנוספים, אבל הסיכויים „בגותם תלויים במידה רבה בהתפתחויות שיתרחשו במשק.

סגן נציב מס־הכנסה, אביטל דובנוב, אמר בשיחה עם סופר „דבר", שלפי חשבון תיאורטי של פוטנציאל התכנית הכלכלית, הרי של על אגף מס־הכנסה לגבות יותר מכ־3 מיליארד ל"י נוספים, כולל כ־1.55 מיליארד ל"י „העמקת הגבייה". סכומים אלה מבוססים על הערכות של מצב הכלכלי של המשק בחודשים האחרונים. כלומר, תחזית הגבייה בנויה על אחוזי העליה במחירים, ברווחיות הפעילות המשקית בכללה, אבל עלולה להתגלות סתירה בין המטרות שלשמה הופעלה התכנית הכלכלית, שמיועדה ריסון הפעילות המשקית, לבין הצורך לגבות יותר מסים ישירים. חייב להיות ברור שגביית מסים ישירים קשורה קשר ישיר לקצב הפעילות המשקית וכל האטה במשק, עשויה להביא להקטנת הגבייה. אם אמנם תחול האטה בפעילות בחודשים הקרובים, יהיו לה השלכות ברורות על היכולת לגבות את אומדן ההכנסה הנוספת שהוטל על מס־הכנסה.

מעקב סלקטיבי אחר ענפים או תיקים גדולים

במגמה להעמיק את הגבייה, הפעילה נציבות מס־הכנסה מתחילת 1973 שיטות חדשות של מעקב באמצעות המחשב של מינהל הכנסות המדינה. דובנוב מציין, שניתן עתה לקיים מעקב סלקטיבי אחר ענפים מסוימים או תיקים גדולים במיוחד. הפעלת הכלים למעקב כבר החלו לתת איתותיהם בשנה זו.

לאחר שהורחב הניכוי במקור גם לגבי ענפי החשמל והאלקטרוניקה, החלה שיטה זו לתת פירות. מתקבלים אלפי פתקי אינפורמציה על עבודות בסכומים ניכרים שמבצעים קבלני משנה בכל הענפים הכלולים בניכוי במקור. מנצלים את פתקי האינפורמציה לאיתורם של קבלנים וקבלני משנה בכל הענפים האלה, מנתבים את הפתקים לתיקים קיימים ופותחים תיקים חדשים לאלה שאין להם עדיין תיקים. במבצע זה של ניצול פתקי האינפורמציה הוחל ממחצית יולי.

כתוצאה מהאינפורמציה הזורמת עתה לנציבות מס־הכנסה עשוי לחול שינוי במעמדם של נישומים. מספר לא קטן של נישומים שהיו רשומים עד כה כשכירים והתייחסו להם בהתאם, יקבלו מעמד של עצמאים ויהיו מעתה רשומים כתיקי עצמאים. המדובר במיוחד באינסטלטורים, בנגרים, טייחים, רצפים וכו'.

מעקב אחר פתיחת עסקים חדשים

שלטונות מס־הכנסה, מציין דובנוב, הגבירו את המעקב אחר פתיחת עסקים חדשים. מתקבלת אינפורמציה נוספת על כל עסק חדש שנפתח, בין שמדובר בחנות גדולה ובין שזו חנות קטנה. מידע על מתן רשיונות לעסקים חדשים מתקבל מייד אצל פקידי השומה וכל אינפורמציה כזו גורמת באופן אוטומטי לפתיחת תיקים לבעלי העסקים החדשים.

סגן נציב מס־הכנסה סבור, שבאמצעות שיטת איסוף האינפורמציה הנהוגה כיום מצליחים לקיים מעקב אחר פתיחת עסקים חדשים במקומות הייצוב השונים. כל עסק חדש שנפתח, מייד זוכה לטיפול המתאים ומצטרף לרשת משלמי מס־הכנסה.

צפויה עליה של 1—1.5 אחוזים במדד המחירים

מאת סופרו הכלכלי של „דבר"

בחודשים הקרובים צפויה עליה של כ־1—1.5 אחוזים לחודש במדד המחירים לצרכן. בדומה לעליית המדד בשיעור של 1.4 אחוזים בחודש יולי. עליה מתונה זו במדד המחירים תביא לכך שמדד המחירים בשנת 1974 יעלה בכ־30 אחוז — סבורים במשרדי האוצר המסחר והתעשיה.

עליית מדד המחירים בחודש יולי הפתיעה את החוגים הכלכליים העוקבים אחר המדד. הם היו סבורים שהגידול במדד יגיע לכ־2 אחוזים בעקבות הגדלת היטל היבוא וההתייקרויות השונות שחלו במשך חודש יולי. אבל מתברר שהשפעה המתמתנת של הוזלת מחירי הירקות והפירות, בשיעור של 6 אחוזים, שבלמה עליה גדולה מדי במדד. בחוגי משרדי האוצר המסחר והתעשיה מצפים שהמדד של אוגוסט יעלה באחוז אחד, זאת לאור המשך מבצעי ההוזלה של ירקות ופירות והמכירה הכללית העונתית של מוצרי קיץ והלבשה. לדעתם גם מרגישים כבר את תוצאות מדיניות הריסון הכלכלי. למעשה היא תורגש ביותר שאת בחודשים הקרובים לאחר שהוחל בהקפאת האשראי הבנקאי.

עם זאת, מצביעים חוגים כלכליים על העובדה המעניינת בנתוני מדד המחירים לחודש יולי, שאולי מרמזת על עליה גדולה יותר מהחיוני בחודש אוגוסט במדד המחירים לצרכן. בעוד שמדד המחירים לצרכן עלה רק ב־1.4 אחוזים, הרי העליה במדד המחירים הסיטוניים של התעשיה המקומית היא יותר מכפולה. מדד המחירים הסיטוניים מתקופת התעשיה המקומית עלה בשך יולי ב־3.2 אחוזים. עליית המחירים הקיפה את כל ענפי התעשיה. אך זגנה בעקבת על־ידי ירידה עונתית של מחירי מוצרי הלבשה.

מחירים זולים לירקות

מאת סופר „דבר" לענייני חקלאות

רמת המחירים של הירקות נמוכה בעונה זו בהרבה, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד.

מבצע ההוזלה של כעשרה סוגי ירקות ופירות, שנכנס אתמול לשבוע החמישי, הביא לעליית צריכת הירקות. העודפים פחתו והדבר גורם גם למיתון כללי במחירי שאר התוצרת. בשווקים רבתנויות שאינן קשורות בהסדר ההוזלה. אתמול נוספו לפריטי ההוזלה התצילים — מחיר לצרכן 85 אגורות לק"ג — ועגבניות הסולטנינה (בלי גרעינים) במחיר לצרכן של 2.15 ל"י לק"ג. האפרסקים הוצאו מההסדר.

מהמחלקה למחירים במשרד החקלאות נמסר אתמול, כי בשבוע שעבר הוצאו מהשווקים 277 טונות ירקות, שהיוו 7.5 אחוזים מכלל ההספקה השבועית. לעומת 355 טונות (9.8) אחוזים בשבוע לפני כן. בין העודפים היו 168 טונות עגבניות ובהן 128 טונות סוג א', המשבחת במחיר של 46 אג' לק"ג. כל עודפי העגבניות נמכרו לתעשיה במחיר 400 ל"י לטונה.

בשבועיים האחרונים גבר הביקוש לדג הכסיף, שמחירו הוזל והועמד על חמש ל"י לק"ג לצרכן.

מחזור מכירות כיתן ובש"ן — 250 מיליון ל"י

המחזור הכולל של מפעלי „כיתן־דימונה" ו„בית־שאן נצרת" יגיע ב־1974 ל־250 מיליון ל"י — מסר מנכ"ל החברות, גדליה דורון, בפגישה עם קנייני אופנה המייצגים רשתות חנויות כל־בו גדולים בעולם.

דורון ציין, כי עם השינוי שחל בבעלות ושיתוף הפעולה בין „כיתן דימונה" לבין מפעלי „בית־שאן נצרת" (הנמנים על קונצרן „כלל"), הוחלט לשים דגש ביותר על יצוא מוצרי הלבשה אופנתית, כגון בגדי ספורט, שמלות, חליפות ועוד, במקביל להגדלת מכירות מוצרי הלבשה ומקסטיל בית בארץ.

„כיתן־דימונה" ייצאה בשנה שעברה מוצרי בית, מהוות הלבשה בסכום של כ־4 מיליון דולר ו„בית־שאן־נצרת" ייצאה בסכום של כ־2.5 מיליון דולר. הספק הייצור יגיע השנה לכ־2.5 מיליון מטר בד (כאוספר ומודפס) לאחר שיש בכל מפעלי הקונצרן. גידול ניכר זה בתפוקה יתאפשר הודות למודרניזציה וייעול בקווי הייצור.

יוחמרו הנוהלים נגד מאחרים בהגשת דו"חות מס

באגף מס הכנסה ומס־רכוש הושלמו ההכנות לנקיטת פעולות אכיפה נגד עצמאיים וחברות המנהלים ספרים, והמתרשלים בהגשת הדו"ח השנתי על הכנסתם לשנת המס 1973. על כך מסר אתמול דובר נציבות הכנסות המדינה.

בהוראות ביצוע, שהועברו אל פקידי השומה ברחבי הארץ, ניתנו הנחיות באילו אמצעים לנקוט כנגד מאחרים ומשתהים בהגשת הדו"חות. המועד האחרון להגשת הדו"ח שלהם הוא 31.8.74. בין האמצעים שינקטו: יוצאו הליכות גביה שיפעלו בדרך של הוצאה לפועל כנגד נכסים והחייבים יחויבו גם בעלפי שומות כיליעבי להם בהיעדר דו"ח, כן יוטלו קנסות על אי־הגשת הדו"חות. הסנקציה לא יינתנו ארכות להגשת הדו"ח.

עוד 200 גובי מס

דובר נציבות ההכנסות הודיע, כי פעולות דומות ננקטו כנגד עצמאים שאינם מנהלים ספרים. המועד האחרון להגשת הדו"ח השנתי על הכנסתם היה ה־30 ביוני.

לשם ביצוע מדיניות זו גייס אגף מס הכנסה עוד 200 גובי מס לתגבור הצוותות הקיימים, על מנת לתגבר את המאמץ הכללי להשבת כס אבת.

מחפש?!
מכונות צילום משוכללים
SAVIN
100% איכות
100% אמינות
100% שרות
צילומעתיק בע"מ
ציוד משרדי ומכני
יפו: העצמאות 41 טל' 666577
ירושלים: רח' יפו 6 טל' 223450
ת"א: רח' קרליבך 23 טל' 266712

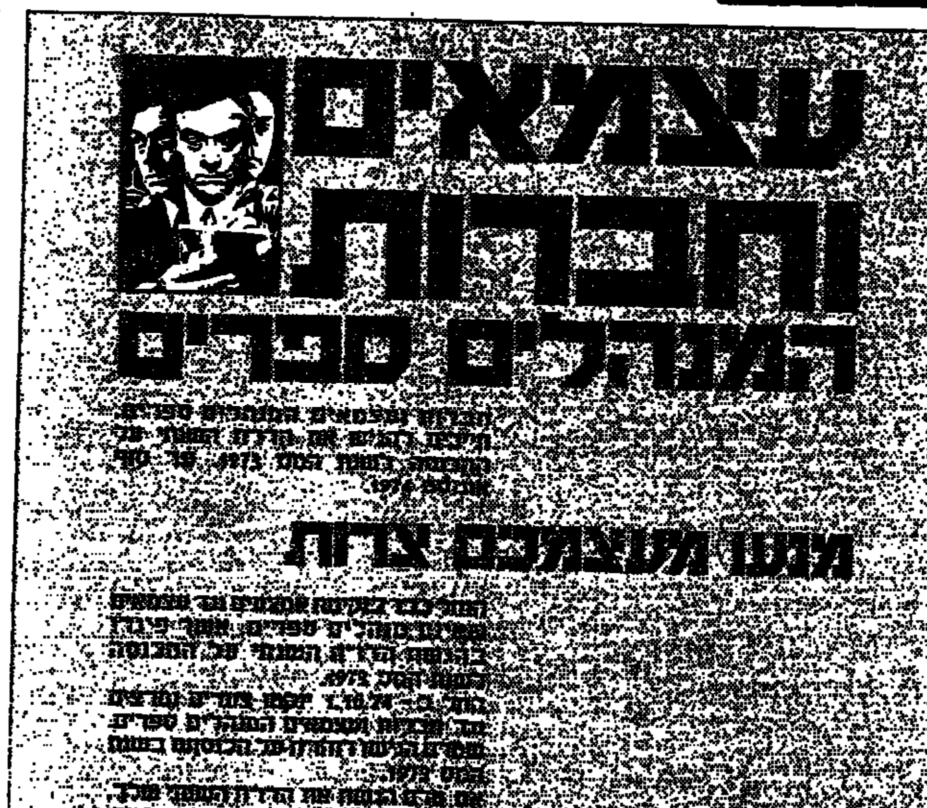

עליות קלות במתכות; ירידה במחיר הסוכר

מאת סופרו הכלכלי של „דבר"

עליות קלות במחירי המתכות והקקאו וירידה קלה במחיר הסוכר — אלה היו המגמות ששלטו בשבוע שעבר בבורסת המתכות והסחורות בלונדון.

נחושת — יישוב סכסוך השבתה במפעל הנחושת „מאגמה" בארה"ב הביא לבלימת העליה במחירי הנחושת. עם זאת, היו כמה גורמים שבמשך השבוע דחפו לעליית המחיר. כתחזית לירידה מתונה במלאי הנחושת אצל הסוחרים, חולשת הלירה שטרלינג ועליה קלה בביקוש בארה"ב. מחיר נחושת ירד בעיסקות מיידיות ב־6.5 ל"ש ל־782 ל"ש. בעיסקות לביצוע בעוד שלושה חדשים עלה המחיר ב־7 ל"ש, ל־800.5 ל"ש הטונה.

בדיל — אי היציבות של הל"ש היה הגורם העיקרי לעליית מחיר הבדיל. לזה התווסף הצטמצמות באספקת הבדיל. מחיר טונה בדיל התייקר ב־50 ל"ש ל־3,705 ל"ש בעיסקות מיידיות והתייקרות של 20 ל"ש ל־3,642.5 ל"ש לטונה בעיסקות לביצוע בעוד שלושה חדשים.

אבץ — התייקרות קלה היתה במחיר האבץ. מחיר טונה אבץ באספקה מיידית עלה ב־3 ל"ש ל־645 ל"ש הטונה.

זהב — עליה קטנה של 0.75 דולר ל־154.5 דולר האונקיה.

כסף — ירידה קלה במחיר הכסף. מחיר אונקיה כסף בעיסקות מיידיות ירד ב־0.2 פאני ל־188.2.

קקאו — עליה גדולה היתה במחיר הקקאו, לאחר שנפוצו שמועות כי היבול הברזילאי יהיה השנה רק 1.3 מיליון טון, לעומת 2.3 מיליון טון בשנה שעברה. גורמים נוספים להתייקרות הן חולשת הל"ש והתעניינות מוגברת מצד הקונים.

קפה — במשך השבוע התחלף היתה ירידה במחיר הקפה, אבל ביום ה' היתה התאוששות קלה שצמצמה את הירידה. הסיבה לירידה נעוץ בשמועה שברזיל תתמוך על הסכמי אספקת מידהרים עם שלושת יצרני קפה גדולים בארה"ב במחירים נמוכים מאלה של השוק. מחיר טונה קפה למסירה בעוד שלושה חדשים ירד ב־41.75 ל"ש ל־420.5 ל"ש.

כותנה — ירידה של 0.15 סנט לפאונד היתה במחיר הכותנה. המחיר בסוף השבוע היה 62.15 סנט.

סוכר — נחלש הביקוש לסוכר ומסתמנת נטיה לממש הרווחים הספקולטיביים. מחיר טונה סוכר ירד ב־10 ל"ש ל־290 ל"ש.

במשק העולמי

ההתייקרויות של יולי

מאת סופר „דבר"

מדד המחירים לצרכן עלה ביולי בשיעור של 1.4 אחוזים. העליה במחירים חלה במרבית קבוצות התצרוכת. אך במיוחד תרמו לעליית המדד עליית מחירי הדיור, הרהיטים וכן ההתייקרויות שחלו בסעיפי תרבות ובידור. עליות מחירים אלו אוזנו בחלקן על־ידי ירידה עונתית במחירי הירקות והפירות. המדד ללא ירקות ופירות עלה ביולי ב־1.9 אחוזים — מתברר מנתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

מדד המחירים לצרכן: ריבות ומרקחות התייקרו ב־3.5 אחוזים, שבות ועוגיות ב־3.2, גלידה — 6.5, קפה קלוי 1.3, ארוחות במסעדות ובבתי קפה — 2.2, צרכי משק בית, כגון נרות, גפרורים — 4.0, צורה בבית — 1.6, הריהוט לסוגיו — 3.8, מקרר חשמלי — 3.2, שואב אבק — 7.6, מערבל — 3.3, נורה חשמלית — 2.4, נורות פלורוסצנט — 4.2, צלחות וכוסות — 3.6, סירים וכו' — 7.2, שטיחים 8.5, שירותי קופות חולים — 1.9, תרופות — 2.3, שירותי רופא פרטי — 4.6, ריפוי שיניים — 3.3, שיחות אמבולטוריה — 7.7, צמר־גפן — 10.4, כרטיסי כניסה לתיאטרון — 8.5, לבריכה וחופי רחצה — 1.8, הבראה ונופש — 10.2, צריכת הגיעות ותכיפות — 5.0, ספיפון — 7.4, ציוד ושירות לצילום — 7.8, רשמקול — 3.3, מכוניות — 4.6, קטנועים — 6.0, תיקוני רכב — 3.5, שיעורי נהיגה — 6.2, עבירת כלי רכב — 10.8, סיגריות — 7, תספורת ושיפול בבסנן ליופי — 4.5 ועיתונים — 11.6.

מדד מחירי תשומה בבניית למגורים: מדד מחירי תשומה בבנייה למגורים עלה ב־9.6 אחוזים. מקום ההתייקרות העיקריות בדלקן: שכר העבודה המשולם ע"י הקבלנים ב־12.9 אחוזים, חומרי הבנייה — 6.7, ציוד וכלי העבודה — 4.3, ברזל לבנייה — 15.8, פרופילים בברזל — 9.4, פרופילים באלומיניום — 9.7, רשתות, חוטים ומסמרים — 6.8, צינורות ביציקה ברזל — 16.9, אמבטיות — 16.0, סוללות — 16.1, סיפונים — 9.3, צבעים לבן — 14.4, צבעם אפור — 5.1, חומרי בידוד — 12.5, טייח — 6.0, כרצפות ופנלים — 5.7, מדרגות מרוביה — 6.2, רצפים מצבעם — 5.0, מוצרי פירזול — 2.7, עץ לסוגיו — 3.5, זכוכית מום ולהסקה — 4.0, ברזים — 5.4, קערות — 5.2, דודים לחימום 4.7, מפסיקי זרם — 3.7, מחיר ציוד — 6.4 וכלי עבודה — 4.5.

מדד מחירי תשומה בסלילה: מדד מחירי תשומה בסלילה עלה ב־5.2 אחוזים וההתייקרויות העיקריות: הצליה בשכר העבודה — 14.3, חומרי הסלילה — 1.7, הציוד וכלי העבודה — 3.2.

מדד מחירי תשומה בחקלאות: מדד מחירי תשומה בחקלאות עלה ב־5.7 אחוזים וההתייקרויות העיקריות: שכר עבודה עלה ב־16 אחוזים, דשנים לסוגיהם — 11.9, ציוד השקיה, צינורות אלומיניום — 13.2, חומרי אריזה כתיבות ברוס, מיכלי קרטון וכו' — 12.6, שמנים — 5.6, כלי עבודה — 5.0, חומרי בנייה למבנים חקלאיים — 7.2, חמרי הדברה — 4.5 ומכונות וחלקי חילוף — 3.5.

עליית המחירים הסיטוניים בתפוקת התעשייה המקומית: מדד המחירים הסיטוניים של התעשיה המקומית עלה ב־3.2 אחוזים וההתייקרויות הבולטות היו: גלידות ושלגונים — 10 אחוז, ביסקויטים — 12.9, בירה שחורה — 11.3, סיגריות ומוצרי טבק — 10.1, אריגי ריפוד וקישוט — 5.7, שטיחים ארוגים — 20.0, אגדים, גזה וכו' — 22.4, רהיטים להגינות — 5.5, תיבות עץ לאריזת פרי הדר — 10.0, קרטון גולכי בעובר — 5.6, מחברות, בלוקים ופנקסים — 21.4, סוליות ועקבים מגומי — 3.8, סרטי הנעה והובלה מגומי — 13.0, תנורות קריזיה לתעשייה — 17.6, דשנים כימיים — 140.4, סבון וחומרי ניקוי — 3.3, שמנים — 12.0, דבקים — 18.2, מלט — 5.2, מרצפות כרוכיים בבטון — 12.8, מדרגות — 5.9, מרצפות מדרכה — 7.4, מוצרי קרמיקה סניטארית לצרכי חשמל ולמשק בית — 4.1, ברזל עגול — 21.4, פחים וסרטים כסידה — 4.5, ברזל ופלדה מושלים — 18.4, פחים באלומיניום — 31.1, פרופילים מאלומיניום — 7.0, צנורות מאלומיניום — 58.2, מוצרי ארמטורות — 7.7, סוללה לאמבטיה וקערות — 15.1, מוצרי פח ומתכת מכובשים — 11.5, דודי נירוסטה — 19.6, תייל ומוצריו — 13.6, כלי עבודה — 9.8, מוצרי מתכת מבניים — 8.3, ברזל מפותל וכפוף — 17.2, כלי בישול מאלומיניום, סירים, קומקומים וכו' — 8.8, מכונות לתעשיה ולבנייה — 5.0, מכונות חקלאיות — 6.7, משאבות, מדחסים וציוד שאיבה — 10.9, מכונות כביסה — 6.4, טרנספורמטורים — 5.2, נורות — 4.7, אביזרים להתקנה חשמלית ביתית ומפסיקי זרם — 15.8, סוללות ומצברים — 5.0, כלי בישול חשמליים, כגון כיריים וכו' — 14.5, מרכזות טלפון — 11.8, מכשירי קשר אלחוטיים — 28.7, נייר צילום — 10.3, צמיגים כדוריים — 10.9 ומכשירי קרטום, כגון סרגלים מחוממת וכו' — 14.0 אחוזים.

„סוני" תקים מפעל במדינה ערבית

מאת סופרו הכלכלי של „דבר"

חברת „סוני" החלה בהכנות מעשיות לקראת הקמת מפעל שלה באחת ממדינות ערב, ייתכן מאוד במצרים — הודעה זו נמסרה ע"י נציג „סוני" בביירות, בתגובה לתביעת לשכת החרם הערבי.

כזכור, הודיעה לשכת החרם הערבי שהיא נותנת תקופה של שנה חודשים ל„סוני" כדי להקים מפעל באחת ממדינות ערב. אחרת תיכנס לרשימה השחורה של מפעלים שעל מדינות ערב אסור לסחור איתן. נציג „סוני" ביקש להגיב על האיום הערבי והבהיר שנעשות הכנות לקראת הקמת המפעל. החברה תצטרך להחליט אם להקימו במצרים או בערב־הסעודית.

בהודעת „סוני" עדיין לא ברור אם פירוש הדבר ניתוק כל הקשרים עם ישראל כפי שעשו חברה יפאניות אחרות. למעשה, נפקה הביזוק לישראל בצורה עקיפה ולא במישרין. כך ש„סוני" יכולה לטעון כי למעשה אינה סוחרת עם ישראל. פעולה דומה נקטה לשכת החרם הערבי כנגד מפעל המכוניות „ביוקאר" כעבור לשווק כלי־רכב בארץ. גם במקרה זה הודיעו היפאנים והבטיחו להקים מפעל הרכבה בערב הסעודית ותובעות מכל קשר עם ישראל.

הדירות בגוש דן התייקרו ב־10.2 אחוז מאוקטובר עד מארס

התייקרות הדירות בערי גוש דן בתקופה אוקטובר 1973 עד מארס 1974, הגיעה ל־10.2 אחוזים — מתברר בסקר הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

נתוני הסקר מראים, כי ההתייקרות הממוצעת בכל הארץ היתה בתקופה זו כ־7.1 אחוזים. אולם ההתייקרויות הגדולות יותר היו בירושלים שבה עלו מחירי הדירה ב־7.8 אחוזים ובערי השרון ב־7.9 אחוזים. בנוסף לערי גוש דן.

במחירי דירה בבית־שמש חלה עליה של 12 אחוזים בחודשים אוקטובר 1973 עד יוני 1974, בהשוואה לתקופה אפריל 1973 עד ספטמבר 1973.

שרון תעשיות מיזוג אויר בע"מ

משרד התחבורה
שירותי נהיגה ורכב

הודעה חשובה לבעלי רכב
בעל רכב נכבד

1. מוסך מורשה
בהתאם לחוק חייב מוסך מורשה להציג את רשיונו במקום בולט לעין. על גבי הרשיון מצויין המקצוע בו מורשה המוסך לעסוק. כמו־כן מצוייד המוסך בשילוט „מורשה מטעם משרד התחבורה".
מוסכים מורשים נמצאים תחת פיקוח שוטף של משרד התחבורה והאיגוד המוסכים בו מאוגדים המוסכים המורשים וממלאים אחרי תנאי הציוד והבטיחות הנדרשים ממוסך.
לכן — לטובתך! בדוק לפני הכנסת הרכב לתיקון, אם המוסך מורשה.

2. מוסך „שרות"
בכל „מוסך שרות" (מוסך מורשה, המתמחה בביצוע תיקונים ברכב מתוצר מסוים) בנוסף לרשיון מוחזק שילוט מיוחד מטעם משרד התחבורה בציון מספר אישור כמפורט:
אושר על־ידי משרד התחבורה כמוסך שרות לרכב מתוצר ______
מספר האישור ______
רק שילוט כנ"ל מוכיח כי אכן המוסך הוסמך כחוק כ„מוסך שרות" על ידי משרד התחבורה.

חוק התכנון והבנייה תשכ"ה — 1965

מרחב תכנון מקומי זבולון

הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מפורטת

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבנייה, תשכ"ה — 1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבנייה, מחוז חיפה, ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבנייה, זבולון, הופקד שינוי תכנית מפורטת הנקרא „תכנית מס' זב/11 ב' — שטח לתעשיה ולמלאכה באושה" — המהווה שינוי לתכנית זב/11 — קב. אושה — ביחד עם התשריט המצורף אליו.

ואלה השטחים הכלולים בשינוי התכנית: גוש 11.54, חלק מחלקה מס' 1.

עיקרי הוראות שינוי התכנית הם: לקבוע שטח למלאכה ותעשיה בחלק המזרחי מערבי של קב. אושה.

כל המעוניין בקרקע, בבניין, או בכל פרט תכנוני אחר הרואה את ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

כל המעוניין בקרקע, בבניין, או בכל פרט תכנוני אחר הרואה את עצמו נפגע על ידי שינוי התכנית, וכן הועדה המקומית, או מהנדס הועדה המקומית, שמרחב התכנון שלה כלול בתחום התכנית, או גובל אותו; רשות מקומית, לרבות ועד מקומי כאמור בסעיף 3 לפקודת המועצות המקומיות, שאיזור שיפוטה כלול בתחום התכנית או גובל אותו; גוף ציבורי, או מקצועי במשרד בצו התכנון והבנייה (קביעת גופים ציבוריים ומקצועיים לענין הגשת התנגדות לתכניות), תשל"ד — 1974; וכן כל משרד ממשרדי הממשלה, רשאים תוך חדשיים מיום פרסום הודעה זו ברשומות להגיש התנגדות לשינוי התכנית במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבנייה, זבולון.

ד"ר נפתלי איתן
יו"ר הועדה המחוזית
לתכנון ולבנייה מחוז חיפה

בבית המשפט המחוזי בתל־אביב־יפו

תיק פשט"ר 1069/74

בענין פקודת החברות
ובענין פירוק החברה אוליצקי, עבודות עפר, כבישים ופיתוח בע"מ

המבקש סובחי אחמד עודה בעל הפירמה „אבו שושאי" מאלבירה שרשה ראמאללה.

נמסרת בזה הודעה כי ביום 7 במאי 1974 הוגשה בקשה לבית המשפט המחוזי בתל־אביב־יפו לפרק את החברה הנזכרת לעיל, וכי בקשת פירוק זו תישמע בפני בית המשפט הנ"ל בדיון ביום 15 באוקטובר 1974 בשעה 8.30 בבוקר.

כל נושה או משתתף של החברה האמורה הרוצה לתמוך בבקשה או להתנגד לכך, רשאי להופיע בשעת הבירור, אם בעצמו או באמצעות עורך הדין שלו. העתק מן הבקשה יינתן לכל נושה או באמצעות עורך הדין שלו. העתק מן הבקשה יינתן לכל נושה הקבוע בעדו.

נחמן גור־אריה, עו"ד
ב"כ המבקש
רחוב שמרין 22, תל־אביב

הערה: כל הרוצה להופיע בשעת בירור הבקשה האמורה, חייב למסור או לשלוח על ידי הדואר, לחתום לעיל הודעה על רצונו זה. ההודעה, בציון השם והמען של האיש או הפירמה ובחתימתם או בחתימת בא כוחם, צריכה להימסר או להישלח באופן שתגיע אל החתום לעיל לא יאוחר משעה 13.00 של יום 10 באוקטובר 1974.